

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2020 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer: 981 203 267
Organisasjonsform: Aksjeselskap
Foretaksnavn: KOMMUNALBANKEN AS
Forretningsadresse: Haakon VII's gate 5
0161 OSLO

Regnskapsår

Årsregnskapets periode: 01.01.2020 - 31.12.2020

Konsern

Morselskap i konsern: Nei

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet: Nei
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet: IFRS

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet: Frank Øvrebø
Dato for fastsettelse av årsregnskapet: 01.06.2021

Grunnlag for avgivelse

År 2020: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2019: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2020

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 15.09.2022

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2020	2019
RESULTATREGNSKAP			
Renteinntekter og lignende inntekter			
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kredittinstitusjone	1	-32 000 000	0
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kunder	1	5 125 000 000	6 350 000 000
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av rentebærende verdipapirer	1	1 780 000 000	1 200 000 000
Andre renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden	1		
Øvrige renteinntekter	1	-1 173 000 000	1 267 000 000
Sum renteinntekter og lignende inntekter	1	5 700 000 000	8 817 000 000
Rentekostnader og lignende kostnader			
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på gjeld til kredittinstitusjoner og finansiering	1	-1 000 000	0
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på innskudd fra og gjeld til kunder	1		0
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på utstedte verdipapirer	1	9 377 000 000	10 897 000 000
Andre rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden	1	61 000 000	61 000 000
Øvrige rentekostnader	1	-5 409 000 000	-4 016 000 000
Sum rentekostnader og lignende kostnader	1	4 028 000 000	6 942 000 000
Netto renteinntekter	1	1 672 000 000	1 875 000 000
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	2	115 000 000	87 000 000
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter			
Sum utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter		0	0
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter			
Netto verdiendring og gevinst/tap på utlån og fordringer	3	2 842 000 000	-412 000 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	3	443 000 000	750 000 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle forpliktelser (med unntak av finansielle derivater)	3	-5 164 000 000	-15 505 000 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater	3	2 103 000 000	15 380 000 000

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2020	2019
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	3	224 000 000	213 000 000
Andre driftsinntekter	4	25 000 000	23 000 000
Lønn og andre personalkostnader	5	147 000 000	159 000 000
Andre driftskostnader		84 000 000	71 000 000
Av-/nedskrivninger, verdiendringer og gevinst/tap på ikke-finansielle eiendeler			
Avskrivninger		25 000 000	22 000 000
Sum av-/nedskrivninger, verdiendringer og gevinst tap på ikke-finansielle eiendeler		-25 000 000	-22 000 000
Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer			
Kredittap på utlån målt til amortisert kost eller virkelig verdi med verdiendring over andre inntekt	16	13 000 000	0
Kredittap på rentebærende verdipapirer målt til amortisert kost eller virkelig verdi med verdiendrin	16	0	1 000 000
Sum kredittap på utlån, garantier og rentebærende verdipapirer		13 000 000	1 000 000
Resultat før skatt fra videreført virksomhet		1 537 000 000	1 771 000 000
Skatt på resultat fra videreført virksomhet		378 000 000	488 000 000
Resultat etter skatt fra videreført virksomhet		1 159 000 000	1 283 000 000
Resultat før andre inntekter og kostnader		1 159 000 000	1 283 000 000
Andre inntekter og kostnader			
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger		-2 000 000	-10 000 000
Endringer i virkelig verdi på finansielle forpliktelser som skyldes egen kredittrisiko		130 000 000	319 000 000
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet		32 000 000	77 000 000
Sum andre inntekter og kostnader		96 000 000	232 000 000
Totalresultat for regnskapsåret		1 255 000 000	1 515 000 000

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2020	2019
BALANSE - EIENDELER			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak			
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til virkelig verdi	14	18 950 000 000	18 181 000 000
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til amortisert kost	14	1 712 000 000	3 244 000 000
Sum utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	14	20 662 000 000	21 425 000 000
Utlån til og fordringer på kunder			
Utlån og fordringer på kunder til virkelig verdi	10	110 422 000 000	95 014 000 000
Utlån og fordringer på kunder til amortisert kost	10	211 452 000 000	215 898 000 000
Sum utlån og fordringer på kunder	10	321 874 000 000	310 912 000 000
Rentebærende verdipapirer			
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	10	101 225 000 000	89 397 000 000
Rentebærende verdipapirer til amortisert kost	10	25 883 000 000	21 714 000 000
Sum rentebærende verdipapirer	10	127 108 000 000	111 111 000 000
Finansielle derivater			
Finansielle derivater	10	25 176 000 000	15 025 000 000
Immaterielle eiendeler			
Immaterielle eiendeler	18	169 000 000	171 000 000
Varige driftsmidler			
Sum varige driftsmidler		0	0
Andre eiendeler			
Eiendeler ved utsatt skatt		3 230 000 000	2 134 000 000
Sum andre eiendeler		3 230 000 000	2 134 000 000
SUM EIENDELER		498 219 000 000	460 778 000 000
BALANSE - GJELD OG EGENKAPITAL			

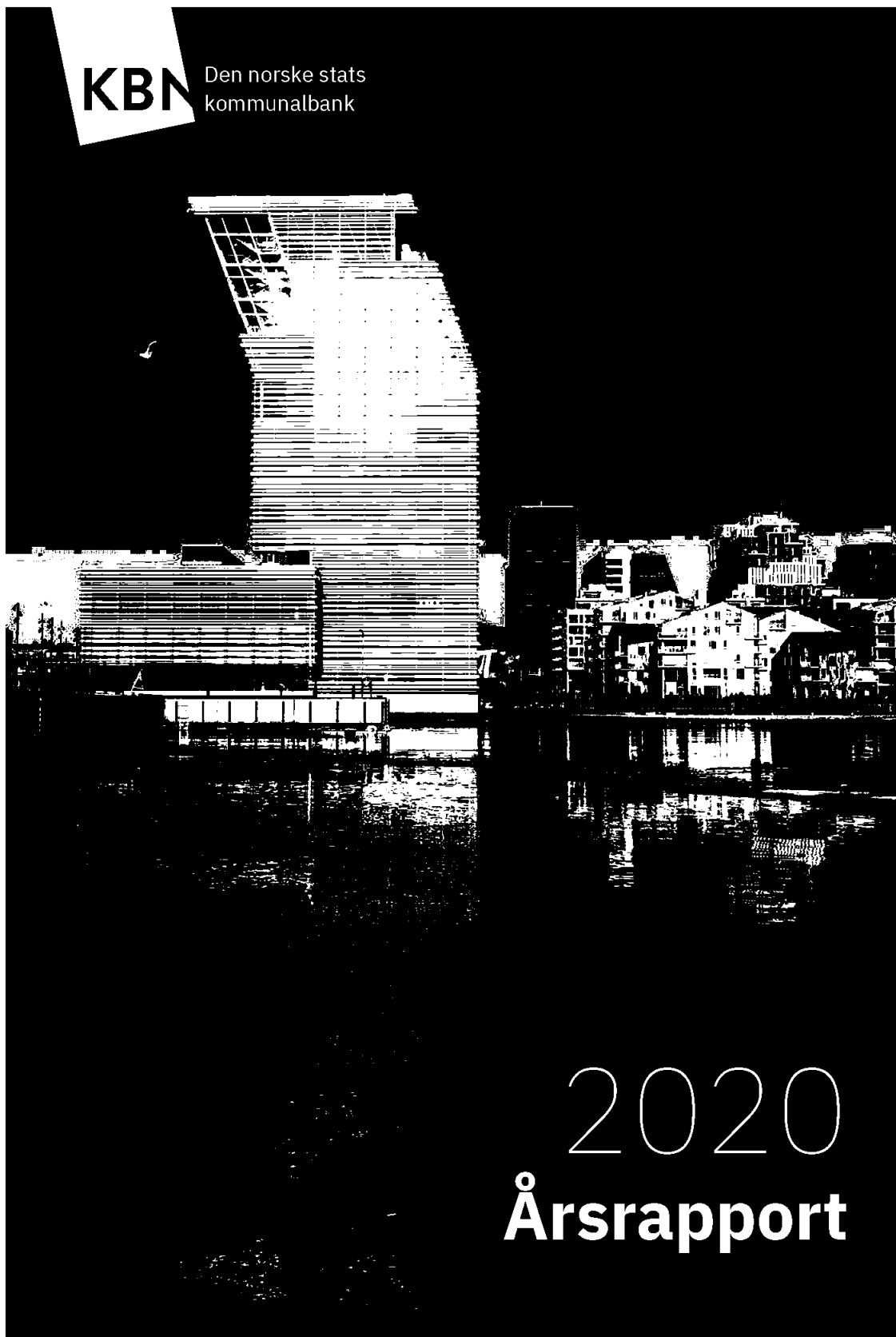
Balanse

Beløp i: NOK	Note	2020	2019
GJELD			
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak			
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til virkelig verdi	10	175 317 000 000	170 856 000 000
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til amortisert kost	10	238 400 000 000	233 057 000 000
Sum innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	10	413 717 000 000	403 913 000 000
Innskudd og andre innlån fra kunder			
Sum innskudd og andre innlån fra kunder		0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til virkelig verdi	10	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	10	33 916 000 000	7 093 000 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10	33 916 000 000	7 093 000 000
Finansielle derivater			
Finansielle derivater	10	28 341 000 000	27 426 000 000
Annen gjeld			
Annen gjeld	18	63 000 000	55 000 000
Avsetninger			
Pensjonsforpliktelse	7	37 000 000	36 000 000
Forpliktelse ved periodeskatt	8	1 501 000 000	3 867 000 000
Sum avsetninger		1 538 000 000	3 903 000 000
Ansvarlig lånekapital			
Sum ansvarlig lånekapital		0	0
Fondsobligasjonskapital			
Fondsobligasjonskapital til virkelig verdi	10	2 106 000 000	1 987 000 000
Sum fondsobligasjonskapital		2 106 000 000	1 987 000 000
Sum gjeld		479 681 000 000	444 377 000 000
EGENKAPITAL			

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2020	2019
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital/eierandelskapital	24	3 895 000 000	3 145 000 000
Fondsobligasjonskapital	25	2 392 000 000	2 189 000 000
Sum innskutt egenkapital		6 287 000 000	5 334 000 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		12 251 000 000	11 067 000 000
Sum opptjent egenkapital		12 251 000 000	11 067 000 000
Sum egenkapital		18 538 000 000	16 401 000 000
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		498 219 000 000	460 778 000 000

Innhold

FORORD	4
OM KBN	3
KBNs strategi	6
Viktige hendelser 2020	8
KBN I TALL	10
Finansielle nøkkeltall	10
Miljøeffektrapport 2020	12
TEMASIDER	14
Kommuneøkonomi	14
Finansmarkedene	17
Demografisk utvikling	20
Klimascenarier	23
ETERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE	29
Styret i KBN	30
Ledelsen i KBN	32
Forretnings- og driftsmodell	34
Organisering og styrende organer	35
Virksomhetsstyring	39
Arbeidsforhold	45
ÅRSBERETNING 2020	47
BÆREKRAFT	60
Klimaregnskap	67
TCFD-rapportering	78
ÅRSREGNSKAP 2020	82
Noteoversikt	82
Styrets erklæring	126
Representantskapets uttalelse	127
Uavhengig revisors beretning	128
VEDTEKTER FOR KBN	133
GRI-INDEKS	135

Forside: Munchmuseet i Oslo

Museet som blant annet huser Edvard Munchs verdenskjente kunst åpner sommeren 2021. Bygget er svært klimavennlig og er finansiert med grønt lån på 2 milliarder kroner i KBN.

Forsidebilde: Jo Straube

Om KBN

Kommunalbanken AS (KBN) er et av Norges største finansforetak med om lag 500 milliarder kroner i forvaltningskapital. Vi tilbyr lån til kommunesektoren og har som ambisjon å bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling.

KBN er 100 prosent eid av staten Norge. Vårt formål er å gi lån til kommuner, fylkeskommuner og selskaper som utfører kommunale oppgaver. KBN ble etablert i 1927 og er i dag den største långiveren til kommunesektoren. Totalt har vi over 300 milliarder kroner utestående i lån til sektoren.

Bærekraftig samfunnsbygger

KBN har en sterk markedsposisjon og ønsker å bruke denne til å fremme bærekraftige lokalsamfunn. Vi er opptatt av at kommunene skal ta bevisste klima- og miljøvalg når de investerer, og vi tilbyr litt lavere

rente på lån til prosjekter som har en tydelig klimaambisjon. I tillegg bruker vi ressurser på å spre kunnskap om klimaendringer og -risiko blant folkevalgte og administrasjonen i kommunene.

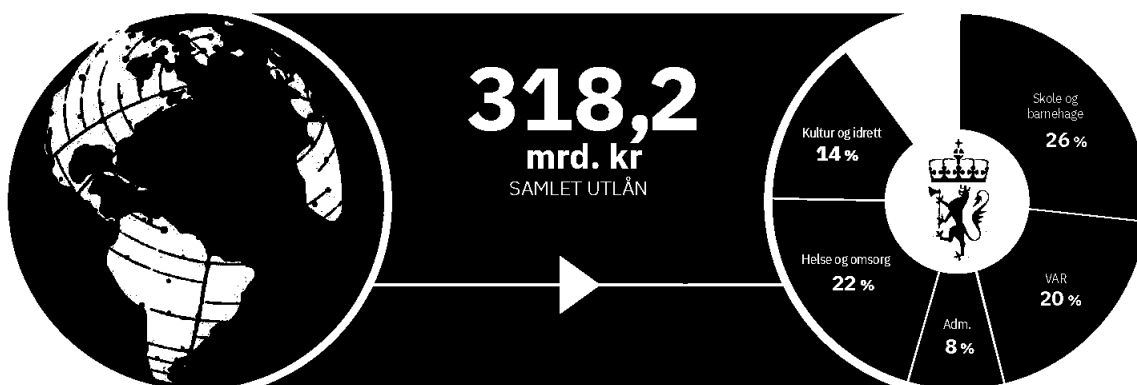
Største norske innlåner

Utlån til kommunesektoren finansieres ved at KBN låner penger direkte i kapitalmarkedet. KBN er i dag en av de største norske innlånerne i internasjonale kapitalmarkeder, og har et årlig innlansbehov på rundt 100 milliarder kroner. Våre grønne utlån til kommunesektoren finansieres ved å utstede såkalte

grønne obligasjoner. KBN har en mer enn ti år lang historikk som utsteder av grønne obligasjoner, og dette er en bærebjelke i vårt langsiktige arbeid med samfunnsansvar og bærekraft.

AAA-rating

KBN har en konservativ risikoprofil og er en av få AAA-ratede finansinstitusjoner i verden. KBN har aldri hatt tap på utlån. Som statseid selskap med offentlig mandat, sterk kapitalbase, solid drift og lav risikoappetitt, har KBN høyeste oppnåelige kredittrating hos Standard & Poor's og Moody's.

AAA
Standard & Poor's
Moody's

26 mrd. kr
utlånt til
klimavennlige
prosjekter

99,7 %
av kommunene
som kunder

46,5 %
av kommunal
gjeld er finansiert
av KBN

*Investeringsutgifter
kommunal sektor etter
tjenesteområde, snitt
siste ti år.
Kilde: SSB, KBN

Utfordringene overlever pandemien

2020 har vist oss at vi får til mye når vi står sammen. Om vi klarer å forene de samme kreftene for å møte de nye utfordringene som står foran oss i årene som kommer, så er det grunn til å være optimistisk. Fremover vil det handle om tøffe prioriteringer, men også smarte valg.

JANNICKE TRUMPY GRANQUIST ADMINISTRERENDE DIREKTØR, KBN

2020 vil bli stående som et av de mest krevende årene i nyere tid. Utbruddet av koronaviruset førte til en pandemi verden ennå ikke har sett de fulle konsekvensene av. Mer enn 100 millioner mennesker har blitt smittet, 2,5 millioner har mistet livet og mange flere har levd nærmest i isolasjon i store deler av tiden siden utbruddet. Verdensøkonomien har opplevd det største tilbakeslaget siden depresjonen på 1930-tallet, næringslivet har slitt, bedrifter har gått over ende og mange har blitt arbeidsledige.

Norge har så langt kommet seg forholdsvis godt gjennom krisen. Smittetallene og antall dødsfall har vært lavere enn i sammenlignbare land. Oljefondet har gitt oss økonomiske muskler til å begrense de negative økonomiske effektene for bedrifter, arbeidstakere og kommunene.

Pandemien satte våre kunder, kommunene, i førstelinjen for å teste, oppspore og redusere smitten. Nedstengningen av samfunnet fikk store konsekvenser for kommunale tjenester og kommunene har siden mars 2020 vært i en mer eller mindre kontinuerlig beredskapssituasjon. Når sektoren likevel endte med et investeringsnivå for 2020 omtrent som forventet, viser det at kommunene og fylkeskommunene parallelt med ekstraordinære oppgaver og krevende forhold i stor grad har vært i stand til å gjennomføre budsjetterte investeringer som planlagt.

Koronavirusutbruddet skapte betydelige svingninger i verdens finansmarkeder i første halvår, men har i begrenset grad påvirket KBNs virksomhet totalt sett, selv om vi også merket markedsuoroen i mars måned godt. KBN ble identifisert som samfunnskritisk virksomhet sammen med en lang rekke andre finansinstitusjoner, og opprettholdt ordinær drift gjennom hele året. Vi var der for kundene og sektoren også da kapitalmarkedet ikke fungerte i mars.

KBNs ansatte gjorde en formidabel innsats og viste stor fleksibilitet under krevende forhold. Vi lyktes med å gjennomføre svært mye av det vi satte oss som mål ved inngangen til året, men på en annen måte enn vi hadde sett for oss. Arbeids hverdagen ble i stor grad på hjemmekontor også for KBN. De fleste arrangementene og kundemøtene ble gjennomført digitalt i stedet for fysisk. Selv om digitale møter ikke fullt ut kan erstatte fysiske, vil digitaliseringen av samfunnet som følge av pandemien få stor betydning for hvordan vi jobber også i en ny normal.

Andre problemer forsvinner imidlertid ikke selv om det dukker opp et nytt. Koronaviruset overskygget det meste i 2020 og vi drar det med oss inn i 2021, men de utfordringene

samfunnet stod overfor før mars har ikke blitt mindre. Snarere tvert imot.

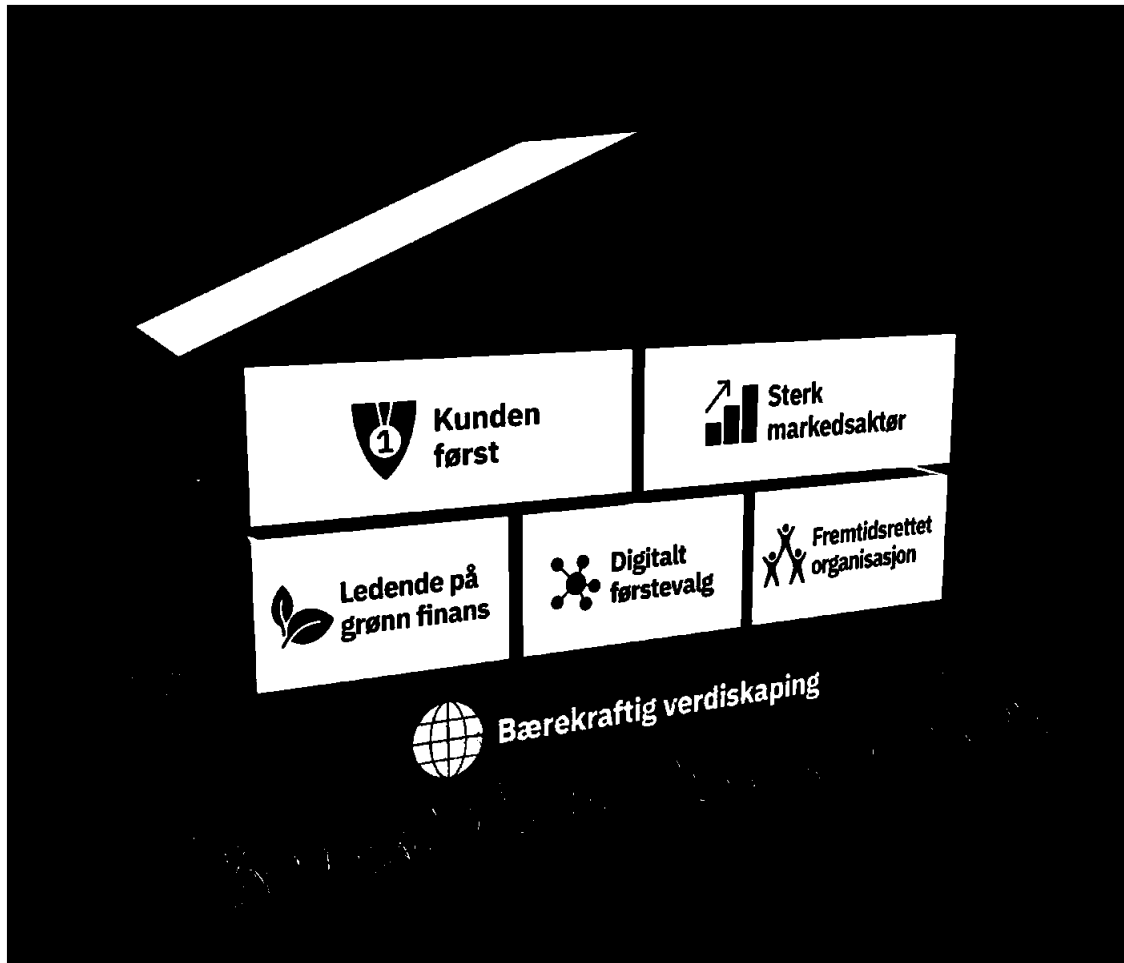
Aldersutfordringen, at vi blir langt flere eldre per arbeidstaker, vil få stor betydning for offentlige budsjetter. Når relativt sett færre skal betale for velferden for flere blir det enda viktigere å få flere i arbeid og å øke produktiviteten. Demografiendringene vil oppleves svært forskjellig fra kommune til kommune, men de vil kreve nye investeringer over hele landet. En felles utfordring blir å få mer velferd ut av hver krone, med bruk av ny teknologi og nye løsninger. Vi ønsker å være med på å øke bevisstheten om den demografiske utviklingen i kommuneledelsen, så vel som blant befolkningen for øvrig. Derfor vil KBN utvikle og lansere et verktøy for prognoser for økonomisk utvikling og simulering av investeringer fremover i tid. Dette håper vi skal hjelpe kundene i å ta gode, framtidrettede investeringsbeslutninger.

Klimautfordringen er ett av områdene som kommer til å prege norsk økonomi og kommunesektoren det neste tiåret. Norge skal kutte utslippene med minst 50 prosent innen 2030. Å nå målene krever en formidabel omlegging av samfunnet og store investeringer. Kommunesektoren spiller en viktig rolle, og KBN skal bidra med kunnskap, verktøy og låneprodukter som hjelper sektoren å nå sine klimamålsettinger og håndtere sin klimarisiko.

Petroleumsutfordringen påvirker nasjonaløkonomien, gjennom reduserte inntekter fra olje og gass og relativt sett mindre bidrag fra Oljefondet til offentlige budsjetter. Den påvirker også leverandørnæringen, store og små bedrifter spredt utover landet, som vil merke et fall i investeringsnivået på sokkelen. Gjennom kunnskapsdeling, dialog med kunden og digitale verktøy som KBN Finans ønsker vi å bidra til økt bevissthet om finansielle problemstillinger og til best mulig beslutningsgrunnlag for våre kunder.

Dette er noen av utfordringene vi vet vi står overfor, som vi kan forberede oss på og forsøke å begrense effektene av. Med KBNs nye strategi «Bærekraftig samfunnsbygger» setter vi klare ambisjoner for hvordan vi kan bidra til at kundene våre har best mulig beslutningsgrunnlag når de skal foreta sine investerings- og finansieringsvalg for fremtiden. Strategien understøttes av mål og aktiviteter i bærekraftdelen av denne rapporten.

Uansett hvilke utfordringer som oppstår i løpet av dette tiåret, vil Norge være blant de best rustede i verden til å håndtere dem. Vi har en høyt utdannet og kompetent arbeidsstokk, relativt sett små økonomiske og sosiale forskjeller, et omstillingsdyktig næringsliv, sterke institusjoner, stor grad av politisk stabilitet og penger på bok. KBN skal uansett være kommunesektorens viktigste finansieringspartner også i det krevende tiåret vi er inne i.

KBNs strategi 2021-2023

KBN skal tilby attraktive lån til kommunale investeringer over hele landet, fremme bærekraftige lokalsamfunn og bidra i det grønne skiftet.

KUNDEN FØRST

KBN skal være den viktigste finansieringspartneren for norske kommuner og fylkeskommuner, og vi drives av å sette kunden først.

Vi skal

- forenkle og tilpasse utlånsprodukter basert på kundebehov og kommunikasjon av merverdi, med mål om å utvikle nye, lønnsomme produkter og tjenester for kundene

- ta rollen som den foretrukne og mest kunnskapsrike diskusjonspartneren for våre kunder innenfor finansiering, for å skape merverdi i kunderelasjonen
- være ledende på digitale løsninger for våre kunder, som bidrar til gode og bærekraftige valg i deres gjeldsforvaltning og gir KBN konkurransefortrinn
- jobbe dedikert og aktivt med forretningsutvikling og innovasjon

Les hele strategien på
[KBN.COM/STRATEGI](https://kbn.com/strategi)

KBNs VISJON

Langsiktig partner
for lokal velferd

KBNs VERDIER

Åpen
Ansvarlig
Tett på

STERK MARKEDSAKTØR

KBN skal gjennom en sterk posisjon i kapitalmarkedet nasjonalt og internasjonalt sikre norske kommuner attraktiv finansiering.

Vi skal

- videreutvikle et diversifisert innlånsprogram for å beholde lave innlåns-kostnader under en mer usikker internasjonal økonomisk utvikling.
- ha en likviditetsreserve som skal investeres i likvide verdipapirer med høy kredittverdighet for å kunne møte en krise i finansmarkedet og uforutsette utbetalinger
- søke å forenkle finansieringsaktivitetene gjennom å redusere kompleksitet, kostnad og risiko knyttet til innlån, beredskap og sikring

LEDENDE PÅ GRØNN FINANS

KBN skal bidra til at kundene lykkes med å nå klimamålene.

Vi skal

- ha markedets beste grønne låneprodukter og være blant de ledende på grønn finans
- videreutvikle et av markedets beste programmer for utstedelse av grønne obligasjoner og delta aktivt i utviklingen av dette markedet
- sette klimarisiko på dagsordenen hos våre kunder og bidra til at dette inkluderes i kommunenes beslutningsprosesser og investeringsplaner
- ha god innsikt i hvordan kundenes klimarisiko påvirker oss, også i våre kredittvurderinger

DIGITALT FØRSTEVÅLG

Våre digitale løsninger skal sikre kundene den beste kundeopplevelsen og bidra til forenkling og kvalitetsheving i KBN.

Vi skal

- basert på kundebehov videreutvikle digitale kanaler som forenkler prosesser og muliggjør enkel, effektiv og hyppig dialog med kundene
- utnytte muligheter som skapes gjennom analyse av kundedata for å bedre våre produkter og kunde- og markedsposisjon
- skape kundetilfredshet, lojalitet og

merverdi gjennom å tilby innsikt, alene og i samarbeid med eksterne parter bruke ny teknologi for å heve kvaliteten og forenkle driften i KBN med særlig vekt på høyfrekvent produksjon av kvalitetssikrede data

- med utgangspunkt i kundenes behov og egne kvalitetsmål, fornye våre interne arbeidsprosesser og systemstøtten i utlånsvirksomheten

FREMTIDSRETTET ORGANISASJON

KBN skal være en anerkjent kunnskapsbedrift på finansiering og utvikling av fremtidsrettede finansieringsløsninger for norske kommuner.

Vi skal

- sammen styrke vår kundeinnsikt og samarbeide tverrfaglig for å utvikle og utnytte vår samlede kompetanse
- fornye vår kompetanse og våre arbeidsmetoder for å være i forkant
- ved hjelp av digitale løsninger og høy digital kompetanse, heve kvaliteten og redusere tidsbruk på produksjon av informasjon og innsikt i beslutningsprosesser
- benytte leverandører på områder der det er behov for midlertidig kapasitetsøkning eller spisskompetanse, samt på områder som er nødvendige, men som er langt unna KBNs kjernevirksomhet

BÆREKRAFTIG VERDISKAPING

Vår virksomhet skal balansere økonomiske, sosiale og miljømessige forhold på en måte som bidrar til langsiktig verdiskaping.

Vi skal

- gjennom verktøy og kunnskap bidra til en langsiktig og bærekraftig økonomi hos våre kunder og gi et best mulig beslutningsgrunnlag for deres investeringer og valg av finansieringsløsninger
- Stille høye krav til etisk og bærekraftig adferd hos oss selv og våre kunder, leverandører og samarbeidspartnere
- Styrke vårt arbeid med sosialt ansvar, internt og hos våre interessenter
- Ha en aktiv interessentdialog med politikere, myndigheter og organisasjoner om vår virksomhet

JANUAR – DESEMBER 2020

Et tilbakeblikk

2020 var et begivenhetsrikt år for KBN, hvor koronapandemien, presidentvalget i USA og Storbritannias uttrede av Den europeiske unionen preget finansmarkedene. Tross usikkerheten, opplevde KBN stabil og god tilgang på finansiering. God markedstilgang er helt sentralt for å kunne tilby kommunesektoren rimelig og stabil finansiering.

KBNs utlån var også i 2020 preget av at norske kommuner har tydelige klimaambisjoner. En betyde-

lig andel av bankens utlån i 2020 var grønne lån.

KBN ønsker å bidra til kunnskapsdeling i kommunal sektor. Nedstengningen av samfunnet som følge av pandemien gjorde at KBN raskt måtte snu seg rundt og gjennomføre en rekke planlagte fysiske arrangementer digitalt. I flere tilfeller medførte dette at vi nådde et større publikum og fikk flere deltakere på arrangementene.

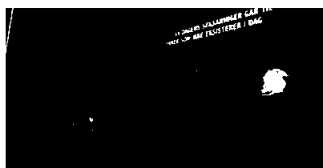
JANUAR
Green Finance Summit

KBN arrangerte seminar om grønn finans i samarbeid med Den britiske ambassaden, UN Global Compact og Norsif, med innledere fra både den norske og britiske sentralbanken og London Stock Exchange. 200 beslutningstakere fra næringsliv og offentlig sektor deltok.

MARS
KBN debuterer med webinar

Koronapandemien satt en stopper for kundereiser. Derfor satte KBN opp det første av en lang rekke webinarer. Sentrale tema i webinarene var kapitalmarkedet, renter og valuta samt klimarisiko.

JANUAR
Årskonferansen 2020

KBNs årskonferanse ble arrangert 30. januar i Oslo konserthus og samlet rundt 150 politikere og ledere fra kommunesektoren. Årets tema var bærekraftige kommuner.

APRIL
Kapitaltilførsel til KBN

I april vedtok Stortinget en kapitaløkning på 750 mill. kroner. Dette ga KBN en økt utlånskapasitet på 20-25 mrd. kroner og fungerte som en ekstra sikkerhet dersom kommunenes mulighet for refinansiering i kapitalmarkedet falt bort.

MAI
Lansering av kundeportal

KBN lanserte en ny kundeportal for bankens lånekunder. I portalen får kundene blant annet oversikt over kundeforholdet, mulighet til å lage låneforespørsel og gjøre endringer på eksisterende lån. En stor andel kunder har tatt portalen i bruk.

	JANUAR	FEBRUAR	MARS	APRIL	MAI	JUNI
Grønne lån	325 500 000	839 800 000	1 054 000 000	1 280 000 000	1 577 125 000	1 662 931 232
Totalt	2 702 671 186	6 196 980 946	10 705 248 072	12 750 349 072	15 323 225 222	19 191 174 142

Total vunnete lån 2020 (u/sertifikater)
NOK **42 775 438 925**

Nye grønne lån pr. 2020
NOK **6 303 801 232**

SEPTEMBER
KOMØK-webinar

Siden kommuneøkonomikonferansen ble avlyst gjennomførte samarbeidspartnere i stedet en webinarserie om kommuneøkonomi gjennom høsten 2020. Budsjettbalanse, internkontroll og makroøkonomi var blant temaene.

AUGUST
Grønn digital Arendalsuke

Vår fagansvarlig for grønn finans, Torunn Brånå, fortalte om KBNs arbeid med klimarisiko og ga råd til næringslivet under Grønn digital Arendalsuke. Debatten var et samarbeid med rådgivingselskapet Footprint og entreprenørselskapet Veidekke.

NOVEMBER
Klimapris til Drammen

Med prosjekt for lagring av solenergi til vinterbruk ble Drammen kommune vinneren av «Årets lokale klimatiltak 2020». Prisen ble utdelt for tiende gang, og arrangeres av KS, miljøstiftelsen Zero og KBN.

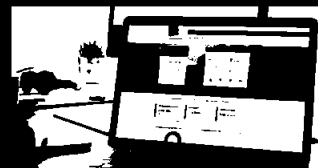
JUNI
Milepælsutstedelse for KBN

KBN la ut et obligasjonslån med en løpetid på 10 år. Lånet ble betydelig overtegnet, og gjorde at KBN hentet inn 1,5 mrd. dollar i en av de største utsedelsene noensinne for KBN i dollar-markedet.

OKTOBER
Ny administrerende direktør

Jannicke Trumpy Granquist ble ansatt som KBNs nye administrerende direktør, etter å ha fungert i stillingen siden mars 2020. Granquist kom fra stillingen som økonomidirektør i KBN.

DESEMBER
Relansering av klimarisikoverktøy

Det nettbaserte verktøyet for klimarisiko i kommunen ble relansert med ny funksjonalitet og design. Besøk siden på: www.klimarisiko.kbn.com.

JULI	AUGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DESEMBER
1 790 931 232	3 942 474 232	4 312 474 232	4 551 699 232	5 237 698 232	6 303 801 232
20 325 520 232	23 571 635 772	28 003 858 719	32 415 692 719	36 852 436 382	42 775 438 925

Finansielle nøkkeltall

(Beløp i NOK 1 000 000)	2020	2019	2018	2017	2016
RESULTAT¹					
Netto renteinntekter	1 672	1 875	1 885	2 162	2 087
Kjernerresultat ²	922	1 071	1 194	1 517	1 400
Resultat før skatt	1 537	1 771	1 996	1 783	919
Resultat etter skatt	1 159	1 283	1 496	1 429	689
Egenkapitalavkastning etter skatt ³	7,4 %	9,5 %	11,9 %	12,7 %	6,3 %
Egenkapitalavkastning etter skatt (kjerneveresultat) ⁴	6,3 %	8,3 %	9,8 %	13,5 %	12,7 %
Totalkapitalavkastning etter skatt ⁵	0,2 %	0,3 %	0,4 %	0,3 %	0,2 %
Totalkapitalavkastning etter skatt (kjerneveresultat) ⁶	0,2 %	0,2 %	0,3 %	0,4 %	0,3 %
UTLÅN					
Utbetaling nye lån	57 699	53 825	55 749	55 021	48 117
Samlede utlån ⁷	318 235	309 758	302 229	281 706	266 558
LIKVIDITET	123 585	107 350	113 557	107 484	116 413
INNLÅN					
Nye innlån	107 822	72 508	104 844	118 509	82 752
Tilbakekjøp av egne obligasjoner	1 051	276	206	837	1 159
Tilbakebetaling	106 676	95 704	79 937	112 555	93 926
Samlede innlån ⁷	405 451	400 489	414 603	373 816	376 785
FORVALTNINGSKAPITAL	498 219	460 778	457 701	412 854	418 327
EGENKAPITAL					
Egenkapital	18 538	16 401	15 421	14 667	12 452
Totalkapitaldekning	23,3 %	22,6 %	22,9 %	24,6 %	21,5 %
Kjernekapitaldekning	20,8 %	20,1 %	20,3 %	21,7 %	18,4 %
Ren kjernekapitaldekning	17,9 %	17,4 %	17,4 %	18,4 %	16,9 %
Uvektet kjernekapitalandel	3,7 %	3,7 %	3,6 %	3,7 %	2,7 %

LIQUIDITY COVERAGE RATIO (LCR) ⁸	2020	2019	2018	2017	2016
Total	191 %	348 %	349 %	570 %	1 116 %
NOK	77 %	73 %	56 %	2 052 %	1 848 %
EUR	200 %	800 %	625 %	233 %	558 %
USD	188 %	422 %	248 %	308 %	471 %
AUD	1 239 %	Uendelig	489 %	Uendelig	Uendelig
JPY	716 %	533 %	Uendelig	185 %	852 %
GBP	97 768 %	Uendelig	Ikke signifikant	Ikke signifikant	Ikke signifikant

ANDRE NØKKELTALL

Grønne utlån ⁹	26 112	23 049	18 869	11 500	9 712
Grønne utstedte obligasjoner ¹⁰	15 976	16 615	12 800	9 600	8 620
CO ₂ redusert og unngått (tonn CO ₂ ekvivalenter) ¹¹	50 058	50 938	64 769	40 803	23 375
Utslipp i tonn CO ₂ ekvivalenter ¹²	74,5	191,8	281,8	323,1	266,2
Kjønnsbalanse i KBN ¹³	41 %	42 %	44 %	43 %	44 %
Kundetilfredshetscore (høyeste score 6)	5,31	5,32	5,17	5,24	5,14

¹ Tallene er beregnet ut fra regnskapsreglene slik de var på de aktuelle tidspunktene.

² Resultat etter skatt justert for urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter etter skatt og andel tilordnet fondsobligasjons-eiere. Resultatmålet inkluderer for å gi relevant informasjon om selskapets underliggende drift.

³ Andel av årets resultat tilordnet aksjonær i prosent av gjennomsnittlig egenkapital (annualisert). Gjennomsnittlig egenkapital er beregnet basert på månedlig egenkapital, ikke tillagt årets overskudd, men fratrukket utbytte fra tidspunktet dette er utbetales samt tillegg eller reduksjon av selskapets aksjekapital i løpet av året.

⁴ Kjernerresultat i prosent av gjennomsnittlig egenkapital (annualisert).

⁵ Andel av årets resultat tilordnet aksjonær i prosent av gjennomsnittlige eiendeler (annualisert). Gjennomsnittlige eiendeler er beregnet basert på månedlige eiendeler.

⁶ Kjernerresultat i prosent av gjennomsnittlige eiendeler (annualisert).

⁷ Hovedstol

⁸ Liquidity coverage ratio (LCR) er et mål på den regulatoriske likviditetsreserven. LCR er definert som beholdning av likvide eiendeler over netto likviditetsutgang i en gitt stressperiode 30 kalenderdager frem.

⁹ Utestående grønne lån i henhold til KBNs kriteriesett for grønne lån per 31.12.2020. Banken har i tillegg en mindre beholdning grønne lån som ble gitt før kriteriesettet ble innført, som ikke lenger finansieres med grønne obligasjoner.

¹⁰ Utestående grønne obligasjoner

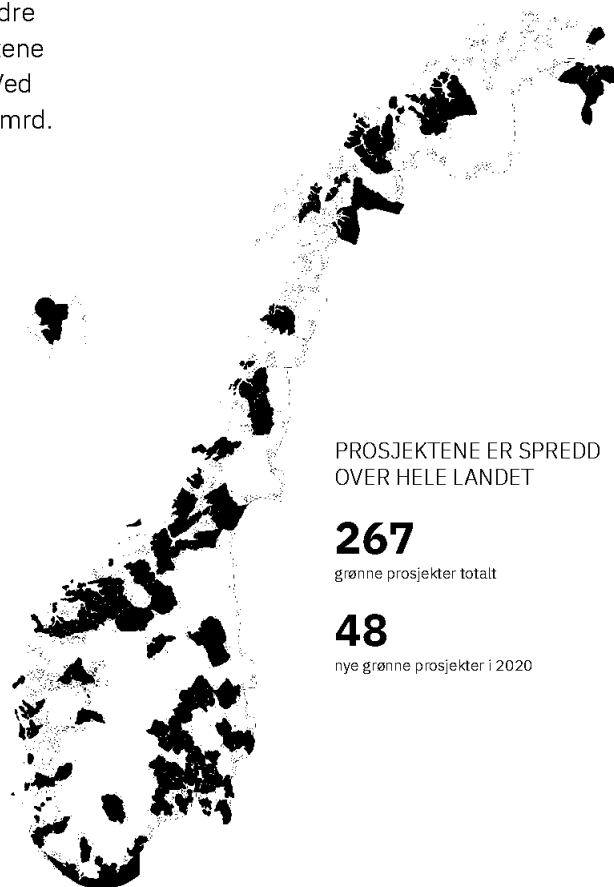
¹¹ Det er lagt til grunn en europeisk utslippsfaktor på 380g CO₂ per kWh elektrisitet unngått eller produsert på utslippsfri måte, reduksjonen gjelder prosjekter finansiert med grønne obligasjoner. For CO₂ resultater med andre utslippsfaktorer, se KBN Miljøeffekttrapport

¹² KBNs beregnede utslipp. Se klimaregnskap.

¹³ Målt som andel kvinner av alle ansatte.

Miljøeffektrapport 2020

KBN publiserer en egen miljøeffektrapport i tillegg til årsrapporten. Rapporten gir investorer og andre interessenter detaljert informasjon om prosjektene som finansieres av KBNs grønne obligasjoner. Ved utgangen av 2020 hadde KBN i overkant av 26 mrd. kroner utestående i grønne lån, fordelt på 267 prosjekter i kommunesektoren.

GJENNOM VÅRT GRØNNE LÅNEPROGRAM BIDRAR VI TIL Å FINANSIERE:

50 058

tonn CO₂e redusert og unngått (årlig)¹

457 741

personekvivalenter økt kapasitet for avløpsvann

117

GWh fornybar energi produsert årlig

36

GWh energi årlig redusert og unngått

131 593

tonn økt kapasitet for avfallshåndtering

9,2 %

av porteføljen er foreløpig vurdert til å være i samsvar med EU-taksonomien²

LES KBNs MILJØEFFEKTRAPPORT

¹ Les om sentrale rapporteringsprinsipper på side 15 i Miljøeffektrapporten.

² Foreløpig vurdering utført av KBN. Vurderingen tar kun hensyn til taksonomiens tekniske screeningkriterier, og har ikke analysert «Do no significant harm»-kriteriene. Les mer om KBNs arbeid med taksonomien på side 18 i Miljøeffektrapporten

Sammendrag miljøeffektrapport

Per 31. desember 2020

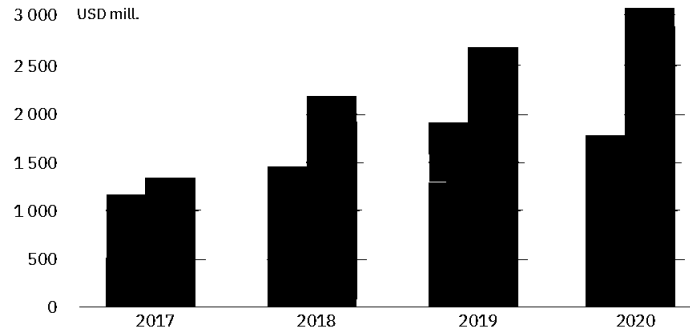

■ Bygg	73 %
■ Fornybar energi	2 %
■ Transport	5 %
■ Avfall og sirkulærøkonomi	3 %
■ Vann og avløp	15 %
■ Arealbruk og områdeprosjekter	1 %
■ Klimatilpasning	1 %

NØKKELINFORMASJON

Gjeldende rammeverk for grønne obligasjoner	KBNs rammeverk for grønne obligasjoner, datert juni 2016
Rapporteringsperiode	Kalenderåret 2020. Rapporten oppsummerer prosjekter finansiert fra starten av det grønne obligasjons- og låneprogrammet. I rapportens prosjektliste oppsummeres nye prosjekter for 2020. Se eget excel-ark på kbn.com for fullstendig oversikt over alle prosjekter.
Publikasjonsdato for rapport	25. februar 2021
Rapporteringsfrekvens	Årlig
Neste rapport planlagt	Februar 2022
Tilnærming	Porteføljebasert og prosjekt for prosjekt-rapportering
Rammeverk for rapportering	Nordic Public Sector Issuers: Position Paper on Green Bonds Impact Reporting

UTESTÅENDE GRØNNE OBLIGASJONER OG LÅN TIL GRØNNE PROSJEKTER

- 1 mrd. USD grønn obligasjon (02.11.2025)¹
 - 500 mill. USD grønn obligasjon (26.10.2020)
 - 750 mill. NOK grønn obligasjon (29.11.2027)
 - 450 mill. USD grønn obligasjon (05.09.2025)
 - 3 mrd. SEK grønn obligasjon (28.08.2027)
- ¹ Opprinnelig 500 mill. USD, utvidet med 100 mill USD i 2019 og 400 mill USD i 2020

PROSJEKTPORTEFØLJE OG MILJØEFFEKT²

Prosjektkategori	Utestående grønne lån (i 1000 NOK)	Unngåtte/reduerte klimagassutslipp (tonn CO ₂ e/år)	Miljøeffekt (tonn CO ₂ e/per millioner NOK)
Bygg	19 125 937	13 356	0,7
Fornybar energi	521 568	34 718	62,1
Transport	1 460 057	1 764	1,3
Avfall og sirkulærøkonomi	799 512	220	0,3
Vann og avløp	3 874 045	n/a	n/a
Arealbruk og områdeprosjekter	186 100	n/a	n/a
Klimatilpasning	145 004	n/a	n/a
Total	26 112 224	50 058	64,4

Årlig fornybar energiproduksjon, gWh **117 GWh**
 Årlig energibehov redusert/unngått, gWh **36 GWh**

² Denne tabellen presenterer beregnet CO₂e unngått og redusert årlig. Vi rapporterer kun miljøeffekten av den andelen av prosjektene som er finansiert av oss. Det er lagt til grunn en europeisk energimiks 315g CO₂e/kWh. For klimagassberegning med andre utslippsfaktorer, se eget excel-ark som legges ut på kbn.com i mars 2021.

ANDEL AV GRØNNE LÅN SOM ER FINANSIERT MED GRØNNE OBLIGASJONER³

Totalt utestående grønne obligasjoner dividert med totalt utestående grønne lån				61 % hvorav
ISIN	Dato utstedt	Beløp	Utløpsdato	
XS1188118100 / USD50048MBX74	11.02.2015	USD 1 mrd.	11.02.2025	33 %
NO0010811276	29.11.2017	NOK 750 mill.	29.11.2027	3 %
NO0010811284	29.11.2017	NOK 600 mill.	29.11.2032	2 %
AU3CB0256162	05.09.2018	AUD 450 mill.	05.09.2023	11 %
XS2047497289	28.08.2019	SEK 3 mrd.	28.08.2026	12 %

³ Totalt utestående grønne obligasjoner delt på totalt utestående til prosjekter (i NOK).

Foto: John Trygve Tollefsen

Kommunenes gjeldsvekst – bak tallene

Kommunesektorens gjeld har vokst betydelig de senere årene, men gjeldsveksten alene forteller ikke hele historien.

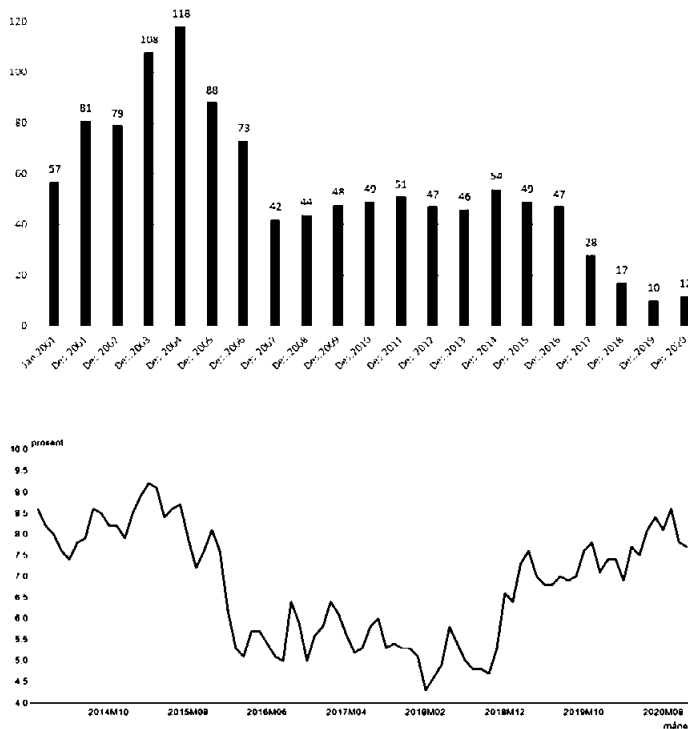
AV LARS LUDVIGSEN
FAGANSVARLIG UTLÅN, KBN

Kommunesektorens fremste oppgave er å levere gode tjenester til sine innbyggere. Oppgavene kan være definert i lovgivningen eller i form av politiske prioriteringer sentralt og lokalt. Ny kommunelov trådte i kraft 1. januar 2020 og lovfester uttrykkelig det kommunale selvstyret. De folkevalgte i kommunestyrene har vide fullmakter til å prioritere og fatte beslutninger. Viktige velferdstilbud som barnehager, skole, pleie og omsorg, vann, avløp og avfallshåndtering er lagt til alle landets 356 kommuner å levere. Betydelige beløp sluses inn i sektoren og kommunesektorens samlede inntekter utgjør om lag

19 pst. av BNP for Fastlands-Norge, tilsvarende omlag 580 mrd. kroner. De siste årene har gitt gode økonomiske resultater i sektoren og antallet kommuner på ROBEK er også ved utgangen av 2020 på et historisk lavt nivå.

Betydelig gjeldsvekst

Kommunenes tjenesteproduksjon er avhengig av hensiktsmessige og funksjonelle bygg, samt varig og pålitelig infrastruktur. Disse investeringene blir i stor grad lånefinansiert, og i takt med både befolkningsvekst og flere oppgaver har sektorens gjeld vokst betydelig de siste årene. Ifølge Statistisk sentralbyrå

GRAF 1

Antall kommuner i ROBEK.
Kilde/faksimile: regjeringen.no

GRAF 2

Tolv månedersvekst, innenlandsk lånegjeld, kommunesektoren.
Kilde/faksimile: SSB

(SSB) utgjorde gjelden i kommuneforvaltningen ved utgangen av 2017 113 pst. av de totale inntektene, en markant økning fra 67 pst. i 2000. Kommunenes egne regnskaper er ikke tilgjengelige før i juni, men med utgangspunkt i SSBs kredittindikator for kommuneforvaltningen, ser gjeldsveksten for 2020 ut til å øke noe sammenlignet med 2019. Kredittindikatoren per november viser en årsvekst på 7,7 pst., til 586 mrd. kroner. Veksten var noe lavere i perioden 2016 til 2018 men er nå tilbake på nivåer på opp mot 8 pst.

KBNs utlån til sektoren (totale utlån fratrukket selskapslån med garanti) har i samme periode vokst med ca 5,2 pst. årlig, men variasjonene er noe større enn for hele sektoren samlet.

Sårbarheten for renteøkninger

En betydelig andel av kommunesektorens gjeldsvekst har kommet i en tid med historisk lave renter. Norges Bank satte i mai 2020 styringsrenten ned til null pst., et nivå vi aldri har hatt tidligere i Norge. Dette har gitt rekordlave flytende renter i store deler av 2020 for både husholdninger, næringsliv og norske kommuner og fylkeskommuner. Rentemarkedet priser inn en moderat renteoppgang fra 2022, men forventer fortsatt historisk lave renter de neste fem til ti årene.

Hvor sårbare kommunene er for renteøkninger avhenger av en rekke faktorer. For det første er en stor andel av en kommunes lånegjeld ikke direkte eksponert for renteendringer. Den andelen av gjelden som er eksponert for renteendringer kalles netto rentebærende gjeld, og kan beregnes ved å redusere den totale gjelden med følgende elementer:

- utlån
- ubrukte lånemidler
- lån knyttet til selvkostområder som vann, avløp og renovasjon
- lån med rentekompensasjon (skole, kirker, omsorgsbygg, sykehjem)
- likviditet som ikke er lånefinansiert

Med denne øvelsen ender en ofte opp med en sum som er under halvparten av den totale lånegjelden, og dermed reduseres renterisikoen betydelig. Det er viktig å være klar over at det er store forskjeller mellom kommunene både med hensyn til total gjeld og netto rentebærende gjeld. Den andre vesentlige faktoren er andelen fastrente eller rentesikringer. For å gi en grad av forutsigbarhet velger de fleste kommunene fast rente på en andel av sin gjeld. Et typisk finansreglement sier at kommunen skal ha minst en tredel fastrenter til enhver tid. Det eksisterer ikke noen samlet oversikt over totale fastrenter og rentesikringer, men en analyse gjort av KBN av kommunenes finansrapporter per første tertial 2020, viste at mange

Det er ingen tvil om at pandemien har økonomiske konsekvenser for kommunene, og det er totalt bevilget 17,7 mrd. kroner ekstra til sektoren i 2020 og 8,6 mrd. kroner ekstra i 2021.

kommuner har rentesikret betydelige andeler av sin gjeld. Det kan anslås at andelen som er rentesikret i hele sektoren er over 40 pst. En slik sikringsandel sett i sammenheng med netto renteeksponert gjeld, tyder på at mange kommuner har prioritert forutsigbarhet i framtidige rentekostnader høyt og dermed er relativt godt rustet til å kunne møte økte renter og innfri sine forpliktelser i fremtiden. Selv om dette betyr at mange kommuner bare i mindre grad har fått full effekt av rekordlave flytende renter viser KS' budsjettundersøkelse for 2021 en reduksjon i rentekostnadene på rundt 25 pst. i 2021 sammenlignet med de budsjetterte rentekostnader for 2020. De gode økonomiske resultatene de siste årene har også gitt en betydelig vekst i disposisjonsfondet for kommunene som vokste med 23,5 mrd. kroner fra 2015 til 2018. Veksten flatet ut i 2019 og totale disposisjonsfond er nå 50,5 mrd. kroner (fylkeskommuner ikke medregnet). Dette gir en samlet betydelig buffer for å kunne håndtere uventede og raske renteøkninger.

Annerledesåret 2020

Kommunesektoren har i løpet av året gjort en imponerende innsats i forbindelse med koronapandemien. De ansatte i kommunen står i første linje for å bekjempe viruset og skal samtidig opprettholde gode og viktige samfunnsfunksjoner som skole, barnehage,

eldreomsorg og kollektivtilbud. Det er ingen tvil om at pandemien har økonomiske konsekvenser for kommunene, og det er totalt bevilget 17,7 mrd. kroner ekstra til sektoren i 2020 og 8,6 mrd. kroner ekstra i 2021. Det ser ikke ut til at pandemien har fått konsekvenser for investeringer og låneopptak så langt. Planlagte og igangsatte prosjekter gjennomføres til tross for en krevende hverdag og underliggende faktorene for investeringsbehovene, som befolkningsendringer og oppgaver ligger fast.

Godt rustet for framtida

Kommunesektoren er en viktig bidragsyter i den norske velferdsmodellen, og utfører store oppgaver på vegne av samfunnet. Befolkningsvekst og nye oppgaver har bidratt til gjeldsvekst, men på et overordnet nivå ser det ut til at sektoren har tid til å omstille seg ved endrede rammebetingelser som for eksempel en renteoppgang. Sektoren er i stor grad preget av nøkternhet og et ønske om å tilby innbyggeren gode tjenester også i fremtiden. KBN skal gjøre sitt for å bidra til dette.

GRAF 3
KBNs utlån til kommuner og fylkeskommuner, fratrukket selskapslån med garanti. Årlig vekst i pst.

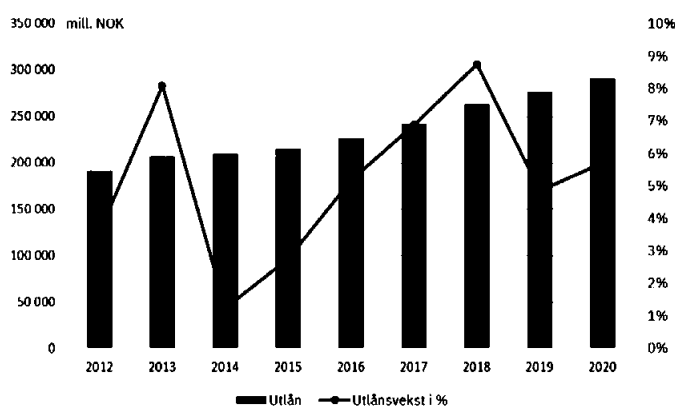

Foto: Gorm Kallestad / NTB

Hva skjedde da pandemien traff oss?

Det er ingen tvil om at 2020 for alltid vil bli husket for koronaviruset. Men hvilke implikasjoner hadde pandemien på finansmarkedene og KBN?

AV KRISTINE HENRIKSEN LIEN

Porteføljeforvalter, KBN

ØYVIND REIERSEN

Senior porteføljeforvalter, KBN

Utover vinteren 2020 ble det klart at koronavirusutbruddet også kom til å ramme den vestlige verden hardt. Det gikk imidlertid noe tid før finansmarkedene tok dette innover seg. Børsene og rentemarkedene begynte å falle markant i februar. I løpet av en måned falt Oslo Børs med over 30 pst. og den norske toårs-renten gikk fra 1,8 pst. til 0,8 pst. Samtidig kuttet Norges Bank styringsrenten fra 1,5 pst. til rekordlave null pst.

Svekket krone

Det var imidlertid først i mars at den norske kronen begynte å svekke seg

markant. Fredag 6. mars 2020 var starten på knappe to uker med historiske utslag i kronekursen. På dette tidspunktet var det «lock-down»-modus i mange land på grunn av viruset og det var vanskelig å overskue hva de lang-siktige konsekvensene ville bli. Ekstrem usikkerhet gjorde at den norske kronen ble truffet hardt av at alle investorer søkte mot trygge alternativer.

Rentekutt

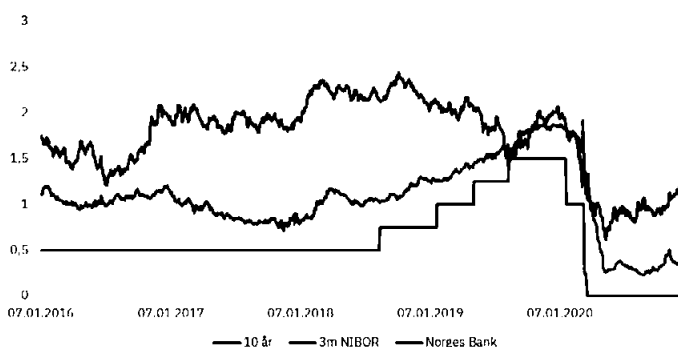
Norges Bank og regjeringen så seg nødt til å iverksette tiltak på bred front for å berolige markedet i denne perioden. Ved siden av å kutte rentene til null pst.

igangsatte Norges Bank korte F-lån med full tildeling og USD bytteavtaler med den amerikanske sentralbanken ble etablert. Regjeringen på sin side gjenopprettet States obligasjonsfond med en ramme på 50 mrd. kroner for å bidra til økt likviditet og kapitaltilgang i obligasjonsmarkedet, samt reduserte bankenes motsykliske buffer fra 2,5 pst. til 1,0 pst. Det hele kulminerte med at sentralbanken den 19. mars erklærte at den ville intervensere i valutamarkeket, dvs. støttekjøpe norske kroner. Det sistnevnte viste seg i ettertid å ha markant effekt og var med på å reversere kronesvekkelsen gradvis utover våren 2020. I ettertid har Norges Bank publisert tall som viser at de kjøpte 3,5 mrd. norske kroner i denne perioden.

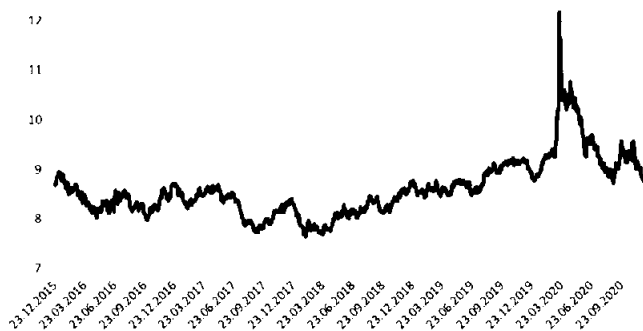
Påvirkning på KBN?

KBN ble berørt av markedsuroen gjennom flere kanaler. For det første består bankens innlån i all hovedsak av andre valutaer enn norske kroner, først og fremst amerikanske dollar. På utlånssiden lånes det imidlertid kun ut i norske kroner. Dermed er det viktig hvilke priser KBN får på såkalte valuta-bytteavtaler, der man eksempelvis byttelåner amerikanske dollar mot norske kroner. På grunn av usikkerheten og uroen i markedene var bankene svært tilbakeholdne med å tilby slike bytteavtaler, dvs. gi fra seg norske kroner, og prisene ble langt mindre fordelaktige enn normalt. For det andre medførte markedsuroen at kredittpåslagene generelt økte. Dette gjorde at KBNs likviditetsportefølje ble mindre verdt. Økte kredittpåslag gjorde

GRAF 1
Lange renter vist med den norske 10-års renten, kort rente vist med pengemarkedsrenten tremåneders Nibor og Norges Banks styringsrente. 5-års historikk.

GRAF 2
Kronekursen mot amerikanske dollar. 5-års historikk

også at prisen på bankens egne innlån ble dyrere.

Den største effekten for KBN viste seg å bli den løpende konverteringen av utenlandsk valuta til norske kroner. Banken har alltid et løpende behov for å gjøre slike vekslinger og måtte følgelig være aktive i markedet til tross for mer ufordelaktige priser.

Banken besitter en veldiversifisert likviditetsportefølje bestående av obligasjoner med eksponering mot ulike virksomhetsområder, geografi og løpetider. Effekten av økte kredittpåslag ble derfor mindre enn den kunne blitt med en annen innretning. Det ble dessuten realisert svært lite fra likviditetsporteføljen i denne perioden og den negative effekten av økte kredittpåslag ble dermed forbigående ettersom markedene normaliserte seg ganske raskt.

Banken gjorde dessuten svært lite ny innlåning i den perioden som markedene var mest urolig og unngikk

dermed å låse inn unormalt høye innlånskostnader.

KBN stod støtt

KBN, som kommunenes viktigste finansieringspartnere, skal sikre stabil og kostnadseffektiv finansiering også i urolige tider. Til tross for en periode med et finansmarked i krise og stor usikkerhet stod KBN støtt gjennom utfordringene som oppstod. Med Norges Bank og regjeringens kraftfulle tiltak og ekspansive pengepolitikk roet tilbake-slaget seg og vi så en gradvis bedring gjennom våren mot et mer normalt fungerende finansmarked.

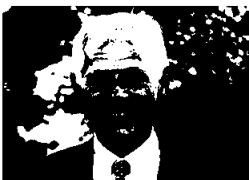

Foto: Maskot / NTB

Det handler om Norge

Den kritiske faktoren for å skaffe distriktene unge, nye innbyggere er ikke jobber, men bolyst. Unge mennesker med røtter i sentrale strøk må få lyst til å prøve livet i det lille format.

AV VICTOR D. NORMAN

Victor D. Norman er professor emeritus i samfunnsøkonomi ved NHH. Norman ledet regjeringens distriktsdemografiutvalg som la frem sin rapport i 2020. Han var arbeids- og administrasjonsminister for Høyre fra 2001-2004.

Vi er som samfunn i ferd med å eldes. Det har egentlig foregått lenge, først på 1800-tallet, da vi ble en selvstendig nasjon, var mer enn fire av ti nordmenn under tyve år, og godt over 80 prosent var under femti. I dag er de tilsvarende tallene henholdsvis 23 og 63 prosent. I motsatt ende av skalaen har andelen over åtti år steget fra under én prosent da Grunnloven ble skrevet til over fire prosent i dag. Vi vil bli enda eldre i årene fremover: Skal vi tro hovedalternativet i SSBs befolkningsfremskrivninger, vil andelen over åtti bli fordoblet de neste tyve årene.

Aldringen vil gjøre oss til et mindre sprudlende samfunn. Det vil kreve at flere

må jobbe med helse, pleie og omsorg. Det vil innebære at offentlige budsjetter i stadig større grad vil gå med til å betale lønn til helsearbeiderne og pensjon til kundene deres. Det vil nokså sikkert bety at yrkesaktive kan glemme drømmer de måtte ha om fremtidige skattelettelser.

På nasjonalt nivå vil endringen være krevende, men ikke større enn at vi kan klare det — og sikkert også vil klare det, i hvert fall så lenge de største politiske partiene fortsetter å vise økonomisk ansvar.

På lokalt nivå er det verre. De demografiske endringene i Distrikts-Norge i

årene fremover vil i hovedsak ligne på endringene nasjonalt, men de kommer på toppen av en aldringsprosess som allerede har pågått i mange tiår. Konsekvensen er, paradoksal nok, at folketallet i distriktskommunene kommer til å stabilisere seg: Eldre flytter mindre på seg enn yngre, så fraflyttingen avtar etterhvert som befolkningen eldes, og med det vil den beskjedne flyttestrømmen som går motsatt vei være nok til at folketallet i Distrikts-Norge om 20-30 år neppe vil være særlig mindre enn det er i dag.

Endringene i sammensetningen av distriktsbefolkningen vil til gjengjeld bli dramatiske: Frem til 2040 anslår SSB at det i distriktene vil bli nesten 90.000 færre under 55 år og tilsvarende mange flere over, og halvparten av denne økningen vil være folk over åtti.

Den nye distriktsdemografien vil sette distriktskommunenes evne til å organisere, skalere opp og bemanne (eller rettere: bekvinne) helse- og omsorgs-

tjenester på prøve. Den vil handle om penger, men den vil også handle om teknologi, om evne til å mobilisere lokal frivillighet, og om insentivene til fornuftig samhandling mellom kommune og spesialisthelsetjenesten.

Det hjelper imidlertid ikke med penger og god organisering hvis man ikke har folk. Skal distriktene bestå, må den lokale aldringen motsvares av ung innflytting. Det vil kreve en helt ny tilnærming til norsk distriktpolitikk.

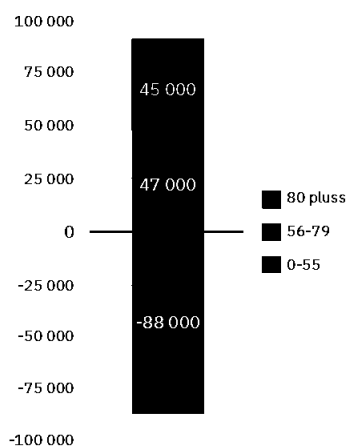
Så lenge vi har ført distriktpolitikk i Norge har målet vært å bremse strømmen av unge mennesker som har flyttet fra bygd til by, fra nord til sør, fra innland til kyst, og fra småby til storby. Svaret har vært todelt: Å skape flere jobber i distriktene og å fange opp noe av flyttestrømmen ved å bygge større sentre i distriktene, som Lyngdal, Knarvik, Førde og Alta.

Når distriktene nå ikke er i stand til å reproducere seg selv, er det ikke noen

FIGUR

Befolkningsendring 2020-2040 for kommuner på sentralitetsnivå 4,5 og 6.

Sentralitetsindeksen rangerer alle norske kommuner basert på nærhet til arbeidsplasser og servicefunksjoner. De mest sentrale er 1 og de minst sentrale 6.

fraflytting å stoppe. Det eneste håpet er å få en litt større strøm av unge mennesker motsatt vei. Det finnes jobber til dem og vil bli flere etter hvert som pleie- og omsorgsbehovet vokse, og enda flere vil det bli om vi får fart i storbyutvandringen. De fleste jobber i et moderne samfunn er i bygg og anlegg og i privat og offentlig tjenesteytelse, og jo flere som flytter ut, desto flere av disse jobbene blir det også i distriktene.

Den kritiske faktoren for å skaffe distriktene unge, nye innbyggere er derfor ikke jobber, men bolyst. Unge mennesker med røtter i sentrale strøk må få lyst til å prøve livet i det lille format. Skal de få det, må distriktene kunne tilby like gode skoler, boliger og tjenestetilbud som storbyene, men i tillegg må de ha noe man ikke finner i Oslo, Bergen eller Trondheim. Vekstsentre som fremstår som dårlige kopier av storbyene har ikke det. Skal de være attraktive, må småkommunene dyrke sitt særpreg og sitt format. De må tenke som Stad kommune, som har som mål å bli «Verdas beste minste stad».

Staten kan ikke skape det mangfoldet av spennende småsteder som er nødvendig om unge mennesker skal fristes til å prøve et alternativ til

Grünerløkka, Skanselien og Ila, men sentrale myndigheter kan legge til rette for det. Ved å sørge for en infrastruktur som gjør at mangfoldet av småbyer og småsteder i et område kan fungere som felles arbeids- og utfoldelsesarena, ved å pålegge universiteter og høyskoler å gi tilbud om etter- og videreutdanning i småstedsklyngene, ved å skape bedre leiemarkeder for boliger i distriktene, ved å beholde den klare distriktsprofilen i inntektssystemet for kommunene og kanskje også ved selv å dyrke det lille format i den geografiske organiseringen av statlige etater i en digital tid, er det ingenting i veien for at et direktorat består av et nettverk av enheter spredt utover landet.

Med riktig diagnose er det mulig å finne en behandling som kan gi Distrikts-Norge en ny ungdom.

Foto: Kym Ellis / unsplash.com

Risiko og muligheter for kommunene og KBN i ulike klimascenarier

AV TORUNN BRÅNÅ

FAGANSVARLIG GRØNN FINANS, KBN

Denne artikkelen er basert på en rapport som CICERO Senter for klimaforskning har skrevet på oppdrag fra KBN i 2020, der det er satt opp tre klimascenarier med tilhørende antakelser om, og effekter på norsk økonomi generelt og kommunesektoren spesifikt. Alle vurderinger rundt scenarienes betydning for KBNs virksomhet er gjort og beskrevet av KBN selv. Disse vurderingene må anses som foreløpige. Infografikken i denne artikkelen er hentet fra KBNs foreløpige arbeid med utvikling av klimarisikoinndikatorer på kommunenivå.

Hva er et klimascenario?

Et scenario er et fremtidsbilde, en beskrivelse av hvordan fremtidig utvikling kan bli. I et scenario skal forutsetningene som er lagt til grunn på ulike områder henge sammen, for eksempel bør det være en realistisk sammenheng mellom global virkemiddelbruk og utvikling i utslipp. Et scenario er ikke en prognose: et sett scenarier bør derimot dekke bredden av mulige fremtidige utfall. Scenarier kan for eksempel brukes av planleggere og beslutningstakere for å analysere situasjoner med usikre utfall og for å vurdere hvordan en beslutning kan stå seg i ulike fremtidsbilder.

CICERO Senter for klimaforskning har utarbeidet et sett klimascenarier for norske kommuner på oppdrag fra KBN. Settet består av tre scenarier som beskriver både samfunnstrender og fysiske klimaendringer fram mot 2100.

Scenarier i denne analysen

Scenariene CICERO har utviklet er basert på en kombinasjon av RCP-utslippsbaner (Representative Concentration Pathways) som beskriver global oppvarming ved utgangen av århundret ved ulike

klimagasskonsentrasjoner i atmosfæren, og SSP-scenarier (sosioøkonomiske utviklingsbaner, Shared Socio-Economic Pathways), som beskriver ulike samfunnstrender som både styrer utviklingen i klimagassutslipp, og som følger av den. Det finnes fem ulike SSP-er og mange ulike RCP-baner. Både RCP- og SSP-settet er internasjonalt anerkjente referanseverk som er laget for å brukes av FNs klimapanel.

Analysen er gjort med disse scenariene:

Bærekraft – den grønne veien (basert på SSP1 og RCP2.6)

I det grønne scenariet gjennomføres kraftig klimapolitikk allerede fra tidlig 2020-tall, utslippene går ned og verden når målet i Parisavtalen om å begrense global oppvarming til to grader. Dette scenariet legger til grunn kraftige innstramminger i utslippene uten særlig politisk friksjon, kombinert med flere banebrytende teknologigjennombrudd.

Middelveien – vi fortsetter som før (basert på SSP2 og RCP4.5)

I scenariet der vi fortsetter som før

KLIMARISIKO

Klimarisiko er en samlebetegnelse for flere ulike former for risiko som oppstår fordi vi ikke kjenner konsekvensene av klimaendringer, klimapolitikk og klimarelatert teknologisk utvikling. Det er vanlig å dele klimarisiko inn i hovedtypene *fysisk risiko* og *overgangsrisiko*. For kommunesektoren kan dette omfatte:

Fysisk risiko, som er risiko knyttet til effekter og konsekvenser av klimaendringer. Dette kan være både akutte hendelser, som ekstremnedbør og flom, stormflo og ulike former for skred, eller langsiktige utviklingstrekk som havnivåstigning og økt råtefare. Dette kan medføre store direkte og indirekte kostnader for kommunen, innbyggere og det lokale næringslivet.

Fysisk risiko gir grunnlag for *ansvarsrisiko*, det vil si risiko for å bli holdt ansvarlig for tap eller skade tredjeparter lider. For kommunene kan dette ta form av regressøksmål fra forsikringselskaper.

Overgangsrisiko er risiko knyttet til regulatoriske endringer og samfunnsendringer i omstillingen til en lavutslippssøkonomi. For kommunene kan dette være tapte skatteinntekter, økte sosiale utgifter eller fraflytting som følge av endret næringsstruktur, men også at kommunenes egne investeringer kan få kortere levetid eller bli påført uforutsette kostnader grunnet regulatoriske endringer.

tar det lengre tid å få på plass globale klimaavtaler og det tar lengre tid før politikken slår inn og tiltakene blir gjennomført. Verden når ikke målet i Parisavtalen om å begrense global oppvarming til to grader. Av de tre scenariene er dette det som i størst grad representerer en framskrivning av dagens utvikling, selv om utslippbanen (RCP4.5) som ligger til grunn her fordrer noe lavere utslipp enn vi ser i dag.

Regional rivalisering – den humpete veien (basert på SSP3 og RCP7.0)

I dette worst-case scenariet (av de tre) styrer verden mot en økning i global temperatur på cirka 4 °C og de fysiske konsekvensene av klimaendringene blir høye også i Norge. Dette er en pessimistisk framtidshistorie som forutsetter at de internasjonale klimaforhandlingene bryter sammen, for eksempel ved at flere høyutslippsland går ut av Parisavtalen.

SCENARIO 1:

Bærekraft – den grønne veien

I dette scenariet gjennomføres kraftig klimapolitikk allerede fra tidlig på 2020-tallet, utslippene går ned og verden når målet i Parisavtalen om å begrense global oppvarming til to grader.

I scenario 1 når vi en global temperaturøkning på 1,5 grader i 2030, mens økningen flater ut på 1,8 grader rundt 2050. I Norge er stigningen høyere enn det globale snittet, og vi når 2,6 graders oppvarming mot slutten av århundret. Selv om den fysiske risikoen er lav

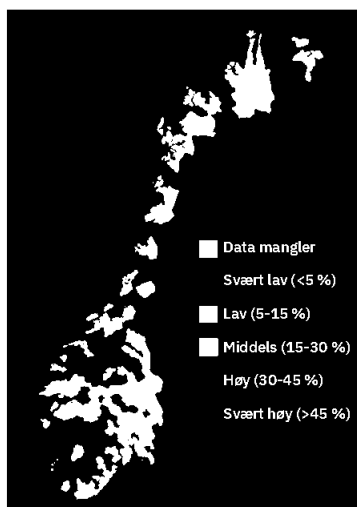
relativt til de andre scenariene, er den imidlertid likevel høyere enn i dag. Til sammenligning er temperaturøkningen fram til i dag på rundt 1 grad.

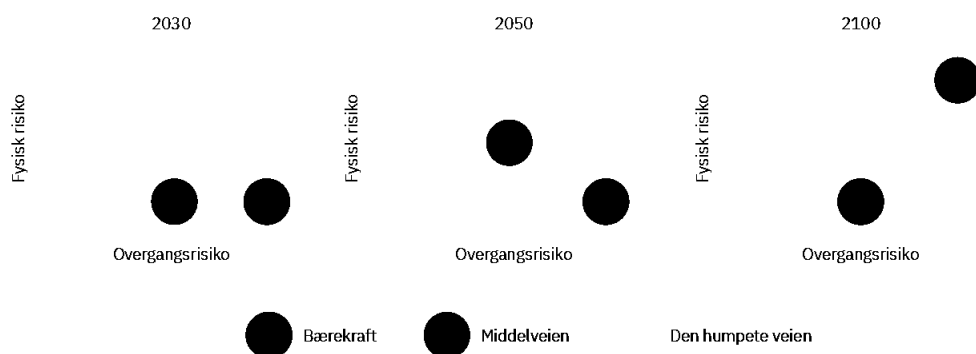
Det blir våtere og mer ekstremnedbør, vi får mer flom og skred og mer tørke på sommeren, men betydelig mindre enn i de andre scenariene. Den økte temperaturen gir også noen fordeler, blant annet gjennom lengre vekstsesong for jordbruket. Enkelte ytre kyststrøk fra Nord-Vestlandet og nordover til Finnmark kan få cirka en måned lengre vekstsesong mot slutten av århundret. I andre områder blir økningen noe mindre.

Klimakur 2030 viser eksempler på klimatiltak som gjennomføres i Norge i dette scenariet. Scenariet legger til grunn en kombinasjon av atferdsendring hos befolkningen, teknologiutvikling og rask innføring av virkemidler som forbud og restriksjoner. Det er relativt friksjonsfritt å få gjennomført tiltak i dette scenariet. Det gjøres investeringer i klimatilpasning for å sikre eksisterende bygg og infrastruktur, og eksisterende offentlige og private bygg energieffektiviseres. Det gjøres regelmessige investeringer i oppgradering av vann- og avløpssystemene slik at det tross økt nedbør ikke blir uforholdsmessig store problemer med økt overvann.

Nasjonale myndigheter, kommuner, nettselskap og private aktører samarbeider om utbygging av ladeinfrastruktur for å tilrettelegge for overgangen til elektriske løsninger, samtidig som by- og tettstedplanleggingen legger opp til å minimere transportbehovet. Kommu-

FIGUR 1
I et lavutslippsscenario som scenario 1 vil mange kommuner være sårbare for overgangsrisiko for industri og næringsliv. Kartet viser andel av kommunens sysselsatte som jobber i sektorer som er eksponert for overgangsrisiko¹.

FIGUR 2

De tre scenariene innebærer ulike nivåer av henholdsvis fysisk klimarisiko og overgangsrisiko på forskjellige stadier frem mot 2100. For eksempel vil «den grønne veien» innebære høy overgangsrisiko på kort sikt ettersom omstillingen skal skje raskt, og belønningen kommer i form av redusert fysisk risiko på lang sikt sammenliknet med de andre scenariene.

nene har også stoppet utbyggingen i områder utsatt for flom og ras.

I dette scenariet er det lagt til grunn en god vekst i BNP og kjøpekraft i Norge gjennom hele århundret, til tross for at olje- og gasssektoren spiller en mindre rolle. Høy innovasjon og nye, grønne næringer gir økonomisk vekst, men ikke nødvendigvis fordelt utover landet på samme måte som i «oljealderen». Dette kan bety høy overgangsrisiko for enkeltkommuner som i dag har en stor andel sysselsatte i næringer som er direkte eller indirekte koblet til olje- og gassproduksjon og andre utslippsintensive aktiviteter, dersom de ikke samtidig makter å tiltrekke seg nye næringer. Alt i alt er likevel den økonomiske utviklingen i Norge best i dette scenariet, sammenliknet med de to andre.

Risiko og muligheter for KBN

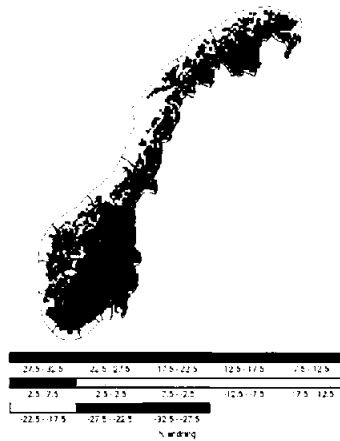
Dette er det scenariet som har best økonomisk utvikling, men det forutsetter også store investeringer både i offentlig og privat sektor. En fortsatt romslig økonomi (relativt til de andre scenariene) gjør kommunene jevnt over i stand til å gjennomføre betydelige nyinvesteringer i omstilling til lavutslippsløsninger i bygg, transport og infrastruktur, i tillegg til klimatilpasningstiltak innenfor blant annet vann- og avløpssektoren. Kostnader i etterkant av ekstremværhendelser inntreffer likevel, men reparasjon blir brukt som en mulighet for å forebygge mot nye hendelser. Det høye investeringsnivået opprettholdes både på kort, mellomlang og lang sikt, selv om investeringer knyttet til klimatilpasning

kan ventes å avta noe (fra et høyt nivå) utover i århundret ettersom akselerasjonen i temperaturøkningen avtar. Dette vil kreve økt tilgang på lånekapital for kommunesektoren gjennom hele århundret.

Scenariet innebærer høy overgangsrisiko for de kommunene som i dag får en stor del av skatteinntektene sine fra sysselsatte i olje- og gassnæringa og andre næringer der kraftige innstramminger i klimapolitikken får store konsekvenser. Særlig kommuner som har hatt høy befolkningsvekst og god skatteinnngang på 2000-tallet, og som nylig har gjort store investeringer med lang tidshorisont, kan ha risiko knyttet til høy gjeldsbyrde og driftskostnader i en situasjon der nøkkelnæringer sliter. For noen kommuner kan dette bildet forsterkes av fraflytting som følge av bortfall av hjørnesteinsbedrifter. Slike kommuner vil ha redusert behov og mulighet for å gjøre store nye investeringer utover i århundret. Det samlede bildet for KBNs del vil likevel trolig være høy etterspørsel og god betalingssevne hos kundene.

KBNs strategi om å være en bærekraftig samfunnsbygger som bidrar med grønne finansieringsløsninger, men også gode beslutningsgrunnlag for en mest mulig bærekraftig kommuneøkonomi, passer godt med dette scenariet. Det er grunn til å anta at en offensiv satsing på bærekraft og grønn finans i KBN vil bli premiert, siden finansreguleringer trolig vil trekke i samme retning som øvrig klimapolitikk i dette scenariet.

FIGUR 3
Kartet viser endring i nedbør (%) fra perioden 1971-2000 til 2071-2100 med utslippsbane RCP 4.5.
Kilde: Norsk Klimaservicesenter

FIGUR 4
Investeringsprosjekter som kvalifiserer til KBNs grønne lån allerede i dag kan være en mulig indikator på omstillingsevne i kommunene. Kartet viser kommuner som har ett eller flere grønne lån i KBN ved utgangen av 2020.

SCENARIO 2:

Middelveien – vi fortsetter som før

I dette scenariet tar det lengre tid før klimapolitikken slår inn og tiltakene blir gjennomført. I andre halvdel av århundret faller utslippene, men det går for sakte til at verden klarer å nå målet i Parisavtalen om å begrense global oppvarming til to grader.

Mens det også i dette scenariet er 1,5 graders oppvarming i 2030, har den globale gjennomsnittstemperaturen allerede i 2050 økt med 2 grader sammenliknet med før-industriell tid. I 2100 er det 2,6 grader varmere globalt. Norge får mer av denne økningen enn andre deler av verden og mot slutten av århundret vil det i gjennomsnitt ha blitt 3,7 grader varmere i Norge.

Den økte temperaturen gir utslag i lengre vekstsesong – mellom en og to måneder lengre enn i dag, avhengig av hvor man er i landet. Men varmere klima gir også mer nedbør. Antall dager med kraftig nedbør forventes å øke med nær 50 prosent mot slutten av århundret, og det kraftigste regnet blir enda kraftigere. Hele landet vil påvirkes av dette, men kortvarig ekstremnedbør kan bli aller mest utfordrende for byer og tettsteder rundt Oslofjorden. For mye vann blir en hovedutfordring i dette scenariet, med overvann, regnflom og stormflo.

Samtidig har kommunene og andre ikke klart å tilpasse seg klimaendringene like godt i dette scenariet. Det er lite investeringer i oppgradering av vann- og avløpsinfrastruktur i første halvdel av århundret. Kommunene møter mer motstand mot tiltak, og investeringene dreies derfor i retning av mindre forebygging og mer reparasjon. Særlig mot slutten av århundret vil mye ressurser brukes på håndtering og oppbygging etter naturkriser. Forsikringsbransjen går til retten for å få kommunene til å betale en større andel av reparasjonskostnadene enn tidligere.

Også tiltak for utslippskutt er mer konfliktfylt i dette scenariet enn i det første. Vi ser konflikter mellom stat og kommuner, rivalisering mellom by og land, Oslo mot periferi. Kommunene har ikke fått tilgang til nye ressurser for å fremme innovasjon eller omstilling lokalt, og de har i mindre grad fått til et samarbeid med næringslivet om omstilling.

Mot slutten av århundret vil det

gradvis bli innført kraftige tiltak for utslippskutt som en reaksjon på de økende utfordringene med klimaendringer. Når det tar lengre tid før tiltakene settes i verk, koster det mer når de først gjennomføres. Klimatilpasning er dyrere enn utslippskutt, og i dette scenariet ender man opp med å måtte betale for mye av begge deler.

Norge har fortsatt å satse på olje- og gasssektoren, samtidig som det er satset noe på ny teknologi. Den globale oljeproduksjonen øker fram til 2040, men reduseres drastisk fra 2050, mot et tilsvarende lavt nivå som i scenario 1 mot slutten av århundret. Gassproduksjonen øker derimot kraftig fram til 2080, men reduseres deretter noe. Karbonfangst og -lagring er utbredt og er etter hvert blitt en viktig næring for Norge. BNP og kjøpekraft i Norge er noe lavere i dette scenariet enn i scenario 1 fra rundt 2030 og gjennom århundret.

Risiko og muligheter for KBN

I dette scenariet er det fremdeles god vekst i norsk økonomi utover i århundret, drevet i all hovedsak av fortsatt satsning på petroleumsvirksomheten. Oljeinntektene begynner å dale etter 2050, mens gassinntektene er høye i noen tiår til før de også synker. Det kan forventes at investeringsnivå og -vilje i kommunene er omtrent på nivå med i dag i perioden fram til de siste par tiårene i århundret. I dette scenariet er imidlertid kommunenes investeringer lite innrettet mot å kutte utslipp eller tilpasse seg til et varmere og våtere klima, noe som innebærer risiko for at enkelte store, langsiktige investeringer senere kan vise seg å være feilinvesteringer.

Når utslippsreduerende tiltak rulles ut i stort monn i andre halvdel av århundret, samtidig som behovet for investeringer i klimatilpasning og reparasjoner etter naturskader øker betydelig, får kommunesektoren et relativt stort investeringsbehov som sammenfaller i tid med en reduksjon i inntektene fra viktige næringer. Dette kan sette mange kommuner i en krevende situasjon, og det vil være avgjørende for å opprettholde tjenestenivået i sektoren at statlige rammebetingelser kompensere for situasjonen

For KBN antas en slik utvikling å medføre at etterspørselen etter lånekapital i scenario 2 vil være jevn i

Kommunene har store problemer med å tilpasse seg klimaendringene utover i århundret – både fordi kostnadene er store og den økonomiske utviklingen svak, og fordi det er motstand mot å bruke penger på det

første halvdel av århundret, og økende i andre halvdel av århundret. Samtidig vil en del kommuners skår i KBNs kredittmodell kunne svekkes utover i århundret ettersom kostnadene stiger og inntektene synker. Dette gjelder særlig kommuner som rammes i høy grad av både inntektsbortfall og fysiske klimaendringer. I et slikt scenario vil det være viktig at KBNs egne risikomodeller fanger opp utfordrende utviklingstrekk så tidlig som mulig, slik at långivningen til utsatte kommuner kan tilpasses. Det vil videre ha stor verdi at KBN bistår kommunesektoren med innsikt, finansiell kompetanse og digitale verktøy som bidrar til at kommunene kan gjøre informerte valg og vurdere eget risikobilde også på lang sikt.

SCENARIO 3: Regional rivalisering – den humpete veien

Scenario 3 er et såkalt worst-case scenario der det i praksis ikke innføres klimapolitikk utover den som allerede er gjennomført. Verden er langt unna å nå Parisavtalens mål om å begrense global oppvarming til to grader og de fysiske konsekvensene av klimaendringene blir store også i Norge. Dette scenariet innebærer store omveltninger som er vanskelige å modellere innenfor rammene av dagens samfunn.

Klimaendringene blir dramatiske med 2,2 grader global gjennomsnittlig temperaturøkning allerede i 2050, og 4,1 grader ved slutten av århundret. I Norge er økningen i 2100 i gjennomsnitt 4,6 grader, og enkelte områder får enda sterkere temperaturøkning.

Den kraftige temperaturøkningen gir et Norge som er klimatisk ganske annerledes enn vi kjenner det i dag. Hele landet får en betydelig økning i vekstsesong. Også nedbøren øker dramatisk. De allerede våte områdene på Vestlandet og i Midt-Norge får en stor økning målt i absolutte tall, men også tørrere områder nord i landet får en stor prosentvis økning i årsnedbør – opp mot 50 prosent fra i dag. Antall dager med kraftig nedbør forventes å øke med nær 75 prosent mot slutten av århundret. De økte nedbørmengdene fører til betydelig mer jord-, stein- og leirskred. Det blir ikke like vått året rundt, spesielt de sørlige delene av Norge vil oppleve hyppigere tørkesommer.

Havnivået stiger, og i dette scenariet er ikke landhevingseffekten nok til å veie opp for dette. Mange kystkommuner får en sannsynlig havnivåstigning på 10 til 50 centimeter, i verste fall 30 til 75 centimeter.

Kommunene har store problemer med å tilpasse seg klimaendringene utover i århundret – både fordi kostnadene er store og den økonomiske utviklingen svak, og fordi det er motstand mot å bruke penger på det. I dette scenariet forutsettes det at dagens rammebetingelser med betydelige overføringer fra stat til kommune og mellom kommuner ikke kan opprettholdes, noe som gir selvforsterkende effekter for kommunene som er hardest rammet og ikke har råd til å forebygge. Forsikrings-selskapene har også begynt å trekke seg ut av enkelte utsatte områder. Det lave investeringsnivået i forebygging gjør at kommunene utover i århundret må bruke alle tilgjengelige ressurser på reparasjon etter ekstremværhendelsene som blir hyppigere og kraftigere.

De store konsekvensene klimaendringene får i Norge, blekner likevel sammenlignet med det vi ser internasjonalt. Scenarioet innebærer store utfordringer for samfunn i andre deler av verden. Dette påvirker handelskjeder, noe som fører til både forsyningsproblemer og sviktende markeder for norske bedrifter. Norske lokalsamfunn påvirkes av økt migrasjon i form av klimaflyktninger.

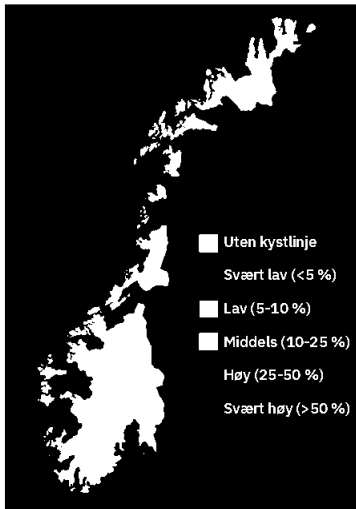
Den globale oljeproduksjonen øker frem til 2040, men flater ut og avtar noe etter dette, mens gassproduksjonen øker jevnt gjennom hele århundret. Norsk petroleumsaktivitet antas å følge den globale utviklingen. Fortsatt etterspørsel etter fossil energi gjør at Norge har en langsom økonomisk vekst også i dette scenariet. Men brutto nasjonalprodukt er likevel klart lavere i dette scenarioet enn i de to andre (bare omlag 40% av BNP i scenario 1 ved utgangen av århundret) fordi den teknologiske utviklingen er svak, ressursene tar etter hvert slutt, og handelsbarrierer og svak økonomi i andre deler av verden gjør at petroleumsnæringen, men ikke minst de andre næringene våre, sliter.

Risiko og muligheter for KBN

Scenario 3 er det scenariet der brutto nasjonalprodukt er beregnet å være lavest, og dette vil også ha påvirkning

FIGUR 5

Økning i havnivå er en risikofaktor i en del kystkommuner i scenario 3. Kartet viser risiko ved havnivåstigning ut ifra hvor mange bygg, kilometer vei og kvadratkilometer areal, relativt til antall innbyggere, som vil være oversvømt i 2090 i et høyutslippsscenario.

på kommuneøkonomien. Selv om olje- og gassnæringen går bra i første halvdel av århundret og også har aktivitet i andre halvdel av århundret, vil andre viktige næringer trues av både fysisk klimarisiko som følge av klimændringene her hjemme, og sviktende forsyningskjeder og eksportmarkeder ute i verden. I tillegg vil kommunene ha store utfordringer med klimatilpasning og reparasjon etter ekstremvær – særlig der forsikringsselskapene trekker seg ut.

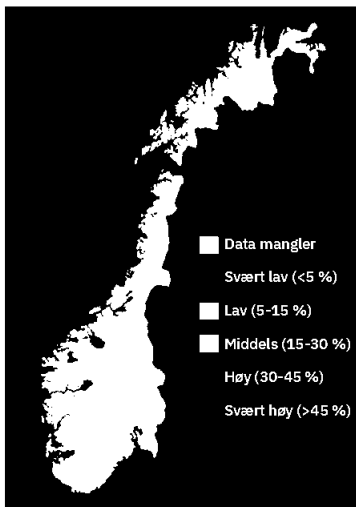
I dette scenariet er det imidlertid antatt at både stat og kommuner etter hvert får vesentlig mindre å rutte med enn i dag, noe som innebærer at en del ansvarsområder vi ser på som kommunale i dag, kanskje ikke fortsetter å være det. Dette vil innebære en lavere investeringssevne og -vilje fra kommunene, noe som igjen betyr et mindre marked for KBN. Samtidig vil mange kommuners betjeningsevne for gjeldt svekkes utover i århundret. Dette gjelder spesielt kommuner som er ekstra utsatt for ekstremvær og store nedbørsmengder, kombinert med inntektsbortfall på grunn av at viktige næringer også er sårbare for fysisk klimarisiko. De kommunene som i tillegg har hatt et høyt investeringsnivå i årene før situasjonen eskalerer er særlig dårlig stilt, ettersom dette gir dem høye kapital- og driftskostnader i flere tiår.

Den svakere økonomiske situasjonen til både den norske staten og kommunene kan tenkes å påvirke KBNs kredittrating og innlånskostnader. Dette vil igjen gi dyrere lån til kommunene, og redusere sektorens evne til å gjøre nye investeringer ytterligere.

Det bør understrekes at antakelsene som gjøres i scenario 3 rokker ved sentrale elementer i den norske samfunnsmodellen, og at konsekvensene av dette er vanskelige å modellere på en meningsfull måte. Dette er derfor på ingen måte en fullstendig analyse av hvilke utslag et slikt scenario vil kunne gi for kommunesektoren.

FIGUR 6

I et høyutslippsscenario som scenario 3 vil mange kommuner være sårbare for fysisk klimarisiko for industri og næringsliv. Kartet viser andel av kommunens sysselsatte som jobber i sektorer som er eksponert for fysisk klimarisiko¹.

¹ CICERO Senter for klimaforskning har identifisert næringer som er eksponert for henholdsvis overgangsrisiko og fysisk risiko på næringsnivå. Se hvilke næringer som er omfattet, og hvordan utvalget er gjort i metodenotat som ligger på KBNs klimarisikoportal

Eierstyring og selskapsledelse

1	Styret i KBN	30
2	Ledelsen i KBN	32
3	Forretnings- og driftsmodell	34
4	Organisering og styrende organer	35
4.1	Tillitsvalgte	36
5	Virksomhetsstyring - redegjørelser	37
5.1	Styrets hovedprioriteringer i 2020	38
5.2	KBNs oppfølging av eiers forventninger	39
5.3	Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES)	40
6	Arbeidsforhold	45

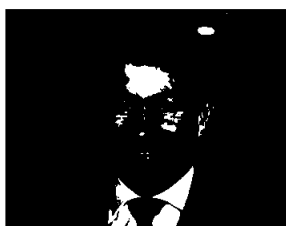
1 Styret i KBN

Styret i Kommunalbanken AS (KBN) er selskapets øverste organ og skal gjennom administrerende direktør sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Styret har tre underutvalg: risiko-utvalget, revisjonsutvalget og kompensasjonsutvalget.

BRIT KRISTIN SÆBØ RUGLAND

*Styreleder siden 2018,
styremedlem siden 2016*

Bachelor of Business Administration, Master of Management. Daglig leder i Stavanger Investering Eiendom AS. Leder av kompensasjonsutvalget og medlem av risikoutvalget i Kommunalbanken AS. Styreleder i Figgjo AS. Styremedlem i Norfund. Medlem i etikkrådet for Statens pensjonsfond utland. Deltatt på 15 styremøter i 2020.

RUNE MIDTGAARD

*Styrets nestleder siden 2019,
styremedlem siden 2014*

Siviløkonom og autorisert finans-analytiker (AFA). Leder av risiko-utvalget i Kommunalbanken AS. Deltatt på 15 styremøter i 2020.

EYVIND AVEN

Styremedlem siden 2019.

Siviløkonom samt kursdelen av Høyere Avdeling Studium i bedriftsøkonomi NHH. Senior rådgiver innenfor risikostyring i Equinors konsernriskofunksjon. Medlem i risikoutvalget i Kommunalbanken AS. Varamedlem til styret i Equinor Asset Management ASA og leder av dets risikoutvalg. Styreleder i Diakoniseret Stavanger. Deltatt på 15 styremøter i 2020.

ANNE JENNY DVERGSDAL

Ansattes representant siden juni 2020.

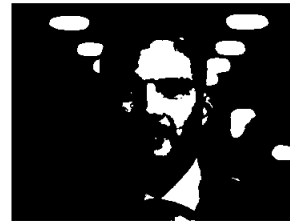
Siviløkonom med CEMS Master. Senior kundeansvarlig i KBN. Personlig vara er Marit Urmo Harstad. Deltatt på 7 styremøter i 2020.

TORIL HOVDENAK

Styremedlem siden juni 2020.

Siviløkonom, kommunaldirektør i Rauma kommune. Medlem av revisjonsutvalget i Kommunalbanken AS. Deltatt på 5 styremøter i 2020.

HARALD JACOBSEN

Ansattes representant siden 2019.

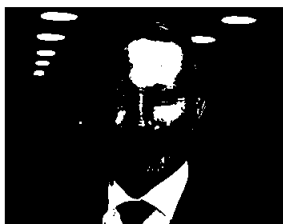
Siviløkonom. Bærekraftsansvarlig, Kommunalbanken AS. Medlem av kompensasjonsutvalget i Kommunalbanken AS. Styremedlem Utøya AS. Personlig vara er Lars Ludvigsen. Deltatt på 15 styremøter i 2020.

IDA ESPOLIN JOHNSON

Styremedlem siden 2018

Advokat, partner i Advokatfirmaet Haavind AS. Medlem av revisjonsutvalget i Kommunalbanken. Deltatt på 14 styremøter i 2020.

PETTER STEEN JR.

Styremedlem siden 2015.

Adjunkt. Tidligere ordfører i Haugesund kommune. Konsulent/rådgiver i Sveio kommune. Medlem av kompensasjonsutvalget i Kommunalbanken AS. Leder av konsernstyret i Haugaland Kraft AS. Deltatt på 14 styremøter i 2020.

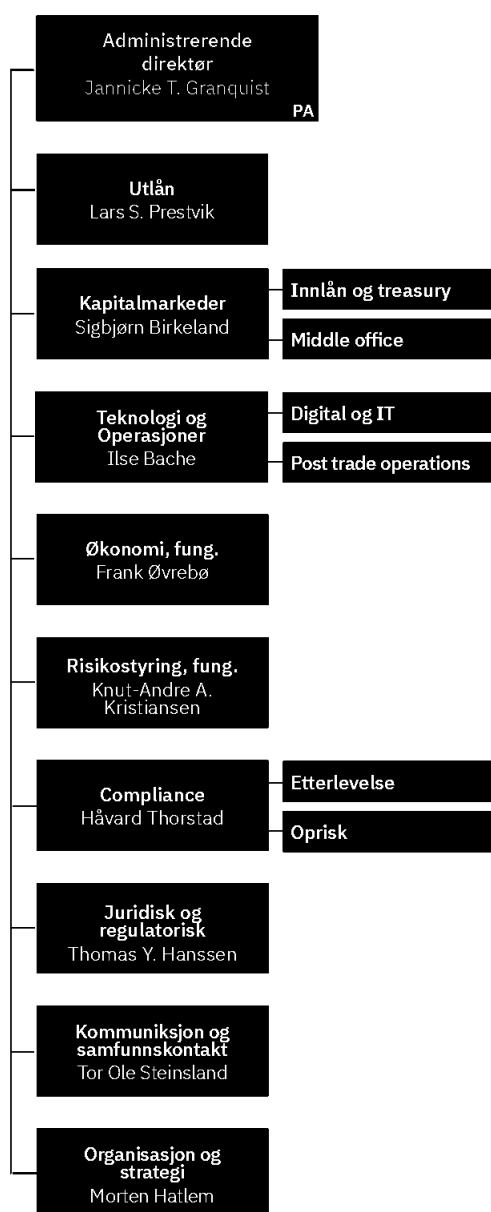
MARTHA TAKVAM

Styremedlem siden 2005.

Siviløkonom og MBA i finans. Tidl. Direktør Group Internal Audit og Group Treasurer, Telenor ASA. Leder av revisjonsutvalget i Kommunalbanken AS. Nestleder i styret for Fontenehuset Asker. Deltatt på 14 styremøter i 2020.

2 Ledelsen i KBN

Ledergruppen i KBN er administrerende direktørs kollegium for den daglige ledelsen av KBN. Alle vesentlige beslutninger fattes etter drøfting i ledergruppen.

JANNICKE TRUMPY GRANQUIST

Administrerende direktør, ansatt siden 2014.

Granquist har vært økonomidirektør i KBN siden 2014 og frem til hun ble ansatt som ny administrerende direktør i 2020. Hun kom fra stilling som Head of Valuation and Accounting i NBIM (oljefondet), hvor hun hadde flere lederroller innenfor finansområdet i løpet av de seks årene hun var ansatt. Tidligere har Granquist arbeidet som konsulent innenfor bank og finans i revisjonsselskapet EY og it-konsulentelskapet Simcorp. Granquist har en MSc i Accounting and Finance fra London School of Economics.

ILSE BACHE

Direktør for teknologi og operasjoner, ansatt siden 2014.

Kom til KBN fra stillingen som direktør i sentralbanksjefens stab med ansvar for virksomhetsstyring og operasjonell risiko i Norges Bank og har tidligere jobbet som CTO og Head of Risk & Performance i NBIM (oljefondet) og administrasjonsdirektør i Pengepolitik i Norges Bank. Bache er siviløkonom fra Handelshøyskolen BI og enkeltkurs i Executive Education ved Harvard Business School.

MORTEN HATLEM

Direktør for organisasjon og strategi, ansatt siden 2017.

Tidligere direktør/stabssjef og HR-direktør for Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM). Hatlem har erfaring som direktør for HR og organisasjonsutvikling i Egmont og Schibsted og andre lederroller i Schibsted og Aftenposten. Har studert økonomi ved Norges Handelshøyskole (NHH), sammenlignende politikk ved UiB og har en master fra Handelshøyskolen BI.

TOR OLE STEINSLAND

Direktør for kommunikasjon og samfunnskontakt, ansatt siden 2012.

Kom til KBN fra stillingen som partner og rådgiver i PR-byrået Kreab Gavin Anderson. Har tidligere arbeidet som finansjournalist i ulike print- og etermedier. Steinsland har høyere avdelingsstudium i finans fra Norges Handelshøyskole (NHH).

SIGBJØRN BIRKELAND

Direktør for kapitalmarkeder, ansatt siden 2017.

Kom fra stillingen som finansdirektør i Storebrand og har jobbet som forsker ved Norges Handelshøyskole (NHH). Han har også tatt sin doktorgrad i økonomi ved NHH.

KNUT-ANDRÉ ASK KRISTIENSEN

Direktør for risikostyring (jung.), ansatt siden 2017.

Har tidligere jobbet med finansiell risikostyring i DNB, Storebrand Kapitalforvaltning og NBIM. Utdannet Siviløkonom og MSc i Financial Economics ved Handelshøyskolen BI samt sertifisert Financial Risk Manager fra GARP.

HÅVARD THORSTAD

Direktør for compliance, ansatt siden 2015.

Har vært nesteleder for risk management i SIX Securities Services i Sveits og har ledet risk management i Oslo Clearing, Hydro Aluminium og Eksportfinans. Har tidligere jobbet i Finansdepartementet og Norges Bank. Utdannet samfunnsøkonom fra Université de Fribourg, Sveits, samt NFF Autorisert Finansanalytiker (AFA).

THOMAS YUL HANSSEN

Juridisk direktør, ansatt siden 2015.

Tidligere jurist i Finansdepartementet. Har tidligere hatt stillinger i Nærings- og handelsdepartementet og Skatt Øst. Yul Hanssen er utdannet jurist fra Universitetet i Oslo med BSc Economics fra London School of Economics og MBA Finans fra Norges Handelshøyskole (NHH).

LARS STRØM PRESTVIK

Utlånsdirektør, ansatt siden 2014.

Prestvik har vært senior kundeansvarlig i Nordea, ansvarlig for kunder innenfor offentlig sektor. Tidligere har han vært finanssjef i flere virksomheter. Prestvik er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen BI og har videreutdannelse fra Harvard Business School.

FRANK ØVREBØ

Økonomidirektør (jung.), ansatt siden 2005.

Har tidligere arbeidet med risikostyring i KBN, blant annet som CRO og leder middle office. Øvrebø er siviløkonom og har høyere avdelingsstudium i finans fra Norges Handelshøyskole, samt bestått CFA-studiet.

3 Forretnings- og driftsmodell

KBN er organisert som et aksjeselskap der statens eierandel utgjør 100 prosent. Det statlige eierskapet forvaltes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. KBN har ikke datterselskaper.

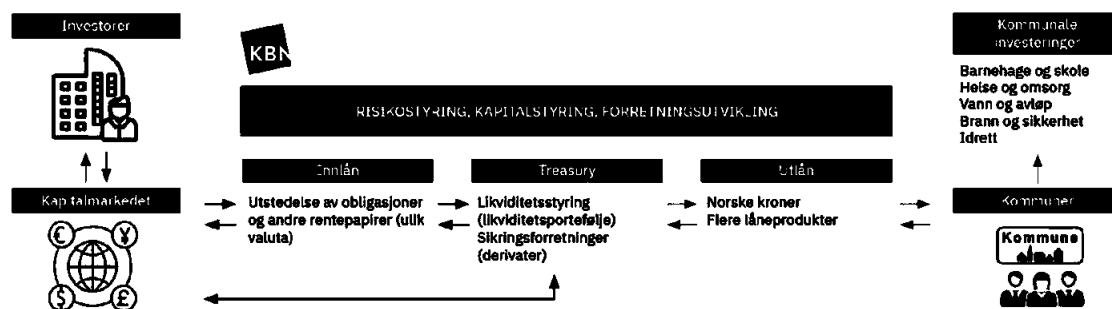
Om mål og begrunnelse for det statlige eierskapet i KBN heter det i Meld. St. 8 (2019-2020) Statens direkte eierskap i selskaper at: «Statens begrunnelse for eierskapet i Kommunalbanken er å legge til rette for finansiering for kommunesektoren. Statens mål som eier er høyest mulig avkastning over tid.»

KBNs formål, nedfelt i bankens vedtekter, «er å yte lån til kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og andre selskaper som utfører kommunale oppgaver enten mot kommunal garanti, statlig garanti, eller annen betryggende sikkerhet. Selskapet kan påta seg andre oppgaver som naturlig hører sammen med selskapets virksomhet».

Utlånsvirksomheten finansieres gjennom effektiv tilgang til kapitalmarkeder over hele verden. Forretningsmodellen og strategien bygger på at KBN skal operere med lav risiko og samtidig ha evne til å bidra med lån uavhengig av økonomiske konjunkturer. Kommunal sektors høye kredittverdighet skal reflekteres i lånekostnaden. KBN skal innrettes med en målsetting om kreditt-rating på nivå med den norske stat (AAA). For å kunne fylle denne rollen har KBN en målsetting om å ha en sterk markedsposisjon.

KBN skal søke å innfri eiers krav til avkastning innenfor de vedtektsfestede virksomhetsbegrensningene. For å legge til rette for dette jobber KBN systematisk med å optimalisere balansesammensetningen og effektivisere kapitalutnyttelsen. KBNs driftsmodell/forretningsmodell er illustrert nedenfor.

FIGUR
KBNs driftsmodell

4 Organisering og styrende organer

KBNs organisasjonsstruktur skal sikre effektiv tilpasning til endrede kundeforventninger, bidra til robuste beslutninger og kjennetegnes av tydelige ansvarsforhold innenfor rammen av eiers forventninger og regulatoriske krav.

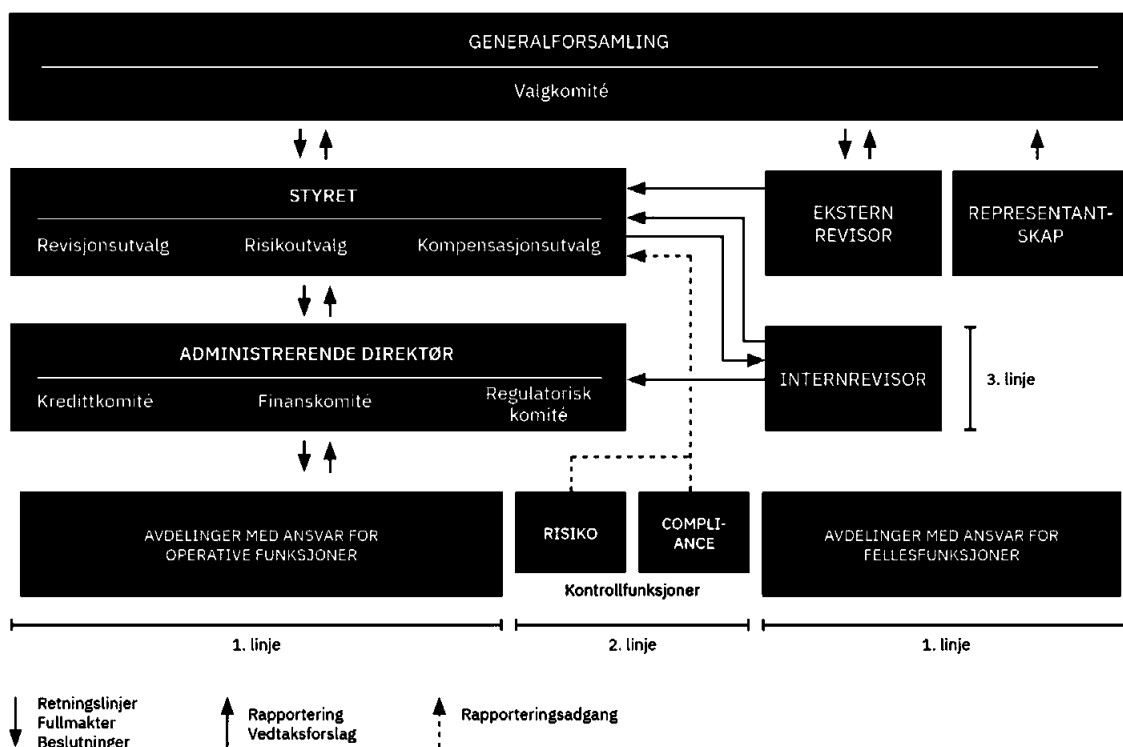
I 2020 tiltrådte Jannicke Trumpy Granquist som ny administrerende direktør. Vi gjennomførte videre en organisasjonsendring med et enda tydeligere skille mellom operative funksjoner og kontrollfunksjoner. Formålet med organisasjonsendringen er å styrke robusthet i risikostyringen og etterlevelse (compliance), og samtidig øke kapasitet på dette fagfeltet i de operative funksjonene.

Generalforsamlingen (Staten ved Kommunal- og moderniseringsdepartementet) velger styremedlemmer, medlemmer og varamedlem av valgkomiteen, medlemmer og varamedlemmer av representantskapet samt selskapets revisor. Generalforsamlingen godkjenner årsregnskapet og årsberetningen, herunder anvendelse av overskudd eller dekning av underskudd og utdeling av utbytte. Generalforsamlingen fastsetter videre godtgjørelse for styrets medlemmer, selskapets revisor og for medlemmene av representantskapet samt behandler styrets erklæring og fastsettelse av lønn og godtgjørelse til ledende ansatte.

Representantskapets rolle er vedtektsfestet. Representantskapet skal søke å se til at KBNs formål fremmes i samsvar med lov, vedtekter og generalforsamlingens vedtak, avgi uttalelse til generalforsamlingen om styrets forslag til årsregnskap og anvendelse av overskudd eller dekning av tap samt avgi uttalelser i saker som vedkommer selskapet og i den forbindelse ha særlig fokus på selskapets samfunnsrolle og -ansvar. Representantskapet skal være allsidig sammensatt.

Styret har forvaltnings- og tilsynsansvaret for KBN og skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten, i nødvendig utstrekning fastsette planer og budsjetter og overordnede retningslinjer for virksomheten. Styret skal videre holde seg orientert om KBNs økonomiske stilling og påse at virksomheten og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og virksomheten for øvrig, overvåke og styre KBNs samlede risiko og kapitalbehov og vurdere om styrings- og kontrollordningene er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten til KBN. Styrets rådgivende og saksforberedende utvalg velges av og blant styrets medlemmer.

Risikoutvalget forbereder styrets vurdering av selskapets risikoappetitt, ICAAP og gjenopprettingsplan, og vurderer i den forbindelse utfall av scenarier og stresstester samt om modeller for prising av eventuelle nye produkter og tjenester anses forsvar-

FIGUR
Styrende organer i KBN

lig ut fra bankens risikoappetitt. Utvalget gjennomgår risikorapporter til styret og forbereder styrets oppfølging av at retningslinjer for risikostyring følges.

Revisjonsutvalgets hovedfokus er knyttet til finansiell rapportering og kontroll. Utvalget skal bistå styret med å påse kontroll med finansiell rapportering og rapporteringsprosessen og herunder forberede styrets oppfølging av rapporteringsprosessen, vurdere internkontroll- og risikostyringssystemer, vurdere effektiviteten av selskapets internrevisjon og vurdere og overvåke (ekstern) revisors uavhengighet.

Kompensasjonsutvalget forbereder alle saker om selskapets godtgjørelsesordning som skal behandles av styret, herunder ytelse til ledende ansatte, legge frem innstilling til styret om godtgjørelse til adm. dir. og forberede styrets erklæring om godtgjørelse til ledende ansatte.

Administrerende direktør (adm. dir.) er KBNs daglige leder og har myndighet til å ta beslutninger i alle saker som hører inn under driften av KBN og som ikke etter lov og forskrift eller styrets retningslinjer skal behandles av styret. Adm. dir. kan avgjøre saker etter fullmakt fra styret. Adm. dir. kan delegere beslutningsmyndighet til avdelingsdirektører innenfor de fullmakter og retningslinjer som er gitt av styret. Adm. dir. har ansvar for at virksomheten i KBN drives i tråd med strategi, planer, budsjetter og risikoappetitt fastsatt av styret. Adm. dir. skal sørge for forsvarlig internkontroll gjennom effektive drifts- og kontrollrutiner. Ansvar og myndighet til avdelingsdirektører fastsettes av adm.dir. gjennom stillingsinstrukser og fullmakter.

Ledergruppen (LG) består av avdelingsdirektørene og bistår adm. dir. i den daglige ledelsen av KBN. Komiteer og særskilte fora er etablert med instruks som rådgivende organer til adm. dir. der beslutningsmyndighet ligger hos adm. dir.

Kredittkomiteens overordnede funksjon er å gjennomføre mandatet gitt av styret i retningslinjer, herunder utlånsrammeverket og bistå adm. dir. i styringen av kredittrisiko.

Finanskomiteen skal gi råd om og innstilling til beslutninger av prinsipiell eller vesentlig karakter som knytter seg til kapitalmarkedsområdet, herunder finansiell risikostyring. Finanskomiteen skal gi innstilling om nye produkter (NPAP).

Regulatorisk komités overordnede funksjon er å gi råd om tilpasninger for å sikre at KBN på et tidlig stadium identifiserer regulatoriske forhold som påvirker bankens måloppnåelse.

Avdelingsdirektører rapporterer til adm.dir., og har ansvar for å bistå adm. dir. i den daglige ledelsen av KBN samt for organisering og daglig drift av egen avdeling. Stillinginstruksen definerer det nærmere ansvaret og angir fullmakter lagt til stillingen. Det generelle ansvaret innbefatter gjennomføringen av strategier og planer innenfor rammen av lover og forskrifter og KBNs retningslinjer og gjennomføring av internkontrollen. Det særskilte ansvaret er knyttet til avdelingens oppgaver. Avdelingsdirektører kan fastsette rutiner innenfor sitt ansvarsområde. Avdelingsdirektører som har ansvar for fellesfunksjoner, kan etter fullmakt fra adm. dir. fastsette avdelingsovergripende rutiner på sitt fagfelt etter behandling i ledergruppen (LG).

Internkontroll

Internkontrollen er organisert i tre forsvarslinjer der operative funksjoner og fellesfunksjoner tilhører 1.linjen, kontrollfunksjonene tilhører 2. linjen og internrevisor er 3. linje. Formålet med tredelingen er å sikre at KBNs ulike styringsnivåer har hver sine kontrollfunksjoner til å bistå seg i sitt ansvar med å sikre at virksomheten drives pålitelig, robust og effektivt, og innenfor gjeldende regelverk. Kontrollfunksjonene er uavhengig av de funksjoner og områder som kontrolleres.

Avdelingsdirektørene (1. linje) for operative funksjoner og fellesfunksjoner har ansvar for styring og internkontroll for eget ansvarsområde, herunder prosesser og aktiviteter for å nå fastsatte mål, styre risiko og etterlevelse av eksternt og internt regelverk.

Direktør risikostyring (2. linje) leder risikostyringsfunksjonen og er adm. dir. kontrollfunksjon med instruks fra og rapportering til adm. dir. Risikostyringsfunksjonen vurderer på eget grunnlag risikoer som KBN er eksponert for, forestår den aggregerte risikorapporteringen til adm. Dir., utarbeider utkast til samlet risikorapportering til styret, videreutvikler og holder vedlike KBNs risikostyringsrammeverk inklusive forslag til bankens risikoappetitt og kontrollerer at risikostyringen, herunder modeller og prosesser i 1. linjen er innenfor risikoappetitt og regelverk. Direktørrisikostyring vurderer på eget grunnlag nivå på operasjonell risiko. Direktør risikostyring har adgang til å rapportere direkte til styret.

Direktør compliance (2. linje) leder compliance-funksjonen og er adm. dir. kontrollfunksjon med instruks fra og rapportering til adm.dir. Compliance-funksjonen vurderer på eget grunnlag risikoen for brudd på etterlevelse av eksternt og internt regelverk, og utarbeider en årsplan for gjennomføring av kontroller av 1. linjens etterlevelse med utgangspunkt i denne risikovurderingen. Compliance-funksjonen har ansvar for å kontrollere at KBNs retningslinjer oppfyller forpliktelser etter lov og forskrift og regelmessig vurdere om disse og tiltak er tilstrekkelig effektive. Direktøren har videre ansvar for gjennomføring av KBNs prosesser knyttet til styring av operasjonell risiko og internkontroll, og koordinerer og følger opp KBNs internrevisjon. Direktør compliance har adgang til å rapportere direkte til styret.

Internrevisjonen (3. linje) er styrets kontrollfunksjon med instruks og revisjonsplaner fastsatt av styret. Internrevisor bistår styret og ledelsen i å utøve god virksomhetsstyring gjennom en uavhengig og nøytral vurdering av om KBN er organisert og drives på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende krav til virksomheten. Internrevisjonsfunksjonen er utkontraktert til Deloitte.

4.1 Styrende organer

Styret

- Brit Kristin Rugland, leder
- Rune Midtgaard, nestleder
- Eyvind Aven
- Anne Jenny Dvergsdal, ansattes representant
- Nanna Egidius
- Harald Jacobsen, ansattes representant
- Ida Espolin Johnson
- Petter Steen jr.
- Martha Takvam

Varamedlemmer for ansattes representanter

- Marit Urmo Harstad
- Lars Ludvigsen

Styrets saksforberedende utvalg

Revisjonsutvalget

- Martha Takvam, leder
- Nanna Egidius
- Ida Espolin Johnson

Risikoutvalget

- Rune Midtgaard, leder
- Eyvin Aven
- Brit Kristin Rugland

Kompensasjonsutvalget

- Brit Kristin Rugland, leder
- Harald Jacobsen
- Petter Steen jr.

Revisor

Ernst & Young AS

- Einar Hersvik, statsautorisert revisor

Internrevisor

Deloitte AS

- Eivind Skaug, statsautorisert revisor

Valgkomite

- Thor Bernstrøm, avdelingsdirektør, Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Einar Bye, fagdirektør, Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Arild Kormeseth, seniorrådgiver, Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Representantskapet

- Alfred Bjørlo, leder, ordfører i Stad kommune
- Hege Mørk, nestleder, kommunedirektør i Gol kommune
- Ane Mari Braut Nese, fylkesleder i Høyre, Rogaland
- Berit Flåmo, leder for kommunikasjon og samfunnskontakt i Måsøval fiskeoppdrett
- Tron Bamrud, fylkesrådmann i Innlandet fylkeskommune
- Gunn Marit Helgesen, 1. nestleder KS
- Rigmor Brøste, fylkesmann i Møre og Romsdal
- Tore Isaksen, rådmann i Ringerike kommune
- Terje Dalby, senior kundeansvarlig, ansattes representant
- Bjørn Ropstad, fylkesvaraordfører, Agder fylke
- Ida Stuberg, ordfører i Inderøy kommune
- Leif Harald Walle, rådmann, Stor-Elvdal kommune

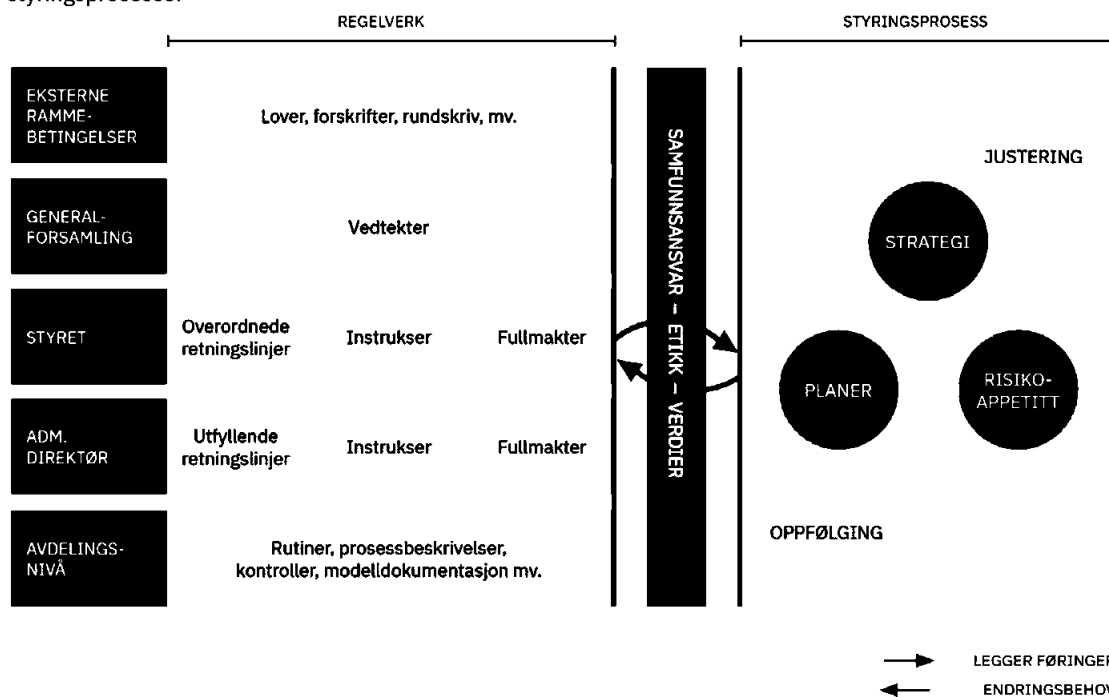
Varamedlemmer

- Bente Rudrud Herdlevær, kommunaldirektør OSU i Bærum kommune
- Nina Bordi Øvergaard, rådmann i Sør-Varanger kommune
- Terje Fronth-Pedersen, senior kundeansvarlig, vara ansattes representant
- Tommy Stensvik, kommunedirektør i Vågan kommune
- Toril Eeg, kommunedirektør i Færder kommune

5 Virksomhetsstyring – redegjørelser

Virksomhetsstyringen i KBN er et samspill mellom prosesser og strukturer, herunder organisering, regelverk og kontroller som benyttes i styringen. Styringen gjøres gjennom strategien, vurderingen og fastsettelsen av risikoappetitt samt gjennom årlige vurderinger og planer som finansiell langtidsprognose, kapitalplan, virksomhetsplan og budsjett.

FIGUR
Virksomhetsstyring – samspillet mellom regelverk og styringsprosesser

Styret fastsetter KBNs strategi og risikoappetitt samt årlige planer og budsjetter. Risikoappetitten operasjonaliseres gjennom fastsettelse av rammer for typer og omfang risiko banken kan eksponeres for. Styret fastsetter overordnede retningslinjer og adm. dir. fastsetter utfyllende retningslinjer. Videre er det etablert instruksjer, fullmakter, mandater, prosessbeskrivelser, rutiner, mm. Disse styringsdokumentene gir føringer for hvordan virksomheten skal innrettes for å oppfylle eiers begrunnelse for sitt eierskap.

5.1 Styrets hovedprioriteringer i 2020

- Utnevnelse av Jannicke Trumpy Granquist til ny adm. dir. med virkning fra 19. oktober 2020. Styret gjennomførte en bred kartlegging der flere interne og eksterne kandidater ble vurdert. Jannicke Trumpy Granquist har jobbet i KBN siden 2014 og kommer fra stillingen som økonomidirektør/CFO.
- Vedtak av mål og ambisjoner for bærekraft og hvordan det skal integreres i virksomheten
- Vedtak om leverandørforventninger samt oppdaterte etiske retningslinjer for KBN
- Vedtak og behandling av flere strategiske temaer blant annet knyttet til utlånsstrategi og veikart for digitale kundeløsninger.
- Håndtering av følgene av koronapandemien, herunder tilpasning til store markedsbevegelser i mars og sikring av driften fra hjemmekontor for KBNs medarbeidere
- Behandling og vedtak av kapitalplanen
- Oppfølging av arbeidet mot hvitvasking og arbeidet mot cybertrusler
- Vedtak og behandling av risikorammer samt oppfølging av organisasjonsendringene og videreutviklingen av risikomåling – og styring
- Vedtak i september om justering av KBNs strategi
- Eierdialog gjennom kvartalsmøter med Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Styret benytter om lag like store deler av sin tid på hhv. (i) strategiske temaer og videreutvikling av kompetanse, (ii) oppfølging av og orientering om virksomheten og (iii) kontroll- og tilsynsoppgaver.

FIGUR
Styrets tidsbruk

5.2 KBNs oppfølging av eiers forventninger

Beskrivelsen redegjør for hvordan statens forventninger til selskaper med statlig eierskap er fulgt opp i KBN.

TABELL
Statens forventninger til selskapene

	Tema	KBN innfrir statens forventninger
1	Overordnet mål for eierutøvelsen	KBN er et kategori 2-selskap med mål om å levere høyest mulig avkastning over tid. Det er fastsatt et avkastningskrav på åtte pst. av verdjustert egenkapital for perioden 2019-2021, og for perioden forventes det et utbytte som svarer til halvparten av avkastningskravet. Med unntak for 2020 har KBN innfridd det til enhver tid gjeldende avkastningskravet de siste 10 år.
2	Bærekraftig verdiskaping, tydelige mål og strategier	Styret behandler og vedtar årlig strategien, virksomhetsplan, kapitalplan, risikoappetitt og -rammer samt KBNs mål og ambisjon for bærekraft. Styret har i 2020 oppdatert KBNs gjeldende strategi, «Bærekraftig samfunnsbygger». Fundamentet i strategien er at KBNs virksomhet skal balansere økonomiske, sosiale og miljømessige forhold på en måte som bidrar til langsiktig verdiskaping.
<i>Faktorer med betydning for oppnåelse av selskapets mål og gjennomføring av strategi:</i>		
3	Ressurser og organisering	KBNs ressurser forvaltes effektivt. KBNs organisering og beslutningsstruktur er satt opp for å fremme oppnåelse av selskapets mål og risikostyring, innrettet etter norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse og gjeldende regelverk for kredittforetak.
4	Insentiver	KBNs godtgjørelsespolitikk er forankret i bankens verdigrunnlag, personalpolitikk og i tråd med retningslinjene for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i selskaper med statlig eierandel. Erklæring om godtgjørelse til ledende ansatte er redegjort for i note 6 og i styrets beretning for 2020.
5	Ansvarlig virksomhet	KBN skal være blant de ledende finansinstitusjonene på klimarisiko, bærekraft og grønn finans. KBN er i dialog med sine interessenter og følger ledende praksis for arbeid med og rapportering på bærekraft. KBN har siden 2018 rapportert i tråd med rapporteringsstandarden GRI. KBN driver virksomhet i Norge og innretter seg etter de til enhver tid gjeldende skatteregler. KBN har innrettet seg med sikte på å forebygge økonomisk kriminalitet. KBN er åpen om mål og tiltak innenfor sitt arbeid med ansvarlig virksomhet.
6	Prestasjons- og risikostyring	Eiers avkastningsmål og utbytteforventninger er førende for bankens finansielle planer. KBN rapporterer på finansielle mål og resultater gjennom offentlige års- og delårsrapporter. Styret fastsetter årlig kapitalplan (gjennom ICAAP til Finanstilsynet), finansbudsjett, virksomhetsplan og driftsbudsjett i tråd med langsiktige mål og strategi. Prestasjonsstyring har vært tema i dialogmøter med eier gjennom 2020. KBNs styre har fastsatt retningslinjer for risikostyring og internkontroll, og har fastsatt risikoappetitten for KBN. Sentrale retningslinjer og rammer for risikoappetitt er gjenstand for periodiske vurderinger i styrets møter.
7	NUES	KBN følger NUES-anbefalingene med mindre noe annet følger av særbestemmelsene i aksjeloven for statsaksjeselskaper. Se kaittel 5.3 for utfyllende informasjon.
8	Styrets arbeid	Styret følger praksis for godt styrearbeid tilpasset selskapets virksomhet
9	Åpenhet og rapportering	KBN er åpen om og rapporterer på vesentlige forhold knyttet til virksomheten på www.kbn.com , i offentlige kvartalsrapporter og årsrapport.

5.3 Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES)

Teksten nedenfor redegjør for hvordan anbefalingene i NUES er fulgt opp i KBN. Avvikene følger av aksjelovens særbestemmelser for statsaksjeselskaper.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Ingen avvik fra anbefalingen.

KBN følger anbefalingene for eierstyring og selskapsledelse innenfor rammen av lovgivningen som gjelder for statsaksjeselskaper og regelverket som gjelder for KBN med autorisasjon som kredittforetak. Avvik fra anbefalingene ligger primært i at enkelte bestemmelser ikke er tilpasset KBN som følge av det statlige eierskapet.

2. Virksomhet

Ingen avvik fra anbefalingen.

KBNs formål er angitt i vedtektene og består i å yte lån til kommunal sektor. Vedtektene er offentlig tilgjengelige. Styret behandler og vedtar årlig strategien, virksomhetsplan, kapitalplan, risikoappetitt og -rammer samt KBNs mål og ambisjon for bærekraft. Styret har herunder vedtatt retningslinjer for etikk, anti-hvitvasking og korrupsjon, forventninger til leverandører samt retningslinjer for mangfold og likestilling.

KBNs retningslinjer for bærekraft skal sikre at selskapets verdiskaping er miljømessig, sosialt og styringsmessig bærekraftig.

3. Selskapskapital og utbytte

Noe avvik fra anbefalingen.

Styret vurderer kapital situasjonen løpende i lys av eiers formål med det statlige eierskapet, selskapets mål, strategi og risikoprofil og ift. krav og forventninger fra Finanstilsynet og andre tilsynsmyndigheter. KBN søker å innfri eiers krav om høyest mulig avkastning over tid innenfor de vedtektsfestede virksomhetsbegrensningene. Avkastningskravet for KBN fastsettes i statsbudsjettet for en treårsperiode og er satt til åtte pst. for perioden 2019-2021 der det for samme periode er budsjettert med et utbytte som svarer til halvparten av avkastningskravet.

Det må innhentes samtykke fra Stortinget ved endringer av statens eierandeler i KBN (kjøp og salg av aksjer) og vedtak om kapitaltilførsel som innebærer utbetalinger for staten.

4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Ingen avvik fra anbefalingen.

Staten eier 100 pst. av KBN og anbefalingen følges innenfor rammene av det statlige eierskapet.

5. Aksjer og omsettelighet

Avvik fra anbefalingen.

Iht. KBNs vedtekter kan statens aksjer overdras til kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og kommunale pensjonskasser. Dette vil skje i samsvar med selskapets målsetting om høyest mulig kredittverdighet.

6. Generalforsamling

Noe avvik fra anbefalingen.

KBN har kun én aksjeeier. Staten ved Kommunal- og moderniseringsdepartementet, innkaller til generalforsamling, der styrets medlemmer, daglig leder, selskapets revisor og Riksrevisjonen innkalles.

Se også:

[Forretnings- og driftsmodell](#)
[Virksomhetsstyring - redegjørelser](#)
www.kbn.com/om-oss/

Se også:

www.kbn.com/om-oss/
www.kbn.com/barekraft

7. Valgkomité

Ingen avvik fra anbefalingen.

Valgkomiteen er vedtektsfestet og består av inntil tre medlemmer og ett varamedlem som velges av generalforsamlingen for en periode på to år. Alle medlemmer og varamedlem er uavhengige av styret og ledende ansatte.

Valgkomiteen mottar ingen godtgjørelse.

8. Styre, sammensetning og uavhengighet

Ingen avvik fra anbefalingen.

Styret er bredt sammensatt og det foretas vurdering av kollektiv egnethet ifm. valg av styrets medlemmer og herunder i tråd med regulatoriske krav for finansforetak. Generalforsamlingen velger medlemmene til styret samt styrets leder og nestleder.

Styremedlemmenes funksjonstid er to år. Alle styremedlemmer er uavhengige av vesentlige forretningsforbindelser.

9. Styrets arbeid

Ingen avvik fra anbefalingen.

Styret har fastsatt instruks for styret og adm. dir. Styret har tre underutvalg: revisjonsutvalg, risikoutvalg og kompensasjonsutvalg.

Styret velger årlig minst tre medlemmer til underutvalgene blant styrets medlemmer, og oppnevner utvalgenes leder.

Styret evaluerer sitt arbeid og kompetanse årlig og kommuniserer dette i eierdialogen med Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

10. Risikostyring og internkontroll

Ingen avvik fra anbefalingen.

Styret påser at KBN har god intern kontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring i forhold til arten av KBNs virksomhet, herunder at internkontrollen og risikostyringen er i tråd med regulatoriske krav for finansforetak og spesifikke myndighetsfastsatte krav for KBN.

Styret gjennomgår jevnlig KBNs viktigste risikoområder, påser videreutvikling av risikostyringen og fastsetter risikoappetitt for ulike risikotyper.

11. Godtgjørelse til styret

Ingen avvik fra anbefalingen.

Godtgjørelse til styret reflekterer styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Godtgjørelse til styret er ikke resultatavhengig og det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmene.

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Ingen avvik fra anbefalingen.

Styret fastsetter retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i KBN. KBN har en ordning med overskuddsdeling som omfatter samtlige ansatte og som er begrenset med inntil 1,5 månedslønner pr år basert på styrefastsatte, kvantitative kriterier.

KBN har ikke børsnoterte egenkapitalinstrumenter og har ikke opsjonsordninger for sine ansatte.

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte legges frem for generalforsamlingen.

Godtgjørelse til ledende ansatte publiseres som note til årsregnskapet.

Se også:

Pilar 3-rapport på

www.kbn.com/om-oss/publikasjoner

13. Informasjon og kommunikasjon

Ingen avvik fra anbefalingen.

Styret har fastsatt retningslinjer for selskapets rapportering til marked og myndigheter, som bla. omfatter kontakt med investorer.

All rapportering er basert på åpenhet og under hensyn til krav om likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet og reglene om god børsskikk.

14. Selskapsøvertakelse

Avvik fra anbefalingen.

Det må innhentes samtykke fra Stortinget ved endringer av statens eierandeler i KBN (kjøp og salg av aksjer).

15. Revisor

Ingen avvik fra anbefalingen.

Selskapets revisor velges av generalforsamlingen. Revisor avgir revisjonsberetning i forbindelse med årsregnskapet. Revisor deltar i møter i revisjonsutvalget, og i styremøtet der års- og kvartalsrapporter behandles.

Revisjonsutvalget vurderer årlig revisors uavhengighet.

Revisors godtgjørelse blir fastsatt av generalforsamlingen.

6 Arbeidsforhold

KBN skal legge til rette for gode arbeidsforhold i balanse mellom KBNs og ansattes behov og forventninger. KBNs måloppnåelse er avhengig av et samlet team med dyktige og engasjerte ansatte som gis muligheter og motiveres til utvikling av kompetanse og ansvar.

Endret kundeadferd, den teknologiske utviklingen og løpende endringer i regulatoriske krav forutsetter at vi utvikler oss som individer og team som fungerer godt sammen. Arbeid på tvers av fagområder og nye arbeidsmåter og -verktøy skal forsterke utviklingen. Et godt arbeidsmiljø med utviklingsmuligheter og læring for den enkelte, god samhandling på tvers og motivasjon til aktiv deltakelse i videreutviklingen av KBN skal bidra til at vi klarer å tiltrekke oss, bevare og videreutvikle ansatte med nødvendig kompetanse. Dette innebærer videre at det skal arbeides systematisk for kjønnsbalanse i sammensetningen av ledergruppen og teamene i KBN, og for å legge til rette for mangfold ved rekruttering og videreutvikling.

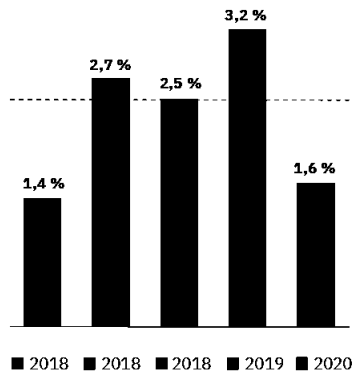
6.1 Arbeidsmiljø og sykefravær

KBNs ansatte utviste stor fleksibilitet og tilpasningsdyktighet i håndteringen av følgene av koronapandemien. Håndteringen av markedsuroen i mars samt umiddelbar omstilling til nye arbeidsrutiner med digital samhandling viste at alle team har utviklet robuste rutiner og god kultur for raske endringer. KBN har praktisert hjemmekontor siden mars 2020 i tråd med nasjonale og lokale (Oslo) retningslinjer og anbefalinger. Et beskjedent antall kontorplasser i KBNs lokaler har vært tilgjengelige for ansatte med oppgaver som må utføres fra kontoret og for de med ekstraordinære behov. Ledelsen har fulgt utviklingen løpende og jevnlig informert ansatte om endringer. KBN har videre sørget for refusjon av ansattes utgifter til kontorutstyr og nettilgang samt sørget for tilstrekkelig teknisk utstyr til ansatte. Arbeidstidsordningene har midlertidig vært tilpasset situasjonen i barnehagene og skolene samt eventuelt andre omsorgsforpliktelser. En internundersøkelse i akuttfasen av pandemien viste at mer enn 90 pst. av de ansatte opplevde at KBN hadde tilrettelagt for å kunne balansere arbeidshverdagen under nedstengningen.

I samarbeid med KBNs aktivitetsgrupper er det tilbudt og gjennomført faste helsefremmende og sosiale aktiviteter for alle bankens ansatte, herunder organiserte og individuelle treningstilbud.

Arbeidsmiljøutvalget har hatt som mål å bidra aktivt i tilrettelegging av et godt arbeidsmiljø og god fysisk helse med en kultur preget av trivsel og samarbeid. Utvalget har hatt regelmessige møter og gjennomført risikovurdering av helse,

TABELL
Utviklingen i sykefraværet i KBN.

Se også:
[Retningslinjer for mangfold og likestilling](#)

miljø og sikkerhet og vernerunde. Vernerunden som ble gjennomført i fjerde kvartal avdekket ingen vesentlige avvik verken i det fysiske eller psykososiale arbeidsmiljøet. Avdekket behov for utstyr på hjemmekontor ble løst gjennom ulike tiltak. Det er ingen registrerte ulykker eller alvorlige skader i arbeidstiden, i forbindelse med reiser til eller fra arbeid eller tjenestereiser. Det er ikke meldt skader eller ulykker til Arbeidstilsynet.

Sykefraværet var på 1,6 pst. i 2020 mot 3,2 pst. i 2019. Målet er et sykefravær lavere enn 2,5 pst. KBN arbeider aktivt med HMS, forebyggende arbeid og oppfølging av sykemeldte, og legger til rette for at ansatte skal komme raskt tilbake i arbeid etter fravær og sykdom. Det antas at hjemmekontorordninger innført i forbindelse med koronapandemien, samt samfunnets generelle smittervernpolicyer har bidratt til nedgangen sammenlignet med 2019.

6.2 Mangfold og likestilling

Styret har vedtatt egne retningslinjer for mangfold og likestilling i KBN. Disse fastslår at mangfold og likestilling er et viktig premis ved rekruttering, leder- og medarbeiderutvikling og etterfølgerplanlegging, og KBNs retningslinjer for mangfold og likestilling legges til grunn i arbeidet. Ved rekruttering og endringer i sammensetningen av ledergrupper og organisatoriske enheter skal det legges særskilt vekt på kjønnsbalanse. Best kvalifiserte kvinne og mann skal alltid identifiseres før beslutninger tas. Medarbeidere skal likebehandles og det skal legges til rette for samme muligheter til faglig og personlig utvikling og avansement. Ved bruk av rekrutteringsbyrå stilles det forventninger til mangfold og likestilling i deres arbeid. Medarbeidere som ikke snakker norsk tilbys norskopplæring. Fleksibel arbeidstid skal legge forholdene bedre til rette for medarbeidere med omsorgsansvar i hjemmet. Etterfølgerplanleggingen til lederstillinger og til kritiske funksjoner har som målsetting at interne kandidater av begge kjønn identifiseres og utvikles for å redusere sårbarhet og bygge intern kompetanse.

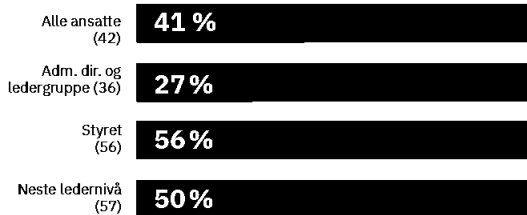
Det er et mål å ha kjønnsbalanse på alle nivåer og i alle team i organisasjonen med minst 40 pst. av hvert kjønn. Ved utgangen av året var samlet andel kvinner 41 pst., en liten nedgang fra 2019 som i hovedsak skyldes midlertidig fungering i to lederstillinger i påvente av fast ansettelse. Turnover blant ansatte for året 2020 på 8 pst. mot 9 pst. i 2019.

OVERSIKT

Kjønnsbalanse ved utgangen av året sammenlignet med 2019. Kvinners lønn i pst. av menns lønn.

ANDEL KVINNER

Styrets årsberetning

Kommunalbanken AS (heretter KBN) er den viktigste långiveren til kommunal sektor i Norge. KBNs rolle er å tilby attraktiv og langsiktig lånefinansiering uavhengig av markedsforholdene. I løpet av 2020 innvilget banken 547 nye lån på totalt 58 mrd. kroner. Lånene har blant annet gått til å finansiere investeringer i skole, helse og omsorg, vann- og avløp og klimatilpasning. Solide finansielle resultater, god vekst i utlån til prosjekter med en tydelig klimaambisjon, effektiv drift og høy kundetilfredshet viser at KBN utfører sitt samfunnsoppdrag på en god måte.

Virksomheten i 2020

KBN hadde en utlånsvekst på 2,7 pst. i 2020 mot 2,5 pst. i 2019. Mye av veksten kom i årets to siste måneder. Grønne utlån til prosjekter med en klimaambisjon økte med 2,9 mrd. kroner, tilsvarende en vekst på 11,2 pst. fra 2019.

Resultatet etter skatt endte på 1 159 mill. kroner i 2020, mot 1 283 mill. kroner i 2019.

Netto renteinntekter for 2020 var noe lavere enn i 2019. Bankens inntekter genereres i all hovedsak fra utlånsvirksomheten. Inntjeningen for 2020 ble svakere enn forventet ved inngangen til året, og skyldes at KBN raskt reduserte utlånsrenten i takt med rentekuttene fra Norges Bank under koronapandemien. Dette ble gjort for å sikre at kuttene i den norske styringsrenten kom kommunesektoren til gode. KBNs likviditetsforvaltning har som forventet gitt lave marginer og dermed lav inntjening. Resultatet er positivt påvirket av urealiserte gevinster fra verdsettelse av finansielle instrumenter i 2020. Egenkapitalavkastningen for 2020 var 7,4 pst. Bankens egenkapital økte med 2 137 mill. kroner i 2020. Økningen skyldes tilført aksjekapital, at hele overskuddet for 2019 ble overført til egenkapitalen og utstedelse av en ny fondsobligasjon som erstatter en tidligere, mindre obligasjon.

Strategi og mål

I november 2019 la regjeringen frem eierskapsmeldingen «Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig verdiskaping» (Meld. St 8. 2019–2020). Den nye eierskapsmeldingen legger særlig vekt på bærekraftig verdiskaping, og samtidig tydeliggjør regjeringen forventningene til åpenhet og ansvarlighet i selskapene hvor staten er eier.

I eierskapsmeldingen framgår det at «Statens begrunnelse for eierskapet i Kommunalbanken er å legge til rette for finansiering for kommunesektoren», og videre at «målet for staten som eier er høyest mulig avkastning over tid». Eiers avkastningsmål og utbytteforventninger, samt evnen til å kunne tilby lån uavhengig av markedsholdene, er førende for bankens finansielle planer. Bankens nåværende forretningsmodell er basert på høyest mulig kreditt-rating, AAA.

Styret har i 2020 oppdatert KBNs gjeldende strategi, «Bærekraftig samfunnsbygger». Bankens samfunnsrolle skal ivaretas gjennom ansvarlig utlånsvirksomhet.

For å nå målet har styret prioritert følgende områder for strategiperioden:

- **Kunden først:** KBN skal være den viktigste finansieringspartneren for norske kommuner og fylkeskommuner, og vi drives av å sette kunden først.
- **Sterk markedsaktør:** KBN skal gjennom en sterk posisjon i kapitalmarkedet nasjonalt og internasjonalt sikre norske kommuner attraktiv finansiering.
- **Ledende på grønn finans:** KBN skal bidra til at kundene lykkes med å nå sine klimamål.
- **Digitalt førstevalg:** Våre digitale løsninger skal sikre kundene den beste kundeopplevelsen og bidra til forenkling og kvalitetsheving.
- **Fremtidsrettet organisasjon:** KBN skal være en anerkjent kunnskapsbedrift på finansiering og utvikling av fremtidsrettede finansieringsløsninger for norske kommuner.
- **Bærekraftig verdiskaping:** Vår virksomhet skal balansere økonomiske, sosiale og miljømessige forhold på en måte som bidrar til langsiktig verdiskaping.

Redegjørelse for årsregnskapet

Styret bekrefter i henhold til regnskapslovens §3-3a at forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og at årsregnskapet er avgitt på grunnlag av denne forutsetningen. Det er styrets oppfatning at årsregnskapet med noter per 31. desember 2020 gir en dekkende beskrivelse av bankens finansielle stilling ved årsskiftet. Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS).

Resultat etter skatt endte på 1 159 mill. kroner i 2020, mot 1 283 mill. kroner i 2019.

TABELL 1
Resultat etter skatt

	2020	2019
Resultat etter skatt	1 159	1 283
Netto renteinntekter	1 672	1 875
Transaksjonskostnader	115	87
Urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter	224	213
Forventet kredittap	14	-1
Gevinster/tap på markedstransaksjoner	25	23
Driftskostnader	255	252
Skattekostnad	377	488

Beløp i mill. kroner

Netto renteinntekter utgjorde 1 672 mill. kroner i 2020, mot 1 875 mill. kroner i 2019. Netto renteinntekter fra bankens utlånsvirksomhet er positivt påvirket av høyere utlånsvolum, men lavere renter samt fallende kredittpåslag har totalt sett ført til et fall i netto renteinntekter. Netto renteinntekter fra likviditetsforvaltningen gir lave bidrag til inntjeningen i 2020, i tråd med forventning. Provisjonskostnader og

kostnader ved banktjenester har økt fra 87 mill. kroner i 2019 til 115 mill. kroner i 2020, blant annet på grunn av bidrag til krisetiltaksfondet. Bankens bidrag til fondet i 2020 var på om lag 70 mill. kroner.

Gevinster av markedstransaksjoner i form av tilbakekjøp av egne obligasjoner, salg av verdipapirer i likviditetsporteføljen og terminering av finansielle derivater bidro i 2020 med 25 mill. kroner til resultat etter skatt, mot 23 mill. kroner året før.

TABELL 2
Urealiserte verdiendringer
på finansielle instrumenter

	2020	2019
Urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter over ordinært resultat	224	213
Likviditetsporteføljen og tilhørende sikringskontrakter	72	138
Utlån og tilhørende sikringskontrakter	159	153
Utstedte obligasjoner og tilhørende sikringskontrakter (eksklusive verdiendring som skyldes egen kredittisiko)	-7	-78
Urealiserte verdiendringer på utstedte obligasjoner og tilhørende sikringskontrakter - egen kredittisiko - over totalresultat	130	319

Beløp i mill. kroner

Urealiserte gevinster på 224 mill. kroner etter skatt for 2020 relateres både til utlån og obligasjonsplasseringer som måles til virkelig verdi. Gevinstene skyldes inngang i kredittpåslag. Tilsvarende gevinst i 2019 beløp seg til 213 mill. kroner, og var også da relatert til utlån og obligasjonsplasseringer som måles til virkelig verdi. Verdsettelse av bankens innlån, ikke hensyntatt endring i egen kredittisiko, medførte et urealisert tap på 7 millioner kroner.

TABELL 3
Totalresultat

	2020	2019
Totalresultat	1 255	1 515
Resultat etter skatt	1 159	1 283
Urealisert verdiendring på gjeld (og sikringskontrakter) etter skatt knyttet til endring i kredittisiko	130	319
Gevinst/tap på pensjonsforpliktelse etter skatt	-2	-10
Skatt på postene i totalresultatet	-32	-77

Beløp i mill. kroner

Totalresultatet endte på 1 255 mill. kroner for 2020, mot 1 515 mill. kroner i 2019.

Bankens finansielle instrumenter holdes normalt til forfall og de urealiserte verdiendringenes effekt på resultatet reverseres ved en reversering i markedsbevegelsene eller når instrumentene forfaller.

TABELL 4
Driftskostnader

	2020	2019
Driftskostnader	255	252
Lønn	83	92
Pensjon	11	13
Administrasjonskostnader, arbeidsgiveravgift og sosiale kostnader	54	54
Andre driftskostnader	84	71
Avskrivninger	25	22

Beløp i mill. kroner

Driftskostnadene på 255 mill. kroner i 2020 ligger om lag på nivå med 2019, men er en del lavere enn forventet. Nedgang i lønnskostnadene skyldes i hovedsak at det ikke er oppnådd overskuddsdeling i 2020, men også at enkelte ansettelser er utsatt, delvis grunnet koronapandemien. Økningen i andre driftskostnader er knyttet til KBNs digitale kundesatsing samt interne prosjekter for kvalitetsheving og effektivisering. Det er også gjort opprustninger for å møte cybertrusler.

Forvaltningskapitalen var 498,2 mrd. kroner per 31. desember 2020, sammenliknet med 460,8 mrd. kroner ved foregående årsskifte. Gjennom 2020 svingte forvaltningskapitalen mye grunnet midlertidig svakere norsk krone. Markedsurolighetene i mars måned medførte en betydelig svekkelse av norske kroner og gjorde at KBNs forvaltningskapital vokste til over 550 mrd. kroner per utløpet av første kvartal. Mot slutten av 2020 styrket kronkursen seg og forvaltningskapitalen målt i norske kroner falt derfor i desember. Bankens likviditetsbeholdning er høyere enn ved forrige årsskifte og bidrar sammen med bankens utlånsvekst til økningen i forvaltningskapital.

KBNs tellende ansvarlige kapital per 31. desember 2020 utgjorde 18 966 mill. kroner. Av dette utgjorde 14 574 mill. kroner ren kjernekapital. Ren kjernekapitaldekning var 17,9 pst. per 31. desember 2020, kjernekapitaldekningen var 20,8 pst., mens total kapitaldekning var 23,3 pst. Uvektet kjernekapitalandel var 3,7 pst. For årsslutt 2020 påvirkes ren kjernekapitaldekning særlig av fradragsposter i ren kjernekapital knyttet til utsatte skattefordeler. Utsatt skattefordel skyldes midlertidige forskjeller mellom et regnskapsmessig og skattemessig resultat. KBN har en pågående skattesak med sentralskattekontoret om forståelsen av midlertidige forskjeller. Over tid vil de midlertidige forskjellene utlignes, men de kan under gitte forhold, eksempelvis vesentlig svingning i valutakurser før årsskiftet, få stor betydning for betalbar skatt og utsatt skatt i regnskapet i perioder, og dermed påvirke kapitaldekningen negativt.

31. desember 2020 var KBNs kapitalkrav inklusive pilar 2 kapitalkrav 15,2 pst. for ren kjernekapitaldekning, 16,7 pst. for kjernekapitaldekning og 18,7 pst. for total kapitaldekning. I tillegg gjelder et krav om 3,0 pst. uvektet kjernekapitalandel.

KBN innretter virksomheten slik at alle regulatoriske krav oppfylles til enhver tid. KBNs krav til vektet kapitaldekning (inkludert buffer- og pilar 2 kapitalkrav) var 0,4 prosentpoeng høyere per 31. desember 2020 sammenlignet med 31. desember 2019. Økningen skyldes en kombinasjon av redusert motsyklisk buffer på 1,5 prosentpoeng, økt pilar 2 krav fra 1,6 pst. til 2,3 pst. samt at innføring av foretaks-spesifikk systemrisikobuffer med tilhørende økning i buffersatsen økte gjeldende krav med 1,1 prosentpoeng. Førstnevnte to endringer fant sted i første halvår, mens sistnevnte trådte i kraft 31. desember 2020.

Utlån

2020 ble et svært krevende år for KBNs kunder. Koronapandemien satte kommunene i førstelinjen i både å teste, oppspore og redusere smitten. Nedstengningen av samfunnet fikk store konsekvenser for kommunale tjenester og kommunene har fra mars 2020 vært i en mer eller mindre kontinuerlig beredskapssituasjon. Et investeringsnivå omtrent i tråd med forventet for 2020 viser imidlertid at kommunene og fylkeskommunene parallelt med ekstraordinære oppgaver og krevende forhold i stor grad har vært i stand til å gjennomføre budsjetterte investeringer som planlagt.

KBN opplevde god etterspørsel etter nye lån gjennom hele 2020. Sammenlignet med tidligere år var etterspørselen etter nye lån noe lavere i fjerde kvartal, men i sum endte samlet etterspørsel etter ny finansiering på omtrent samme nivå som i 2019. Gjeldsveksten i kommunal sektor endte i 2020 på 8,1 pst., tilsvarende en netto økning på 46,7 mrd. kroner. Dette er en vekst som er 0,3 prosentpoeng høyere enn i 2019 og representerer et historisk høyt nivå. Den sterke veksten inkluderer imidlertid også en spesielt sterk vekst i kommunenes låneopptak fra Husbanken,

hvor lånene brukes til videre utlån til innbyggerne innenfor startlansordningen Like fullt reflekterte gjeldsveksten i 2020 en fortsatt stor investeringsaktivitet spesielt innenfor områdene skole, vann- og avløp og helse og omsorg. Gjeldsveksten skjedde på tvers av ulike grupper av kommuner, men det var spesielt de større kommunene som gjennomgående hadde et høyt investeringsnivå og dermed et behov for å finansiere deler av dette med låneopptak.

Effektene av koronapandemien i finansmarkedene både globalt og nasjonalt ga i mars sterke utslag i kommuner og fylkeskommuners tilgang til finansiering fra kapitalmarkedet. Etterspørselen fra investorene ble vesentlig redusert og med betydelig høyere marginpåslag på nye lån. Lettelser i bankenes kapitaldekningskrav i mars og tilført ny egenkapital til KBN i april, innebar at banken fikk økt utlånskapasitet og dermed i større grad kunne imøtekomme forventninger fra kundene om å stille opp ved refinansieringer av lån som forfalt i kapitalmarkedet. Tiltak fra Norges Bank for å bedre likviditeten i kapitalmarkedet medførte at markedet var tilbake i full konkurranse i løpet av våren 2020. Konkurransen om nye lån var periodevis i 2020 svært sterk. KBN fokuserte på lønnsom vekst i konkurransen om nye lån gjennom 2020, for å sikre framtidig utlånskapasitet og tilstedeværelse. Dette begrenset til en viss grad veksten i 2020.

KBNs samlede utlånsvekst i 2020 på 2,7 pst. er lavere enn forventet og skyldes større innfrielse av lån knyttet til bompengefinansierte investeringer. Samlet vekst i utlån til kommuner og fylkeskommuner var på 5,7 pst. i 2020, noe som er om lag ett prosentpoeng sterkere vekst enn i 2019. KBN har en målsetting om å være markedsledende innenfor sektoren. Gjennom 2020 har markedsandelen vært stabil og er pr 31. desember 2020 beregnet til 46,5 pst., noe som innebærer en marginal reduksjon fra 2019.

Ved utgangen av året hadde KBN utlån til alle landets fylkeskommuner, 355 av 356 kommuner, samt Longyearbyen lokalstyre. I tillegg var en rekke kommunale og interkommunale selskaper og selskaper med kommunal eller fylkeskommunal garanti lånekunder i KBN. Av selskapene med garanti var mange av disse mindre virksomheter med inntekter som helt eller delvis bortfalt under nedstengningen av samfunnet våren 2020. Basert på dialog med kundene og den enkelte garantist ble det i mange tilfeller innvilget helt eller delvis avdragsutsettelse for 2020. Det var ikke mislighold av betalinger eller lån som følge av koronapandemien for KBN i 2020.

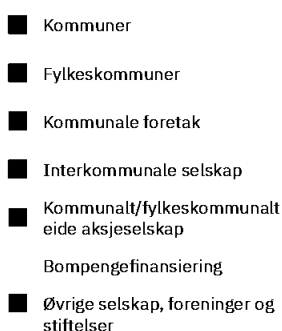
KBNs grønne lån til klima- og miljøriktige investeringer økte med 11,2 pst., tilsvarende 2,9 mrd. kroner i 2020. Dette er en svakere vekst enn de to foregående årene, noe som skyldes en større innfrielse av et lån til et infrastrukturprosjekt. Det ble samlet utbetalt 6,3 mrd. kroner i nye grønne utlån fordelt på 48 ulike prosjekter. Dette er færre, men samtidig også noen større prosjekter enn i 2019. Det henger sammen med at flere av de største kommunenes låneopptak kvalifiserte for grønne lån i 2020. Ved utgangen av 2020 beløpete utestående grønne utlån seg til totalt 28,5 mrd. kroner, hvorav 26,1 mrd. kvalifiserte som grønne utlån i tråd med sist vedtatte grønne rammeverk og inngår i KBNs egen miljøeffektrapport. Pr 31. desember 2020 hadde 118 kommuner og 5 fylkeskommuner grønne lån i KBN.

Grønne lån går til investeringer som tilfredsstillt bankens kriteriesett for grønne utlån. Kriteriesettet har fått beste karakter «dark green» av CICERO Senter for klimaforskning, som betyr at lånene (investeringene) er forenlig med 2050-lavutslippssamfunnet. Effektene av de grønne utlånene rapporteres årlig i egen miljøeffektrapport. Banken har arbeidet aktivt med å gjøre grønne lån kjent for kundene, og omfanget av investeringer som kvalifiserer er økende, eksempelvis ved at stadig flere kommuner investerer i bygg med strengere krav til klimautslipp enn det som følger av gjeldende forskrifter. KBN forventer fortsatt økt vekst i grønne lån i 2021.

Det ble i løpet av 2020 innvilget totalt 547 nye lån på til sammen 58 mrd. kroner. Ved utgangen av året var samlede utlån på 318,2 mrd. kroner, en vekst på 8,5 mrd. kroner, tilsvarende 2,7 pst.

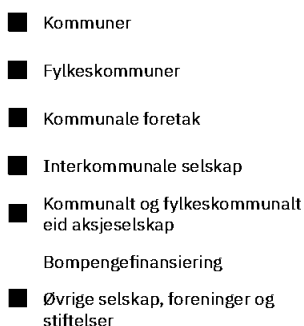
Om lag 86 pst. av KBNs utlån var lån direkte til kommuner, inkl. kommunale foretak og fylkeskommuner, slik fordelingen i figur 1 viser. Rundt 9 pst., tilsvarende 27 mrd. kroner var lån til selskaper, ulike typer institusjoner og stiftelser med kommunal eller fylkeskommunal garanti. Av dette utgjorde lån til bompengeselskaper 17,2 mrd. kroner ved utgangen av 2020.

FIGUR 1
Fordeling av KBNs utlån målt i kroner fordelt på kundekategori

Totale utestående lån fordelte seg på til sammen 961 kunder. Figur 2 viser at 42 pst. av kundene var kommuner, fylkeskommuner og kommunale foretak, interkommunale selskap utgjorde rundt 10 pst, mens kunder med kommunal eller fylkeskommunal garanti utgjør om lag 48 pst.

FIGUR 2
Fordeling av antall kunder innenfor hver kundekategori

Utlånsmarkedet

Markedet for kommunale lån var i 2020, som tidligere år, dominert av KBN, KLP og kommuner og fylkeskommuners direkte bruk av kapitalmarkedet. KBN er den største tilbyderer av langsiktige, avdragsbaserte lån. KBN er også et supplement til kundenes bruk av avdragsfri finansiering i kapitalmarkedet. Tidvis har det vært sterk konkurranse mellom de ulike aktørene, mens i andre perioder har kun KBN gitt tilbud på låneproduktene kundene etterspør. Særlig i mars og april var det få andre aktører til stede i markedet for kommunale lån. Dette synliggjør KBNs viktige rolle i dette segmentet.

Koronapandemien medførte et krevende kapitalmarked i andre halvdel av mars og inn i april. Alle kommuner og fylkeskommuner som i perioden hadde lån til forfall som skulle refinansieres fikk gjennomført dette, men kun ved bruk av ny og kortsiktig finansiering med inntil seks måneders løpetid og med vesentlig høyere påslag. Gjennom flere ulike tiltak fra norske myndigheter, herunder tilførsel av egenkapital til KBN, ble mislighold av lån unngått og situasjonen raskt normalisert. I andre halvdel av 2020 fungerte kapitalmarkedet som normalt og med i hovedsak fallende kredittpåslag. Situasjonen viste imidlertid den risiko som ligger i behov for refinan-

siering av lån som forfaller, og spesielt når dette må gjennomføres i et marked som ikke fungerer. Kommuner og fylkeskommuner har i ulik grad likviditet tilgjengelig til å innfri lån og mange er dermed avhengig av at kapitalmarkedet til enhver tid fungerer for å unngå mislighold av lån som forfaller.

Kommuner og fylkeskommuners lånemønster har over flere år endret seg fra å i hovedsak være basert på lange lån med avdrag over til en økende bruk av avdragsfrie lån med kortere løpetid. Hovedvekten har ligget rundt 5 års løpetid. Bruken av lån med løpetid under ett år har stabilisert seg, mens det spesielt i andre halvår 2020 var en tydelig dreining mot lån med løpetid 2 til 3 år fra kunder som valgte avdragsfrie låneopptak. Samlet sett innebærer dette at den samlede refinansieringsrisikoen i sektoren er økende. Et fellestrekk for nye lån som tas opp, enten de er med avdrag eller ikke, er at det over flere år har vært en økende bruk av fast rente. Veksten innenfor fastrentelån har fortsatt i 2020 og hvor kommuner og fylkeskommuner har hatt muligheten til å inngå lån med fastrente på historisk lave nivåer.

Innlån

KBNs kredittrating AAA/Aaa sikrer stabil tilgang til innlån med gunstige betingelser som kommer kommunal sektor til gode. KBN følger en diversifisert innlansstrategi som sikrer god spredning i investorbasen og lav refinansieringsrisiko. Totale innlån for 2020 beløp seg til 107,8 mrd. kroner, noe som er 35,3 mrd. kroner høyere enn i 2019. Større volum skyldes primært høyere forfall på gjeld i perioden. Bankes innlånprogram har ikke blitt nevneverdig påvirket av koronapandemien og KBN hadde hatt god tilgang til kapitalmarkedene gjennom 2020. KBN unngikk låneopptak rundt den mest volatile perioden våren 2020 og oppnådde totale finansieringskostnader for senior gjeld på tilsvarende nivå som 2019 for samme løpetid.

Europa, USA og Asia er de viktigste innlansmarkedene for banken. KBN har fortsatt trenden de siste årene med større innslag av enkle, ikke-strukturerte innlån med fast eller flytende rente. Disse innlånene sto for over 99 pst. av transaksjonene i 2020. Totalt ble det tatt opp innlån i seks valutaer i 2020 som er ned fra 11 valutaer i 2019. Andelen nye innlån denominert i amerikanske dollar økte fra 51 pst. i 2019 til 83 pst. i 2020. KBN la i 2020 ut fire benchmark-obligasjonslån pålydende totalt 5,75 mrd. amerikanske dollar. KBN opplevde god interesse fra investorene og alle benchmark-lånene ble betydelig overtegnet.

KBN er blant de mest aktive norske utstederne av grønne obligasjoner og en av de ledende aktørene i utviklingen av grønn finans i Norden. KBN er styremedlem i ICMAs Green Bond Principles, som er den ledende internasjonale bransjestandarden for grønne obligasjoner, og har også gjennom 2020 arrangert og deltatt på en rekke virtuelle arrangementer hvor formålet har vært å fremme grønne finansieringsløsninger. Grønne obligasjoner finansierer utlån til grønne investeringer hos KBNs kunder. Kommunalbanken vil oppdatere sitt rammeverk for grønne obligasjoner i begynnelsen av 2021.

KBNs samlede utestående volum av obligasjoner og andre låneopptak økte i 2020 fra 400,5 mrd. kroner til 405,5 mrd. kroner.

Likviditetsstyring

KBN opererer med en likviditetsbeholdning som over tid skal tilsvare 12 måneders finansieringsbehov inkludert utlansvekst for kommunesektoren. Likviditetsporteføljen holdes i hovedsak i verdipapirer utstedt av stater, multinasjonale institusjoner og regioner. KBN investerer også i obligasjoner med fortrinnsrett. Likviditetsporteføljen forvaltes ut fra en lavrisiko investeringsstrategi både hva gjelder kreditt- og markedsrisiko. Plasseringene gjøres primært i utenlandsk valuta, derfor vil bevegelser i kronekursen medføre svingninger i størrelsen på likviditetsreserven omregnet til norske kroner. Likviditetsbeholdningen utgjorde 123,6 mrd. kroner ved utgangen av 2020, mot 107,4 mrd. kroner ved utgangen av 2019. Andelen investert i verdipapi-

rer i norske kroner har vært noe økende de siste årene. Internasjonalt har kredittpåslagene blitt presset ned, bl.a. på bakgrunn av Den europeiske sentralbankens kjøp av obligasjoner i markedet. Som respons på koronapandemien har svært ekspansiv pengepolitikk i verden medført ytterligere reduksjon i kredittpåslagene. LCR på totalnivå og i norske kroner var ved utgangen av året henholdsvis 191 pst. og 77 pst.

Se også:
TCFD-rapportering

Eierstyring og selskapsledelse

Styringen av KBN bygger blant annet på regnskapsloven, eierskapsmeldingen og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Les om redegjørelsen for eierstyring og selskapsledelse fra side 29.

Styrets erklæring om godtgjørelse til ledende ansatte

Styret vedtar årlig retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte for neste regnskapsår. Styrets erklæring om godtgjørelse til ledende ansatte fremlegges årlig i generalforsamlingen. Erklæringen og informasjon om godtgjørelse utbetalt til ledende ansatte er oppgitt i note 6 til årsregnskapet for KBN.

Risikostyring og internkontroll

KBNs styre har besluttet retningslinjer for risikostyring og internkontroll. Styret fastsetter KBNs risikoappetitt og påser at den er innenfor virksomhetens risikokapasitet. Det foretas en årlig vurdering og eventuell tilpasning av terskelnivåer for risikoappetitt. Styret behandler årlig administrerende direktørs vurdering av internkontrollen.

Risikostyringen skal sikre at forvaltningen av KBNs eiendeler og forpliktelser gjennomføres i henhold til styrets risikoappetitt. Det foretas risikovurdering av vesentlige risikoer for alle bankens virksomhetsområder minst årlig. Stresstester og scenarionalyser benyttes for å vurdere sårbarheten til bankens mest sentrale risikoområder. Resultatet av stresstestene evalueres og tas i betraktning ved fastsettelse av risikoappetitt, kapitalplanprosess, gjenopprettingsplan og i utforming av bankens forretningsstrategi.

Styret underrettes regelmessig om foretakets virksomhet, stilling og resultatutvikling. Styret behandler administrasjonens vurdering av risiko og hendelser som en integrert del av den løpende virksomhetsrapporteringen.

I 2020 ble risikostyringen i den operative førstelinjefunksjonen styrket ved etablering av "Middle Office". KBNs risikostyring og internkontroll er organisert i tre forsvarslinjer. Førstelinjeforsvaret gjennomfører operative oppgaver og har ansvar for å styre og kontrollere at aktivitetene gjennomføres innenfor fastsatte rammer og i samsvar med eksternt og internt regelverk. Andrelinjeforsvaret gjennomfører uavhengige risikovurderinger, kontrollerer og validerer modeller og utvikler bankens risikorapportering. Andre forsvarslinje består av finansiell kontroll samt risikostyrings- og compliance-funksjonen. Compliance-risiko utgjør en operasjonell risiko og inngår i bankens overordnede risikostyring. Tredje forsvarslinje er internrevisor (Deloitte) og fungerer som styrets uavhengige kontroll- og bekreftelsesorgan.

Kapitalisering

Bankens styre vurderer minst årlig om kapitalbehovet er tilstrekkelig ut fra faktisk og forventet fremtidig risikoeksponering- og kapitalkrav. Risiko for endring i rammevilkår følges nøye av bankens styre, innføring av det europeiske kapitalkravregelverket og nasjonale bufferkrav medfører at bankens kapitalbehov er økende. Beregning

av kapitalbehovet gjennomføres ved å estimere hvor mye kapital banken bør ha for å sikre seg mot den totale risikoeksponeringen. Dette gjøres ved å estimere kapitalbehovet per risikoområde. Følgende risikokategorier er gjenstand for særskilt oppfølging: kreditt risiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko, operasjonell risiko og annen ikke-finansiell risiko.

Kreditt risiko

KBN har svært lav appetitt for kreditt risiko mot sine utlånskunder. KBN har utelukkende kunder tilknyttet kommunal sektor, noe som innebærer en svært lav risiko for økonomisk tap. Dette skyldes kommunelovens bestemmelser, hvor det er fastslått at kommuner ikke kan gå konkurs, samt at ved eventuelle finansielle problemer eller presset kommuneøkonomi vil kommunene settes under statlig oppfølging gjennom ROBEX-systemet. Dette vil i praksis sikre KBN mot tap av akkumulert gjeld og påløpte renter.

KBN forvalter sin likviditet gjennom plasseringer i verdipapirer med høy kredittverdighet, og banken har lav appetitt for kreditt risiko mot likviditetsmotparter.

KBN anvender derivater for å styre rente- og valutarisiko ved utlån, innlån og likviditetsplasseringer. Motpartsrisikoen knyttet til inngåelse av derivatavtaler hviler på bruk av sentral motpart (clearing) eller på motparter med høy kredittverdighet, der det foretas utveksling av sikkerhet for å redusere risikoen.

Likviditetsrisiko

KBN har svært lav appetitt for likviditetsrisiko. Styringen av likviditetsrisiko ivaretas av bankens interne rammeverk for likviditetsstyring. KBN skal sikre at virksomheten til enhver tid klarer å oppfylle sine forpliktelser når de forfaller uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger.

Markedsrisiko inkludert rente- og valutarisiko

KBN har lav appetitt for markedsrisiko og det benyttes finansielle derivater for å sikre all vesentlig eksponering mot rente- og valutarisiko. Gjenværende bidrag til markedsrisiko for KBN, er basisrisiko, som er risiko for endring i basisspreader mellom to valutaslag som påvirker verdien av sikringskontrakter. Basisrisiko for KBN er knyttet til valutasikring, kredittspreadsrisiko i likviditetsporteføljen og gjenværende renterisiko.

Operasjonell risiko

KBN har lav appetitt for operasjonell risiko. Innenfor operasjonell risikostyring benyttes en helhetlig og systematisk tilnærming til å identifisere risiko, og det foretas regelmessig risikovurdering for alle vesentlige funksjoner. Dette danner grunnlaget for å prioritere ressurser til risikoreducerende aktiviteter. Operasjonell risiko er gjenstand for løpende overvåking og rapportering. Compliance-risiko, risiko for manglende etterlevelse av regelverk og retningslinjer, er en undertype av KBNs operasjonelle risiko. KBN har svært lav appetitt for compliance-risiko. For å møte den økte trusselen fra cyberkriminelle er det gjennomført ytterligere tiltak i løpet av 2020.

Klimarisiko

KBN står i begrenset grad overfor direkte klimarisiko i egen virksomhet, men er indirekte eksponert gjennom klimarisiko som kommunesektoren står overfor. Ulike former for klimarisiko vil kunne påvirke kommunens økonomiske situasjon og dermed evne og vilje til å gjøre nye investeringer, samt i ytterste konsekvens å betjene eksisterende forpliktelser. Det er fastlagt i kommunelovens § 29-1 at kommuner og fylkeskommuner ikke kan slås konkurs, og følgelig er KBNs risiko for mislighold svært lav. KBN anser arbeidet med kunnskapsdeling om klimarisiko som en del av samfunnsoppdraget og et viktig ledd i det strategiske arbeidet for bærekraftig verdiskaping i kommunesektoren.

Klimarisiko er omtalt i KBNs kapitalplan (ICAAP). KBNs klimarisikoverktøy for

kommunesektoren ble oppdatert i 2020. Verktøyet er basert på faglig grunnlag fra CICERO Senter for klimaforskning, samt datakilder fra tredjeparter som Norsk Klimaservicesenter, Miljødirektoratet og SSB.

I 2021 skal klimarisikoverktøyet videreutvikles ved at flere datakilder inkluderes. Scenariofortellinger er et nyttig verktøy for å forholde seg til en framtid med usikre utfall, som i vurderinger av klimarisiko. CICERO har utviklet narrative klimascenarier for norske kommuner på oppdrag fra KBN. Disse scenariene skal fremover tas i bruk på flere områder. Scenariene vil tas inn i KBNs pågående arbeid for å vurdere egen klimarisiko, og KBN skal i 2021 bruke dette grunnlaget til å utvikle verktøy kommunene kan ta i bruk i sin planlegging. KBN skal i 2021 jobbe for å integrere klimarisikoindikatorer i bankens modell for vurdering og klassifisering av utlånskunders kredittrisiko. Dette er viktige grep for å sette klimarisiko på dagsorden hos KBNs kunder.

Fremover vil KBN jobbe for at flest mulig kommuner skal velge investeringer som kvalifiserer til KBNs grønne lån, og at grønne lån skal utgjøre en stadig større andel av KBNs utlånsportefølje. KBN har satt et mål om minst 20 pst. grønne eller bærekraftsrelaterte lån innen 2025. KBN har satt et mål om minst å halvere bankens utslipp innen 2030.

Se også:

[Kapittel om klimarisiko med tilhørende TCFD-tabell](#)

Kommunikasjon og samfunnskontakt

Styret legger vekt på å føre en aktiv, løpende dialog med bankens sentrale interessenter for å sikre god forståelse for bankens modell og rammebetingelser. God og åpen kommunikasjon er viktig for tilliten hos eier, kunder, ratingbyråer, investorer, regulatoriske myndigheter, ansatte og samfunnet for øvrig.

I løpet av 2020 har KBN lansert ny kundeportal, et viktig steg på veien til et heldigitalt og sømløst tilbud til kundene. 250 kunder har tatt den nye portalen i bruk. En oppdatert versjon av KBNs klimarisikoverktøy for kommunene ble lansert før jul, med nytt design og funksjonalitet. Klimarisikoverktøyet er ment som et hjelpemiddel for kommuner til å komme i gang med kartlegging og håndtering av klimarisiko sammen med deres viktigste interessenter.

KBNs eksterne kommunikasjon skal blant annet bidra til å belyse problemstillinger som påvirker våre kunder, for eksempel gjennom endringer i deres eller bankens rammebetingelser. Makroøkonomi, grønn finans, klimarisiko i kommunene og finansbransjen og kommunenes langsiktige bærekraft har vært sentrale tema i den eksterne kommunikasjonen i 2020. Med koronautbruddet og den påfølgende nedstengningen av deler av samfunnet, erstattet KBN raskt fysiske møter og seminarer med digitale, og gjennomførte en rekke kundewebinarer om makrobildet, kommunøkonomi og lokal klimarisiko. Viktigheten av en bærekraftig gjeldsforvaltning i kommunal sektor har blitt vektlagt i den direkte kommunikasjonen mot kundene, blant annet gjennom bankens finansseminarer, KBN Finans og nyhetsbrev.

Etikk og samfunnsansvar

KBN har basert prioriteringene innenfor bærekraftarbeidet på omfattende dialog med bankens viktigste interessenter, og har egne retningslinjer for bærekraft. KBN gjennomførte en vesentlighetsanalyse høsten 2019, der sentrale interessenter ga innspill til bankens prioriteringer for bærekraftarbeidet fremover. Med bakgrunn i analysen vil KBN prioritere grønn finans, klimarisiko, kunnskapsdeling, medarbeiderutvikling og ansvarlig kreditt som sentrale tema for arbeidet med bærekraft i 2021.

I KBNs strategi for 2021-2023, «Bærekraftig samfunnsbygger» står det at virksom-

heten skal balansere økonomiske, sosiale og miljømessige forhold på en måte som bidrar til langsiktig verdiskaping. KBN følger standarden Global Reporting Initiative (GRI) i rapporteringen av bærekraft og TCFD (anbefalinger fra Task Force for Climate Related Financial Disclosures) i rapporteringen av klimarisiko.

Alle ansatte og ledere skal opptre i samsvar med KBNs etiske retningslinjer, sist revidert i 2020. I 2020 ble det gjennomført etikksamlinger og dilemmatrening for alle nyansatte.

Organisasjon og medarbeidere

Som kunnskapsbedrift er KBNs måloppnåelse avhengig av å rekruttere, utvikle og beholde dyktige medarbeidere innen ulike fagområder. KBN må stadig tilpasse seg endringer som drives fram av blant annet teknologi, regulatoriske krav og endrede kundebehov, i tillegg til krav og forventninger fra eiere, andre interessenter og medarbeiderne selv. Samtidig har koronapandemien endret våre arbeidsmetoder og påvirket arbeidet med organisasjonsutvikling. Interne undersøkelser viser at medarbeiderne har følt seg godt ivaretatt i en krevende tid.

Styret ansatte Jannicke Trumpy Granquist som ny administrerende direktør med virkning fra 19. oktober 2020. Styret gjennomførte en bred kartlegging der flere interne og eksterne kandidater ble vurdert. Trumpy Granquist har vært økonomidirektør i KBN siden 2014.

Sykefraværet var på 1,6 pst. i 2020 mot 3,2 pst i 2019. Målet er over tid et sykefravær lavere enn 2,5 pst.

Disponering av overskudd

Styret i KBN foreslår følgende disponering av resultat etter skatt for regnskapsåret 2020: 1 159 mill. kroner overføres til annen egenkapital. Styret mener det er nødvendig å fortsette å bygge opp bankens egenkapital og dermed ren kjernekapital, og foreslår ved regnskapsavleggelse for 2020 å ikke disponere til utbytte fra resultatet i 2020. Behovet for oppbygging av ren kjernekapital kommer som følge av forventninger til fremtidige endringer i kapitaldekningsmetode og -krav, og særlige fradragsposter i kjernekapitalen fra utsatte skattefordeler i 2020. Oppbygging av egenkapital bidrar til at banken oppfyller kapitalkrav i årene fremover. Styret viser i den forbindelse til kravene i finansforetaksloven § 10-6 første ledd hvor forsvarlighetsnormen for utdelinger ser hen til behovet for oppbygging av egenkapital som styret må ta hensyn til. Det vises også til Finansdepartementets anbefaling i pressemelding 20. januar 2021 som tilsier ytterligere forsiktighet (ifm. koronapandemien) i finansforetakenes utdeling av utbytte når det er behov for å bygge kjernekapital.

Utsiktene fremover

Ved inngangen til 2020 var det forventet et år med videre økonomisk vekst og moderat renteoppgang etter flere runder med renteøkninger i 2019. Dette ble vesentlig endret da koronapandemien medførte en nedstengning av samfunnet fra midten av mars. Følgene for norsk økonomi ble kraftige og BNP falt med 2,5 pst. i 2020. Norges Bank satte ned styringsrenten til null, og tilførte markedet rikelig med likviditet. KBN fikk tilført ny egenkapital og bidro til at kommunesektoren fikk refinansiert lån til forfall i kapitalmarkedet.

Kraftfulle virkemidler fra norske myndigheter, lav rente og høy sparing blant de med trygge jobber, gjør at det forventes en rask normalisering av økonomien igjen så fort man får kontroll med viruset. Om lag 90 pst. av norsk næringsliv har klart å holde

aktiviteten oppe gjennom pandemien. Verst rammet er næringer som lever av å samle oss og gi oss gode opplevelser.

Den sterke gjeldsveksten i kommunesektoren også i 2020 forventes å avta gradvis. Mange kommuner har allerede en svært høy gjeldsgrad og vil ha begrensede muligheter til å gjennomføre store investeringer med låneopptak fremover. Det vil komme en renteoppgang fra dagens rekordlave nivå og selv om ingen forventer en rask og høy renteoppgang kan mange kommuner få en betydelig økning i rentekostnadene i årene fremover.

Samtidig er det fortsatt store investeringsbehov blant KBNs kunder. Samfunnet skal omstilles fra fossilt til fornybart. Vedlikeholdsettersele og utfordringene et endret klima skaper innenfor vann og avløp bidrar til økte investeringer. Både demografiske endringer, befolkningsnedgang og endring i skolestruktur bidrar til et forventet fortsatt høyt investeringsnivå innenfor grunnskole. I de nærmeste årene vil effekten av stadig flere eldre slå inn over kommunesektoren ved at andelen eldre over 80 år vil stige raskt. Dette vil gi et fortsatt høyt investeringsbehov samtidig som en økende andel eldre med omsorgsbehov vil utfordre kommunenes økonomi og bemanningsbehov.

KBNs evne til å tilby lån henger tett sammen med egen lønnsomhet. En redusert betalingsvillighet for å sikre langsiktig og forutsigbar finansiering gir et press på KBNs lønnsomhet og vil kunne bidra til å redusere KBNs markedsposisjon og betydning for kommuner og fylkeskommuners tilgang til finansiering.

EU-kommisjonens ambisiøse arbeid med bærekraftig finans fortsetter med styrket kraft under ledelse av Ursula Von der Leyen. Særlig klassifiseringssystemet for bærekraftige økonomiske aktiviteter («taksonomien») og den foreslåtte EU-standard for grønne obligasjoner har allerede satt dagsordenen i markedet for bærekraftig finans. Med klassifiseringssystemet får vi en felles europeisk definisjon av hva som er en bærekraftig økonomisk aktivitet, og finansaktører så vel som store selskap kommer til å måtte rapportere i hvilken grad egen virksomhet er bærekraftig i henhold til denne definisjonen.

Også når det gjelder klima som finansiell risiko for virksomheten ser vi en bevegelse bort fra frivillige rapporteringsregimer og mot obligatorisk rapportering og oppfølging fra tilsynsmyndigheter. KBN vil fortsette med å se utlånsaktiviteten vår, herunder vårt grønne låneprogram, i lys av signalene fra EU. Samtidig ser vi at møtet mellom detaljerte EU-reguleringer og virkeligheten i norsk kommunal sektor byr på enkelte praktiske utfordringer, særlig med tanke på nivået av dokumentasjon og innrapportering som kreves for å tilfredsstille de ventede kravene.

EU-kommisjonen la 23. november 2016 frem forslag til en gjennomgående reform for ytterligere å styrke soliditeten til banker i EU (den såkalte «bankpakken»). Det er ventet at endringene trer i kraft i Norge i 2021. Bankpakken kan påvirke KBN operasjonelt og finansielt, både gjennom nye rapporteringskrav, behov for nye systemløsninger, økte kapitalkrav samt på andre måter som kan føre til økte kostnader ved å drive virksomheten.

Initiativet for å erstatte de viktigste internasjonale referanserentene (Libor) er under gjennomføring. KBN er i prosess med å tilpasse berørte kontrakter til det som forventes å bli ny markedsstandard i henhold til standarder utarbeidet av ISDA, og det pågår også internt arbeid for å kartlegge og analysere risikoer som overgangen og bruk av nye referanserenter kan gi opphav til.

KBN har en slank organisasjon og et stadig stort omfang av nye reguleringer og krav til myndighetsrapportering fører derfor til økt ressursbehov, både finansielt og operasjonelt. KBN har også en spesialisert forretningsmodell som skiller seg fra andre norske finansforetak. Regulatoriske krav utformes ofte med sikte på ordinære private banker, og tar ofte ikke hensyn til betydningen av offentlig eierskap, utlånsvirksomhet med svært lav risiko, internasjonalt rettet finansieringsmodell mv. KBN søker gjennom vår europeiske bransjeorganisasjon, EAPB, og i dialog med norske

regulatoriske myndigheter, å tydeliggjøre utfordringene som manglende regulatorisk differensiering kan medføre. Forutsigbarhet og rammebetingelser tilpasset KBNs samfunnsoppdrag er viktig for å kunne bidra til lave kommunale lånekostnader og ivareta rollen som bærekraftig samfunnsbygger.

Styret vil takke bankens medarbeidere for godt utført arbeid.

Oslo, 31. desember 2020

25. februar 2021

Styret for Kommunalbanken AS

Brit Kristin Sævi Rugland

STYRELEDER

Rune Midtgaard

STYRETS NESTLEDER

Eyvind Aven

STYREMEDLEM

Anne Jenny Dvergsdal

ANSATTES REPRESENTANT

Toril Hovdenak

STYREMEDLEM

Harald Jacobsen

ANSATTES REPRESENTANT

Ida Espolin Jøhanson

STYREMEDLEM

Petter Steen Jr.

STYREMEDLEM

Martha Takvam

STYREMEDLEM

Jannicke Trumpy Granquist

ADMINISTRERENDE DIREKTØR

Hvordan KBN jobber med bærekraft	61
Interessentliste	62
Vesentlighetsanalyse	64
Måloppnåelse 2020	65
FNs bærekraftsmål	67
Klimaregnskap	67
Mål for 2021	69
TCFD-rapportering	78

Hvordan KBN jobber med bærekraft

Se også:

[Statens eierskapsmelding](#)

[KBNs strategi 2021-2023](#)

[KBNs retningslinjer for bærekraft](#)

I statens eierskapsmelding Meld. St. 8 (2019-2020) Bærekraftig verdiskaping tydeliggjøres KBNs eiers forventninger om at de statlig eide selskapene har en overordnet plan for bærekraftig verdiskaping: «*Et bærekraftig selskap balanserer økonomiske, sosiale og miljømessige forhold på en måte som bidrar til langsiktig verdiskaping og slik at dagens behov ivaretas uten å ødelegge muligheten for at kommende generasjoner kan få dekket sine behov (...) Et selskap som følger med på utviklingen i omgivelsene og forstår sin rolle i samfunnet og hva interessentene er opptatt av, kan bedre forstå hva som påvirker mulighetene for verdiskaping.*»

Bærekraftig verdiskaping er fundamentet i KBNs strategi for 2021-2023, Bærekraftig samfunnsbygger. I KBNs overordnede retningslinjer for bærekraft står det at «*KBN skal arbeide systematisk med bærekraft og har som ambisjon å være ledende på sitt område.*»

Roller og ansvar

Styret har ansvar for virksomhetens arbeid med bærekraft. Styret fastsetter de overordnede retningslinjene for bærekraft og årlige mål og tiltak.

Adm. direktør er ansvarlig for å gjennomføre KBNs arbeid med bærekraft og fastsetter utfyllende retningslinjer for arbeidet i administrasjonen.

Direktør for kommunikasjon og samfunnskontakt har det koordinerende ansvaret for bærekraft. Denne utpeker en fagansvarlig ressurs, som har et særskilt ansvar for aktivt å følge utviklingen på området, foreslå mål og indikatorer for måloppnåelse og påse at det er etablert relevante prosesser. Den fagansvarlige bistår organisasjonen på området, samt utarbeider samlet ekstern rapportering av bankens bærekraftsarbeid.

KBNs arbeid med bærekraft er basert på en utvidet interessentdialog med aktører som enten vesentlig berøres av KBNs virksomhet, eller som selv kan påvirke bankens virksomhet på en vesentlig måte. Dette inkluderer kunder, medarbeidere, eier, styret, myndigheter, investorer og samfunnet for øvrig. KBN kartlegger løpende eventuelle nye signaler og forventninger fra eier, endringer i nasjonale og internasjonale lover og standarder som påvirker beste praksis og utviklingen av normer og holdninger av betydning for bankens interesser, med mål om å være i front innenfor de prioriterte områdene for bærekraft.

KBN skal følge ledende praksis for arbeid med og rapportering på bærekraft og har siden 2018 rapportert i tråd med GRI Standards. KBN rapporterer i tillegg etter rammeverkene TCFD¹ og CDP².

Interessenter

¹ Task Force on Climate-Related Financial Disclosures har etablert seg som det sentrale rammeverket for hvordan klimarisiko skal analyseres og rapporteres

² CDP, tidligere Carbon Disclosure Project, har verdens største database med selskapsinformasjon om klimaendringer

En av KBNs verdier er åpenhet. Som kunnskapsbedrift ønsker vi å dele kunnskap med våre interessenter og å lytte til deres innspill.

KBN skal bidra til beste praksis innen økonomistyring i kommunesektoren, blant annet gjennom å dele vår kunnskap om gjeldsforvaltning i kommunesektoren med lokale og nasjonale beslutningstakere.

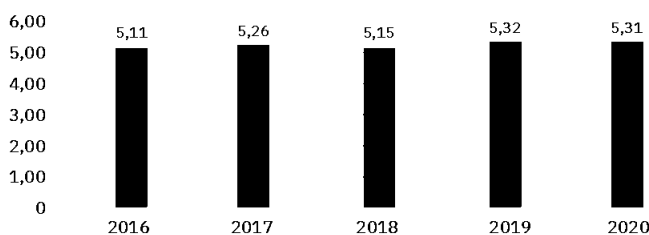
Tilbakemeldinger gjennom regelmessig kontakt med våre interessenter danner utgangspunktet for bankens overordnede strategi- og kommunikasjonsarbeid og vårt arbeid med bærekraft. Vi avstemmer jevnlig våre prioriteringer med våre viktigste interessenter.

Kundeundersøkelsen 2020

KBN gjennomfører årlige kundeundersøkelser. En rekke av spørsmålene i undersøkelsen har vært likelydende over flere år, og vi har dermed gode data for utviklingen i kundenes tilfredshet på ulike områder. Resultatene fra 2020 viser at kundene jevnt over er meget godt fornøyd med KBN, om lag på samme nivå som 2019, som er året med høyest tilfredshetskår på undersøkelsen.

RESULTAT KUNDEUNDERSØKELSER

Gjennomsnittsskår blant respondentene i Kundeundersøkelsen på påstanden «Jeg er fornøyd med KBN» fra 1 til 6

Interessentliste

KBNs interessenter kan både påvirke bankens virksomhet og bli vesentlig berørt av den. Under følger en beskrivelse av KBNs viktigste interessenter.

Kunder

KBNs kunder er kommuner og fylkeskommuner, i tillegg til en rekke kommunale og interkommunale selskaper og selskaper med kommunal eller fylkeskommunal garanti. KBN gjennomførte om lag 200 kundemøter i 2020, de fleste digitalt etter at koronapandemien slo til. I tillegg ble det gjennomført 10 webinarer med temaer som renter, makroøkonomi og klimarisiko, samt 10 fysiske kundeseminarer med 98 deltakere rundt om i Norge. Målsettingen med kundeseminarene og webinarene er å bidra til økt innsikt i og forståelse for finansiell risikostyring og gjeldsforvaltning i kommunal sektor. Temaer kundene har vært opptatt av inkluderer blant annet renteutvikling, finansreglement, finansrapportering og nye referanserenter, samt effektiv bruk av gjeldsforvaltningssystemet KBN finans. De tre planlagte samlingene med KBNs eget kursopplegg, KBN Skolen måtte avlyses.

KBN lanserte i april en ny, digital kundeportal, som et viktig steg på veien til et heldigitalt og sømløst tilbud til kundene våre. Om lag 250 kunder har tatt portalen i bruk. I november lanserte KBN en ny versjon av vårt klimarisikoverktøy for kommunesektoren med nytt design og funksjonalitet. Verktøyet skal videreutvikles i 2021.

I januar arrangerte KBN årskonferansen "Bærekraftige kommuner?" med tema økonomisk, miljømessig og sosial bærekraft, med om lag 150 deltakere. Den årlige Kommuneøkonomikonferansen, som er Norges største i sitt slag med rundt 400 deltakere, måtte avlyses som følge av koronapandemien. KBN og medarrangørene

Se også:
[KBNs klimarisikoverktøy](#)

KS, Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund og Norges Kommunerevisorforbund arrangerte i stedet fire webinarer med ulike kommuneøkonomirelevante tema. I gjennomsnitt var det over 300 påmeldte til hvert webinar.

KBN delte sammen med KS og Miljøstiftelsen Zero ut prisen «Årets lokale klimatilstand», en klimakonkurranse for kommunesektoren. I år var konferansen digital og vinneren ble Drammen kommune med et prosjekt for lagring av solenergi.

KBN sendte ut 28 nyhetsbrev til kundene.

KBNs representantskap utpekes av eier og består av representanter fra bankens ulike kundegrupper. Representantskapet skal ha et særlig fokus på bankens bærekraftarbeid. Representantskapet hadde to digitale møter i 2020.

Medarbeidere

Alle KBNs ansatte har arbeidssted i bankens lokaler i Oslo. Gjennom pandemien har andelen ansatte som har jobbet fra KBNs lokaler variert fra et nødvendig minimum for ivareta oppgaver som ikke kan løses hjemmefra, til inntil halvparten av de ansatte. De ansatte har ellers jobbet fra hjemmekontor. Alle ansatte har fått muligheten til å jobbe fra kontoret i perioder med lavt smittetrykk, i en rotasjon hvor maksimalt halvparten av de ansatte har vært tilstede i kontorlokalene samtidig.

KBN gjennomførte digitale «lunch & learn»-foredrag for medarbeiderne i 2020, med temaer som det amerikanske presidentvalget, bærekraftig mat og IT-sikkerhet. Det ble jevnlig publisert oppsummeringer av ukens viktigste klima- og bærekraftsaker på bankens intranett. Det ble arrangert seks allmøter.

Denne interessentgruppen inkluderer også potensielle medarbeidere. KBN har valgt å markedsføre oss som en bærekraftig samfunnsbygger, også i rekrutteringssammenheng. Vi ønsker å tiltrekke oss ansatte som er opptatt av å levere på vårt mandat og vår strategi, og vi opplever at jobbsøkere i økende grad er opptatt av bærekraft.

Eier

KBN er et heleid statlig aksjeselskap med Kommunal- og moderniseringsdepartementet som ansvarlig eierdepartement. KBN hadde kvartalsvise møter med eier i 2020 og samfunnsansvar/bærekraft var et av temaene. Alle medlemmene av KBNs styre gjennomfører årlige samtaler med eier.

Myndigheter

KBN er underlagt lover, reguleringer og tilsyn på lik linje med andre finansforetak. KBN er utpekt som systemviktig, som én av to banker i Norge. KBN hadde møter med blant annet Finanstilsynet, Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Direktoratet for økonomistyring i 2020. Klima og bærekraft var tema i flere av møtene.

Investorer

KBNs investorer er kjøperne av våre obligasjonslån, herunder kapitalmarkedsaktører som forretningsbanker, sentralbanker og pensjonsfond verden rundt. KBN gjennomførte i 2020 en rekke investormøter, både gjennom digitale én-til-én-møter og konferansesamtaler per telefon. I tillegg ble det distribuert kvartalsvise oppdateringer til over 600 investorer.

Samfunnet for øvrig

KBNs virksomhet påvirker samfunnet og derfor har vi tett dialog med interesseorganisasjoner. I 2020 ble det grunnet koronapandemien avholdt noe færre møter enn tidligere. Det ble avholdt flere møter med Den britiske ambassade, UN Global Compact og Norsif i forbindelse med planleggingen av UK-Norway Green Finance Summit. Det ble også avholdt en rekke møter med Norsk Rådmannsforum, kommunesektorens organisasjon KS, Norges Kemner- og Kommuneøkonomers forbund (NKK) og Norges Kommunerevisorforbund, blant annet i forbindelse med plan-

legging av Kommuneøkonomikonferansen (Komøk). KBN hadde flere møter med miljøstiftelsen Zero, Norsk Klimastiftelse, Norsk vann, ENOVA, Skift – Næringslivets klimaledere og CICERO senter for klimaforskning.

Se også:

"Klimakunnskap - lokalt og globalt"

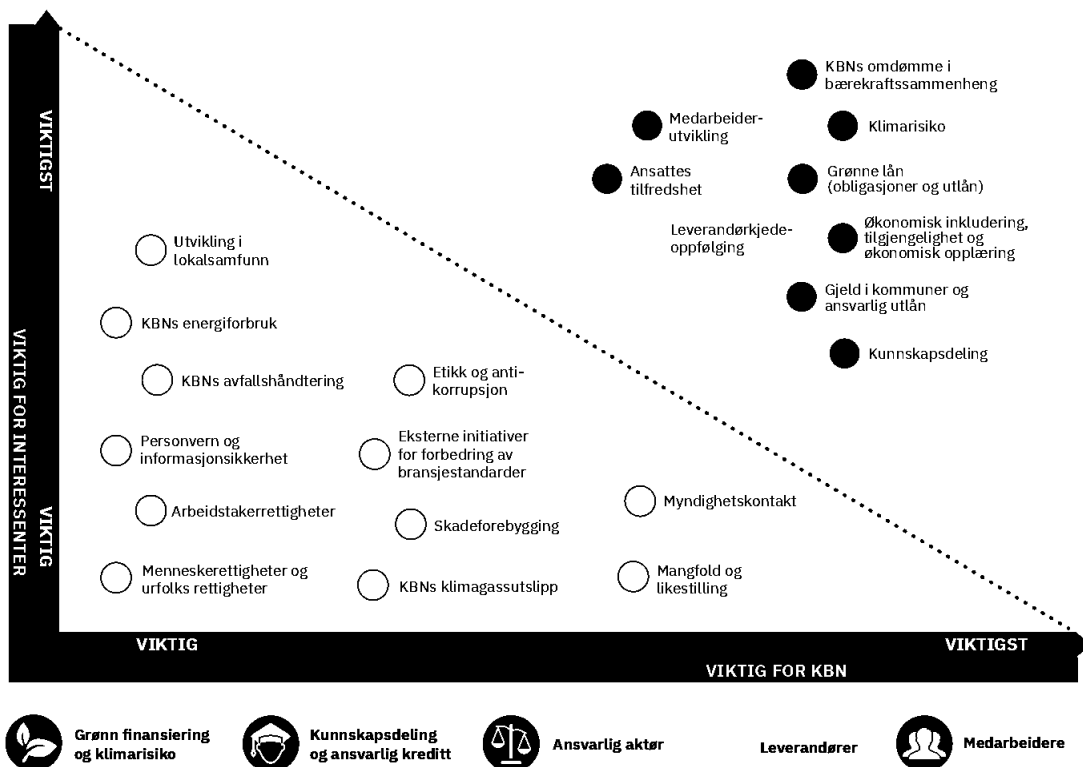
KBN arrangerte tre åpne webinarer om klimarisiko. KBNs trykksak «Klimakunnskap – globalt og lokalt» er en trykksak KBN tilbyr gratis til undervisning i grunn- og videregående skoler. Heftet inneholder temaer knyttet til miljøutfordringer og klimændringer. I 2020 ga KBN ut en ny versjon av heftet. Om lag 10.000 eksemplarer ble trykket opp og sendt ut til hele landet på bestilling fra skoler.

Vesentlighetsanalyse

En vesentlighetsanalyse identifiserer relevante bærekraftsrelaterte tema for virksomheten og setter rammene for aktiviteter og rapportering. KBN gjennomførte en vesentlighetsanalyse høsten 2019, der sentrale interessenter ga innspill til bankens prioriteringer for bærekraftarbeidet fremover. Av interne interessenter ble alle ansatte, ledergruppen, styret og representantskapet hørt. Av eksterne interessenter ble det gjennomført intervjuer med eier (KMD), KS (representant for kundesiden), CICERO (interessegruppe klima/forskning) og Citi (investor). Temaene som ble identifisert som vesentlige ble delt inn i fem kategorier som utgjør bankens prioriteringer for bærekraftarbeidet.

VESENTLIGHETSANALYSE 2019

Disse prioriterte temaene lå til grunn for KBNs arbeid med bærekraft i 2019.

Måloppnåelse 2020

Mål	Status	Måloppnåelse
Bidra til å nå nasjonale målsettinger om et lavutslippssamfunn gjennom høyest mulig andel grønne utlån til prosjekter med tydelig klimaambisjon		<ul style="list-style-type: none"> Veksten i KBNs grønne lån utgjorde 34 pst. av total utlånsvekst i 2020. Utbetalte grønne lån i 2020 var på nivå med 2019, men andel grønn utlånsvekst ble redusert fra om lag 50 pst. (som var målsettingen) til 34 pst. som følge av én stor innfrielse på 2,7 mrd. kroner
Bidra til å utvikle markedet for grønn finansiering gjennom grønne obligasjoner og påvirkning av internasjonal standardutvikling		<ul style="list-style-type: none"> KBN arrangerte UK-Norway Green Finance Summit med tema grønn finans og klimarisiko, for finansnæringen, politikere og myndigheter Det eksisterende grønne utlånsprogrammet ble styrket som virkemiddel for å fremme investeringer i en bærekraftig VA-sektor KBN er medkoordinator av Impact Reporting Working Group og leder en arbeidsstrøm som utvikler retningslinjer for databaser over bærekraftmerkede obligasjoner KBN utstedte en grønn obligasjon i tråd med målsettingen om jevnlig tilstedeværelse i markedet for grønne obligasjoner. KBNs dialog med Sustainalytics bidro til å forbedre ESG-ratingen til "low risk"
Avdekke og håndtere egen klimarisiko og herunder bidra til at våre kunder får økt kunnskap om hvordan kartlegge og håndtere sin klimarisiko		<ul style="list-style-type: none"> KBN lanserte ny oppdatert versjon av klimarisikoverktøyet, med nytt design og funksjonalitet CICERO Senter for klimaforskning utarbeidet et grunnlag for scenarioanalyser av klimarisiko for kommunesektoren for KBN. Modell for klimarisikovurdering av enkeltkommuner ble påbegynt EAPB har tatt en aktiv rolle i arbeidet med EUs handlingsplan for bærekraftig finans, delvis på bakgrunn av KBNs initiativ og faglige bidrag. KBN planla et samarbeid om klimatilpasning for Skift-medlemmer som skal gjennomføres i 2021 KBN arrangerte tre klimarisikowebinarer rettet mot kommunal sektor KBN arrangerte UK-Norway Green Finance Summit med tema grønn finans og klimarisiko, for finansnæringen, politikere og myndigheter KBN hadde møter med en rekke aktører om samarbeid for å tilgjengeliggjøre klimarisikorelevante data for kommunesektoren og vil fortsette dette arbeidet i 2021
Understøtte en langsiktig og bærekraftig gjeldsforvaltning hos våre kunder		<ul style="list-style-type: none"> KBN igangsatte arbeidet med å definere indikatorer og identifisere tilgjengelige data for å måle klimarisiko på kommunenivå. En første versjon av en modell vil bli utarbeidet i løpet av 2021. Som en del av arbeidet med nye hjemmesider ble informasjonen om KBNs ulike låneprodukter vesentlig forbedret. KBNs kundeportal ble lansert i april og deretter løpende videreutviklet. Arbeid med integrasjon av kundeportalen og KBN Finans pågår.
Bidra til økt innsikt i finansiell risikostyring og gjeldsforvaltning i kommunal sektor gjennom aktiv formidling av informasjon		<ul style="list-style-type: none"> 10 av 12 planlagte kundeseminarer ble gjennomført som planlagt høsten 2020. Hovedtema var beste praksis for kundenes finansreglement og finansrapportering. Tre planlagte gjennomføringer av KBN Skolen ble avlyst som følge av pandemien. Arbeidet med å utvikle KBN Skolen digital startet opp. KBN arrangerte fire KOMØK-webinarer sammen med våre samarbeidspartnere som erstatning for KOMØK2020. KBN startet opp med egne webinarer med tema renter og makroøkonomi. KBN inngikk avtale med Stamdata om å videreformidle data om kommune-papirer til kundene via KBN Finans, sammen med informasjon om lån hos KBN.

Sikre kommuner tilgang til nyttige og rimelige finansielle produkter og tjenester som dekker deres behov, levert på en ansvarlig og bærekraftig måte

- KBN oppnådde innlånskostnader på samme nivå som 2019 for tilsvarende løpetider. KBN var tilgjengelig for våre kunder gjennom hele 2020, også da kapitalmarkedet ikke fungerte i mars.
- En oversikt over KBNs ulike produkter med fordeler og ulemper ble gjort tilgjengelig på hjemmesidene. KBN startet opp arbeidet med å evaluere nåværende utlånsprodukter.

Møte våre interessenters forventninger til arbeidet med bærekraft

- KBN vedtok en strategi for 2021-2023 med bærekraftig verdiskaping som grunnlag for strategien.
- KBNs årskonferanse hadde økonomisk, miljømessig og sosial bærekraft som tema. KBN arrangerte UK-Norway Green Finance Summit med tema grønn finans og klimarisiko og tre klimarisikowebinarer.
- KBN lanserte nye bærekraftsider og synliggjorde vårt bærekraftsarbeid i sosiale medier, rekrutteringskampanjer, annonser og kronikker.
- KBN publiserte våre leverandørforventninger.

Kutte våre utslipp med minst 50 pst. innen 2030 sammenlignet med 2019

- KBNs utslipp ble redusert med 61,2 pst. i 2020 sammenlignet med 2019 (se kapittelet om klimaregnskap).

Velge leverandører som respekterer menneske- og arbeidstakerrettigheter og har en korrupsjonsforebyggende, etisk og miljømessig atferd

- KBN utarbeidet og offentliggjorde våre forventninger til leverandører. Nytt rammeverk for innkjøp ble utarbeidet og trådte i kraft fra 1.1.2021.

Tilrettelegge for personlig og faglig utvikling hos de ansatte for å sikre bankens behov og medarbeidernes nåværende og fremtidige roller

- KBN oppfordret aktivt de ansatte til å ta digitale kurs i forbindelse med nedstengningen. Faglig og personlig utvikling er tema for KBNs årlige medarbeider-samtaler.
- KBN gjennomførte digitale Lunch&Learn-foredrag med eksterne innledere i forbindelse med det amerikanske presidentvalget og TV-aksjonen 2020, samt flere faglige foredrag med interne innledere.
- KBNs Green Team publiserte ukentlig relevante saker om klima, miljø og bærekraft på intranettet.

Jevnlig kartlegge engasjement, trivsel og opplevde rammer for å gjøre en god jobb, og legge til rette for økt medarbeidertilfredshet

- KBN gjennomførte en rekke medarbeiderundersøkelser i 2020, da det var behov for jevnlig kartlegging av de ansattes trivsel og opplevde rammer på hjemmekontor.
- KBN gjennomførte ukentlige gruppetreninger mens det var tillatt, og digitale gruppetreninger i perioden hvor de ansatte har jobbet hjemmefra. Det ble gjennomført en rekke sosiale arrangementer, både fysiske og digitale, avhengig av smittetrykk.

Se også:
KBN Miljøeffekt rapport 2020

FNs bærekraftsmål

Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftsmålene er tett sammenkoblet og må nås samlet. Ulike virksomheter har imidlertid ulike forutsetninger for å kunne bidra til oppnåelse av de ulike målene. KBN gjennomførte en workshop med alle ansatte høsten 2019, hvor man identifiserte hvilke bærekraftsmål banken har størst mulighet til å bidra positivt til. I tillegg har vi gjennomført en kartlegging av den grønne utlånsporteføljen for å identifisere koblingen mellom vår finansiering gjennom grønne utlån mot bærekraftsmålene.

For 2021 har vi valgt aktiviteter for vårt bærekraftsarbeid som skal bidra til å nå ett eller flere delmål under de identifiserte bærekraftsmålene.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Bærekraftsmålene KBN har identifisert som særlig relevante for vår virksomhet:

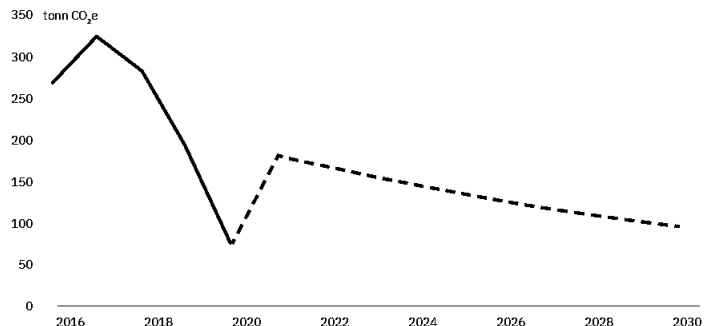

Klimaregnskap

KBNs viktigste, men delvis indirekte, bidrag til å nå klimamålene er våre grønne lån med renterabatt til prosjekter i kommunesektoren som fører til redusert energiforbruk, mindre utslipp av klimagasser, eller bidrar til lokal klimatilpasning. KBN vurderer at dette er en viktig og effektiv del av utøvelsen av samfunnsoppdraget overfor sektoren banken skal tjene. I 2020 satte KBN et langsiktig klimamål også for egen virksomhet. Innen 2030 skal vi redusere våre utslipp med minst 50 pst. sammenlignet med 2019-nivå.

UTSLIPP OG UTSLIPPSBANE

KBNs utslipp 2016-2020 og utslippsbane (stiplet linje) som tar KBN til målet om å halvere utslippene innen utgangen av 2030 sammenlignet med 2019-nivå.

Dette målet innebærer at vi må gjøre ting annerledes enn vi har pleid. I 2019 stod flyreiser for om lag to tredjedeler av vårt beregnede karbonfotavtrykk. Med samtlige kommuner som kunder deltar KBN-ansatte i kundemøter over hele landet. I tillegg møter vi investorer over store deler av verden for å sikre de beste lånebetingelsene

for kommunesektoren. Behovet for å reise med fly vil være gjeldende også fremover. Men vi kan ta noen grep for å redusere dette også etter koronapandemien. En intern undersøkelse viste at en stor del av flyreisene i 2019 var på strekninger med togforbindelse. KBN har derfor økt insentivene til å velge tog foran fly. KBN har også redusert antallet ansatte som reiser på ulike møter. I 2019 innførte KBN Teams som arbeidsverktøy, og vi har i flere år tilbudt strømming av våre arrangementer til kunder som ikke har hatt anledning til å delta fysisk, med et mål om å kunne erstatte en del av reisevirksomheten med digitale møter. Med nedstengningen som følge av koronapandemien ble behovet for digital møtevirksomhet mangedoblet på kort tid. Digitaliseringen av samfunnet skjedde i et tempo ingen hadde forutsett, og terskelen for å gjennomføre digitale møter ble betraktelig senket i 2020. Selv om digitale møter ikke fullt ut kan erstatte fysiske, vil det være naturlig å videreføre digitale møter som en vesentlig del av møtevirksomheten også etter pandemien. KBNs langsiktige arbeid med de strategiske målene om å sette kunden først og å være det digitale førstevalget har bidratt til at virksomheten var godt rustet til å møte pandemien. Kundeundersøkelsen 2020 viste både at kundene var godt fornøyde med KBNs digitale tilbud og at de ønsket flere digitale møter. For KBNs del, som for andre virksomheter, frigjør digitale møter tid og ressurser som heller kan brukes på å forbedre kundeopplevelsen.

KBNs utslipp ble 61,2 pst. lavere i 2020 enn i 2019. I tillegg til nedgangen i reiseaktivitet, særlig flyreiser, skyldtes reduksjonen lavere elektrisitetsforbruk i scope 2 som følge av at KBN i slutten av 2019 flyttet dataserverne til et datasenter.

KLIMAREGNSKAP
KBNs utslipp fra 2016 til 2020 fordelt på scope. Målt i tonn CO₂-ekvivalenter.

	2020	2019	2018	2017	2016
Scope 1	0,77	2,80	3,88	4,52	3,14
Scope 2	50,61	57,79	57,21	58,02	56,09
Scope 3	23,08	131,25	220,73	260,60	206,94
Total	74,46	191,84	281,82	323,14	266,17

Scope 1 er bedriftens direkte utslipp. For KBN gjelder dette bensin og diesel fra bruk av privatbil på jobbreiser. Utslippsfaktorene for scope 1 er hentet fra Miljøfyrtårn. Scope 2 er bedriftens indirekte utslipp fra energi. For KBN gjelder dette fjernvarme, fjernkjøling og elektrisitet i våre lokaler. Utslippsfaktorene for scope 2 er hentet fra Miljøfyrtårn. Scope 3 er alle andre indirekte utslipp. For KBN dekker dette restavfall og flyreiser. Utslippsfaktoren for restavfall er hentet fra Miljøfyrtårn. Utslippsfaktorene for flyreiser er hentet fra ICAO fra og med 2019.

KBNs klimaregnskap er basert på Greenhouse Gas Protocol Corporate Standard og utarbeides årlig som del av den årlige klima- og miljørapporten til Miljøfyrtårn. KBN har vært Miljøfyrtårn-sertifisert siden 2009. KBN opererer per i dag med utslippstall fra kun flyreiser og restavfall i Scope 3. Scope 3 inkluderer imidlertid alle utslipp som kommer som resultat av våre aktiviteter, men som slippes ut fra kilder som ikke kontrolleres av oss, for eksempel våre leverandører, utlånsportefølje og likviditetsportefølje. KBN ønsker på sikt å kunne måle og rapportere mest mulig av våre Scope 3-utslipp.

KBN ønsker å bidra til åpenhet om klimagassutslipp og rapporterte i 2020 til CDP, det ledende systemet for klima- og miljørapportering internasjonalt. CDPs vurdering omfatter både retningslinjer, klima- og energiregnskap, tiltak og forbedringer. Ernst & Young gjennomfører for 2020, på vegne av KBN, for første gang en ekstern verifikasjon av klimaregnskapet vårt.

KBN er en klimakompensert virksomhet. Det innebærer at vi kjøper utslippskvoter som dekker de utslippene vi ikke foreløpig klarer å kutte. Kjøpene gjennomføres etterskuddsvis, når vi har utslippstallene for foregående år, altså er utslippskompensasjonen for 2020 gjennomført i 2021 og vil foreligge/inntas i årsrapporten for 2021. KBN legger EUs kvotepris for det aktuelle året til grunn for våre kjøp av kvoter. KBNs restutslipp for 2019 var om lag 200 tonn CO₂e, mens EUs kvotepris var 25 euro/tonn. KBN kjøpte derfor kvoter, såkalte Verified Carbon Units tilsvarende dette beløpet for å kompensere for våre utslipp i 2019. Prosjektet vi valgte var rentbrennende kjøkkenovner i Malawi. Prosjektet bidrar til reduserte klimagassutslipp, mindre innendørs luftforurensning og beskyttelse av skoger og biomangfold. Prosjektet understøtter en rekke av FNs bærekraftsmål og har VCS- og CCB-Gold-sertifisering.

Mål for 2021

GRØNN FINANSIERING OG KLIMARISIKO

Aktivitetene understøtter følgende bærekraftsmål:

KBN skal være blant landets ledende finansinstitusjoner på klimarisiko, bærekraft og grønne finansieringsløsninger. Vi skal sette klimarisiko på dagsorden, jobbe med klima som risiko i egen virksomhet og bidra til at våre kunder gjør det.

Grønn finansiering

som la ut et offentlig grønt obligasjonslån. De grønne obligasjonene finansierer deler av KBNs rabberterte grønne utlån. De grønne lånene skal være et virkemiddel for å fremme klimaomstilling og -tilpasning i kommunal sektor, og ved å tilby lavere rente bidrar KBN til å redusere merkostnaden ved klimavennlige investeringer (se boks). Hvilke prosjekter/investeringer som kan tildeles grønne lån, er definert i KBNs kriteriesett for grønne lån. Kriteriesettet revideres årlig i samarbeid med KBNs grønne ekspertkomité bestående av representanter fra miljøorganisasjoner, myndigheter og kommunal og fylkeskommunal sektor. Ved utgangen av 2020 hadde KBN 26,1 mrd. kroner utestående i grønne lån til prosjekter som tilfredsstiller kriteriene. En oversikt over prosjektene som er finansiert med KBNs grønne lån finnes på nettsidene. KBNs utestående grønne lån utgjorde 9 pst. av KBNs totale utlån ved utgangen av 2020. KBN har en målsetting om å øke denne andelen fremover. I 2020 utgjorde nye grønne lån om lag en tredjedel av netto utlånsvekst. Målet for 2021 er at grønne lån ved utgangen av året skal utgjøre minst 10 pst. av KBNs utlånsportefølje og at andelen skal øke til minst 20 pst. i 2025.

EKSEMPEL

I et eksempel med 100 mill. kroner som lånes med 30 års løpetid og 1 pst. kalkylerente har renterabatten en nåverdi på 1,4 mill. kroner. KBNs grønne lån er et supplement til andre statlige virkemidler som Enova-tilskudd eller Klimasats-midler som kan redusere kostnadene ved klimaambisjøsne investeringer ytterligere.

KBN følger International Capital Market Associations (ICMA) sine Green Bond Principles (GBP) og har bidratt til å videreutvikle disse prinsippene som styremedlem av ICMA GBP Executive Committee, hvor vi ble gjenvalgt for to nye år i 2019. KBN er også en av koordinatorene av Impact Reporting Working Group under GBP. KBN ledet den tekniske arbeidsgruppen i Nordic Public Sector Issuers' 2020-oppdatering av Position Paper on Green Bonds Impact Reporting, en guide for miljøeffekt rapportering som nå brukes av utstedere flere steder i Europa.

KBN har utgitt miljøeffekt rapporter med informasjon om prosjektene som finansieres med grønne lån siden 2016. 2018-rapporten ble i 2020 kåret til årets beste, Impact Report of the Year, av det internasjonale bransjemediet Environmental Finance.

KBNs grønne obligasjoner utstedes i internasjonale kapitalmarkeder. Ved utgangen av 2020 hadde KBN utestående grønne obligasjoner i fire ulike valutaer; amerikanske dollar, australske dollar, svenske kroner og norske kroner. Totalt utestående volum i grønne obligasjoner var, omregnet til norske kroner, i underkant av 16 mrd. kroner ved utgangen av året. Dette utgjør om lag fire pst. av KBNs samlede innlån.

I starten av 2021 skal KBN oppdatere rammeverket for grønne obligasjoner.

Ambisjon 2030:	Mål 2021:	Mål 2025:
Bidra til at kommuner og fylkeskommuner når sine klimamålsettinger	<ul style="list-style-type: none"> Minst 10 pst. av utlånsporteføljen skal være grønne lån. Minst 30 pst. av kommunene skal ha grønne lån 	<ul style="list-style-type: none"> Minst 20 pst. av utlånsporteføljen skal være bærekraftsrelaterte lån. Minst 50 pst. av kommunene skal ha et bærekraftsrelatert lån
Bidra til et velfungerende marked for grønne obligasjoner	<ul style="list-style-type: none"> Utvikle og offentliggjøre nytt rammeverk for grønne obligasjoner Utstede grønn obligasjon 	<ul style="list-style-type: none"> Utvikle et innlånsprogram for bærekraftsrelaterte obligasjoner som matcher utlånsambisjonene våre

Klimarisiko

Klimarisiko dominerte World Economic Forums Global Risk Report 2020. Bank of England har varslet at de i 2021 vil gjennomføre omfattende stresstesting av finansnæringen i Storbritannia under ulike klimascenarier, både knyttet til fysisk risiko og overgangsrisiko. Det regjeringsnedsatte Klimarisikoutvalget i Norge anbefalte at «Staten bør stressteste offentlige finanser for klimarisiko og sørge for at finanspolitikken er robust overfor klimarelaterte sjokk og forstyrrelser.» Regjeringen satte nylig ned en ekspertgruppe som skal vurdere klimarisiko i Statens pensjonsfond utland (Oljefondet). Finanstilsynet gjennomførte i 2020 stedlige tilsyn hvor klimarisiko var ett av temaene.

Som én av to systemviktige finansinstitusjoner i Norge, som henter inn kapitalen internasjonalt og låner den ut til kommunal sektor, er KBN eksponert for ulike typer klimarelatert risiko som vi må håndtere. Vi forventer at stresstesting av finansnæringen vil bli gjennomført også i Norge. Vi forventer videre at våre investorer i økende grad vil vektlegge klimarisiko og i bredere forstand ESG-risiko i sine investeringsbeslutninger. KBN har derfor jobbet med å identifisere og håndtere klimarisiko hos oss selv og våre kunder siden 2018.

Kommunal sektor står overfor fysisk risiko, som overvann, flom, skred, havnivåstigning mv. som ødelegger eller skader eiendeler; ansvarsrisiko, altså risikoen for å bli holdt ansvarlig for andres tap som følge av klimaendringene; og overgangsrisiko knyttet til omstillingen til et lavutslippssamfunn, som kan treffe kommunene gjennom endringer i politiske og regulatoriske rammebetingelser, teknologisk utvikling og endret forbrukeratferd. Regjeringen meldte i februar 2020 inn Norges forsterkede klimamål for 2030, om minst 50 pst. reduksjon i klimagassutslippene sammenlignet med 1990-nivå. Kommunal sektor vil måtte bidra til oppnåelsen av dette målet. Kommunale investeringer som gjøres i dag kan ha en økonomisk levetid på 40 år og skal følgelig være inn i et samfunn med både et tøffere klima og trolig langt strengere krav til klimagassutslipp og ressursbruk.

KBN har med dette som utgangspunkt vært tydelige på at klimarisiko bør bli en viktig del av vurderingsgrunnlaget når kommunale investeringsplaner skal besluttes. I 2020 gjennomførte vi en rekke aktiviteter for å øke kompetansen om kommunenes klimarisiko både blant våre kunder og i samfunnet for øvrig. KBN satt i referansegruppen for Miljødirektoratets kartlegging av kunnskap om kommunesektorens klimarisiko. I desember 2020 ble KBNs nettbaserte, åpent tilgjengelige klimarisikoverktøy publisert i ny og forbedret utgave, basert på innspill fra representanter fra kommunene. I 2021 skal vi videreutvikle klimarisikoverktøyet for å gi kommunene enda bedre og mer relevant informasjon om deres klimarisiko, og være en pådriver for at klimarisiko tas inn i kommunenes beslutningsprosesser og investeringsplaner. I tillegg skal vi innarbeide de første indikatorene for klimarisiko i egne kredittvurderingsprosesser.

KBN har siden 2019 rapportert i henhold til TCFD (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures)-rammeverket.

Se også:
[TCFD-rammeverk](#)

Ambisjon 2030:	Mål 2021:	Mål 2025:
Kartlegge og håndtere egen klimarisiko	<ul style="list-style-type: none"> Innarbeide de første indikatorene for klimarisiko i KBNS kredittvurderingsprosesser Igangsette prosjekt for å vurdere KBNS utlånsportefølje mot EUs klassifiseringsforordning 	<ul style="list-style-type: none"> Utvikle indikatorsett av en kvalitet som tillater at det tas inn i eksternt kommunisert kredittmodell og foretatt klimarisikovurdering av alle kunder
Bidra til at våre kunder kartlegger og håndterer sin klimarisiko	<ul style="list-style-type: none"> Minst 30 pst. av kundene oppgir at de jobber med å kartlegge og håndtere sin klimarisiko 	<ul style="list-style-type: none"> Mer enn 90 pst. av kundene oppgir at de jobber med å kartlegge og håndtere sin klimarisiko

KUNNSKAPSDELING OG ANSVARLIG KREDITT

Aktivitetene understøtter følgende bærekraftsmål:

Som kommunal sektors største långiver, med viktigste oppgave å tilby sektoren rimelig og stabil finansiering, har KBN et særlig ansvar for å understøtte en langsiktig og bærekraftig gjeldsforvaltning i kommunesektoren. Gjennom kunnskapsdeling, dialog med kunden og digitale verktøy som KBN Finans ønsker vi å bidra til økt bevissthet om finansielle problemstillinger og til best mulig beslutningsgrunnlag. Som systemviktig finansinstitusjon skal vi bidra til finansiell stabilitet. KBN var tilgjengelig for våre kunder også da kapitalmarkedet ikke fungerte i mars 2020. Stortinget vedtok senere å tilføre KBN økt egenkapital etter forslag fra regjeringen. I begrunnelsen stod det at «For å legge til rette for at markedene fungerer best mulig, og for å unngå at kommunenes refinansiering av verdipapirer med kort løpetid bidrar til å forsterke stresset i markedene, foreslås det å øke egenkapitalen i Kommunalbanken.»

Bærekraftig kommuneøkonomi og gjeldsutvikling

KBN har utviklet en egen kredittmodell som ligger til grunn i utlånsprosessene. Kunder som klassifiseres i kategori rødt eller oransje i modellen må gjennom en egen vurdering i bankens interne kredittkomité før lån eventuelt innvilges. Metoden for kredittvurdering skal være åpen og tilgjengelig, for å bidra til økt transparens og å gi kundene verdifull innsikt i egen økonomisk situasjon.

KUNDER I KBNS KREDITTMODELL

Antall kunder i kategoriene grønn, lys gul, gul, oransje og rødt i KBNS kredittmodell.

År	Rødt	Oransje	Gul	Lys gul	Grønn	Antall kommuner	Antall på ROBEK
2015	0		57	32	332	428	49
2016	0		25	11	387	428	47
2017	1		17	10	396	426	28
2018	0		18	2	400	423	18
2019	0		20	4	331	357	10

Gjeldsstyringssystemet KBN Finans er et nettbasert verktøy som hjelper kundene med blant annet transaksjonsoversikt, analyse og rapportering av lån og rentesikringer, og gir anledning til å vurdere egne posisjoner og kommunens finansielle risikoer. I 2019 ble verktøyet videreutviklet ved at kommunenes lån i Husbanken til enhver tid oppdateres i systemet. Dette har gitt et mer komplett verktøy for kundenes gjeldsforvaltning. I 2020 lanserte KBN første versjon av vår kundeportal, med informasjon om kundenes låneforhold og mulighet for å sende forespørsel om nye lån og andre eksisterende lån. I 2021 skal portalen løpende utvikles med ny funksjonalitet og nye verktøy som gir verdi for kundene. KBN vil i 2021 starte arbeidet med å utvikle et verktøy for langsiktig driftsanalyse og investeringsplan for kommunene.

Ambisjon 2030:	Mål 2021:	Mål 2025:
Bidra til en langsiktig og bærekraftig økonomi hos våre kunder og gi et best mulig beslutningsgrunnlag for investeringer og valg av finansieringsløsninger	<ul style="list-style-type: none"> Utvikle og lansere et verktøy for prognoser for økonomisk utvikling og simulering av investeringer Publisere KBNs kredittmodell 	<ul style="list-style-type: none"> Tilby kundene verktøyene og informasjonen de trenger for å ta framtidsrettede investeringsbeslutninger

Kunnskapsdeling

KBN bidrar til kunnskapsdeling blant annet gjennom å tilby regionale finansseminarer og KBN Skolen/KBN Skolen II til kundene. Målet er å øke kundenes kunnskap om finansiell risikostyring, rentemarkedet og gjeldsforvaltning, slik at de kan ta informerte valg. I 2021 skal vi videreutvikle disse tilbudene og lansere en digital versjon av KBN Skolen, slik at tilbudet kan gjøres tilgjengelig for flere, over hele landet, på en klimavennlig måte. Klimarisikoverktøyet skal videreutvikles for å gi kommunene enda bedre og mer relevant informasjon om deres klimarisiko, slik at klimarisiko integreres og hensyntas i beslutningsprosesser og investeringsplaner.

Ambisjon 2030:	Mål 2021:	Mål 2025:
Bidra til økt innsikt i finansiell risikostyring og gjeldsforvaltning i kommunal sektor	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre KBN Skolen I & II med 60 deltakere fra 50 nye kommuner Lansere KBN Skolen Digital 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre KBN Skolen I & II med 300 deltakere 75 pst. av kommunene har gjennomført KBN Skolen KBN Skolen Digital skal være et viktig opplæringsverktøy for kunden

Økonomisk inkludering, tilgjengelighet og økonomisk opplæring

AAA/Aaa-rating og KBNs solide omdømme i kapitalmarkedene er de viktigste forutsetningene for å sikre markedstilgang og gunstige innlånsvilkår. KBN opererer med en likviditetsbeholdning som over tid skal tilsvare 12 måneders finansieringsbehov inkludert utlånsvekst for kommunesektoren, for å sikre at våre kunder har tilgang til finansiering når de trenger det. KBN skal være tilgjengelig for våre kunder også når kapitalmarkedet ikke fungerer, som vi var i mars 2020 og under finanskrisen i 2008. I 2021 skal vi øke vår tilgjengelighet ytterligere, gjennom enda flere digitale tilbud og ved å bruke frigjort kapasitet som følge av digitaliseringen til enda bedre oppfølging av kundene.

Ambisjon 2030:	Mål 2021:	Mål 2025:
Sikre kommuner tilgang til nyttige og rimelige finansielle produkter og tjenester som dekker deres behov, levert på en ansvarlig og bærekraftig måte	<ul style="list-style-type: none"> Opprettholde AAA-rating Være tilgjengelig for kundene uavhengig av markedsforhold Minst karakteren 5,2/6 fra kundeundersøkelsen 	<ul style="list-style-type: none"> Opprettholde AAA-rating Være tilgjengelig for kundene uavhengig av markedsforhold Minst karakteren 5,4/6 fra kundeundersøkelsen

ANSVARLIG AKTØR

Aktivitetene understøtter følgende bærekraftsmål:

KBNs strategi *Bærekraftig samfunnsbygger* bygger på at KBN skal balansere økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft på en måte som bidrar til langsiktig verdiskaping. Dette forplikter og gir samtidig tydelige rammer for arbeidet. Våre interessenter og omgivelser forventer at vi opptrer som en bærekraftig aktør og at vårt omdømme i bærekraftssammenheng er godt.

I eierskapsmeldingen uttrykkes blant annet en forventning om at selskapene *har en overordnet plan for bærekraftig verdiskaping, utarbeider og implementerer tydelige mål og strategier og rapporterer på disse, er ledende i sitt arbeid med ansvarlig virksomhet og er åpen om vesentlige områder, mål og tiltak innenfor sitt arbeid med ansvarlig virksomhet*. I 2021 kommer KBN til å jobbe med til enhver tid å etterleve eierskapsmeldingens anbefalinger.

KBNs omdømme i bærekraftssammenheng

Klima og bærekraft oppgis som en stadig viktigere motivasjonsfaktor for jobbsøkere, og et godt bærekraftsømdømme kan være et konkurransefortrinn i rekrutteringssammenheng. KBN har vært opptatt av å synliggjøre vårt arbeid med bærekraft gjennom egne nettsider, media, sosiale medier, rekrutteringskampanjer og i annen markedsføringsammenheng.

Troverdighet på bærekraftområdet forutsetter at en holder orden i eget hus. KBN har satt seg klare mål for reduksjon av klimagassutslipp, se kapittel om klimaregnskap. Det viktigste grepet for å nå målet om minst 50 pst. reduksjon innen 2030 er å varig redusere utslippene fra reiseaktiviteten vår, herunder i stor grad å erstatte flyreiser med togreiser og fysiske møter med digitale. Restutslippene, altså de utslippene vi ikke klarer å kutte, skal kompenseres for.

KBN opplever at ratingbyråer, tilretteleggere og investorer i økende grad inkluderer ESG-data i sine vurderinger. Dårlig ESG-skår kan utelukke selskaper fra investeringsunivers og gi økte finansieringskostnader. KBN gikk i 2020 i dialog med et av de ledende ESG-ratingselskapene og ga selskapet dokumentasjon som bidro til en klar forbedring av KBNs ESG-risikoskår. KBN rapporterte også til CDP, det ledende systemet for klima- og miljørapportering, for å bidra til åpenhet om klimagassutslipp. I 2021 kommer KBN til å jobbe for å beholde og forbedre de gode ESG-ratinene hos de toneangivende byråene.

Som en ansvarlig aktør er arbeidet med etikk en viktig del av KBNs virksomhet. Alle ansatte og ledere skal opptre i samsvar med KBNs etiske retningslinjer, sist revidert i 2020. Det skal gjennomføres årlige etikksamlinger og dilemmatruening for ansatte. De etiske retningslinjene skal gjøres kjent for alle ansatte, kommuniseres til leverandører og kunder og er tilgjengelige på nettsidene på engelsk og norsk. KBN arbeider for å unngå at det forekommer korrupsjon eller hvitvasking i bankens forretningsaktiviteter. KBNs nulltoleranse for korrupsjon og hvitvasking er formidlet i de etiske retningslinjene, samt i interne retningslinjer for tiltak mot korrupsjon og hvitvasking. Disse retningslinjene er kommunisert til alle ansatte i KBN, og er en integrert del av introduksjonsprogrammet. I tillegg får styret, ledelsen og ansatte med direkte kundekontakt egen opplæring i tiltak mot terrorfinansiering og hvitvasking. Fra og med 2020 var dette også en del av introduksjonsprogrammet for nyansatte. KBN har rutiner for varsling av kritikkverdige forhold, og regler om hvordan et eventuelt varsel vil bli behandlet. For å redusere terskelen for varsling har KBN etablert en ekstern varslingskanal. Dette muliggjør at eksterne parter kan varsle, samt at det kan varsles anonymt når dette er ønskelig eller nødvendig.

Ambisjon 2030:	Mål 2021:	Mål 2025:
Redusere egne utslipp med minst 50 pst.*	▪ Minst 12 pst. reduksjon i egne utslipp*	▪ Minst 31 pst. reduksjon i egne utslipp
Være ansett som en bærekraftig samfunnsbygger	▪ Minst 5/6 som skår på spørsmålet "I hvilken grad anser du KBN som en bærekraftig samfunnsbygger" hos våre viktigste interessenter ▪ Identifisere og igangsette prosjekt innenfor sosial bærekraft	▪ Minst 5,5/6 som skår på spørsmålet "I hvilken grad anser du KBN som en bærekraftig samfunnsbygger" hos våre viktigste interessenter
Ha lavest mulig beregnet ESG-risiko	▪ Sustainalytics: Low risk ▪ MSCI: AA ▪ ISS ESG: B	▪ Sustainalytics: Negligible risk ▪ MSCI: AA ▪ ISS ESG: A

*sammenlignet med 2019-nivå

LEVERANDØRER

Aktivitetene understøtter følgende bærekraftsmål:

KBN kjøper varer og tjenester til en verdi av om lag 100 mill. kroner årlig. Gjennom vår direkte rolle som innkjøper, og gjennom samarbeid med andre næringslivsaktører, kan vi stille krav som påvirker våre leverandører og deres leverandører til en mer bærekraftig og ansvarlig atferd. I 2019 vedtok KBN nye innkjøpsretningslinjer som inneholder en rekke styrende prinsipper som innkjøp må gjennomføres i tråd med. I 2020 ble utfyllende retningslinjer og KBNs forventninger til leverandører vedtatt, med ikrafttredelse fra 2021.

Innkjøpsprosessene skal innrettes slik at de bidrar til å fremme KBNs miljømessige, samfunnmessige og styringsmessige mål; for eksempel skal innkjøp fremme klimavennlige løsninger der det er relevant, enten gjennom konkrete krav til deltakerne i konkurransen eller ved å bruke miljøparametere som kriterium for valg av leverandør. Alle KBNs nye leverandører i 2020 var Miljøfyrtårn- eller ISO14001-sertifisert.

Bærekraft som styrende prinsipp legger også begrensninger på hvilke leverandører KBN kan knytte til seg. Vi skal ikke benytte leverandører som er involvert i korrupsjon eller hvitvasking eller leverandører som ikke har respekt for grunnleggende menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, likestilling og mangfold, etikk og sosiale forhold. Prinsippet innebærer også forventninger til at innkjøp sikrer rimelig oversikt over leverandørkjeden slik at etikk og samfunnsansvar også ivaretas hos våre leverandørers underleverandører. KBNs forventninger til våre leverandører skal være en del av de jevnlige oppfølgingssamtalene med de største leverandørene.

Se også:

[Innkjøpsretningslinjer](#)

[Forventning til leverandører](#)

Ambisjon 2030:	Mål 2021:	Mål 2025:
Velge leverandører som bidrar til å løse samfunnets sosiale, økonomiske og miljømessige utfordringer	▪ Alle nye avtaler i 2021 skal være foretatt etter de nye innkjøpsretningslinjene	▪ Alle avtaler skal være i tråd med innkjøpsretningslinjene ▪ Innkjøpsretningslinjene skal være oppdatert og kravene skjerpet

MEDARBEIDERE

Aktivitetene understøtter følgende bærekraftsmål:

KBN er en kunnskapsbedrift og de ansatte er vår viktigste ressurs. Vi legger vekt på at alle ansatte skal ha gode arbeidsforhold og likebehandles, og at det skal legges til rette for samme muligheter til faglig og personlig utvikling og avansement.

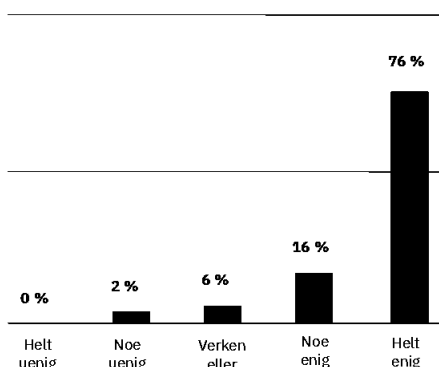
KBNs personalpolitikk og retningslinjer for blant annet mangfold og likestilling og varsling av kritikkverdige forhold, skal fremme likestilling og hindre diskriminering. KBN som arbeidsgiver aksepterer ikke mobbing og diskriminering, og arbeider for å forhindre alle former for trakassering. Det løpende arbeidet er forankret i styret og ledelsen og gjennomføres i samarbeid med ledere, HR, tillitsvalgte og AMU. Interne retningslinjer og rutiner legger opp til aktivt og systematisk arbeid. For å redusere terskelen for varsling har KBN etablert en ekstern varslingskanal.

Medarbeiderutvikling

KBN oppfordrer aktivt ansatte til å benytte bedriftens tilbud om kompetanseheving, herunder kurs, konferanser og seminarer, samt mulighet for videreutdanning. Medarbeidere som ikke snakker norsk tilbys norskopplæring. KBN tilbyr faglige foredrag for alle ansatte om lag månedlig, med interne og eksterne innledere. Bankens klima- og miljøgruppe gjennomfører jevnlig kunnskaps- og kompetansehevende aktiviteter knyttet til klima, miljø og bærekraft.

En sentral del av vår strategi er at vi skal utvikle og fornye kompetansen og skape en lærende kultur. Som en del av dette har selskapet i 2021 lansert kampanjen KBN Kompetanseløftet, med midler til gjennomføring. Kampanjen er en utfordring til alle ansatte om å lære seg noe nytt i løpet av året. Ansatte velger selv tema, det eneste kriteriet er at det må være relevant for KBN og innenfor en kostnadsramme. Kampanjen markedsføres i interne kanaler, oppnådde milepæler skal markeres, og målet er å stimulere til videre læringslyst i fremtiden, gi læring en større plass i hverdagen og øke og fornye kompetansen for hele KBN.

Ambisjon 2030:	Mål 2021:	Mål 2025:
Legge til rette for personlig og faglig utvikling hos de ansatte	▪ Minst 60 pst. av de ansatte har gjennomført eller påbegynt KBN Kompetanseløftet	▪ Minst 90 pst. av de ansatte har gjennomført KBN Kompetanseløftet

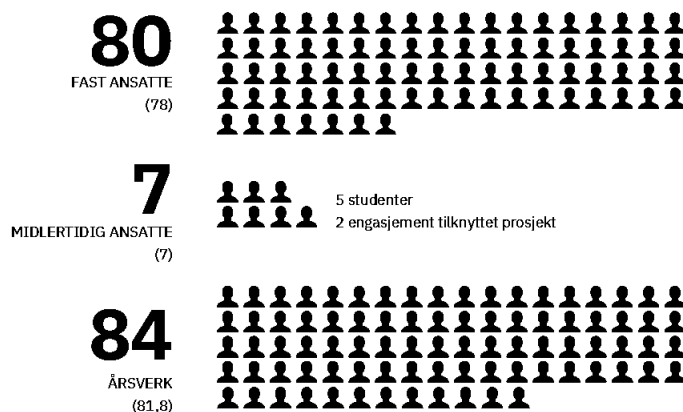

Jeg opplever forståelse fra min leder når det gjelder å tilpasse arbeidshverdagen til hjemmesituasjonen

KBNS ANSATTE I 2020

I 2020 ble ulike tilpasninger til koronapandemien gjort underveis for å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø, bidra til samfunnets behov for smittevern og selskapets behov for stabil drift. Ved første nedstengning, da skoler og barnehager ble stengt, innførte KBN en midlertidig ordning der alle ble ansatt å jobbe full dag selv om man måtte bruke deler av dagen på hjemmeundervisning eller andre familiære hensyn. Da restriksjonene lettet på forsommeren åpnet KBN opp for inntil 50 pst. tilstedeværelse på kontor og 50 pst. på hjemmekontor for ansatte utenfor risikogruppen. I andre bølger ble kontoret igjen stengt, med unntak av inntil ti kontorplasser øremerket de med helsemessige eller andre særskilte behov. KBN besluttet å utbetale et kontanttilskudd til alle ansatte for å anskaffe nødvendig utstyr til hjemmebruk utover IT-utstyr, f.eks. stoler og pulter. Målinger gjort underveis i pandemien viste gode tilbakemeldinger på hvordan KBN forvaltet sitt arbeidsgiveransvar.

FIGUR
Medarbeidere
(2019-tall i parentes)

	KVINNER	MENN
MIDLERTIDIG ANSATTE 5 studenter, 2 engasjement/vikariat	3	4
FORELDREPERMISJON Gjennomsnitt antall uker 2020	19,9	15
FAKTISK DELTID Antall av alle ansatte. Kun studenter i deltidsstillinger	2	3
UFRIVILLIG DELTID Kun studenter i deltidsstillinger	0	0

Ansattes tilfredshet

Ansattes engasjement og trivsel på jobb kan påvirke deres motivasjon, produktivitet og kvaliteten på arbeidet. KBN gjennomfører jevnlig medarbeidersamtaler og -undersøkelser for å kartlegge hvordan de ansatte opplever arbeidshverdagen og muligheter for forbedringer. KBN legger vekt på at alle ansatte skal ha gode arbeidsforhold. I 2020 ble det gjennomført medarbeidersamtaler med 97 pst. av de kvinnelige ansatte og 93 pst. av de mannlige ansatte. Fordelt på ansattkategori ble det gjennomført medarbeidersamtaler med 100 pst. av kvinnene og 75 pst. av mennene i ledergruppen og 97 pst. av kvinnene og 95 pst. av mennene blant de øvrige ansatte.

Arbeidsmiljøutvalget har som mål å bidra aktivt i tilrettelegging av et godt arbeidsmiljø og god fysisk helse med en kultur preget av trivsel og samarbeid. Utvalget

hadde regelmessige møter i 2020 og gjennomførte risikovurdering av helse, miljø og sikkerhet og vernerunde. KBN inngikk i 2020 tariffavtale med Finansforbundet, selskapets andre overenskomst i tillegg til Sammenslutningen av Akademikerforeninger (SAN). Disse ble reforhandlet under hovedoppgjøret.

I samarbeid med KBNs aktivitetsgrupper ble det tilbudt og gjennomført faste helsefremmende og sosiale aktiviteter for alle bankens ansatte, herunder organiserte og individuelle treningstilbud, til dels fysisk og ellers digitalt.

Det er ingen registrerte ulykker eller alvorlige skader i arbeidstiden, i forbindelse med reiser til eller fra arbeid eller tjenestereiser. Det er ikke meldt skader eller ulykker til Arbeidstilsynet.

Ambisjon 2030:	Mål 2021:	Mål 2025:
Legge til rette for høyest mulig medarbeidertilfredshet	▪ Minst karakteren 4,0 (skala 1-5) på engasjement i medarbeiderundersøkelsen	▪ Minst karakteren 4,2 (skala 1-5) på engasjement i medarbeiderundersøkelsen

TCFD-rapportering

KBN står i begrenset grad overfor direkte klimarisiko i egen virksomhet, men er indirekte eksponert gjennom klimarisiko som kommunesektoren står overfor.

Styring

Beskrivelse av KBNs styring av klimarelaterte risikoer og muligheter

a) Beskriv styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter	Tiltak 2021
<p>Styret fastsetter årlig KBNs risikoappetitt, som er uttrykk for den mengde risiko virksomheten er villig til å påta seg for å oppnå sine strategiske mål. KBNs kunders klimarisiko er indirekte omfattet av KBNs risikoappetitt for kredittisiko. KBN jobber med å utvikle en modell for klimarisiko i egne kredittvurderinger. Risikoutvalget forbereder styrets vurdering av selskapets risikoappetitt og oppfølging av at retningslinjene for risikostyring følges.</p> <p>Styret har i 2020 fått presentert KBNs oppdaterte klimarisikoverktøy for kommunene.</p> <p>Klimarisiko er omtalt i eget underkapittel i KBNs Dokumentasjon av risikoprofil og kapitalbehov (ICAAP), som evalueres av Finanstilsynet.</p> <p>Klimarisiko var et av temaene for Finanstilsynets stedlige tilsyn vedrørende markeds- og likviditetsrisiko hos KBN i 2020.</p> <p>Utviklingen i KBNs grønne lån og egne klimagassutslipp publiseres i de eksterne kvartalsrapportene.</p>	<p>Klimarisiko skal inngå i ledelsens regelmessige risikorapportering til styret.</p> <p>Administrasjonen skal utarbeide og presentere scenarioanalyser for styret.</p> <p>Det skal i 2021 utvikles en ressurside for styret, hvor aktuelle saker om klimarisiko inngår.</p> <p>Klimarisikoverktøyet skal videreutvikles i 2021 med flere datakilder og presenteres for styret.</p>
b) Beskriv ledelsens rolle i vurdering og håndtering av klimarelaterte risikoer og muligheter	Tiltak 2021
<p>Oppgaver knyttet til klimarelatert risiko inngår i flere av KBNs avdelingers ansvar:</p> <p><i>Utlånsdirektør:</i> Ansvar for arbeid knyttet til kartlegging av kundenes klimarisiko og tydeliggjøring av KBNs forventninger overfor kunder. Ansvar for å legge til rette for at kundene velger klimasmarte investeringer med grønne lån.</p> <p><i>Kapitalmarkedsdirektør:</i> Ansvar for innføring av krav knyttet til klimarisiko i likviditetsrammeverket. Ansvar for grønne innlån som finansierer grønne utlån.</p> <p><i>Direktør for risikostyring:</i> Ansvar for den løpende risikorapporteringen til styret, herunder å utvide rapportering til å omfatte klimarisiko.</p> <p><i>Juridisk direktør:</i> Ansvar for løpende rapportering til styret om regulatoriske endringer som kan påvirke KBN, herunder knyttet til klimarisiko</p> <p><i>Direktør for kommunikasjon og samfunnskontakt:</i> ansvar for å kommunisere KBNs arbeid med klimarisiko til våre interessenter, samt ukentlig utarbeide medierapporter til styret, hvor klimarisiko er et av søkeordene</p> <p>Se kapittelet Eierstyring og selskapsledelse</p> <p>KBNs klimarisikoverktøy var et prioritert arbeidsområde på selskapsnivå i KBNs virksomhetsplan for 2020. Dette er tiltak som er viktige for banken og som krever involvering av flere avdelinger. Arbeidet omfattet blant annet dialog med tredjeparter om datakilder til bruk i analyser og verktøyet, oppstart av arbeidet med klimarisikoinndikatorer for benyttelse i kredittvurderinger av kundene og tekniske og grafiske løsninger.</p> <p>Verktøyet er basert på faglig grunnlag fra CICERO Senter for klimaforskning samt datakilder fra tredjeparter som Norsk Klimaservicesenter, Miljødirektoratet og SSB, og har vært et viktig steg i arbeidet med å bidra til å sette klimarisiko på dagsorden hos KBNs kunder (kommuner og fylkeskommuner). Arbeidet har vært fulgt opp gjennom flere webinarer rettet mot norske kommuner og har vært tema i møter med kundene.</p>	<p>KBN skal utvikle første versjon av en modell for klimarisiko for benyttelse i egne kredittvurderinger av kunder.</p> <p>KBN skal videreutvikle klimarisikoverktøyet for kommunesektoren ved å inkludere flere datakilder</p> <p>KBN skal være en pådriver for at klimarisiko tas inn i kommunenes beslutningsprosesser og investeringsplaner.</p>

Strategi

Beskrivelse av faktisk og potensiell påvirkning som klimarelaterte risikoer og muligheter har på KBNs drift, strategi og finansiell planlegging

a) Beskriv hvilke klimarelaterte risikoer og muligheter KBN har identifisert på kort, medium og lang sikt	Tiltak 2021
<p>Kunders klimarisiko vil først og fremst påvirke kredittrisikoen KBN er eksponert for knyttet til sine utlån. Det er fastlagt i kommunelovens § 29-1 at kommuner og fylkeskommuner ikke kan slås konkurs, følgelig er KBNs risiko knyttet til kunders mislighold svært lav.</p> <p>KBNs kunder er utsatt for klimarisiko. Hendelser på området kan medføre umiddelbare økonomiske konsekvenser eller gradvise effekter som over tid svekker kundenes økonomiske handlingsrom, inkludert muligheten for ny lånefinansiering.</p> <p>CICERO har utviklet tre narrative klimascenarier for norske kommuner på oppdrag fra KBN. Scenariene beskrives kort i det følgende, mens en grundigere beskrivelse av disse og antatt betydning for KBN finnes i Fagartikkel: <i>Risikoer og muligheter for KBN i ulike klimascenarier</i></p> <p>1) Bærekraft – den grønne veien (SSP1-2.6): Kraftig klimapolitikk gjennomføres allerede fra 2020, utslippene går ned og verden når målet i Parisavtalen. I scenario 1 er den fysiske klimarisikoen lav på kort (2030), mellomlang (2050) og lang (2100) sikt, mens overgangsriskoen er høy på kort og mellomlang sikt og middels på lang sikt. Les vår foreløpige vurdering av risiko og muligheter for KBN i dette scenariet, se side 23.</p> <p>2) Middelveien – vi fortsetter som før (SSP2-4.5): Det tar lengre tid å få på plass globale klimaavtaler og det tar lengre tid før politikken slår inn og tiltakene blir gjennomført. Verden når ikke målet i Parisavtalen. I scenario 2 er den fysiske klimarisikoen lav på kort sikt, middels på mellomlang sikt og høy på lang sikt, mens overgangsriskoen er middels på kort og mellomlang sikt og høy på lang sikt.</p> <p>3) Regional rivalisering – den humpete veien (SSP3-7.0): Verden er langt unna å nå målet i Parisavtalen og de fysiske konsekvensene av klimaendringene blir store også i Norge. I scenario 3 er den fysiske klimarisikoen lav på kort sikt og høy på mellomlang og lang sikt, mens overgangsriskoen er lav i alle tre tidshorisonter.</p>	<p>KBN skal utvikle og tilby et faglig grunnlag for at kommunene kan gjøre egne scenarionalyser knyttet til klimarisiko i forbindelse med investeringsbeslutninger og planlegging. Dette skal integreres i KBNs digitale klimarisikoverktøy.</p>
<p>b) Beskriv påvirkningen klimarelaterte risikoer og muligheter har på KBNs drift, strategi og finansielle planlegging</p> <p>Klimarisiko inngår i KBNs forventninger til våre leverandører, som ble publisert i 2020. Innenfor egen finansiering er KBN godt posisjonert til å møte den internasjonale etterspørselen etter grønne obligasjoner. Den internasjonale utviklingen, herunder EUs handlingsplan for bærekraftig finans og klassifiseringsforordning, kan gi muligheter for gunstige innlånspriser for fremtidige grønne obligasjoner av den høye kvaliteten KBNs utstedelser har.</p> <p>KBN opplever at ratingbyråer, tilretteleggere og investorer i økende grad inkluderer ESG-data i sine vurderinger. Lav score på slike vurderinger kan gi økte innlånskostnader. I 2020 ble Sustainalytics' ESG-analyse av KBN oppdatert, med en vesentlig bedre score enn i forrige analyse.</p>	<p>Tiltak 2021</p> <p>KBN skal starte et arbeid for å kartlegge den grønne utlånsporteføljen opp mot EUs foreløpige klassifiseringsforordning for bærekraftige aktiviteter (taksonomien).</p> <p>KBN skal utarbeide en strategi for bærekraftige og ansvarlige investeringer i likviditetsporteføljen.</p> <p>KBN vil i 2021 arbeide for å sikre at de aktuelle ratingselskapene har tilgang på oppdatert og riktig informasjon i forbindelse med ESG-vurderinger av KBN.</p>
<p>c) Beskriv ulike scenariers potensielle påvirkning på KBNs drift, strategi og finansielle planlegging</p> <p>Se beskrivelse av de tre klimascenariene som er utarbeidet for KBN, og antatt betydning for KBN i Fagartikkel: Risikoer og muligheter for KBN i ulike klimascenarier</p>	<p>Tiltak 2021</p> <p>KBN skal bearbeide scenariene utviklet av CICERO for videre bruk i analyser av implikasjoner for kommunesektorens økonomi.</p>

Risikostyring

Beskrivelse av hvordan KBN identifiserer, vurderer og håndterer klimarelatert risiko

a) Beskriv KBNs prosesser for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko	Tiltak 2021
<p>KBN har i 2020 arbeidet videre med å øke kunnskapen om klimarisiko i egen organisasjon. KBN har gjennom 2020 samarbeidet med CICERO Senter for klimaforskning for å få utarbeidet tre klimascenarier som kan brukes til å vurdere både KBNs og kommunenes klimarisiko i disse tre ulike fremtidsbildene, se Fagartikkel: Risikoeer og muligheter for KBN i ulike klimascenarier.</p> <p>KBN har startet på et arbeid med å bearbeide klimarisiko-relaterte datasett på kommunenivå, med mål om å utvikle indikatorer som skal inngå i modell for klimarisiko i egne kredittvurderinger av kunder. Dette arbeidet fortsetter i 2021.</p> <p>KBN videreutviklet klimarisikoverktøyet for kommunene i 2020.</p>	<p>KBN planlegger utarbeidelse av risikomål for klimarisiko innenfor utlån til kunder i 2021.</p>
b) Beskriv KBNs prosesser for å håndtere klimarelatert risiko	Tiltak 2021
<p>KBNs kunders klimarisiko vil først og fremst påvirke kredittrisikoen KBN er eksponert for knyttet til sine utlån. Det er fastlagt i kommunelovens § 29-1 at kommuner og fylkeskommuner ikke kan slås konkurs, følgelig er KBNs risiko knyttet til kunders mislighold svært lav.</p> <p>Klima sett i sammenheng med noen av de generelle risikokategoriene som omfattes av KBNs risikorammeverk:</p> <p>Kapitalrisiko: Det er ventet at det kan komme endringer i kapitalkravregelverk og andre regulatoriske rammeverk som favoriserer kvalifiserte grønne/bærekraftige investeringer. KBN har et godt etablert grønt låneprogram som vokser raskere enn øvrig utlånsvirksomhet. Arbeidet med å innarbeide klimarisiko i modell for egne kredittvurderinger av kunder er påbegynt og fortsetter i 2021. Styrets risikoappetitt er «svært lav».</p> <p>Likvidetsrisiko: KBN har et godt utviklet grønt innlånsprogram som sikrer banken tilgang på kapital når kapitalstrømmen dreies i retning av bærekraftige investeringer. Styrets risikoappetitt er «svært lav».</p> <p>Kredittisiko: Med det grønne utlånsprogrammet og klimarisikoverktøyet for kommunene, ønsker KBN å bidra til at sektoren øker andelen bærekraftige investeringer. Investeringer som kvalifiserer til KBNs grønne lån bidrar til å redusere kommunenes og fylkenes overgangsrisiko og dermed indirekte KBNs kredittisiko. Omstillingen til lavutslippøkonomi i kommunene innebærer betydelige investeringsbehov. Styrets risikoappetitt er «svært lav».</p> <p>Markeds- og likvidetsrisiko: KBN startet i 2020 et prosjekt for å utvikle en bærekraftsstrategi for likvidetsinvesteringene. Styrets risikoappetitt er «lav».</p> <p>Operasjonell risiko: KBN er en Miljøfyrtårn-sertifisert bedrift og utarbeider årlige klimaregnskap, samt rapporterer til CDP. Banken har et mål for utslippsreduksjon som det rapporteres på i kvartalsrapportene, og kompenserer for restutslipp gjennom kjøp av kvoter av høy kvalitet. KBN utviklet og publiserte leverandørforventninger og nye innkjøpsretningslinjer i 2020. Styrets risikoappetitt er «lav», og «svært lav» for hvitvasking og etterlevelse.</p> <p>Klimarisiko er omtalt i KBNs Dokumentasjon av risikoprofil og vurdering av kapitalbehov (ICAAP) for 2020.</p> <p>KBN har i 2020 lagt vekt på å øke kundenes forståelse for klima som finansiell risiko ved å lansere det oppdaterte klimarisikoverktøyet, arrangere flere klimarisikowebinarer for kommunesektoren og gjennom kundemøter.</p>	<p>Målet for 2021 er at grønne lån skal utgjøre minst 10 pst. av KBNs utlånsportefølje og at minst 30 pst. av kommunene skal ha minst ett grønt lån.</p>
c) Beskriv hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i KBNs helhetlige risikostyring	Tiltak 2021
<p>Klimarelatert risiko er foreløpig ikke eksplisitt innarbeidet i virksomhetens risikostyringsystem.</p>	<p>Det er planlagt en oppdatering av bankens risikoappetittammeverk i 2021. Oppdateringen vil omfatte overordnet kategorisering av risikoappetitt som også vil omfatte klimarisiko.</p>

Mål og metoder

Beregninger og mål som brukes for å vurdere og håndtere relevante klimarelaterte risikoen og muligheter

a) Beskriv metodene KBN bruker for å vurdere klimarelaterte risikoen og muligheter i lys av strategi og prosesser for risikostyring	Tiltak 2021
<p>KBN bruker miljøledelsessystemet Miljøfyrtårn som verktøy, og vår miljøsertifisering blir eksternt verifisert.</p> <p>Grønne utlån som andel total utlånsportefølje: 9 pst.</p> <p>Andel kommuner med grønne lån: 43 pst.</p> <p>Andel kunder som oppgir at de jobber med å kartlegge og håndtere sin risiko: N/A</p> <p>KBNs skår hos de toneangivende ESG-ratingselskapene: MSCI (AA), Sustainalytics (Low risk), ISS ESG (C)</p> <p>KBN beregner og rapporterer på egne utslipp og har satt mål om å redusere utslippene med minst 50 pst. innen 2030.</p> <p>KBN er en klimakompensert virksomhet og har lagt EUs kvotepris til grunn ved kjøp av karbonkreditter.</p>	<p>KBN skal i 2021 sertifiseres etter Miljøfyrtårns kriterier for bank og finans.</p> <p>KBN får foretatt eksternt revisjon av klimaregnskapet for 2020.</p> <p>Se kapitlet <u>Grønn finansiering og klimarisiko</u> for mål og tiltak for 2021 og 2025.</p>
b) Beskriv KBNs Scope 1, Scope 2 og Scope 3-utslipp, og relaterte risikoen	Tiltak 2021
<p>Se kapitlet Klimaregnskap for oversikt over KBNs beregnede Scope 1, 2 og 3-utslipp over tid, og plan og tiltak for å redusere disse.</p> <p>Klimagassutslipp fra KBNs egen virksomhet er begrensede og risikoen vurderes primært knyttet til omdømme.</p>	<p>Se kapitlet <u>Klimaregnskap</u> plan og tiltak for å redusere KBNs utslipp</p>
c) Beskriv målene KBN bruker for å håndtere klimarelaterte risikoen og muligheter og måloppnåelsen	Tiltak 2021
<p>Se kapitlene Klimaregnskap og Grønn finansiering og klimarisiko for oversikt over nøkkelmål på klimaområdet og tidsperioder for målene</p>	<p>Se kapitlene <u>Klimaregnskap</u> og <u>Grønn finansiering og klimarisiko</u> for oversikt over nøkkelmål på klimaområdet og tidsperioder for målene</p>

Årsregnskapet 2020

Resultatregnskap

Totalregnskap

Balanse

Endringer i egenkapital

Kontantstrømoppstilling

Regnskapsprinsipper

Resultatregnskap og totalresultat

Note 1	Netto renteinntekter
Note 2	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester
Note 3	Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter
Note 4	Netto gevinst/(tap) på markedstransaksjoner
Note 5	Lønn og administrasjonskostnader
Note 6	Godtgjørelse til ledende ansatte
Note 7	Pensjoner
Note 8	Skatt
Note 9	Leieavtaler

Balanse

Note 10	Klassifisering av finansielle instrumenter
Note 11	Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi
Note 12	Finansielle instrumenter målt til amortisert kost
Note 13	Sikringsbokføring

Note 14	Fordringer på kredittinstitusjoner
Note 15	Utlån til kunder
Note 16	Forventet kredittap
Note 17	Sertifikater og obligasjoner
Note 18	Andre eiendeler og annen gjeld
Note 19	Gjeld til kredittinstitusjoner
Note 20	Obligasjonsgjeld
Note 21	Finansielle derivater
Note 22	Kontantsikkerhet og motregning
Note 23	Ansvarlig lånekapital
Note 24	Aksjekapital
Note 25	Fondsobligasjon

Risikostyring

Note 26	Risikostyring
Note 27	Kredittrisiko
Note 28	Renterisiko
Note 29	Valutarisiko
Note 30	Likviditetsrisiko
Note 31	Kapitaldekning og kapitalstyring

RESULTATREGNSKAP

(Beløp i NOK 1 000 000)	Note	2020	2019
Renteinntekter fra eiendeler målt til amortisert kost		3 258	5 039
Renteinntekter fra eiendeler målt til virkelig verdi		2 442	3 777
Sum renteinntekter		5 700	8 817
Rentekostnader		4 028	6 942
Netto renteinntekter	1	1 672	1 875
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	2	115	87
Netto urealiserte gevinster/(tap) på finansielle instrumenter	3	224	213
Forventet kredittap	16	14	1
Netto gevinst/(tap) på markedstransaksjoner	4	25	23
Sum andre driftsinntekter		120	148
Lønn og administrasjonskostnader	5,6,7	147	159
Avskrivninger		25	22
Andre driftskostnader	9	84	71
Sum driftskostnader		255	252
Resultat før skatt		1 537	1 771
Skattekostnad	8	377	488
Resultat for regnskapsåret		1 159	1 283
Andel tilordnet aksjonær		1 095	1 231
Andel tilordnet fondsobligasjonseiere		64	52

TOTALRESULTAT

(Beløp i NOK 1 000 000)	Note	2020	2019
Resultat for regnskapsåret		1 159	1 283
Andre innregnede inntekter og kostnader			
<i>Poster som ikke omklassifiseres til resultat</i>			
Verdiendring på gjeld som skyldes endring i egen kredittrisiko*	20	130	319
Aktuarmessig gevinst/(tap) på pensjonsforpliktelse		-2	-10
Herav skatt		-32	-77
Sum andre innregnede inntekter og kostnader		96	232
Totalresultat for regnskapsåret		1 255	1 515

*Verdiendring som skyldes endring i egen kredittrisiko i utstedt gjeld som måles til virkelig verdi, skal presenteres i totalresultatet.

BALANSE

(Beløp i NOK 1 000 000)	Note	2020	2019
Eiendeler			
Fordringer på kredittinstitusjoner	10,11,12,14,22	18 950	18 181
Andre pengemarkedsinnskudd	10,11,12,14	1 712	3 244
Utlån til kunder	10,11,12,15	321 874	310 912
Sertifikater og obligasjoner	10,11,12,13,17	127 108	111 111
Finansielle derivater	10,12,13,21,22	25 176	15 025
Utsatt skattefordel	8	3 230	2 134
Andre eiendeler	18	169	172
Sum eiendeler		498 219	460 778
Gjeld og egenkapital			
Gjeld til kredittinstitusjoner	10,12,19,22	13 871	4 462
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	10,12,20	20 045	2 631
Obligasjongjeld	10,11,12,13,20	413 717	403 913
Finansielle derivater	10,12,13,21,22	28 341	27 425
Annen gjeld	18	63	55
Betalbar skatt	8	1 501	3 868
Utsatt skatt	8	0	0
Pensjonsforpliktelser	7	37	36
Ansvarlig lånekapital	10,12,23	2 106	1 987
Sum gjeld		479 681	444 377
Innskutt egenkapital	24	3 895	3 145
Fondsobligasjon	25	2 392	2 189
Opptjent egenkapital		12 251	11 067
Sum egenkapital		18 538	16 401
Sum gjeld og egenkapital		498 219	460 778

ENDRINGER I EGENKAPITALEN

(Beløp i NOK 1 000 000)

2020

	Note	Aksjekapital	Fonds- obligasjon	Verdiendring- er gjeld egen kredittrisiko	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 1. januar 2019		3 145	2 189	-395	11 460	16 401
Resultat for perioden		0	0	0	1 159	1 159
Andre innregnede inntekter og kostnader - verdiendringer gjeld egen kredittrisiko		0	0	97	0	97
Andre innregnede inntekter og kostnader - pensjon		0	0	0	-2	-2
Renteutbetaling på fondsobligasjon	25	0	0	0	-64	-64
Call av fondsobligasjon	25	0	-994	0	0	-994
Utstedelse av fondsobligasjon	25	0	1 197	0	-5	1 192
Kapitalforhøyelse	24	750	0	0	0	750
Utbytte for 2020		0	0	0	0	0
Egenkapital per 31. desember 2020	24	3 895	2 392	-297	12 547	18 538

Resultatet for 2020 foreslås disponert til annen egenkapital. Det er ikke foreslått disponering til utbytte grunnet ventede endringer i kapitaldekningsregelverket og –krav i årene fremover, særlige fradragsposter i ren kjemekapital fra utsatte skattefordeler i 2020 og forventninger fra regulerende myndigheter om forsiktighet (ifm. koronapandemien) i foretakenes utdeling av utbytte.

2019

	Note	Aksjekapital	Fonds- obligasjon	Verdiendring- er gjeld egen kredittrisiko	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 1. januar 2019		3 145	2 189	-634	10 720	15 421
Resultat for regnskapsåret		0	0	0	1 283	1 283
Andre innregnede inntekter og kostnader—verdiendring gjeld egen kredittrisiko		0	0	239	0	239
Andre innregnede inntekter og kostnader—pensjon		0	0	0	7	7
Renteutbetaling på fondsobligasjon	25	0	0	0	-69	-69
Utbytte for 2018		0	0	0	-481	-481
Egenkapital per 31. desember 2019	24	3 145	2 189	-395	11 460	16 401

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

(Beløp i NOK 1 000 000)	2020	2019
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Renteinnbetalinger	6 371	8 666
Renteutbetalinger	-4 653	-6 514
Utbetaling av garantiprovisjon og transaksjonskostnader	-115	-87
Gevinst ved realisasjon av finansielle instrumenter	25	21
Utbetaling til drift	-224	-246
Betalt skatt	-3 872	0
Netto utbetaling av lån til kunder	-8 466	-7 557
Netto (økning)/reduksjon i kortsiktige plasseringer	10 132	-5 758
Netto innbetaling/(utbetaling) ved kjøp/salg av verdipapirer	-12 801	6 812
Netto (økning)/reduksjon i andre eiendeler	-4	-9
Netto økning/(reduksjon) i annen gjeld	4	-23
Netto (økning)/reduksjon i finansielle derivater	-7 021	24 528
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-20 624	19 832
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	-16	7
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-16	7
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Innbetaling ved utstedelse av sertifikatgjeld	198 006	20 337
Tilbakebetaling av sertifikatgjeld	-180 621	-17 678
Nedbetaling på leieforpliktelse	-7	-6
Innbetaling ved utstedelse av obligasjonsgjeld	107 823	72 508
Tilbakebetaling av obligasjonsgjeld	-106 301	-94 564
Innbetaling ved utstedelse av Fondsobligasjon	1 196	0
Tilbakebetaling av Fondsobligasjon	-1 000	-
Renteutbetaling på Fondsobligasjon	-68	-69
Innbetaling ved utstedelse av ansvarlig lån	0	0
Tilbakebetaling av ansvarlig lån	0	0
Utbetaling av utbytte	0	-481
Innbetaling av aksjekapital	750	-
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	19 778	-19 952
Sum kontantstrøm	-862	-113
Justering for valutakursendringer	539	296
Netto kontantstrøm etter valutakursendringer	-268	183
Konter og kontantekvivalenter per 1. januar	459	276
Netto endring i konter og kontantekvivalenter	-268	183
Konter og kontantekvivalenter ved utgangen av perioden	190	459
Herav		
<i>Fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid</i>	190	459
<i>Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid</i>	0	0

Se note 20 for en avstemming av endringer i balanseført verdi for forpliktelser som inngår i finansieringsaktiviteter. Slike forpliktelser er obligasjonsgjeld og ansvarlig lån.

REGNSKAPSPRINSIPPER

SELSKAPSFORSYNING

Kommunalbanken AS, heretter KBN, er et aksjeselskap som har som formål å yte lån til kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og andre selskaper som utfører kommunale oppgaver. Selskapets forretningskontor er i Haakon VIIIs gate 5B, Oslo. Årsregnskapet for 2020 ble godkjent av styret 25. februar 2021.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med Internasjonale Regnskapsstandarder (IFRS) som er vedtatt av EU. Årsregnskapet presenteres i millioner kroner med unntak av noter 6 og 7 som presenteres i tusen kroner.

FUNKSJONELL VALUTA OG PRESENTASJONSVALUTA

Selskapets funksjonelle og presentasjonsvaluta er norske kroner (NOK). Balanseposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved bruk av valutakurs på balansedagen. Resultatposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved bruk av valutakurs på transaksjonstidspunktet.

ESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Ledelsen anvender estimater og gjør skjønsmessige vurderinger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Estimater og skjønsmessige vurderinger påvirker regnskapsførte verdier av eiendeler og gjeld, og inntekter og kostnader, og kan medføre justering i regnskapsførte verdier dersom forutsetningene eller forventningene om fremtidig utvikling endrer seg. De viktigste estimatene og vurderingene i årsregnskapet omfatter:

Måling til virkelig verdi

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked eller ikke har tilgjengelige noterte priser på balansedagen fastsettes ved hjelp av verdsettelsesteknikker. Når inndata i verdsettelsesmodeller ikke kan utledes direkte fra observerbare markedsdata, gjør ledelsen vurderinger og bruker forutsetninger knyttet til kredittrisiko og likviditetsrisiko i finansielle instrumenter. Selv om skjønsmessige vurderinger og forutsetninger baserer seg i størst mulig grad på faktiske markedsforhold på balansedagen, kan de øke usikkerheten i regnskapsførte beløp. Ledelsen utviser skjønn i anvendelsen av regnskapsprinsipper særlig ved allokering av instrumenter målt til virkelig verdi i nivåhierarkiet iht. IFRS 13 (nivå 1,2,3).

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Regnskapsprinsipper for finansielle instrumenter innenfor IFRS 9 *Finansielle instrumenter* er som følger:

INNREGNING OG FRAREGNING

Innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser skjer når foretaket blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. Ved førstegangsinnregning måles alle finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. Innregnet beløp for finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke er klassifisert til virkelig verdi over resultat inkluderer i tillegg transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen. Innregning og fraregning av finansielle instrumenter på balansen skjer på oppgjørstidspunktet. Ved alminnelig kjøp og salg av finansielle eiendeler som utpekes til virkelig verdi innregnes virkelig verdi av eiendelen på avtaletidspunktet.

Finansielle eiendeler fraregnes når den kontraktsmessige retten til kontantstrømmene utløper eller overføres og det vesentlige av risiko- og fortjenestepotensialet er overført. Finansielle forpliktelser fraregnes når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt. Ved tilbakekjøp av utstedte obligasjoner fraregnes den balanseførte verdien av forpliktelsen, og differansen mellom oppgjørsbeløp og balanseverdi resultatføres som gevinst eller tap på transaksjonstidspunktet.

KLASSIFISERING OG MÅLING

Klassifisering av finansielle instrumenter foretas på tidspunktet for innregning og bestemmer etterfølgende måling av balanseført verdi. Kategorisering av finansielle instrumenter bestemmes av deres karakter og av forretningsmodellen for forvaltning av de finansielle eiendelene. Detaljerte prinsipper om klassifisering og måling presenteres i note 10 sammen med tabellariske oppstillinger over instrumentene.

VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Alle eiendeler og forpliktelser, som ikke måles til amortisert kost, måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Virkelig verdi, som definert i IFRS 13 Måling av virkelig verdi, er den markedsbaserte prisen som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold, uansett om prisen er direkte observerbar eller estimert ved hjelp av en annen verdsettelsesmetode.

Finansielle instrumenter er kategorisert i virkelig verdi hierarkiet, der nivå inndelingen (nivå 1, 2 eller 3) er basert på observerbarheten til inndataene som benyttes i verdsettelsen. Se note 11 for regnskapsprinsipper for måling av virkelig verdi.

PRESENTASJON AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

KBN har ingen finansielle eiendeler og forpliktelser som motregnes og presenteres som nettobeløp i balansen. Generelle motregningsavtaler for finansielle derivater oppfyller ikke betingelsene for motregning, og alle finansielle derivater presenteres brutto i balansen. Noen valutarelaterte derivater har i tillegg til sin ordinære funksjon som sikringsinstrument, en undermengde transaksjoner som har innebygget finansieringselement med løpende forhåndsdefinerte innbetalinger i løpetiden og tilbakebetaling på forfall. Kontanter mottatt eller stilt som sikkerhet for derivateksponering reguleres i ISDA-avtaler, som gir rett til motregning ved konkurs, men oppfyller heller ikke betingelsene for motregning i IAS 32. Kontantsikkerhet presenteres brutto i balansen som gjeld til eller fordringer på kredittinstitusjoner.

For egen utstedt gjeld som er utpekt målt til virkelig verdi innregnes og presenteres den del av verdiendringen som skyldes endringer i kredittrisiko i andre inntekter og kostnader, mens resten av verdiendringen presenteres i resultatregnskapet.

FORVENTET KREDITTAP

For finansielle eiendeler klassifisert som målt til amortisert kost innregnes en avsetning for forventet kredittap. Forventet kredittap beregnes per instrument/lån på hvert rapporteringstidspunkt, og er basert på instrumentets/lånets eksponering ved mislighold, sannsynlighet for mislighold og tap ved mislighold, alle estimert på rapporteringstidspunktet. Forventet kredittap for instrumenter hvor kredittrisiko ikke har økt betydelig siden førstegangsinnregning reflekteres ved å beregne et tap basert på

sannsynlighet for mislighold innenfor de neste 12 måneder. For instrumenter hvor kredittrisiko har økt betydelig siden første-gangsinregning reflekteres forventet kredittap ved å beregne et tap basert på en sannsynlighet for mislighold i eiendelens fulle levetid. Se note 16 Forventet kredittap for regnskapsprinsipper for måling av forventet kredittap.

SIKRINGSBOKFØRING

Banken benytter rente- og valutaderivater i økonomisk sikring av rente- og valutaeksponering i eiendeler og gjeld. KBN anvender IFRS 9 for sikringsbokføring. Når et sikringsforhold tilfredsstiller kriterier for sikringsbokføring og utpekes til sikringsbokføring, behandles det regnskapsmessig som virkelig verdisikring. De sikrede objektene i porteføljen av obligasjonsgjeld klassifiseres som målt til amortisert kost. Regnskapsprinsippene for sikringsbokføring er beskrevet detaljert i note 13 sammen med den finansielle informasjonen.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter direkte metode og viser kontantstrømmene etter anvendelsesområde. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontantbeholdning, fordringer og gjeld på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist.

PRINSIPPER FOR INNTEKTSFØRING

Renteinntekter og rentekostnader presenteres som renteinntekter og rentekostnader uavhengig av klassifisering av underliggende balanseposter. Renteinntekter for balanseposter som måles til amortisert kost inntektsføres etter effektiv rente metoden. For balanseposter som måles til virkelig verdi herunder rentederivater resultatføres renter etter hvert som de opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader.

Urealiserte gevinster og tap på finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi og verdiendringer knyttet til sikret risiko på sikringsobjekter under sikringsbokføring resultatføres under "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter". Provisjonskostnader og gebyrer kostnadsføres i perioden når tjenesten er levert.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Ordinære avskrivninger, basert på kostpris, er beregnet lineært over driftsmidlenes antatte økonomiske levetid, og utrangeringsverdien av driftsmidlene antas å være null.

IMMATERIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler måles til anskaffelseskost. Øvrige immaterielle eiendeler består av IT systemer og avskrives lineært over levetiden. Dersom det foreligger en indikasjon på at eiendelene har falt i verdi, skrives verdien av eiendelen ned, og differanse mellom balanseført verdi og virkelig verdi innregnes i resultatet.

PENSJONSORDNINGER

Banken har en innskuddsbasert pensjonsordning. Innskuddspensjonen innebærer at banken betaler et fast prosentvis innskudd, avhengig av lønn, som sparing til hver ansattes pensjonskonto. Ansatte som var 55 år eller over da ordningen ble endret fra 1. januar 2018 har blitt værende i den tidligere kollektive ytelsesbaserte tjenestepensjonsordningen. Den innskuddsbaserte pensjonsordningen kostnadsføres løpende.

LEIEAVTALER

Leieavtaler blir behandlet ihht. IFRS 16 *Leieavtaler* som baserer seg på at det resultatføres avskrivninger for leide eiendeler («bruksrettseiendelen»), og innregnes samtidig rentekostnader på leieforpliktelsen. Nedbetaling av hovedstolen i leieforpliktelsen klassifiseres under finansieringsaktiviteter. Rentedelen klassifiseres som finansieringsaktiviteter i kontantstrømanalysen.

Som følge av standarden er det balanseført «rett til bruk»-eiendeler fra bankens leieavtaler på 43 millioner kroner og med en tilsvarende forpliktelse knyttet til leieavtaler som gjeld på 43 millioner kroner.

INNTEKTSKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper. Skattekostnaden er knyttet til det regnskapsmessige resultatet før skatt, og rentekostnader på fondsobligasjoner som innregnes i egenkapitalen. Det korrigeres for midlertidige og permanente forskjeller før årets skattegrunnlag for betalbar skatt framkommer. Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Ved beregning benyttes nominell skattesats. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller innenfor samme tidsintervall vurderes mot hverandre. Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets skattepliktige resultat), endring i netto utsatt skatt og for lite/mye avsatt betalbar skatt tidligere år.

Selskapet er underlagt finansskatt. Skattesatsen er 25% og er uendret fra 2019.

EGENKAPITAL

Selskapets egenkapital består av aksjekapital, fondsobligasjon som oppfyller krav til egenkapital og tilbakeholdt overskudd. Utbytte klassifiseres som egenkapital fram til tidspunktet når vedtaket om utbetaling er truffet av generalforsamlingen. Fondsobligasjonen måles til kostpris og betalte renter fratrekkes annen egenkapital på samme måte som utbytte.

SEGMENTINFORMASJON

Selskapet har bare ett driftssegment, utlån til norske kommuner og kommunale selskaper. Det foreligger således ikke segmentopplysninger ut over de noteopplysninger som gis om utlån til kunder og virksomheten som helhet, herunder informasjon om geografisk fordeling av utlån, sertifikater og obligasjoner og inntekter fra ulike kategorier av finansielle instrumenter.

NYE STANDARDER TATT I BRUK OG ENDREDE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

Ingen nye standarder har blitt tatt i bruk i 2020.

26. september 2019 publiserte International Accounting Standards Board (IASB) en rentereform kalt «Interest Rate Benchmark Reform, amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 7». Reformen avslutter fase 1 i IASBs arbeid for å svare på effekten av Interbank Offered Rates (IBOR) reformen for finansiell rapportering. Endringene gir midlertidige lettelsener som gjør det mulig å fortsette sikringsbokføring frem til eksisterende rentebetingelser erstattes med en alternativ tilnærmet risikofri rente. Note 13 gir opplysninger om sikringsinstrumenter som vil bli omfattet av reformen. Ikrafttredelsesdatoen for endringene er 1. januar 2020.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1

NETTO RENTEINNTEKTER

(Beløp i NOK 1 000 000)

2020	Totalt	Til virkelig verdi				Amortisert kost
		FVO	Pliktig målt til virkelig verdi	Virkelig verdisikring	Sum målt til virkelig verdi	
Fordringer på kredittinstitusjoner	-18	0	0	0	0	-18
Andre pengemarkedsinnskudd	-13	0	0	0	0	-13
Utlån til kunder	5 125	2 111	0	0	2 111	3 013
Sertifikater og obligasjoner	1 780	1 504	0	0	1 504	276
Finansielle derivater	-1 173	0	-1 173	0	-1 173	0
Sum renteinntekter	5 700	3 615	-1 173	0	2 442	3 258
Gjeld til kredittinstitusjoner	-1	0	0	0	0	-1
Sertifikater og andre kortsiktige låneopp- tak	6	0	0	0	0	6
Obligasjonsgjeld	9 371	5 198	0	0	5 198	4 174
Finansielle derivater	-5 409	0	-3 559	-1 851	-5 409	0
Ansvarlig lånekapital	61	61	0	0	61	0
Sum rentekostnader	4 028	5 259	-3 559	-1 851	-151	4 179
Netto renteinntekter	1 672	-1 644	2 386	1 851	2 592	-921

2019	Totalt	Til virkelig verdi				Amortisert kost
		FVO	Pliktig målt til virkelig verdi	Virkelig verdisikring	Sum målt til virkelig verdi	
Fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	0
Utlån til kunder	6 350	1 878	0	0	1 878	4 472
Sertifikater og obligasjoner	1 200	632	0	0	632	568
Finansielle derivater	1 267	0	1 267	0	1 267	0
Sum renteinntekter	8 817	2 511	1 267	0	3 777	5 039
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	10 897	5 689	0	0	5 689	5 207
Finansielle derivater	-4 016	0	-4 202	186	-4 016	0
Ansvarlig lånekapital	61	61	0	0	61	0
Sum rentekostnader	6 942	5 751	-4 202	186	1 735	5 207
Netto renteinntekter	1 875	-3 240	5 468	-186	2 043	-168

NOTE 2

PROVISJONSKOSTNADER OG KOSTNADER VED BANKTJENESTER

(Beløp i NOK 1 000 000)	2020	2019
Kostnader ved banktjenester	27	17
Bidrag til krisetiltaksfond	70	57
Andre transaksjonskostnader	19	13
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	115	87

NOTE 3
NETTO UREALISERT GEVINST/(TAP) PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER
(Beløp i NOK 1 000 000)

2020	Totalt	FVO	Til virkelig verdi		Amortisert kost
			Pliktig målt til virkelig verdi	Virkelig verdi-sikring	
Utlån til kunder	2 842	2 842	0	0	0
Sertifikater og obligasjoner	443	443	0	0	0
Finansielle derivater	2 103	0	-1 211	3 315	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	-5 047	-1 578	0	0	-3 469
Ansvarlig lånekapital	-118	-118	0	0	0
Netto urealisert gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	224	1 589	-1 211	3 315	-3 469

2019	Totalt	FVO	Til virkelig verdi		Amortisert kost
			Pliktig målt til virkelig verdi	Virkelig verdi-sikring	
Utlån til kunder	-412	-412	0	0	0
Sertifikater og obligasjoner	750	750	0	0	0
Finansielle derivater	15 380	0	11 980	3 400	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	-15 501	-12 029	0	0	-3 472
Ansvarlig lånekapital	-4	-4	0	0	0
Netto urealisert gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	213	-11 695	11 980	3 400	-3 472

Verdiendringer på gjeld som skyldes endringer i egen kredittisiko inngår ikke i resultatlinjen Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter. Slike verdiendringer innregnes i andre inntekter og kostnader som en del av totalresultatet. Se note 20 Obligasjonsgjeld for informasjon om beregning av slike verdiendringer. Verdiendringen som fremkommer over for obligasjonsgjeld utgjøres av verdiendringer som skyldes endringer i andre parametere enn kreditt, for eksempel renteendring eller valutaendring.

Endringer i virkelig verdi oppstår som følge av endringer i markedspriser - i hovedsak obligasjonspriser, renter, kredittspreader, basisswapspreader og valutakurser, og reflekteres i balanseført verdi og i resultatregnskapet. Siden KBN tar begrenset valutarisiko og renterisiko, vil effektene av endringer i disse markedsprisene i stor grad være symmetriske på eiendels- og gjeldssiden av balansen og derfor i mindre grad enn for andre markedspriser gi nettoeffekter i resultatet. Endringer i kredittspreader (obligasjonskurser) for investeringer i likviditetsporteføljen, fastrentelån målt til virkelig verdi og egne utstedte obligasjoner, påvirker imidlertid periodens resultat og totalresultat betydelig. På samme måte vil også endringer i basisswapspreader kunne gi vesentlige nettoeffekter i resultatet.

Av netto urealiserte gevinster i 2020 på 224 mill kroner bidrar plasseringer i sertifikater og obligasjoner og tilknyttede derivater med en gevinst på 72 millioner kroner. Gevinsten skyldes fall i USD renter og kredittspreader, som påvirker obligasjonskurser. Videre bidrar utlån til kunder og tilhørende renteswapper med en gevinst på 159 mill kroner, som skyldes reduserte kredittspreader. Gevinstene motvirkes av urealiserte tap på innlån og tilhørende derivater på 7 mill kroner. Netto urealiserte gevinster på 213 mill kroner i 2019 stammet hovedsakelig fra sertifikater og obligasjoner og utlån samt tilknyttede derivater. Dersom endringene i virkelig verdi realiseres ved salg, tilbakekjøp eller terminering før forfall blir resultateffekten presentert som "Netto gevinst/(tap) på markedstransaksjoner" i resultatregnskapet.

Finansielle derivater i virkelig verdi sikring, jf Note 13 Sikringsbokføring, måles til virkelig verdi over resultatet. De tilhørende sikringsobjektene omfatter 191,4 milliarder kroner i Obligasjonsgjeld, som er klassifisert som målt til amortisert kost. Endringer i virkelig verdi for sikringsobjektet som skyldes sikret risiko justerer balanseført verdi og resultatføres på linjen "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter".

NOTE 4

NETTO GEVINST/(TAP) PÅ MARKEDSTRANSAKSJONER

(Beløp i NOK 1 000 000)

KBN gjennomfører i noen grad transaksjoner som innebærer realiseringer av enten eiendeler eller gjeld. Dette består i salg av verdipapirer fra likviditetsporteføljen eller tilbakekjøp av utstedte obligasjoner. Realisert gevinst/tap presenteres på resultatlinjen Netto gevinst/tap på markedstransaksjoner.

	2020	2019
Gevinst/(tap) ved tilbakekjøp av egne obligasjoner og terminering av tilhørende finansielle derivater	21	4
Gevinst/(tap) ved salg av verdipapirer og terminering av finansielle derivater	2	17
Gevinst/(tap) ved førtidig innfrielse av utlån og terminering av finansielle derivater	2	1
Netto gevinst/(tap) på markedstransaksjoner	25	23

NOTE 5

LØNN OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2020	2019
Lønn	83	92
Arbeidsgiveravgift	19	18
Pensjonskostnader	11	13
Andre ytelser	1	4
Administrasjonskostnader	33	32
Sum lønn og administrasjonskostnader	147	159
<i>Gjennomsnittlig antall årsverk</i>	<i>84</i>	<i>80</i>

NOTE 6

GODTGJØRELSE TIL LEDEDE ANSATTE

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Styret vil legge følgende erklæring om lønn og godtgjørelse til ledende ansatte frem for generalforsamlingen:

Godtgjørelsesordningen til ledende ansatte

KBNs godtgjørelsespolitikk for ledende ansatte er forankret i bankens verdigrunnlag, personalpolitikk og i tråd med eiers forventninger til selskapet og dets system for samlet godtgjørelse til bankens øverste ledere. Hovedprinsippet for fastsettelse av lønn til ledende ansatte er at samlet godtgjørelse skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper i bank- og finanssektoren.

Godtgjørelsesordningen for ledende ansatte følger bestemmelsene i finansforetaksloven, forskrift om finansforetak og finans-

konsern presisert i rundskriv fra Finanstilsynet og statens retningslinjer for lederlønn.

Godtgjørelsesordningen for alle ansatte, inkludert ledende ansatte, består av fastlønn, variabel lønn, pensjonsytelser og andre naturalytelser, herunder personalforsikring, avis, mobiltelefon samt tilgang til en boliglansordning. KBN har ingen aksjeprogrammer eller opsjoner. Fastlønnen er hovedelementet i godtgjørelsesordningen. Styret fastsetter årlig kvantitative kriterier for variabel lønn for kommende regnskapsår som kan gi en utbetaling i påfølgende regnskapsår på inntil 1,5 månedslønner for alle ansatte.

Fastlønnen til alle ansatte vurderes årlig. Justering gjøres gjeldende med virkning fra 1. januar etter en samlet vurdering av resultater, bidrag til felles måloppnåelse, etterlevelse av bankens verdier og for personalledere også lederferdigheter.

Ledende ansatte er definert som administrerende direktør og dennes ledergruppe, jf. tabellene.

1 Lov om finansforetak og finanskonsern

2 Forskrift om finansforetak og finanskonsern

3 Rundskriv 2/2020 Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner og verdipapirforetak

4 Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel (NFD 13.2.2015)

Styringssystem og beslutningsprosess

Styret har nedsatt et saksforberedende utvalg – kompensasjonsutvalget – som forbereder styrets behandling av prinsipielle spørsmål knyttet til godtgjørelsesordningen, retningslinjer for variabel lønn og retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Styret har fastsatt instruks for utvalget. Utvalgets referater legges frem for styret. Kompensasjonsutvalget har tre medlemmer og oppnevnes årlig av og blant styrets medlemmer. Ved utgangen av 2020 besto utvalget av Britt Rugland (leder), Petter Steen jr. og Harald Jacobsen (ansattes representant).

Styret fastsetter årlig retningslinjer for lønn til ledende ansatte samt retningslinjer for variabel lønn. KBN foretar årlig en gjennomgang av praktiseringen av den variable delen av godtgjørelsesordningen i en skriftlig rapport som gjennomgås av internrevisor i tråd med finansforetaksforskriften.

Styret fastsetter godtgjørelse til administrerende direktør. Administrerende direktør fastsetter godtgjørelse til øvrige ledende ansatte innenfor rammen av styrets retningslinjer der styrets innspill medtas i vurderingen før endelig fastsettelse. Administrerende direktørs beslutning legges deretter frem for styret til orientering.

Samlede ytelser til bankens ledende ansatte i 2020

Fastlønn

Fastlønnen inkluderer i 2020 en ordinær lønnsjustering.

Variabel lønn

I tråd med retningslinjene for variabel lønn og oppnådde resultater i 2019 har alle ansatte mottatt en variabel lønn på 1,04 månedslønner, utbetalt i 2020.

Andre ytelser

Andre ytelser består av forsikringsordninger, mobiltelefon, avisabonnement, o.l. på samme vilkår som for øvrige ansatte. I forbindelse med Koronapandemien mottok alle ansatte, herunder ledende ansatte, ekstraordinært tilskudd til bredbånd og utstyr til å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø på hjemmekontor.

Forsikringsordningene omfatter personalforsikringer, herunder helseforsikring, reiseforsikring samt uføre- og etterlatteforsikring opp til gjeldende fastlønnnivå.

Utlånsdirektør har en årlig bilgodtgjørelse på 50.000 kroner.

Administrerende direktør har under gitte forutsetninger en etterlønnssavtale tilsvarende ett års fastlønn.

Pensjon

KBN har fra 2018 hatt en innskuddsbasert pensjon på lønn under 12G hos Storebrand Livsforsikring AS. Innskuddspensjonsordningen har innskuddssatser på 7% for lønn 0-7,1 G og 18% for lønn mellom 7,1 G og 12 G. Det tilbys AFP i privat sektor tilknyttet fellesordningen. Tilhørende forsikringsdekninger inngår i ordningen og omfatter uførepensjonsordning med barnetillegg uten fripoliseoppbygging, barnepensjon og gruppelevsfor-sikring/dødsfallserstatning. Innskuddsordningen gjelder alle ansatte, med unntak av de som var 55 år eller eldre per 01.01.2018 og ansatte som var delvis uføre eller arbeidsuføre med rett til sykepenger på tidspunktet for opprettelse av innskuddspensjonsordningene. Disse omfattes av tidligere ordning i KLP, som med 30 års opptjeningsstid gir rett til levealdersjustert alderspensjon på 66% av pensjonsgrunnlaget på fratredelses-tidspunktet. Ordningen inkluderer også uføre- og etterlattepen-sjon samt avtalefestet tidligpensjon.

(Beløp i NOK 1 000)

2020

Godtgjørelse til ledende ansatte	Avtalt fastlønn	Utbetalt fastlønn*	Etterlønn	Variabel lønn opptjent i perioden**	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Totalt
Kristine Falkgård Administrerende direktør (Til 09.03.20) 1)	3 133	1 800	1 566	-	113	138	3 617
Jannicke Trumpy Granquist Administrerende direktør (Fra 19.10.20) 2)	3 100	2 733	-	-	32	174	2 938
Sigbjørn Birkeland Direktør for kapitalmarkeder	2 128	2 165	-	-	26	147	2 338
Tor Ole Steinsland Direktør for kommunikasjon og samfunnskontakt	1 347	1 371	-	-	25	179	1 575
Ilse Margarete Bache Direktør for IT og operasjoner	1 543	1 596	-	-	24	222	1 842
Håvard Thorstad Direktør compliance	1 812	1 875	-	-	24	163	2 062
Lars Strøm Prestvik Utlånsdirektør	1 671	1 701	-	-	102	162	1 965
Morten Hatlem Direktør for organisasjon og strategi	1 516	1 567	-	-	14	153	1 734
Thomas Yul Hanssen Leder juridisk og regulatorisk stab	1 427	1 477	-	-	39	165	1 680
Knut Andre Ask Kristiansen Fungerende direktør risikostyring (Fra 01.12.19)	1 650	1 581	-	-	16	148	1 744
Frank Øvrebø Fungerende Økonomidirektør / CFO (Fra 01.11.20)	1 650	275	-	-	3	32	310
Sum godtgjørelse til ledende ansatte	20 977	18 140	1 566	-	417	1 683	21 807
Sum godtgjørelse til ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikospesifisering		21 061		-	463	2 401	23 925
Sum godtgjørelse til ansatte med kontrolloppgaver		17 928		-	402	2 086	20 416

*11 måneder fastlønn og feriepenger basert på fjorårets lønn **Utbetales i påfølgende år

1) Adm. dir. frem til 09.03.20. Avløst ut oppsigelsestid t.o.m. 30.06.20. Etterlønn for perioden 01.07.20 -30.03.21.

2) Økonomidirektør / CFO til 09.03.20. Fungerende adm. dir. fra 09.03.20 til 19.10.20. Adm. dir. fra 19.10.20.

2019

Godtgjørelse til ledende ansatte	Avtalt fastlønn	Utbetalt fastlønn*	Etterlønn	Variabel lønn opp-tjent i pe-rioden**	Andre ytelser	Årets pensjons-opptjening	Totalt
Kristine Falkgård Administrerende direktør	3 133	3 287	-	347	194	234	4 062
Sigbjørn Birkeland Direktør kapitalmarkeder	2 088	2 265	-	231	25	137	2 658
Jannicke Trumpy Granquist Økonomidirektør / CFO	1 943	2 195	-	215	30	165	2 605
Tor Ole Steinsland Direktør kommunikasjon og samfunnskontakt	1 325	1 483	-	147	29	184	1 844
Håvard Thorstad Direktør compliance ¹⁾	1 787	2 054	-	198	23	155	2 430
Ilse Margarete Bache Direktør teknologi og operasjoner	1 511	1 569	-	168	24	212	1 974
Lars Strøm Prestvik Utlånsdirektør	1 643	1 833	-	182	102	161	2 277
Morten Hatlem Direktør for organisasjon, strategi og digital utvikling	1 493	1 522	-	165	14	137	1 838
Thomas Yul Hanssen Leder juridisk og regulatorisk	1 403	1 658	-	155	39	162	2 014
Knut Andre Ask Kristiansen Fungerende direktør risikostyring (Fra 01.12.19)	1 400	117	-	13	1	11	142
Sum godtgjørelse til ledende ansatte	17 726	17 983	-	1 821	480	1 560	21 844
Sum godtgjørelse til ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering		17 870	-	1 908	427	1 991	22 196
Sum godtgjørelse til ansatte med kontrolloppgaver		19 905	-	2 146	436	2 560	25 047

*11 måneder fastlønn og feriepenger basert på fjorårets lønn **Utbetales i påfølgende år

¹⁾ Direktør risikostyring og compliance til 31.01.19. Direktør risikostyring fra 01.02.19 til 30.11.19.

Styrehonorar	2020	2019
Styreleder Brit Rugland ¹⁾³⁾	445	439
Styrets nestleder Martin Skancke (til 01.06.19) ³⁾	-	117
Styrets nestleder Rune Midtgaard (fra 01.06.19) ³⁾	290	274
Styremedlem Nanna Egdius (til 05.06.20) ²⁾	108	214
Styremedlem Martha Takvam ²⁾	279	305
Styremedlem Petter Steen jr. ¹⁾	200	198
Styremedlem Ida Espolin Johnsen ²⁾	217	214
Styremedlem Eyvind Aven (fra 01.06.19) ³⁾	217	121
Styremedlem Toril Hovdenak (fra 05.06.20) ²⁾	127	-
Styremedlem ansattes representant Jarle Byre (til 01.06.19) Ansattes vararepresentant (fra 01.06.19) ¹⁾	-	87
Styremedlem ansattes representant Harald Jacobsen (fra 01.06.19) ¹⁾	200	113
Styremedlem ansattes representant Marit Urmo Harstad (til 05.06.20)	78	154
Styremedlem ansattes representant Anne Jenny Dvergsdal (fra 05.06.20)	91	-
Sum styrehonorar	2 252	2 236

¹⁾ Medlem av kompensasjonsutvalget

²⁾ Medlem av revisjonsutvalget

³⁾ Medlem av risikoutvalget

Honorar til representantskapet	2020	2019
Leder Alfred Bjørlo (fra 04.06.18)	25	25
Medlemmer	92	57
Sum honorar til representantskapet	117	82

Revisjonshonorar	2020	2019
Lovpålagte revisjonstjenester	930	978
Andre attestasjonsoppgaver	1 364	1 129
Skatterådgivning	702	485
Andre tjenester utenfor revisjon	121	187
Sum revisjonshonorar eks MVA	3 117	2 779

NOTE 7

PENSJONER

(Beløp i NOK 1 000)

KBN har fra 2018 hatt en innskuddsbasert pensjonsordning hos Storebrand Livsforsikring AS.

Innskuddspensjonsordningen har innskuddssatser på 7% for lønn 0-7,1 G og 18% for lønn mellom 7,1 G og 12 G. Det tilbys AFP i privat sektor tilknyttet fellesordningen. Tilhørende forsikringsdekninger inngår i ordningen og omfatter uførepensjonsordning med barnetillegg uten fripoliseoppbygging, barnepensjon og gruppelevsforbikring/dødsfallserstatning. Innskuddsordningen gjelder alle ansatte, med unntak av de som var 55 år eller eldre per 01.01.2018 og ansatte som var delvis uføre eller arbeidsuføre med rett til sykepenger på tidspunktet for opprettelse av innskuddspensjonsordningene. Disse omfattes av tidligere ordning i KLP, som med 30 års opptjeningsstid gir rett til levealdersjustert alderspensjon på 66% av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet. Ordningen inkluderer også uføre- og etterlattepensjon samt avtalefestet tidligpensjon. Eiendelene i tjenestepensjonsordningen er plassert i en kollektiv portefølje og kan ikke spesifiseres med hensyn på aktivaklasser.

Ansatte som i forbindelse med overgangen var estimert å få en lavere forventet alderspensjon ved 67 år i ny ordning sammenlignet med den ytelsesbaserte ordningen ble innrømmet en delvis kompensasjon (30%) som ble utbetalt løpende over to år (2018 og 2019) forutsatt at den ansatte fremdeles arbeidet hos KBN på utbetalingstidspunktet. Kompensasjonen ble utbetalt som lønn og er inkludert i linjen Lønn i Note 5 Lønn og administrasjonskostnader. Den inngår således ikke i pensjonskostnadene nedenfor.

KBN hadde en ordning med driftspensjon for lønn over 12G som ble lukket i 2011 og endelig avsluttet i 2015.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelse for ytelsesordningen inkluderer arbeidsgiveravgift og er vurdert til nåverdien av de fremtidige pensjonsforpliktelser som er opptjent på balansedagen. Pensjonsforpliktelsene beregnes etter lineær opptjening basert på forutsetninger om diskonteringsrente, framtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt forutsetninger om dødelighet og frivillig avgang. Periodens pensjonskostnad består av summen av periodens opptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelsen og administrasjonskostnader. Endringer i tidligere perioders pensjonsopptjening (planendring) innregnes i periodens resultatet når pensjonsplanen endres. Periodens netto pensjonskostnad resultatføres under "Lønn og generelle administrasjonskostnader". Endringer i pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidler i ytelsesbaserte ordninger som skyldes endringer og avvik i beregningsforutsetningene (endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger) presenteres i totalresultatet under andre innregnede inntekter og kostnader. For innskuddsordningen er arbeidsgiveravgift presentert som dette i note 5 Lønn og administrasjonskostnader og er således ikke inkludert i pensjonskostnadene nedenfor.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonsforpliktelse og pensjonskostnader for ytelsesordninger	31.12.2020	31.12.2019
Diskonteringsrente	1,70%	2,30%
Forventet lønnsvekst	2,25%	2,25%
Forventet G-regulering	2,00%	2,00%
Forventet pensjonsregulering	1,24%	1,24%

KBN har benyttet obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i det norske markedet som grunnlag for å fastsette diskonteringsrenten for 2020 og 2019. De aktuarmessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger når det gjelder demografiske faktorer.

Pensjonskostnader	Kollektiv ytelsesordning/ innskuddsordning		Pensjon over drift	
	2020	2019	2020	2019
<i>Ytelsesordninger</i>				
Nåverdi av årets opptjening	1 446	1 469	0	0
Netto rentekostnad	560	870	401	462
Administrasjonskostnader	103	104	0	0
Arbeidsgiveravgift	297	345	56	65
Planendring ved overgang til innskuddspensjon	0	2 420	0	0
Sum pensjonskostnader ytelse	2 407	5 208	457	527
<i>Innskuddsordning</i>				
Årets pensjonskostnad	6 519	6 200	-	-
Sum pensjonskostnader resultatregnskapet (ytelse og innskudd)	8 926	11 408	457	527
Estimatavvik via andre innregnede inntekter og kostnader	1 004	-9 054	1 477	-620
Netto pensjonskostnader	9 930	2 354	1 934	-93

Pensjonsforpliktelse	Kollektiv ordning		Pensjon over drift	
	2020	2019	2020	2019
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	128 653	118 860	18 974	17 557
Pensjonsmidler	-115 516	-104 647	0	0
Arbeidsgiveravgift	1 852	2 004	2 675	2 475
Netto pensjonsforpliktelse	14 990	16 217	21 650	20 032

Endring i pensjonsforpliktelse	Kollektiv ordning		Pensjon over drift	
	2020	2019	2020	2019
Pensjonsforpliktelse per 1. januar	16 217	26 161	20 032	20 398
Netto pensjonskostnad	3 410	-3 847	1 934	-93
Innbetalt premie inkl arbeidsgiveravgift	-4 638	-6 097	-316	-273
Netto pensjonsforpliktelse per 31. desember	14 990	16 217	21 650	20 032

Endring i virkelig verdi av pensjonsmidler	Kollektiv ordning		Pensjon over drift	
	2020	2019	2020	2019
Virkelig verdi av pensjonsmidler per 1.januar	104 647	98 041	0	0
Renteinntekt	2 180	2 334	0	0
Aktuariell gevinst/tap på pensjonsmidlene	7 076	1 731	0	0
Administrasjonskostnad	-103	-104	0	0
Innbetalt premie	4 065	5 343	277	240
Utbetalinger	-2 348	-2 699	-277	-240
Virkelig verdi av pensjonsmidler per 31.desember	115 516	104 647	0	0

NOTE 8

SKATT

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2020	2019
Betalbar skatt på periodens resultat	0	3 868
Endring i utsatt skatt	-1 096	-3 298
Endring i utsatt skatt som følge av endring i skattemessig tidfesting for tidligere år	1 501	-5
For høy / For lav skattekostnad tidligere år	3	0
Poster over andre innregnede inntekter og kostnader	-32	-77
Sum skattekostnad	377	488

	2020	2019
Avstemming av effektiv skattesats		
Resultat før skatt	1 537	1 771
Beregnet skattekostnad	384	443
Skatt på fondsobligasjon	-18	-17
Effekt av endring i skattesats og ligning for tidligere år	3	63
Permanente forskjeller	7	0
Skattekostnad	377	488
Effektiv skattesats	25%	28%

	2020	2019
Utsatt skatt og utsatt skattefordel		
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel) per 1. januar	-2 134	1 164
Endring i utsatt skatt resultatregnskap	374	-3 376
Endring i utsatt skatt, fra poster ført via andre innregnede inntekter og kostnader	32	77
Endring i utsatt skatt som følge av endring i skattemessig tidfesting for tidligere år	-1 501	0
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel) per 31. desember (25%)	-3 230	-2 134

	2020	2019
Midlertidige forskjeller		
Anleggsmidler	-5	-5
Leieavtaler	-1	0
Pensjonsforpliktelse	-37	-36
Regnskapsmessige avsetninger	-5	-11
Obligasjoner	-8 150	-5 433
Finansielle derivater	-1 414	-3 051
Fremførbart skattemessig underskudd	-3 308	-
Sum midlertidige forskjeller	-12 919	-8 537
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel)	-3 230	-2 134

IAS 12 *Inntektsskatt* er endret med virkning fra og med 1. januar 2019. Endringen innebærer at skattefradrag på renter fra fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital, presenteres som en reduksjon i skattekostnaden i resultatregnskapet.

KBN mottok i november 2017 vedtak om endring av ligning for inntektsåret 2014, og i forlengelse av dette mottok banken i juni 2018 varsel om endring av ligning for inntektsårene 2015 og 2016. Endringen gjelder skattemessig periodisering av finansielle instrumenter, først og fremst ved praktiseringen av realisasjonsprinsippet på valutaelementet i finansielle instrumenter, samt skattemessig sikring. KBN har påklaget deler av endringsvedtaket og hatt betydelig kommunikasjon med skatteetaten i denne anledning, som følge av faglig uenighet med skatteetaten. I regnskapene for 2017 til 2019 har KBN innrettet seg etter skattemyndighetenes vedtak og regnskapsført endringer i utgående midlertidige forskjeller for finansielle instrumenter i tråd med vedtaket. I løpet av 2020 har ytterligere kommunikasjon med skatteetaten medført at KBN har endret skattemessig inntektsføring også relatert til tidligere regnskapsperioder. KBN regnskap for 2020 er avlagt i tråd med alle påstander fra skatteetaten. Effekten av endret skattemessig regnskapsføring relatert til tidligere regnskapsperioder er presentert som betalbar skatt i balansen. Det er fortsatt uenighet med skatteetaten om enkelte forhold vedrørende skattemessig periodisering i regnskapet.

Skattemyndighetenes vedtak og påstander innebærer en endret periodisering/tidfesting av skattemessig inntekt/kostnad over tid, men ingen endring i hva som er skattemessig inntekt/kostnad over instrumentenes levetid. Det er KBNs oppfatning at skatteetatens vedtak vil kunne gi større og mer volatile midlertidige forskjeller og skattebetalinger, men ikke ha vesentlig effekt for bankens skattekostnad over tid, med unntak av ved endringer i skattesats. Utsatte skattefordeler som oppstår fra midlertidige forskjeller påvirker imidlertid kapitaldekningen negativt.

NOTE 9

LEIEAVTALER

(Beløp i NOK 1 000 000)

Kommunalbanken har én leieavtale som omfattes av IFRS 16 *Leieavtaler*. *Avtalen gjelder leie av kontorlokaler i Haakon VII's gate i Oslo.*

Rett til bruk-eiendelen er presentert i balansen på linjen Andre eiendeler, mens leieforpliktelsen er presentert på linjen Annen gjeld. Se note 18 for ytterligere informasjon.

Leieforpliktelse	2020	2019
Under 1 år	7	7
Over 1 år	22	29
Rentekostnad innregnet	1	1

NOTE 10

KLASSIFISERING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Regnskapsprinsipper for klassifisering og måling

Klassifisering av finansielle instrumenter foretas på tidspunktet for innregning og bestemmer etterfølgende måling av balanseført verdi. Kategorisering av finansielle instrumenter bestemmes av deres karakter og av forretningsmodellen for forvaltning av de finansielle eiendelene.

Finansielle eiendeler målt til amortisert kost

KBNs forretningsmodell for utlån til kunder og sertifikater og obligasjoner vurderes å være «å holde eiendelene for å motta kontantstrømmer». Når eiendelens kontantstrømmer kun består av betalinger av hovedstol og rente, og det ikke finnes instrumenter med i stor grad motgående verdiendringer, måles eiendelen til amortisert kost. Nye utlån eller obligasjoner og sertifikater blir gjenstand for en vurdering av om eiendelens kontantstrømmer kun utgjør avdrag, hovedstol eller rente. Dersom det vurderes at dette ikke er tilfellet skal eiendelen klassifiseres som målt til virkelig verdi. KBNs p.t utlån og Niborlån måles til amortisert kost. Sertifikater og obligasjoner uten direkte tilknyttet finansielt derivat måles også til amortisert kost. Fordringer på kredittinstitusjoner (kontanter, pengemarkedsinnskudd og stilt kontantsikkerhet) og andre pengemarkedsinnskudd dersom de ikke sikres med et derivat, klassifiseres også som målt til amortisert kost. Andre pengemarkedsinnskudd er innskudd til ikke-finansielle institusjoner. Amortisert kost måles ved bruk av effektiv rente metoden.

Eiendeler klassifisert som målt til amortisert kost kan inngå i virkelig verdisikring. Når virkelig verdisikring kommer til anvendelse, balanseføres verdiendringer som er henførbare til den sikrede risikoen under «Sertifikater og obligasjoner» eller «utlån til kunder» og regnskapsføres i resultatregnskapet som «Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter».

Finansielle eiendeler og forpliktelser utpekt til virkelig verdi over resultat (FVO)

Dersom risikoen i utvalgte sertifikater og obligasjoner i likviditetsporteføljen, utlån til kunder med rentebinding og pengemarkedsinnskudd (både til finansielle og til ikke-finansielle institusjoner) er sikret med en derivatkontrakt, kan eiendelen ved innregning utpekkes til virkelig verdi over resultat for å oppnå samsvarende behandling med tilhørende derivatkontrakter, som måles til virkelig verdi over resultat. Dette medfører reduksjon i måleinkonsistens mellom sertifikater og obligasjoner og utlån, og finansielle derivater

Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost

Obligasjonsgjeld i form av benchmark-lån og enkelte lån fra institusjonelle investorer i nisjemarkeder utstedt i offentlige kapitalmarkeder klassifiseres som finansielle forpliktelser målt til amortisert kost og måles til amortisert kost etter effektiv rente metoden. Det samme gjelder obligasjonsgjeld med flytende rente utstedt i amerikanske dollar eller Euro, og gjeld til kredittinstitusjoner (mottatt kontantsikkerhet eller lån i pengemarkedet) samt sertifikater og andre låneopptak. En andel av disse finansielle forpliktelsene øremerkes som sikrede objekter og omfattes av reglene for virkelig verdisikring, slik at verdiendringer som er henførbare til den sikrede risikoen i obligasjonslånet balanseføres under «obligasjonsgjeld» og regnskapsføres i resultatregnskapet under «Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter».

Finansielle forpliktelser utpekt til virkelig verdi over resultat (FVO)

Utvalgte obligasjonslån med fast rente og som ikke inngår i sikringsbokføring utpekkes ved innregning til virkelig verdi over resultat for å oppnå samsvarende behandling med tilhørende derivatkontrakter, som måles til virkelig verdi over resultat. Dette medfører reduksjon i måleinkonsistens mellom obligasjonsgjeld og finansielle derivater. For obligasjonsgjeld som måles til virkelig verdi innregnes den del av endringen i virkelig verdi som skyldes endring i kredittrisiko på forpliktelsen i andre inntekter og kostnader. Resten av verdiendringen innregnes i resultatregnskapet.

Finansielle derivater

Finansielle derivater klassifiseres som målt til virkelig verdi, med unntak for derivater øremerket som sikringsinstrumenter i virkelig verdisikringer. Alle finansielle derivater måles til virkelig verdi over resultat og klassifiseres som eiendeler når verdien er positiv, og som forpliktelser når verdien er negativ.

Bankens finansielle instrumenter klassifiseres i Finansielle eiendeler målt til amortisert kost, Finansielle eiendeler og forpliktelser utpekt til virkelig verdi over resultat (FVO), Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost, samt Finansielle derivater.

(Beløp i NOK 1 000 000)

2020	Totalt	Til virkelig verdi			Amortisert kost
		FVO	Pliktig virkelig verdi	Virkelig verdisikring	
Fordringer på kredittinstitusjoner	18 950	0	0	0	18 950
Andre pengemarkedsinnskudd	1 712	0	0	0	1 712
Utlån til kunder	321 874	110 423	0	0	211 452
Sertifikater og obligasjoner	127 108	101 225	0	0	25 883
Finansielle derivater	25 176	0	18 589	6 587	0
Sum finansielle eiendeler	494 820	211 647	18 589	6 587	257 997
Gjeld til kredittinstitusjoner	13 871	0	0	0	13 871
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	20 045	-	0	0	20 045
Obligasjonsgjeld	413 717	175 317	0	0	238 400
Finansielle derivater	28 341	0	28 033	309	0
Ansvarlig kapital	2 106	2 106	0	0	0
Sum finansiell gjeld	478 080	177 423	28 033	309	272 316

2019	Totalt	Til virkelig verdi			Amortisert kost
		FVO	Pliktig virkelig verdi	Virkelig verdisikring	
Fordringer på kredittinstitusjoner	18 181	0	0	0	18 181
Andre pengemarkedsinnskudd	3 244	394	0	0	2 850
Utlån til kunder	310 912	95 014	0	0	215 898
Sertifikater og obligasjoner	111 111	89 397	0	0	21 714
Finansielle derivater	15 025	0	12 095	2 929	0
Sum finansielle eiendeler	458 472	184 805	12 095	2 929	258 643
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 462	0	0	0	4 462
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	2 631	0	0	0	2 631
Obligasjonsgjeld	403 913	170 856	0	0	233 057
Finansielle derivater	27 425	0	27 046	379	0
Ansvarlig kapital	1 987	1 987	0	0	0
Sum finansiell gjeld	440 418	172 844	27 046	379	240 149

NOTE 11

FINANSIELLE INSTRUMENTER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI

(Beløp i NOK 1 000 000)

Regnskapsprinsipper for måling av virkelig verdi

Finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi er kategorisert i virkelig verdi hierarkiet. Hvert finansielt instrument grupperes etter følgende nivåfordeling, til på det laveste nivået som har avgjørende betydning for den totale målingen av virkelig verdi.

Nivå 1

For verdipapirer som omsettes i et aktivt marked med observerbar og regelmessig kursnotering benyttes noterte priser på balansedagen i måling av virkelig verdi. Banken benytter markedspriser levert av internasjonale dataleverandører (Bloomberg). De innhentede prisene anses å tilhøre nivå 1 dersom de representerer faktiske markedstransaksjoner for instrumentet.

Nivå 2

For finansielle instrumenter hvor det ikke finnes tilgjengelig observerbare priser i et aktivt marked benyttes noterte priser på lignende instrumenter i et aktivt marked, eller verdsettelsesmetoder der vesentlig input er basert på observerbare markedsdata (levert av Reuters). Input benyttet inkluderer:

- observerbare markedsrenter, basisspreader, valutakurser, aksjeindekser, aksjekurser, råvareindekser og volatiliteter
- noterte priser og kredittspreader på balansedato på tilsvarende instrumenter fra samme utsteder med ulik løpetid hvor det gjøres justeringer for løpetidsforskjeller
- noterte priser og kredittspreader på balansedato på tilsvarende instrumenter fra samme utsteder i en annen valuta, hvor det gjøres justeringer for basisspread til aktuell valuta
- faktiske handler i identiske instrumenter hvor det gjøres justeringer for endringer i markedsparametere mellom handelsdato og balansedato
- mer likvide instrumenter fra samme utsteder med tilsvarende løpetid som tillegges en likviditetspremie som reflekterer den manglende likviditet i det aktuelle instrumentet
- potensielle nyttestedelser av tilsvarende instrument fra samme utsteder

Nivå 3

Nivå 3 omfatter finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked og hvor virkelig verdi fastsettes ved hjelp av verdsettelsesmetoder der vesentlig input består av ikke-observerbare data.

For sertifikater og obligasjoner i nivå 2 og nivå 3 benyttes ofte samme input, men vesentligheten av justeringer av markedsparametere, og i hvilken grad justering baseres på observerbare data, tillegges vekt når instrumentet skal grupperes i henhold til IFRS 13. Annen input som benyttes i verdifastsettelsen inkluderer:

- prisestimater for tilsvarende aktivklasser fra markedsaktører
- markedsindekser, både obligasjonsindekser og kredittderivatindekser for tilsvarende aktivklasser
- ikke-bindende prisforespørsler til markedsaktører
- historiske eller teoretiske volatiliteter

Opplysninger om verdsettelsesmetoder

For finansielle instrumenter som blir kategorisert i virkelig verdi hierarkiet over flere perioder, kontrolleres det om det har vært bevegelser mellom nivåene i virkelig verdi hierarkiet, ved hver periodeslutt. De finansielle instrumentenes struktur og egenskaper definerer hvilke verdsettelsesmetoder som benyttes for å fastsette virkelig verdi i Nivå 2 og 3. Virkelig verdi av instrumenter uten opsjonselementer fastsettes ved hjelp av en diskonteringsmetode, hvor diskonteringsrenten utledes av relevante observerbare pengemarkedsrenter samt andre vesentlige risikofaktorer som har betydning for verdiutviklingen. Dersom slike risikoparametere ikke kan observeres på balansedagen, gjøres det vurderinger og anvendes estimater ved fastsettelse av virkelig verdi. Finansielle instrumenter med opsjonselementer verdsettes ved hjelp av både en diskonteringsmetode og opsjonsprisindeksmodeller som bruker både markedsdata og estimater som parametere. De mest signifikante ikke-observerbare parametere benyttet i verdsettelse i Nivå 2 og 3, hvor ledelsen gjør vurderinger om anvendte estimater, omfatter estimerte kredittisikopåslag for finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked.

2020	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Andre pengemarkedsinnskudd	0	0	0	0
Utlån til kunder	0	14 544	95 878	110 423
Sertifikater og obligasjoner	85 391	8 065	7 769	101 225
Finansielle derivater	0	22 599	2 576	25 176
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	85 391	45 209	106 223	236 823
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Serifikater og kortsiktige låneopptak	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	14 992	111 638	48 687	175 317
Finansielle derivater	0	19 464	8 878	28 341
Ansvarlig lånekapital	0	0	2 106	2 106
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi	14 992	131 101	59 671	205 764

For sertifikater og obligasjoner allokert til nivå 1 31.12.20 er beholdninger for 2,5 mrd kroner overført fra nivå 2 til nivå 1 i perioden.

2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Andre pengemarkedsinnskudd	0	394	0	394
Utlån til kunder	0	13 576	81 437	95 014
Sertifikater og obligasjoner	67 818	14 172	7 407	89 397
Finansielle derivater	0	12 925	2 099	15 025
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	67 818	41 067	90 943	199 829
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Sertifikater og kortsiktige låneopptak	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	14 460	90 240	66 156	170 856
Finansielle derivater	0	17 948	9 475	27 425
Ansvarlig lånekapital	0	0	1 987	1 987
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi	14 460	108 187	77 618	200 268

For sertifikater og obligasjoner allokert til nivå 1 31.12.19 er beholdninger for 4 mrd kroner overført fra nivå 2 til nivå 1 i perioden.

Opplysninger om virkelig verdi

Eiendeler og gjeld som måles til virkelig verdi er i tabellen over fordelt på de tre nivåene i verdsettelseshierarkiet, som er beskrevet i regnskapsprinsippene ovenfor.

Alle endringer i virkelig verdi justerer balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser og resultatføres enten på linjen "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter" eller på linjen «Verdiendring som skyldes endring i egen kreditt risiko» i totalresultatet.

Banken har utarbeidet overordnede og utfyllende retningslinjer for verdsettelse som beskriver prinsipper for verdsettelse av finansielle instrumenter. Hovedprinsippet er at virkelig verdi skal måles til verdien eiendelen kan selges for eller gjeld kjøpes tilbake/overføres til. Det skal i så stor grad som mulig benyttes observerbare data i verdsettelsen og gjøres kvalitetssikring mot alternative kilder. Retningslinjene angir også hyppigheten av verdsettelsen av forskjellige instrumenttyper og prosedyrer for kontroll av virkelig verdi.

Fordringer på kredittinstitusjoner og andre pengemarkedsinnskudd

Fordringer på kredittinstitusjoner og andre pengemarkedsinnskudd (kontanter, pengemarkedsinnskudd og stilt kontantsikkerhet) måles til amortisert kost.

Andre pengemarkedsinnskudd

Andre pengemarkedsinnskudd måles til virkelig verdi dersom de er sikret med en derivatkontrakt.

Utlån til kunder

Nivå 2: Korte sertifikatlån har løpetid og/eller rentebetingelser som gir kunden større fleksibilitet til å bytte kredittgiver dersom markedsbetingelsene endrer seg. Dette medfører større konkurranse og bedre likviditet i låne markedet, og gjør at observerbare priser på nye lån kan benyttes som input i verdsettelse av disse utlansproduktene.

Nivå 3: Fastrentelån innvilges på individuell basis og omsettes ikke i et aktivt annenhåndsmarked. Observerbare markedspriser

er dermed ikke tilgjengelig etter kontraktsinngåelse på de fleste lån. Et vesentlig element i verdifastsettelsen av slike lån er kreditt risikopåslag, som estimeres på hver balansedato. Kreditt risikoen anses å være lik for alle norske kommuner. I fravær av observerbare kredittspreader gjør ledelsen forutsetninger og estimerer relevante kreditt risikopåslag for forskjellige løpetider basert på priser på lån gitt i en periode nærmere balansedagen. Det benyttes lån fra en begrenset tidsperiode inntil rapporteringstidspunktet ved fastsettelse av kreditt påslaget for å sikre tilstrekkelige data og representative estimater. I tillegg gjøres det en vurdering av om forhold opp mot balansedagen tilsier at den valgte tidsperioden ikke tilstrekkelig reflekterer markedsforskuldene på rapporteringstidspunktet.

Sertifikater og obligasjoner

Verdifastsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked med flere villige kjøpere og selgere gir et estimat på virkelig verdi med lavest grad av verdsettelses usikkerhet (nivå 1). Som input for Nivå 1-verdsettelse benyttes priser på sertifikater og obligasjoner stilt av internasjonale datatilbydere (Bloomberg), som representerer faktiske markedstransaksjoner. Slike tredjepartspriser benyttes også delvis innenfor nivå 2, men hvor prisen ikke anses å reflektere tilstrekkelig likviditet til å allokere beholdningen til nivå 1.

Virkelig verdi av sertifikater og obligasjoner uten tilstrekkelig grad av noterte priser i et aktivt marked på balansedato beregnes ved å diskontere fremtidige kontantstrømmer med diskonteringsrenter utledet av observerbare pengemarkedsrenter (deler av nivå 2 og nivå 3). Diskonteringsrentene justeres for kreditt- og likviditetsrisiko knyttet til de aktuelle verdipapirene basert på observerbare markedsdata i så stor grad som mulig. Justeringen for kreditt- og likviditetsrisiko foretas for grupper av verdipapirer basert på utsteders rating, valuta, løpetid, underliggende eksponering og geografisk beliggenhet. På hver rapporteringsdato allokeres verdipapirene til nivå . I noen grad, i tilfeller med lite aktivitet i markedet for verdipapiret eller tilsvarende verdipapirer, benyttes ikke-observerbare estimerte kreditt risikopåslag. Der dette er vesentlig for verdsettelsen allokeres verdipapiret til nivå 3, noe som reflekterer betydelig usikkerhet knyttet til fastsettel-

sen av virkelig verdi.

Obligasjonsgjeld

Obligasjonsgjelden deles inn i fire hovedgrupper ut fra hvilket innlånsprodukt og derav lånedokumentasjon som benyttes. De fire gruppene er offentlige (noterte) benchmark-lån i USD og Euro, lån i offentlige nisjemarkeder, privatplasserte lån og retail lån. De to første gruppene er offentlige (noterte) syndikerte lån i ulike valutaer hvor utstedelsens størrelse utgjør den primære forskjellen mellom de to gruppene. For noterte benchmark obligasjoner eksisterer det noterte priser i et aktivt marked, og disse anses å tilhøre nivå 1, med begrenset verdsettelsesusikkerhet. Disse obligasjonene er i hovedsak sikringsbokført, se note 12 og 13. For lån i offentlige nisjemarkeder finnes det også til dels noterte priser, men aktiviteten og likviditeten er noe lavere slik at det vurderes at disse tilhører nivå 2, og innehar noe verdsettelsesusikkerhet. Det benyttes en diskontert kontantstrømmmodell i verdsettelsen, der input er markedsrenter, noterte priser og priser på sammenlignbare instrumenter justert for forskjeller i løpetid, størrelse og valuta. Priser på nye utstedelser benyttes i tillegg som en viktig indikator i verdsettelsen, samt at banken gjør ikke-bindende prisforespørsler mot meglere.

Den tredje gruppen av utstedte obligasjoner er privatplasserte lån hvor obligasjonens betingelser spesialtilpasses en enkelt investor. Den siste hovedgruppen er retail lån, dvs. lån solgt til ikke-profesjonelle aktører. Obligasjonslåne i disse to gruppene er ikke noterte og omsettes normalt ikke i annenhåndsmarkedet. I tillegg er dette noen grad produkter med opsjonselementer knyttet til aksjekurser, aksjeindekser, valutakurser eller råvarepriser. Noterte/observerbare priser er ikke tilgjengelige for obligasjonen, og normalt benyttes ikke-observerbare data i vesentlig grad i verdsettelsen. Disse innlånstypene er allokert til Nivå 3 i verdsettelseshierarkiet, og innehar betydelig usikkerhet

knyttet til verdsettelsen. Valg av metode og relevante inndata for verdsettelsen er betinget av obligasjonslånets struktur og vilkår. Alle obligasjonslåne i disse gruppene verdsettes ved hjelp av en diskonteringsmetode, hvor inndata er markedsrenter og kredittpåslag utledet av prisene som stilles til meglere via bankens informasjonskanaler. Kredittpåslaget anses for disse gruppene som en ikke-observerbar parameter, dvs et estimat, se nedenfor. For obligasjoner med opsjonselementer benyttes i tillegg opsjonsprisindeksmodeller, for å beregne forventede kontantstrømmer. I disse tilfellene brukes markedsrenter, valutakurser, aksjekurser eller aksjeindeksverdier og implisitte eller historiske volatiliteter som parametere.

Finansielle derivater

Derivatkontrakter som inngås i virksomheten benyttes i økonomiske sikringer av rente- og valutarisiko og annen markedsrisiko i innlån, og er unoterte OTC-kontrakter. For basisswapavtaler USD-NOK, USD-EUR og EUR-NOK, FX-swapper, renteswapper, FRA-avtaler og ordinære rente- og valutaswapper uten opsjonselementer fastsettes virkelig verdi ved å diskontere fremtidige kontantstrømmer. Diskonteringsrenten utledes av observerbare markedsdata som basisspreader og swaprentekurver. Disse kontraktene allokeres til nivå 2, men med til dels stor grad av aktivitet i markedene for nye kontrakter og relevante markedsparametere. Rente- og valutaswapper eller renteswapper som er økonomisk sikring av innlån med opsjonselementer, verdsettes som for tilhørende obligasjoner ved hjelp av en kombinasjon av diskontering av kontantstrømmer og opsjonsprisindeksmodeller. Disse allokeres til nivå 3 grunnet vesentlig bruk av ikke-observerbare inndata i form av volatiliteter.

Se ovenfor under regnskapsprinsippene for ytterligere informasjon om verdsettelsesmetoder innenfor nivå 2 og 3.

Det gjøres analyser av virkelig verdi og periodens verdiendring

Avstemming av endringer i nivå 3	Utlån til kunder	Sertifikater og obligasjoner	Obligasjonsgjeld	Ansvarlig lånekapital	Finansielle derivater
Balansført verdi per 31. desember 2019	81 437	7 406	66 156	1 987	-7 376
Kjøp	0	4 430	0	0	0
Salg	0	0	- 636	0	17
Nye utstedelser	31 433	0	- 602	0	0
Nedbetaling	-20 250	-2 358	-13 068	0	-2 543
Overføring til Nivå 3	3 003	2 976	0	0	0
Overføring ut av Nivå 3	-3 420	-4 419	0	0	0
Gevinst/tap resultatført i perioden	3 676	- 267	-3 164	118	3 601
Balansført verdi per 31. desember 2020	95 879	7 768	48 687	2 106	-6 302

	Utlån til kunder	Sertifikater og obligasjoner	Obligasjonsgjeld	Ansvarlig lånekapital	Finansielle derivater
Balansført verdi per 31. desember 2018	71 496	3 616	75 822	1 982	-17 106
Kjøp	0	12 765	0	0	4 089
Salg	0	-501	-276	0	0
Nye utstedelser	34 747	0	7 599	0	0
Nedbetaling	-25 233	-5 167	-22 103	0	-5 991
Overføring til Nivå 3	1 929	804	0	0	0
Overføring ut av Nivå 3	-3 297	-3 111	0	0	0
Gevinst/tap resultatført i perioden	1 796	-1 000	5 115	5	11 632
Balansført verdi per 31. desember 2019	81 437	7 406	66 156	1 987	-7 376

Beskrivelse av vesentlige ikke-observerbare data benyttet i verdsettelsen, innenfor nivå 3

I tilfeller med svært liten eller ingen markedsaktivitet for det relevante instrumentet baseres verdsettelsen i vesentlig grad på estimater som inndata til modellen. Det vesentligste estimatet omfatter et påslag til den relevante rentekurven. For egen obligasjonsgjeld inkluderer påslaget likviditetsrisiko, egen kredittisiko og markedsrisikoen i det aktuelle valutamarkedet. Målt i USD rente varierer påslagene fra LIBOR -64 bp for de laveste påslagene på kort løpetid, til LIBOR +141 bp for de høyeste påslagene på lengre løpetid. For sertifikater og obligasjoner som verdsettes ved bruk av modell inkluderer rentepåslaget likviditetsrisiko, kredittisiko hos utsteder og markedsrisikoen i det aktuelle valutamarkedet. Målt i USD rente varierer påslagene fra LIBOR -17 bp til LIBOR +43 bp. Andre vesentlige ikke-observerbare inndata omfatter volatiliteter innenfor opsjonspringsmodeller, der dette er relevant. Utover dette er parameterne som benyttes i verdsettelsen av instrumenter med opsjonselementer i hovedsak observerbare.

Sertifikater og obligasjoner til en verdi av 5,3 milliarder kroner ble i 2020 overført fra nivå 3 til nivå 1 eller nivå 2, basert på bedre likviditet for de aktuelle verdipapirene. For utlån til kunder skyldes overføring ut av nivå 3 at kunder avslutter en periode med fastrentebinding, det vil si at det skjer et produktskifte.

Det totale kredittpåslaget og dermed rentekurven er sensitiv for endring i enhver underliggende bestanddel. Ved endring i kredittpåslag, likviditetsrisiko eller markedsrisiko i det aktuelle valutamarkedet, vil dette således påvirke virkelig verdi for instrumentet. Se sensitivitetsanalysen i følgende tabell for virkningen av 10 bp økning av diskonteringsrenten.

Sensitivitetsanalyse nivå 3 - rentekurve	2020		2019	
	Bokført verdi	Sensitivitet	Bokført verdi	Sensitivitet
Utlån til kunder	95 878	-394	81 437	-310
Sertifikater og obligasjoner	7 769	-15	7 407	-21
Finansielle derivater	-6 302	-147	-7 376	-327
Obligasjonsgjeld	-48 687	147	-66 156	322
Ansvarlig lånekapital	-2 106	14	-1 987	15
Totalt	46 552	-395	13 324	-320

Sensitivitet i Nivå 3 måles som endring i virkelig verdi av finansielle instrumenter ved 10 bp økning i diskonteringsrenten.

En økning i diskonteringsrenten brukt for verdsettelse av utlån allokert til nivå 3 for alle løpetider med 10 bp medfører eksempelvis reduksjon i verdi av disse utlånene på 394 mill kroner. En slik økning i diskonteringsrenten kan eksempelvis tenkes basert på et økt kredittpåslag på tvers av alle løpetider. Tilsvarende vil en økning i diskonteringsrenten på 10 bp for sertifikater og obligasjoner allokert til nivå 3 medføre en uvesentlig reduksjon i verdi av disse obligasjonene. For obligasjonsgjeld allokert til nivå 3 vil en økning i diskonteringsrenten på 10 bp medføre at verdien av obligasjonene reduseres med 147 mill kroner, og medføre en urealisert gevinst. Dersom dette skyldes økt kredittpåslag vil en tilhørende verdiendring innregnes i totalresultatet, mens om det skyldes økt rente vil verdiendringen innregnes i resultatregnskapet. Dersom tabellen ovenfor forutsetter samme endring for alle løpetider i rentekurven, kan det også tenkes at en endring vil være forskjellig for forskjellige deler av kurven.

Ved endring i virkelig verdi av en utstedt obligasjon basert på endring i en parameter som inngår i opsjonsprising, enten den er ikke-observerbar eller observerbar, vil det finne sted en om lag like stor endring i verdi for tilhørende sikringsderivat, med motsatt fortegn, slik at disse verdiendringene (gevinstene/tapene) i hovedsak utligner hverandre og har liten netto resultateffekt. Innlån med opsjonselementer knyttet til aksjer eller aksjeindekser er én type utstedt obligasjon hvor aksjeeksponeringen er sikret fullt ut med en derivatkontrakt, og hvor volatilitet er en vesentlig ikke-observerbar parameter i opsjonsprisingen både for obligasjonen og for tilhørende derivat.

Tabellen nedenfor viser verdisensitiviteten knyttet til en 10% økning i volatilitet, for slike innlån og tilhørende finansielle derivater. Tabellen viser også at netto resultateffekt er null. Dette er også tilfellet for andre typer innlån med opsjonselementer.

Sensitivitetsanalyse nivå 3 - volatilitet	2020		2019	
	Balanseført verdi	Urealisert verdi- endring	Balanseført verdi	Urealisert verdi- endring
Obligasjonsgjeld - med opsjonselement knyttet til aksjer eller aksjeindekser	- 713	0,1	-4 685	43
Finansielle derivater - med opsjonselement knyttet til aksjer eller aksjeindekser	- 65	-0,1	-152	-43
Totalt	- 778	0	-4 837	0

Tabellen nedenfor viser hvor mye av totale resultatførte verdiendringer i 2020 og 2019 som skyldes eiendeler og gjeld allokeret til nivå 3.

Nivå 3 urealisert verdiendring i perioden	2020		2019	
	Balanseført verdi	Urealisert verdi- endring	Balanseført verdi	Urealisert verdi- endring
Utlån til kunder	95 878	2 837	81 437	-389
Sertifikater og obligasjoner	7 769	90	7 407	-11
Obligasjonsgjeld	-48 687	1 065	-66 156	-9 336
Finansielle derivater	-6 302	-1 069	-7 376	9 518
Ansvarlig lån	-2 106	-119	-1 987	-5
Totalt	46 552	2 805	13 325	-223

Beløpene i kolonnene "Urealisert verdiendring" i tabellen inngår i linjen "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter" i resultatregnskapet.

NOTE 12

FINANSIELLE INSTRUMENTER MÅLT TIL AMORTISERT KOST

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2020		2019	
	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
Fordringer på kredittinstitusjoner	18 950	18 950	18 181	18 181
Andre pengemarkedsinnskudd	1 712	1 712	2 850	2 850
Utlån til kunder	211 452	214 436	215 898	216 016
Sertifikater og obligasjoner, kategorisert som Amortisert kost	25 883	25 937	21 715	21 733
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost	257 997	261 035	258 644	258 780
Gjeld til kredittinstitusjoner	13 871	13 871	4 462	4 462
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	20 045	20 045	2 631	2 631
Obligasjonsgjeld	238 400	236 455	233 057	232 967
Sum finansiell gjeld målt til amortisert kost	272 316	270 371	240 149	240 060

Opplysninger om nivået innenfor virkelig verdi hierarkiet, for finansielle instrumenter hvor det opplyses om virkelig verdi.

2020	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån til kunder	0	175 161	39 275	214 436
Sertifikater og obligasjoner	23 265	400	2 271	25 937
Sum virkelig verdi av finansielle eiendeler	23 265	175 561	41 546	240 373
Obligasjonsgjeld	184 562	51 893	0	236 455
Sum virkelig verdi av finansielle forpliktelser	184 562	51 893	0	236 455

2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån til kunder	0	181 985	34 032	216 016
Sertifikater og obligasjoner, kategorisert som Utlån og Fordringer	17 653	2 282	1 798	21 733
Sum virkelig verdi av finansielle eiendeler	17 653	184 267	35 830	237 750
Obligasjonsgjeld	160 528	72 439	0	232 967
Sum virkelig verdi av finansielle forpliktelser	160 528	72 439	0	232 967

Opplysninger om virkelig verdi

Se Note 11. Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi for opplysninger om virkelig verdi måling.

For gjeld som inngår i sikringsforhold som sikringsobjekter (obligasjonsgjeld klassifisert som målt til amortisert kost, se note 13 Sikringsbokføring) beregnes verdiendring som skyldes sikret risiko. Denne verdiendringen justerer balansført verdi og resultatføres på linjen Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter. For dette formål benyttes også diskontering av kontantstrømmer, men hvor diskonteringsrenten kun reflekterer sikret risiko (rente- og valutaelement).

Fordringer på og gjeld til kredittinstitusjoner

Fordringer på og gjeld til kredittinstitusjoner inkluderer kortsiktige pengemarkedsplasseringer eller lån med avtalt løpetid gjort med andre finansinstitusjoner, samt stilt og mottatt kontantsikkerhet og innskudd i bank uten avtalt løpetid. Grunnet kort løpetid er den virkelige verdien tilnærmet lik hovedstolen.

Andre pengemarkedsinnskudd

Andre pengemarkedsinnskudd inkluderer pengemarkedsinnskudd til ikke-finansielle institusjoner og måles til amortisert kost, dersom de ikke er sikret med en derivatkontrakt.

Utlån til kunder

Nivå 2: P.t. lån, Nibor-lån med flytende margin og Nibor-lån med fast margin (løpetid under 1 år) har løpetid og/eller rentebetingelser som gir kunden større fleksibilitet til å bytte kredittgiver dersom markedsbetingelsene endrer seg. Dette medfører større konkurranse og bedre likviditet i lånemarkedet, og gjør at observerbare priser på nye lån kan benyttes som input i verdsettelse av disse utlånsproduktene.

Nivå 3: Nibor-lån med fast margin (løpetid over 1 år) innvilges på individuell basis og omsettes ikke i et aktivt marked.

Obligasjonsgjeld

Obligasjonslån som måles til amortisert kost består i hovedsak av offentlige benchmark-lån i USD og Euro eller lån i offentlige nisjemarkeder samt obligasjonslån med flytende rente (FRN)

NOTE 13

SIKRINGSBOKFØRING

(Beløp i NOK 1 000 000)

Regnskapsprinsipper for sikringsbokføring

KBN anvender virkelig verdisikring for enkelte økonomiske sikringer av rente- og valutarisiko ihht. IFRS 9. Virkelig verdisikring kommer til anvendelse når den økonomiske sikringen tilfredsstiller kravene til sikringsbokføring på individuell transaksjonsnivå, ved at et sikringsinstrument er direkte knyttet til et sikret objekt (hedge ratio 1:1). Ved inngåelse av sikringsforhold som sikringsbokføres skjer det en øremerking og dokumentasjon av sikringsforholdet og selskapets mål og strategi for risikohåndtering ved å inngå sikringen. Dokumentasjonen inkluderer identifisering av sikringsforholdet, arten av risiko som sikres (renterisiko) og etterfølgende effektivitetstesting. Sikringene vurderes løpende og ineffektivitet resultatføres. Sikringsinstrumenter måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultat. Verdiendringer på sikringsobjektet som skyldes den sikrede risikoen (endringer i markedsrenter, dvs lange interbank

Balansført verdi av finansielle instrumenter i virkelig verdisikring	2020	2019
Sertifikater og obligasjoner	0	0
Obligasjonsgjeld	191 426	165 328
Finansielle derivater	6 278	2 550
Totalt	197 704	167 879

Resultatførte verdiendringer på finansielle instrumenter i virkelig verdisikring	2020	2019
Sertifikater og obligasjoner	0	0
Obligasjonsgjeld	-3 469	-3 472
Finansielle derivater	3 315	3 400
Totalt	-154	-72

Netto resultatførte verdiendringer i virkelig verdisikringer skyldes verdiendringer som følge av endrede markedsrenter, dvs sikret risiko. For sikringsinstrumentet (det finansielle derivatet) resultatføres den fulle endringen i virkelig verdi, da disse måles til virkelig verdi.

Forfallsprofil balansført verdi av obligasjonsgjeld i virkelig verdisikring

	0-1 år	1-3 år	3-5 år	> 5 år	SUM
Balansført verdi målt til amortisert kost	-33 423	-62 356	-51 394	-38 823	-185 996
Verdiendring (sikret risiko)	- 457	-2 301	-1 581	-1 091	-5 430
Total balansført verdi	- 33 881	-64 656	-52 975	-39 914	-191 426

Akkumulert ineffektivitet per 31.12.2020 er NOK 32 millioner.

Som et resultat av referanserentereformen kan det være noe usikkerhet knyttet til tidspunktet for og / eller størrelsen av IBOR-baserte kontantstrømmer for sikringsobjekter eller sikringsinstrumenter i perioden frem til erstatningen av eksisterende referanserenter med alternative referanserenter. Dette kan føre til usikkerhet om sikringsforholdets prospektive effektivitet.

KBN etablerte i 2019 en prosjektgruppe som forbereder til, og vurderer konsekvensene av endringene i referanserenter. Gruppen er organisert som et tverrfaglig prosjekt som står for den operative tilpasningen, herunder systemløsninger for korrekte målinger og konvertering av porteføljen samt kartlegging og håndtering av finansielle risikoer for KBN.

Tabellen nedenfor viser nominelle størrelser av derivater i sikringsforhold som vil bli påvirket av IBOR-reformen. Beløpene gir en oversikt over tilnærmet omfang av risikoeksponeringen banken styrer gjennom sikringsbokførte forhold fordelt på respektive rentekurver.

Rentekurve	Sikret risiko, nominelt beløp
AUD Libor (3m)	2 312
CHF Libor (3m)	968
EUR :STD	35 086
NOK BASIS 3M6M	1 350
USD :STD	145 488
SUM	185 204

NOTE 14

FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER OG ANDRE PENGEMARKEDSINNSKUDD

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2020	2019
Fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	190	459
Fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	2	641
Kontanter stilt som sikkerhet for derivateksponering	18 758	17 080
Sum fordringer på kredittinstitusjoner	18 950	18 181

	2020	2019
Andre pengemarkedsinnskudd	1 712	3 244
Sum andre pengemarkedsinnskudd	1 712	3 244

NOTE 15

UTLÅN TIL KUNDER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2020	2019
Hovedstol	318 230	309 758
Påløpte renter	985	1 318
Justering til virkelig verdi	2 659	-183
Forventet kredittap	-25	-11
Totalt utlån	321 849	310 881
Andre utlån	25	31
Sum utlån til kunder	321 874	310 912

Geografisk fordeling av hovedstol	2020	2019
Agder	21 006	21 757
Innlandet	24 405	24 545
Møre og Romsdal	17 708	17 041
Nordland	24 108	22 254
Oslo	13 880	8 539
Rogaland	23 745	24 147
Troms og Finnmark	21 506	20 186
Trøndelag	35 551	31 793
Vestfold og Telemark	18 730	18 602
Vestland	38 439	42 269
Viken	79 153	78 625
Totalt	318 230	309 758

NOTE 16

FORVENTET KREDITTAP

Regnskapsprinsipper for forventet kredittap

For alle utlån og sertifikater og obligasjoner som måles til amortisert kost gjøres det på rapporteringstidspunktet en allokering av eiendelen til trinn 1, 2 eller 3.

Eiendelen allokeres til trinn 1 ved førstegangs innregning i form av utstedelse av lån eller kjøp. På etterfølgende rapporteringstidspunkt inneberer Trinn 1 ingen betydelig økning i kredittrisikoen siden førstegangsinnregning, trinn 2 innebærer en betydelig økning i kredittrisikoen siden førstegangsinnregning, mens trinn 3 innebærer at eiendelen anses kredittforringet. For eiendeler i trinn 1 beregnes et 12-måneders forventet kredittap som innregnes i resultatregnskapet og balansen. For eiendeler i trinn 2 og 3 beregnes et forventet kredittap for hele eiendelens levetid, som innregnes i resultatregnskapet og balansen.

For eiendeler i trinn 1 og 2 innregnes renteinntekt for eiendelen basert på hele hovedstolen, mens for eiendeler i trinn 3 innregnes renteinntekt basert på eiendelens amortiserte kost, dvs etter fratrett av avsetning for tap. Forventet tap beregnes per instrument/lån basert på eksponering ved mislighold, sannsynlighet for mislighold og tap ved mislighold, alle estimert på rapporteringstidspunktet.

KBN benytter tre scenarier i sin modell for beregning av forventet kredittap. Videre justeres de normaliserte tapssannsynlighetene for markedsconjunkturer i tråd med aktuelle markedsforhold på rapporteringstidspunktene. Periodens endring i samlet beløp for forventet kredittap innregnes i resultatregnskapet på linjen «Forventet kredittap». Innenfor trinn 1 benyttes sannsynligheten for mislighold innenfor de neste 12 måneder og tap gjennom levetiden basert på mislighold innenfor de neste 12

måneder, mens innenfor trinn 2 og 3 benyttes sannsynligheten for mislighold i eiendelens fulle levetid og tap knyttet til dette.

Endringer i utsteders rating eller store utslag i KBNs interne kredittvurderingsmodell benyttes som en indikator på om det har funnet sted en betydelig økning i kredittrisikoen siden førstegangs innregning slik at eiendelen skal allokeres til trinn 2. For utlånskunder skal det vurderes om slik forverring har funnet sted dersom det vedtas betalingsinnstilling i henhold til kommuneloven. En vurdering som kredittforringet eller allokering til trinn 3 omfatter for utlån hendelser som resulterer i faktiske kredittap, eller betalingsforsinkelser på minst 90 dager over en viss størrelse. Faktiske kredittap har aldri funnet sted. For obligasjoner og sertifikater vil dette utløses av hendelser som betalingsforsinkelser, konkursbegjæring eller restrukturering på grunn av finansielle problemer.

Det er regnskapsført endring i forventede kredittap på utlån og obligasjonsinvesteringer på 14 millioner kroner i året basert på koronakrisen, nasjonalt og internasjonalt. Dette er en økning av bankens totale tapsavsetninger fra 12 millioner kroner til 26 mill kroner grunnet økt usikkerhet i realøkonomien, men bankens tapsavsetninger er allikevel relativt begrensede på grunn av at norske kommuner ikke kan gå konkurs, det oppleves ikke vesentlige betalingsproblemer i kommunal sektor, og bankens likviditetsportefølje er av svært høy kredittkvalitet. Følgende tabell viser forventet kredittap som del av balanseført verdi av utlån og sertifikater og obligasjoner ved utløpet av perioden.

(Beløp i NOK 1 000 000)	31. desember 2020		31. desember 2019
	Balanseført verdi	Forventet kredittap	Forventet kredittap
Utlån til kunder	211 452	-25	-11
Sertifikater og obligasjoner	25 889	-1	-1
Totalt	237 340	-26	-12

Tabellen nedenfor viser en spesifikasjon av periodens endring i forventet kredittap som inngår i resultatregnskapet.

(Beløp i NOK 1 000)	31. desember 2020
Utlån til kunder	-13 273
Sertifikater og obligasjoner	-259
Totalt	-13 532

Følgende tabell viser fordeling av KBNs forventede kredittap per 31. desember 2020 på trinn 1, 2 og 3. Ifht. nedskrivningsprinsippene i IFRS 9 *Finansielle instrumenter*, innebærer Trinn 1 ingen betydelig økning i kredittrisikoen siden innregning av eiendelen. Trinn 2 innebærer en slik betydelig økning, mens trinn 3 innebærer at eiendelen er kredittforringet.

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
Utlån til kunder	-25	0	0
Sertifikater og obligasjoner	-1	0	0
Sum forventet kredittap	-26	0	0

NOTE 17

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

(Beløp i NOK 1 000 000)

Sertifikater og obligasjoner fordelt per type utsteder	2020	2019
Norge		
Utstedt av andre	17 415	16 584
Utland		
Utstedt av offentlige ¹	61 557	75 285
Utstedt av andre	48 137	19 243
Sum sertifikater og obligasjoner	127 108	111 111

¹Herunder sertifikater og obligasjoner utstedt eller garantert av stater, sentralbanker, delstater, regionale myndigheter og multilaterale utviklingsbanker

Sertifikater og obligasjoner fordelt på gjenværende løpetid	2020	2019
Under 1 år	48 296	40 923
1-5 år	78 637	60 604
Over 5 år	175	9 584
Sum sertifikater og obligasjoner	127 108	111 111

NOTE 18

ANDRE EIENDELER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2020	2019
Immaterielle eiendeler	131	126
Leieavtaler	28	43
Varige driftsmidler	8	2
Andre eiendeler	2	2
Sum andre eiendeler	169	172

Immaterielle eiendeler består av to fagsystemer, nye internettsider, ny kundeportal og datavarehus. Finanssystemet ble tatt i bruk i 2015 og utlånsportalen i 2016, ny nettside i desember 2019, mens kundeportalen og datavarehuset ble tatt i bruk i 2020. Alle avskrives lineært over forventet levetid.

ANNEN GJELD

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2020	2019
Leverandørgjeld	1	3
Offentlige avgifter	10	8
Leieavtaler	30	37
Diverse kortsiktig gjeld	6	-5
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente renter	15	12
Sum annen gjeld	63	55

NOTE 19

GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2020	2019
Kontanter mottatt som sikkerhet for derivateksponering	13 137	4 462
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	20 778	2 631
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	33 915	7 093

NOTE 20

OBLIGASJONGJELD OG SERTIFIKATER OG ANDRE KORTSIKTIGE LÅNEOPPTAK

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2020	2019
Obligasjongjeld per 1. januar (nominell verdi)	400 489	414 603
Nye utstedelser	107 822	72 508
Nedbetalinger*	-107 727	-95 981
Amortisering**	1 425	1 417
Valutajustering	3 441	7 943
Obligasjongjeld ved periodens slutt (nominell verdi)	405 451	400 489
Påløpte renter	4 327	4 402
Justering til virkelig verdi	3 939	-978
Herav verdiendring som skyldes endring egen kredittisiko	397	527
Herav verdiendring som skyldes annet	3 542	-1 505
Sum obligasjonsgjeld	413 717	403 913

	2020	2019
Sertifikatgjeld per 1. januar (nominell verdi)	2 631	0
Nye utstedelser	198 006	20 337
Nedbetalinger*	-180 621	-17 678
Amortisering**	6	1
Valutajustering	23	-30
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak ved periodens slutt	20 045	2 631

*Av nedbetalinger i 2020 utgjør tilbakekjøp 1 051 mill kroner. **Amortisering er vist på egen linje i ovenstående tabell, men inngår i Tilbakebetalinger i nedenstående tabell.

Det foreligger per 31. desember 2020 ingen brudd med betingelser i låneavtaler.

Verdiendringer som følge av endring i egen kredittisiko er beregnet som endring i kredittpåsaget KBN betaler på utstedt obligasjon i form av påslag over flytende USD rente. Dette inkluderer således verdiendring for swap i innlåns pakker basert på at banken utsteder gjeld som konverteres fra andre valutaslag til USD. Verdiendringer som skyldes endring i egen kredittisiko er innregnet i totalresultatet, mens verdiendringer som skyldes endringer i andre markedsparametere er innregnet i resultatregnskapet på linjen Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter. Verdiendringen som fremkommer i tabellen over er før skatt.

AVSTEMMING AV ENDRINGER I FORPLIKTELSER SOM ER EN DEL AV FINANSIERINGSAKTIVITETER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	Obligasjonsgjeld	Ansvarlig lånekapital
Balanseført verdi 31. desember 2019	2 631	403 913	1 987
<i>Kontantstrømmer:</i>			
Innbetaling ved utstedelse av gjeld	198 006	107 823	0
Tilbakebetaling av gjeld	-180 621	-106 301	0
<i>Endringer som ikke skyldes kontantstrømmer:</i>			
Endring påløpte renter og amortisering	6	-75	1
Endring virkelig verdi		4 917	118
Endring som følge av valutakursendring	23	3 441	
Balanseført verdi 31. desember 2020	20 045	413 717	2 106

	Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	Obligasjonsgjeld	Ansvarlig lånekapital
Balanseført verdi 31. desember 2018	0	414 603	1 982
<i>Kontantstrømmer:</i>			
Innbetaling ved utstedelse av gjeld	20 337	72 508	0
Tilbakebetaling av gjeld	-17 678	-95 981	0
<i>Endringer som ikke skyldes kontantstrømmer:</i>			
Endring påløpte renter og amortisering	1	5 819	-
Endring virkelig verdi	0	-978	5
Endring som følge av valutakursendring	-30	7 943	0
Balanseført verdi 31. desember 2019	2 631	403 913	1 987

NOTE 21

FINANSIELLE DERIVATER

KBN benytter finansielle derivater som økonomisk sikring av rente- og valutarisiko som oppstår i bankens virksomhet, og økonomisk sikring av eksponering fra opsjonselementer knyttet til innlåning. En undermengde valutarelaterte derivater har i tillegg til sin ordinære funksjon som sikringsinstrument et innebygget finansieringselement, med løpende forhåndsdefinerte innbetalinger i løpetiden og tilbakebetaling på forfall. Banken har posisjoner i swapkontrakter med motparter med A+ som gjennomsnittlig kreditt-rating, og all derivateksponering er underlagt risikorammer vedtatt av styret. Bankens innlån denominert i utenlandsk valuta kontantstrømsikres med rente- og valutaderivater til 3-måneders pengemarkedsrenter i NOK, USD og EUR.

Innlån i utenlandsk valuta konverteres til norske kroner ved bruk av basisswapper, hvor banken mottar rentebetalinger i valuta og betaler rente i norske kroner. Renterisiko som oppstår som følge av rentebinding på utlån til kunder sikres med renteswapper eller FRA-kontrakter. I likviditetsforvaltningen benyttes rente- og valutawapper for å sikre rente- og valutarisiko i verdipapirer. Banken har ingen kredittderivater i porteføljen.

Se note 22 og note 26 for informasjon om ISDA-avtaler, sikkerhetsstillelse og clearing, som reduserer motpartsrisikoen. Motpartseksponeringen måles og overvåkes løpende.

	2020			2019		
	Nominell verdi	Positiv virkelig verdi	Negativ virkelig verdi	Nominell verdi	Positiv virkelig verdi	Negativ virkelig verdi
<i>(Beløp i NOK 1 000 000)</i>						
Pliktig målt til virkelig verdi:						
Renterelaterte derivater	239 712	3 078	6 124	195 931	2 357	3 770
Valutarelaterte derivater	515 979	15 242	21 770	495 215	9 693	23 014
<i>herav hovedstol på transaksjoner med finansieringselement</i>	15 289	0	0	19 600	0	0
Egenkapitalrelaterte derivater	3 682	269	139	5 253	45	262
	759 372	18 589	28 032	696 399	12 095	27 046
Virkelig verdisikring:						
Renterelaterte derivater	181 924	6 243	309	166 263	2 591	379
Valutarelaterte derivater	3 280	344	0	3 102	339	0
	185 204	6 587	309	169 364	2 929	379
Sum finansielle derivater	944 576	25 176	28 341	865 763	15 025	27 425

Alle finansielle derivater måles til virkelig verdi over resultatet. De fleste posisjoner kategoriseres som pliktig målt til virkelig verdi innenfor IFRS 9. De resterende er utpekt som del av sikringsforhold og behandles som virkelig verdi sikring. Standard ISDA-avtaler oppfyller ikke betingelsene for netto presentasjon i balansen selv om de gir rett til motregning ved mislighold, og alle finansielle derivater presenteres dermed brutto i balansen slik at kontrakter med positiv verdi presenteres som eiendeler, mens kontrakter med negativ verdi presenteres som gjeld.

NOTE 22

KONTANTSIKKERHET OG MOTREGNING

KBN har inngått ISDA avtaler med alle motpartene for finansielle derivater. Dette innebærer at all motgående eksponering mot motparten knyttet til finansielle derivater nettes ved mislighold. I tillegg inneholder ISDA avtalen avtaler om utveksling av sikkerhetsstillelse (CSA) som sikkerhet for eksponering i derivatporteføljen. Sikkerhetsstillelsen består av kontanter i USD, EUR eller NOK. Kontanter mottatt eller stilt som sikkerhet presenteres i balansen som henholdsvis Fordring på kredittinstitusjoner eller Gjeld til kredittinstitusjoner, med en tilhørende gjeld til eller fordring på kredittinstitusjoner. Mottatt kontantsikkerhet inngår i selskapets løpende likviditetsstyring, og plasseres enten i sertifikater og obligasjoner eller korte pengemarkedsplasseringer. Det vises til note 21 for ytterligere informasjon om finansielle derivater.

	2020	2019
<i>(Beløp i NOK 1 000 000)</i>		
Kontanter mottatt som sikkerhet for derivatseksponering (gjeld)	13 137	4 462
Kontanter stilt som sikkerhet for derivatseksponering (eiendel)	-18 758	-17 073
Sum kontantsikkerhet	-5 621	-12 611

Effekt av motregning og sikkerheter

KBN har kun adgang til motregning for eksponeringer i finansielle derivater, og for disse benyttes det juridisk bindende masteravtaler om motregning og sikkerhetsstillelse. Finansielle derivater presenteres brutto i balansen fordi motregningsavtalene ikke oppfyller vilkårene for motregning i balansen ved at betalinger normalt ikke nettes ved normale markedsforhold. Tabellen nedenfor viser balanseførte verdier for finansielle derivater. Siden disse presenteres brutto i balansen, er den finansielle betydningen av motregningsretten som er avtalt i «master netting agreements» med derivatmotpartene, så vel som mottatt eller avgitt kontantsikkerhet, kvantifisert og fremhevet i egne kolonner. I tilfellet mislighold hos en derivatmotpart, vil det være mulig å håndheve motregningsretten så vel som nyttiggjøre seg kontantsikkerheten. Verdien etter motregning og kontantsikkerhet gir et uttrykk for gjenværende kredittisiko i derivatposisjonene.

(Beløp i NOK 1 000 000)		Beløp som ikke kan motregnes i balansen men som omfattes av masteravtale om motregning					
2020	Brutto virkelig verdi	Beløp som motregnes i balansen	Balanseført verdi	Effekt av motregning for motpart med både eiendeler og gjeld	Verdi etter motregning	Kontantsikkerhet som reduserer eksponeringen	Beløp etter motregning og sikkerheter

Eiendeler¹⁾

Finansielle derivater	25 176	0	25 176	13 589	11 587	10 199 ²⁾	1 388
-----------------------	--------	---	--------	--------	--------	----------------------	-------

Gjeld³⁾

Finansielle derivater	28 341	0	28 341	13 591	14 750	12 587 ⁴⁾	2 163
-----------------------	--------	---	--------	--------	--------	----------------------	-------

¹⁾ KBN har kredittesponering mot motpartene.

²⁾ Forskjellen mellom beløpet i denne tabellen og balanseført verdi for mottatt kontantsikkerhet som fremkommer i tabellen over (13 137 mill) skyldes en kombinasjon av motregning av kontantsikkerhet og at banken har mottatt kontantsikkerhet over eksponeringsbeløpet.

³⁾ Motpartene har kredittesponering på KBN.

⁴⁾ Forskjellen mellom beløpet i denne tabellen og balanseført verdi for postert kontantsikkerhet som fremkommer i tabellen over (18 758 mill) skyldes en kombinasjon av motregning av kontantsikkerhet og at banken har stilt kontantsikkerhet utover eksponeringsbeløpet.

(Beløp i NOK 1 000 000)		Beløp som ikke kan motregnes i balansen men som omfattes av masteravtale om motregning					
2019	Brutto virkelig verdi	Beløp som motregnes i balansen	Balanseført verdi	Effekt av motregning for motpart med både eiendeler og gjeld	Verdi etter motregning	Kontantsikkerhet som reduserer eksponeringen	Beløp etter motregning og sikkerheter

Eiendeler¹⁾

Finansielle derivater	15 025	0	15 025	11 587	3 438	2 944 ²⁾	494
-----------------------	--------	---	--------	--------	-------	---------------------	-----

Gjeld³⁾

Finansielle derivater	27 425	0	27 425	11 587	15 839	14 324 ⁴⁾	1 515
-----------------------	--------	---	--------	--------	--------	----------------------	-------

¹⁾ KBN har kredittesponering mot motpartene.

²⁾ Forskjellen mellom beløpet i denne tabellen og balanseført verdi for mottatt kontantsikkerhet som fremkommer i tabellen over (4 462 mill) skyldes en kombinasjon av motregning av kontantsikkerhet og at banken har mottatt kontantsikkerhet over eksponeringsbeløpet.

³⁾ Motpartene har kredittesponering på KBN.

⁴⁾ Forskjellen mellom beløpet i denne tabellen og balanseført verdi for postert kontantsikkerhet som fremkommer i tabellen over (17 073 mill) skyldes en kombinasjon av motregning av kontantsikkerhet og at banken har stilt kontantsikkerhet utover eksponeringsbeløpet.

NOTE 23

ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

(Beløp i NOK 1 000 000)

	Valuta	Hovedstol i valuta	Innløsningsrett	Rente	Hovedstol i NOK	
					2020	2019
Ordinær ansvarlig lånekapital	NOK	2 000	2028	3,02%	2 000	2 000
Sum ansvarlig lånekapital					2 000	2 000

NOTE 24

AKSJEKAPITAL

	2020		2019	
	Antall aksjer	Andel i %	Antall aksjer	Andel i %
Den Norske Stat	3 894 625	100	3 144 625	100

NOTE 25

FONDSOBLIGASJON

(Beløp i NOK 1 000 000)

	Valuta	Hovedstol i valuta	Innløsningsrett	Rente	Balansført verdi	
					2020	2019
Fondsobligasjon	NOK	1 000	2020	3 mnd NIBOR +1,5%	0	994
Fondsobligasjon	NOK	1 200	2027	3,26%	1 195	1 195
Fondsobligasjon	NOK	1 200	2025	3 mnd NIBOR +1,25%	1 196	
Sum fondsobligasjon					2 392	2 189

KBN utstedte en fondsobligasjon i juni 2020 og en i juni 2017. Obligasjonene inngår i KBNs kjernekapital, se note 31. Basert på at banken har en ensidig rett til å ikke betale renter eller hovedstol til investorene kvalifiserer den ikke som gjeld etter IAS 32, og er derfor klassifisert som egenkapital i balansen. Rentekostnadene presenteres ikke på linjen rentekostnader i resultatregnskapet, men som en reduksjon av Opptjent egenkapital. Kostnadene innregnes ved betaling, se oppstillingen Endringer i egenkapital. Det er betalt 48 mill kroner (etter skatt) i renter i 2020 (52 mill kroner i 2019). Det er påløpt ytterligere 17 mill kroner (etter skatt) i rentekostnader ved årsskiftet 2020 (16 mill kroner 2019). Tilsammen tilordnes 48 mill kroner av resultat etter skatt i 2020 til fondsobligasjonseierne (52 mill kroner i 2019).

NOTE 26

RISIKOSTYRING

KBNs eierskap, kundegruppe og sektorpolitiske rolle innebærer at banken opprettholder en lav til svært lav risikoappetitt. Styret har fastsatt KBNs overordnede risikoappetitt, som er delt inn i følgende kategoriområder: markeds-, likviditets-, kreditt-, kapital- og operasjonell risiko med tilhørende risikoappetitt.

Risikostyring og internkontroll er integrert i bankens strategi- og forretningsprosesser, og er tilpasset arten, omfanget og kompleksiteten i risikoeksponeringen.

Internkontroll utføres som en integrert del av bankens arbeidsprosesser. Risikostyringen er etablert i en struktur basert på tre forsvarslinjer som skal sikre systematisk identifisering, vurdering, overvåking og rapportering av risiko i alle deler av virksomheten.

ORGANISERING

Styret

Styret har det overordnede ansvaret for risikostyringen og fastsetter bankens risikoappetitt i tråd med eierens og myndighetenes krav, og hensyntar bankens risikokapasitet og toleranse for svingninger i resultat og kapital. Risikoappetitten operasjonaliseres gjennom fastsettelse av rammer for typer og omfang risiko banken kan eksponeres for.

Risikoutvalg

Risikoutvalget er et saksforberedende og rådgivende utvalg for styret. Utvalgets tre medlemmer oppnevnes årlig av styret og består av styrets medlemmer. Utvalgets hovedfokus er knyttet til styrets beslutninger om risikoevne og -kapasitet, herunder utvikling av rammer for risikotoleranser og skal videre bidra til å påse at styrets beslutninger om risikostyringen gjennomføres.

Administrerende direktør

Administrerende direktør har ansvaret for gjennomføring av risikostyringen og internkontrollen, og følger opp og vurderer løpende endringer i bankens risikoeksponering.

Tre forsvarslinjer

I KBNs første forsvarslinje for risiko- og etterlevelseskontroll inngår utlånsavdelingen, finansmarkedsavdelingen med innlån, likviditetsstyring og avdelingen post trade operations. Andre forsvarslinje består av finansiell kontroll, samt risikostyrings- og compliancefunksjonene. Lederne for risikostyring og compliance funksjonene har direkte rapporteringslinje til administrerende direktør og til styret. Andre forsvarslinje overvåker, veileder og bidrar til å forbedre førstelinjekontrollene og utfører samlet risikomåling. Ansvaret omfatter risikostyringen og etterlevelseskontroll av eksternt og internt regelverk (compliance). Tredje forsvarslinje utøves av internrevisor Deloitte som rapporterer direkte til styret.

RISIKOFORMER

Risikostyringen og risikoeksponeringen i KBN er underlagt et strengt internt regelverk for å sikre bankens kreditt-rating og tilgang til de mest attraktive pengemarkedene. Kreditt- og likviditetsrisikoen er gjennomgående lav. Rente- og valutarisiko sikres per transaksjon for alle valutaer unntatt NOK, USD og

EUR. Renterisiko i disse valutaene sikres med renteswapper, slik at banken kun har eksponering mot endringer i tre måneders pengemarkedsrenter.

Med utgangspunkt i bankens risikoeksponering blir følgende områder utpekt som vesentlige:

Kapitalisering

Kreditt og motpartsrisiko

- Tap på utlån
- Mislighold derivatmotparter
- Mislighold likviditetsforvaltningen

Markedsrisiko

- Basisrisiko
- Renterisiko
- Kredittspreadsrisiko
- Valutarisiko

Likviditetsrisiko

Operasjonell risiko

KAPITALISERING

KBN er underlagt finansforetaksloven med tilhørende forskrifter for kapitalkrav. I tillegg har KBN en strategi og prosess for vurdering av kapitalbehov i forhold til bankens risikoprofil. Bankens styre vurderer minst årlig om kapitalbehovet er tilstrekkelig ut fra faktisk og forventet fremtidig risikoeksponering.

Beregning av kapitalbehovet gjennomføres ved å estimere hvor mye kapital banken bør ha for å sikre seg mot den totale risikoeksponeringen. Dette gjøres ved å estimere kapitalbehovet per risikoområde. Følgende risikokategorier er gjenstand for særskilt oppfølging: kreditt- og markedsrisiko, likviditetsrisiko, operasjonell risiko og annen ikke-finansiell risiko.

Risiko for endring i rammevilkår følges nøye av bankens styre. Innføring av det europeiske kapitalkravsregelverket medfører at bankens kapitalbehov har vært og er økende.

KBNs kjernekapitaldekning var 17,9 prosent per 31. desember 2020, og KBN tilfredsstiller de regulatoriske minstekrav og bufferkrav til ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning. KBN tilfredsstiller i tillegg krav til uvektet kjernekapital.

KREDITTRISIKO

Bankens aktivside består av utlån til kommunal sektor og en likviditetsportefølje med obligasjoner hovedsakelig utstedt eller garantert av stater, lokalmyndigheter, multilaterale finansinstitusjoner, obligasjoner med porteføljepant samt finansinstitusjoner med god kreditt-rating.

Kreditt- og likviditetsrisikoen er gjennomgående lav. Rente- og valutarisiko sikres per transaksjon for alle valutaer unntatt NOK, USD og

konkurs. I kommuneloven er det også gitt bestemmelser om de prosedyrer som skal følges dersom betalingsutsettelse må iverksettes. Etter disse bestemmelsene overtar departementet styringen av en kommune dersom kommunestyret vedtar betalingsinnstilling. KBN foretar likevel kredittvurdering av alle utlånskunder, basert på en modell for økonomiske analyser av kommunene og fylkeskommunene. Kommunenes finansielle situasjon blir beskrevet med både kvalitative og kvantitative indikatorer for økonomisk utvikling og utsikter hos kunden.

KBN innvilger også lån til selskaper som utfører oppgaver for kommuner og fylkeskommuner. Forutsetningen for slike lån er at kommunene, eventuelt fylkeskommunene, stiller garantier som er politisk vedtatt og godkjent av staten ved fylkesmannen eller Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Finansielle motparter er gjenstand for regelmessig kredittvurdering. Størrelse på kreditttramme fastsettes gjennom en intern vurdering av motpartens rating, størrelsen på bankens risikokapital, type finansielt instrument og løpetid.

For likviditetsplasseringene og sikringsinstrumenter (derivater) stiller KBN krav om minimum rating på A3/A fra ratingbyråene Moody's og Standard and Poor's.

KBN styrer rente- og valutarisiko ved bruk av derivater. Motpartene i derivattransaksjonene er finansinstitusjoner eller sentral motpart. Utover strenge krav til rating styres risiko i derivathandel gjennom bruk av ISDA-avtaler (netting), og det er opprettet avtaler som inkluderer sikkerhetsstillelse med alle nye derivatmotparter.

KBN benytter clearingtjenester hos en sentral motpart (London Clearing House – LCH) for renterelaterte sikringsinstrumenter og har klargjort for bruk av en tilsvarende motpart på kontinentet (Eurex). Sentral motpart etablert i EU-/EØS-området er underlagt krav til soliditet og risikostyring gjennom en egen EU-forordning (EMIR), og vurderes til å ha lavere motpartsrisiko enn ordinære finansinstitusjoner.

KBN har ikke direkte medlemskap hos LCH og benytter clearing-brokere som opptrer på vegne av KBN mot LCH. KBN har valgt å segregere sine derivatposisjoner og midler (sikkerhetsstillelse) ift. evt. mislighold hos clearingbroker og bankens eksponering er dermed direkte mot LCH. KBN oppnår høy grad av beskyttelse gjennom en slik løsning.

Kredittisiko i likviditetsporteføljen er begrenset. Gjennomsnittlig vektet rating på porteføljen var AA+ (lavest av S&P og Moody's) per 31. desember 2020 og omtrent 72% av likviditetsporteføljen var plassert i papirer som har risikovekt 0 pst. Gjennomsnittlig løpetid var 1,64 år ved årsskiftet. Den lave løpetiden begrenser prisisikoen i likviditetsporteføljen og banken har egne prisisikorammer på alle motparter.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko består hovedsakelig av basis-, rente-, kredittspread- og valutarisiko. Bankens risikoappetitt og risikorammer tillater i begrenset grad eksponering mot rente-, basis og kredittspreads endringer mens for valutarisiko tillates kun en minimal ramme av operasjonelle hensyn. Styring av rente- og valutarisiko gjennomføres ved å sikre at bankens forpliktelser og

rettigheter til enhver tid balanserer. Økonomisk sikring gjennom finansielle derivater brukes aktivt i styring av markedsrisiko.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko styres gjennom tilpasning av løpetider og rentebindinger på aktiva- og passivasiden. Overskuddslikviditeten har til formål å dekke 12 måneders finansieringsbehov og minimum 10 måneders finansieringsbehov. Dette innebærer at banken skal være i stand til å dekke alle sine forpliktelser, inklusive normal utlånsvirksomhet minst de kommende 10 måneder uten ny opplåning. Løpetiden i likviditetsporteføljen holdes kort slik at likviditetsbehov hovedsakelig styres gjennom forfall på aktivasjonen. Likviditetsporteføljen er plassert i likvide verdipapirer av meget høy kredittkvalitet.

OPERASJONELL RISIKO

KBN har lav appetitt for operasjonell risiko. Vurdering av operasjonell risiko gjøres minst årlig, og ellers når forholdene tilsier det. Styret blir løpende informert om bankens operasjonelle risiko og uønskede hendelser. KBN internkontroll skal legge til rette for målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og etterlevelse av eksternt og internt regelverk. Risikoen minimeres blant annet med kontroller i arbeidsprosesser, fokus på etisk adferd internt og i relasjon med bankens forretningsforbindelser, høy kompetanse hos den enkelte medarbeider og robusthet i kritiske funksjoner.

NOTE 27

KREDITTRISIKO

(Beløp i NOK 1 000 000)

Banken har kreditteksponering mot kommunal sektor i Norge samt stater, regionale myndigheter, multilaterale utviklingsbanker, finansinstitusjoner og utstedere av obligasjoner med fortrinnsrett innen OECD. For norsk kommunal sektor er maksimal løpetid fastsatt i kommuneloven og kredittrammen reguleres av EU regulering om store engasjementer. Finansielle eksponeringer skal være minst i ratingklasse A-.

KBN har ikke hatt faktiske tap på utlån i 2020. Det foreligger ingen mislighold eller betalingsproblemer hos kunder som gir grunn til å forvente faktiske utlånstap i 2021. KBN utsteder ikke finansielle garantier.

Tabellen nedenfor inkluderer eksponeringer som er balanseført på linjene Fordringer på kredittinstitusjoner, Utlån til kunder og Sertifikater og obligasjoner. Eksponeringer på linjen Regionale myndigheter inkluderer utlån til selskaper garantert av kommuner og fylkeskommuner.

Tall i tabellen representerer faktisk kreditteksponering

2020

Forfall	< 1 år			> 1 år					Totalt	
	Risikoklasse	A-2	A-1/A-1+	Ikke ratet	BBB	A	AA	AAA		Ikke ratet
Stater og sentralbanker		0	7 178	0	0	2 329	13 256	0	0	22 763
Multilaterale utviklingsbanker		0	2 762	0	0	0	118	5 917	0	8 797
Regionale myndigheter ¹		0	9 344	45 135	0	1 726	10 250	823	284 907	352 185
Finansinstitusjoner		0	13 504	485	0	18 992	12 646	3 820	0	49 446
Verdipapirifisering		0	0	0	0	0	0	3	0	3
Covered Bond		0	7 875	3 270	0	0	3 345	21 959	0	36 449
Totalt		0	40 663	48 890	0	23 047	39 615	32 522	284 907	469 644

¹ Inkl. utlån til kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper på NOK 321,9 milliarder.

Innvilgede, ikke-utbetalte lån per 31. desember 2020 utgjør NOK 4,8 milliarder.

Kreditrisiko fordelt på land

2020

Forfall	< 1 år			> 1 år					Totalt	
	Risikoklasse	A-2	A-1/A-1+	Ikke ratet	BBB	A	AA	AAA		Ikke ratet
Australia		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Belgia		0	1 034	0	0	0	1 661	0	0	2 695
Canada		0	100	0	0	1 737	0	800	0	2 638
Danmark		0	4 555	0	0	1 781	0	5 290	0	11 625
Finland		0	208	381	0	0	3 119	665	820	5 193
Frankrike		0	3 614	0	0	2 618	2 013	601	0	8 847
Japan		0	4 849	0	0	7 045	0	0	0	11 894
Nederland		0	454	858	0	0	0	532	1 243	3 086
Norge		0	100	40 227	0	0	2 736	14 811	282 330	340 203
Østerrike		0	573	393	0	0	3 608	0	0	4 574
Spania		0	0	0	0	0	0	3	0	3
Storbritannia		0	4 010	403	0	2 637	0	1 861	0	8 911
Supranational		0	2 762	0	0	0	118	5 917	0	8 797
Sveits		0	484	0	0	0	0	0	0	484
Sverige		0	6 359	2 988	0	1 084	4 519	1 433	514	16 897
Tyskland		0	7 199	3 639	0	2 561	7 400	1 795	0	22 593
USA		0	4 362	0	0	3 584	13 256	0	0	21 203
Totalt		0	40 663	48 890	0	23 047	38 430	33 707	284 907	469 644

Tall i tabellen representerer faktisk kreditteksponering

2019

Forfall	< 1 år			> 1 år					Totalt
	Risikoklasse	A-2	A-1/A-1+	Ikke ratet	BBB	A	AA	AAA	
Stater og sentralbanker	0	10 682	0	0	2 669	23 089	802	0	37 241
Regionale myndigheter ¹	0	2 030	0	0	0	113	4 867	0	7 010
Multilaterale utviklingsbanker	0	11 261	43 081	0	0	9 452	2 811	278 586	345 190
Finansinstitusjoner	2 087	16 184	0	0	0	0	197	0	18 468
Verdipapirifisering	0	0	0	0	0	0	6	0	6
Covered Bond	0	5 767	6 056	0	0	3 828	19 882	0	35 534
Totalt	2 087	45 923	49 137	0	2 669	36 482	28 565	278 586	443 448

¹ Inkl. utlån til kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper på NOK 310,9 milliarder.

Innvilgede, ikke-utbetalte lån per 31. desember 2019 utgjør NOK 5,3 milliarder.

Kreditrisiko fordelt på land

2019

Forfall	< 1 år			> 1 år					Totalt
	Risikoklasse	A-2	A-1/A-1+	Ikke ratet	BBB	A	AA	AAA	
Australia	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Belgia	0	2 005	0	0	0	1 025	0	0	3 030
Canada	0	764	0	0	0	0	802	0	1 566
Danmark	0	7 472	0	0	0	0	1 423	0	8 895
Finland	0	3 053	0	0	0	1 670	1 081	371	6 175
Frankrike	0	1 553	0	0	0	2 922	830	0	5 305
Japan	2 077	3 174	0	0	2 669	0	0	0	7 919
Nederland	0	295	2 171	0	0	0	677	1 210	4 353
Norge	0	471	39 510	0	0	3 636	8 237	276 112	327 965
Østerrike	0	1 177	0	0	0	2 985	0	0	4 162
Spania	0	0	0	0	0	0	6	0	6
Storbritannia	10	7 450	0	0	0	431	4 543	0	12 435
Supranational	0	2 030	0	0	0	113	4 867	0	7 010
Sveits	0	4 321	0	0	0	0	0	0	4 321
Sverige	0	6 074	1 507	0	0	370	2 972	0	10 924
Tyskland	0	3 154	5 949	0	0	4 988	3 128	892	18 111
USA	0	2 931	0	0	0	18 342	0	0	21 273
Totalt	2 087	45 923	49 137	0	2 669	36 482	28 565	278 586	443 448

NOTE 28

RENTERISIKO

Rentesensitivitet

Rentesensitivitetsinformasjonen illustrerer hvordan verdien av bankens eiendeler og gjeld, resultatet og egenkapitalen ville blitt påvirket ved en endring i rentenivå. KBN beregner rentesensitivitet for nåverdirisiko (EVE) og inntektsrisiko (NII). EVE metoden gir et anslag på endring i markedsverdi på alle bankens balanseposter uavhengig av målemetode i regnskapet, mens NII metoden gir et anslag på endringer i netto renteinntekter i periodens resultat.

Den økonomiske verdien av egenkapital (EVE) er en kontantstrømberegning som trekker nåverdien av alle kjente og forventede kontantstrømmer på gjeld fra nåverdien av alle kjente og forventede kontantstrømmer på eiendeler. Stress-testing ved bruk av EVE er en internasjonalt anerkjent standard for estimering av renterisiko. Modellen indikerer hvordan renteendringer vil påvirke den totale kapitalen. Banken bruker den økonomiske verdien av egenkapitalen til å styre sine eiendeler og forpliktelser. Dette er et langsiktig økonomisk tiltak som brukes til å vurdere graden av renterisikoeksponering.

EVE metoden (tabell 1) gir et estimat på sensitivitet i form av endring i markedsverdi knyttet til en endring i markedsrenter på ett prosentpoeng for hele rentekurven for alle valutaslag. Bankens sensitivitet for endring i markedsverdi ved ett prosentpoengs endring i markedsrenter er anslått til 183 millioner kroner per 31. desember 2020. I beregningen motregnes det ikke mellom forskjellige valutaslag.

Tabell 2 viser den estimerte effekten på resultatførte urealiserte verdiendringer i resultatregnskapet og totalresultatet av en tilsvarende ett prosentpoeng endring i markedsrenter. Dette omfatter den del av markedsverdiendringene ihht. EVE metoden som gjelder eiendeler og gjeld med målemetoder hvor aktuelle verdiendringer innregnes i regnskapet. Bankens rentesensitivitet for urealiserte verdiendringer i resultatregnskapet og totalresultatet er anslått til 45 millioner kroner per 31. desember 2020.

Tabell 3 viser sensitivitet i form av endring i markedsverdi knyttet til en endring i basis-spread på ett basispunkt for hele rentekurven for alle valutaslag. Bankens sensitivitet for en parallelforskyvning av basiskurven med ett basispunkt anslås til å være -5 millioner kroner per 31. desember 2020. I beregningen motregnes det ikke mellom forskjellige valutaslag.

Tabell 4 viser sensitivitet i form av endring i markedsverdi knyttet til en endring i kreditt-spread på ett basispunkt for hele rentekurven og for alle valutaslag. Bankens sensitivitet for en endring i markedsverdi ved en parallelforskyvning av kredittspreadkurven med ett basispunkt anslås til å være -63 millioner kroner per 31. desember 2020. Det motregnes ikke mellom forskjellige valutaslag i beregningen.

Netto renteinntekter (NII) er et økonomisk resultatmål som reflekterer forskjellen mellom renteinntektene fra rentebærende eiendeler og rentekostnader på rentebærende forpliktelser. Overskytende inntekter som genereres er netto renteinntekter.

Tabell 5 viser bankens sensitivitet i netto renteinntekter (NII metode) innenfor 1 års periode basert på en endring i markedsrenter på ett prosentpoeng, som er anslått til 146 millioner kroner per 31. desember 2020. I beregningen motregnes det ikke mellom forskjellige valutaslag.

Tabell 1: Rentesensitivitet på markedsverdien av balanseposter (EVE)

Tabellen nedenfor viser sensitiviteten i markedsverdi for alle balanseposter, basert på et parallellskift i rentekurven (markedsrente/swaprente) på 100 bp (opp).

	0-3 mnd	3 mnd-1 år	1-5 år	>5 år	Netto Total	Brutto Total
AUD	0	0	-7	-11	-19	19
EUR	5	1	-6	10	10	10
JPY	0	0	2	20	22	22
NOK	-33	-38	6	10	-54	54
USD	-10	7	11	-71	-64	64
Øvrige	-1	0	18	-25	-8	14
Total	-39	-31	25	-67	-113	183

Tabell 2: Rentesensitivitet for urealiserte verdiendringer i resultatregnskapet og totalresultatet

Tabellen nedenfor viser resultateffekt i form av urealiserte verdiendringer ved et parallellskift opp på 100bp, som i EVE. Ikke alle balanseposter som inngår i EVE har en regnskapsmessig målemetode som medfører resultateffekt, dette gjelder kun eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi og eiendeler og gjeld som er sikringsbøkført. Resultateffekten av balanseposter målt til virkelig verdi er NOK -142,2 millioner, mens resultateffekten på sikringsbøkførte balanseposter er på NOK 187,3 millioner. Nettoeffekten av disse utgjør NOK 45 millioner.

	0-3 mnd	3mnd-1 år	1-5 år	>5 år	Netto Total
AUD	0	0	-7	-11	-19
EUR	-9	1	-6	10	-4
JPY	0	0	2	20	22
NOK	253	-37	3	-66	152
USD	-45	7	11	-71	-99
Øvrige	-1	0	18	-25	-8
Total	198	-31	22	-144	45

Tabell 3: Sensitivitet for endring i basis-spread

Tabellen nedenfor viser sensitivitet i markedsverdi for derivater ved et parallellskift av basiskurven med ett basispunkt (opp). Postene som inngår i tabellen har resultateffekt.

	0-3 mnd	3mnd-1 år	1-5 år	>5 år	Netto Total
AUD	0	0	-11	-9	-21
EUR	0	1	0	-3	-3
JPY	0	1	0	-2	-2
NOK	3	6	21	5	34
Rest	0	0	-7	-6	-13
Netto eksponering	3	6	3	-16	-5

Tabell 4: Sensitivitet for endring i kreditt-spread

Tabellen nedenfor viser sensitivitet i markedsverdi for balanseposter (eiendeler målt til virkelig verdi) ved et parallellskift av kredittspreadkurven med ett basispunkt (opp). Postene som inngår i tabellen har resultateffekt.

	0-3 mnd	3mnd-1 år	1-5 år	>5 år	Netto Total
AUD	0	0	0	0	0
EUR	0	-1	-1	0	-2
NOK	0	-2	-26	-22	-52
USD	0	-1	-4	0	-5
Øvrige	0	-2	-2	0	-4
Netto eksponering	-1	-6	-34	-22	-63

Tabell 5: Rentesensitivitet for netto renteinntekter (NII)

Tabellen nedenfor viser sensitiviteten i bankens netto renteinntekter på en 12 mnd horisont basert på et parallellskift i rentekurven på 100bp (opp).

	0-3 mnd	3mnd-1 år	Netto Total
EUR	6	0	6
NOK	42	50	92
USD	48	0	48
Øvrige	0	0	0
Total	96	50	146

NOTE 29

VALUTARISIKO

(Beløp i NOK 1 000 000)

Valutarisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier som følge av svingninger i valutakurser. Valutarisikoen oppstår som følge av at bankens innlån hovedsakelig er i utenlandsk valuta, mens utlån er i norske kroner. Bankens retningslinjer krever sikring av all valutarisiko knyttet til posisjoner i utenlandsk valuta. Det kan imidlertid oppstå kortsiktige nettoposisjoner knyttet til resultatposter i USD og EUR. Valutarisiko sikres både på transaksjonsnivå og porteføljnivå. Rammen for valutarisiko er 12 mill kroner for en absolutt kursendring i alle valutaer. KBN sin balansestørrelse kan også påvirkes av valutasingninger uten at det oppstår resultateffekter.

Valuta	2020		2019	
	Bruttoposisjon	10% endring i valutakurs	Bruttoposisjon	10% endring i valutakurs
USD	73,6	7,4	48,2	4,8
EUR	25,2	2,5	3,1	0,3
Andre valutaer	5,2	0,5	5,2	0,5
Totalt	103,9	10,4	56,4	5,6

Tabellen ovenfor viser absolutt resultateffekt av 10%-styrking av NOK i forhold til andre valutaer, beregnet på alle bruttoposisjoner i utenlandsk valuta per 31. desember. Sensitivitetsanalysen innebærer null korrelasjon mellom valutakurser og andre markedsrisikofaktorer.

NOTE 30

LIKVIDITETSRIKISO

(Beløp i NOK 1 000 000)

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Styret fastsetter retningslinjer for styring herunder overvåkning og internkontroll av likviditetsrisiko.

Overskuddslikviditeten har til formål å dekke 12 måneders finansieringsbehov, og minimum 10 måneders finansieringsbehov. Dette innebærer at banken skal være i stand til å dekke alle sine forpliktelser, inklusive normal utlånsvirksomhet minst de kommende 10 måneder uten ny opplåning.

KBN har en portefølje av verdipapirer som er svært likvide. Disse verdipapirene skal kunne omgjøres til kontanter uten vesentlig realisasjonstap for KBN under svært stressede markedsforhold, enten som direkte salg eller ved bruk av gjenkjøpsavtaler i et allment anerkjent gjenkjøpsmarked.

Overskuddslikviditeten skal ha lav kreditrisiko og markedsrisiko, og plasseres i obligasjoner utstedt av stater, regionale myndigheter, multilaterale utviklingsbanker og finansinstitusjoner med høy kredittrating.

2020

Engasjement fordelt etter gjenværende løpetid	Totalt	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten forfall
Fordringer på kredittinstitusjoner	18 950	18 950	0	0	0	0	0
Andre pengemarkedsinnskudd	1 712	1 398	314	0	0	0	0
Utlån til kunder	357 386	2 761	9 441	22 190	76 944	246 050	0
Sertifikater og obligasjoner	127 398	8 320	18 738	22 342	77 831	168	0
Sum eiendeler	505 446	31 429	28 493	44 532	154 775	246 218	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	13 871	13 871	0	0	0	0	0
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	20 040	20 040	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	429 276	8 728	27 685	74 981	236 496	81 385	0
Annen gjeld	1 605	8	21	1 516	23	0	37
Ansvarlig lånekapital	2 483	0	0	60	242	2 181	0
Fondsobligasjon	2 743	0	5	51	1 410	1 278	0
Sum forpliktelser	470 018	42 647	27 711	76 608	238 170	84 845	37
Finansielle derivater	6 961	630	-2 254	277	4 561	3 748	0
Netto likviditetseksposering	42 389	-10 588	-1 473	-31 799	-78 835	165 121	-37

Tabellen viser sum av netto forfall i perioden, inkludert rentebetalinger. Fondsobligasjoner er inkludert i tabellen selv om disse ikke er klassifisert som gjeld i balansen, fordi de inngår i likviditetsstyringen i banken. Finansielle derivater er netto kontantstrømmer (hovedstol og renter) per tidsperiode.

2019

Engasjement fordelt etter gjenværende løpetid	Totalt	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten forfall
Fordringer på kredittinstitusjoner	18 181	18 181	0	0	0	0	0
Andre pengemarkedsinnskudd	3 244	1 568	1 676	0	0	0	0
Utlån til kunder	383 696	1 783	7 867	31 533	69 184	273 329	0
Sertifikater og obligasjoner	113 614	8 666	9 558	24 559	62 219	8 612	0
Sum eiendeler	518 734	30 197	19 101	56 093	131 402	281 941	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 462	4 462	0	0	0	0	0
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	2 638	0	2 638	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	431 913	13 405	22 120	62 476	240 695	93 216	0
Annen gjeld	1 782	24	440	1 282	0	0	36
Ansvarlig lånekapital	2 544	0	0	60	242	2 242	0
Fondsobligasjon	2 525	0	9	1 043	156	1 317	0
Sum forpliktelser	445 864	17 891	25 206	64 862	241 093	96 775	36
Finansielle derivater	18 009	1 070	1 487	4 120	12 320	-990	0
Netto likviditetseksposering	90 880	13 377	-4 617	-4 649	-97 371	184 176	-36

Tabellen viser sum av netto forfall i perioden, inkludert rentebetalinger.

NOTE 31

KAPITALDEKNING OG KAPITALSTYRING

(Beløp i NOK 1 000 000)

Bankens kapital består av aksjekapital, akkumulert resultat, fondsobligasjoner og ansvarlige lån. Betyggende kapitalisering anses som nødvendig for å opprettholde AAA-ratingen og sikre effektiv markeds konkurranse. Styret vurderer kapital situasjonen løpende og vedtar de overordnede prinsippene for kapitalstyring.

Banken er underlagt kapitaldekningsregelverket og skal til enhver tid sikre et kapitalnivå som er forsvarlig i forhold til risikoprofil og markedsforhold. Målet for kapitalstyring operasjonaliseres gjennom ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og total kapitaldekning.

Bankens kapital situasjon vurderes i forhold til risiko i et 12 måneders perspektiv og langsiktige stresstester. Minimumskravet til total kapital inkludert buffer- og pilar 2-krav er satt til 18,7 prosent per 31. desember 2020. Minimumskravet til ren kjernekapitaldekning inkludert bufferkrav, men før pilar 2 krav, er satt til 12,9 prosent fra samme dato. Bankens pilar 2 kapitalkrav er satt til 2,3 prosent og dermed er bankens krav til ren kjernekapitaldekning på 15,2 prosent per 31. desember 2020. Minimumskravet til uvektet kjernekapitaldekning er satt til 3% per 31. desember 2020. KBN tilfredsstiller myndighetsfastsatte kapitalkrav per 31. desember 2020. Kapitaldekningen er imidlertid svekket som følge av fradragposter i ren kjernekapital, primært knyttet til utsatte skattefordeler, se note 8. Resultatet for 2020 foreslås disponert til annen egenkapital. Det er ikke foreslått disponering til utbytte grunnet ventede endringer i kapitaldekningsregelverket og krav i årene fremover, særlige fradragposter i ren kjernekapital fra utsatte skattefordeler i 2020 og forventninger fra regulerende myndigheter om forsiktighet (ifm. koronapandemien) i foretakenes utdeling av utbytte.

KBN følger utviklingen i regulatoriske krav og tilpasser sin kapitalstruktur i tråd med myndighetskravene.

Kapitaldekning	2020			2019		
	Bokført verdi	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav og -dekning	Bokført verdi	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav og -dekning
Kredittrisiko						
Stater og sentralbanker	39 690	0	0	37 241	0	0
Lokale og regionale myndigheter	357 985	64 698	5 176	339 268	62 578	5 006
<i>Herav norske kommuner</i>	321 849	64 698	5 176	310 881	62 578	5 006
Offentlig eide foretak	7 552	0	0	5 892	0	0
Multilaterale utviklingsbanker	8 797	0	0	7 010	0	0
Finansinstitusjoner	17 955	2 049	164	11 011	1 917	153
<i>Herav motpartsrisiko for derivater</i>	17 733	2 004	160	10 073	1 729	138
Engasjementer med sikkerhet i boligeiendom	25	25	2	31	31	2
Obligasjoner med fortrinnsrett	36 490	3 649	292	35 534	3 553	284
Øvrige engasjementer	1 634	4 062	325	1 466	3 635	291
Verdipapirisering	3	1	0	6	1	0
Tilleggskrav for CVA-risiko	260	3 252	260	300	3 754	300
Sum minimumskrav kredittrisiko	470 391	77 735	6 219	437 758	75 468	6 037
Sum minimumskrav markedsrisiko	0	0	0	0	0	0
Operasjonell risiko (Basismetode)		3 772	302		3 879	310
Minimumskrav ansvarlig kapital		81 507	6 521		79 347	6 348
Kapitaldekning			23,3%			22,6%
Kjernekapitaldekning			20,8%			20,1%
Ren kjernekapitaldekning			17,9%			17,4%
Uvektet kjernekapitalandel			3,7%			3,7%

Tilleggs kapital kan ikke utgjøre mer enn 100 prosent av kjernekapitalen. Bankens ansvarlige kapital oppfyller kravene til kapitaldekning. Bankens ansvarlige kapital består av følgende elementer:

(Beløp i NOK 1 000 000)	2020	2019
<i>Ren kjernekapital</i>		
Innbetalt aksjekapital	3 895	3 145
Opptjent egenkapital	11 092	9 784
Andel av resultatet som inngår i ansvarlig kapital	1 159	1 283
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	0	0
Balanseført utsatt skattefordel*	-1 611	-688
Andre immaterielle aktiva	-131	-126
Påregnelig utbytte	0	0
Andre tillegg/fradrag i ren kjernekapital	171	370
Andel av nullstilte uamortiserte estimatavvik	0	0
Sum ren kjernekapital	14 574	13 768
Annen godkjent kjernekapital	2 392	2 189
Sum kjernekapital	16 966	15 957
<i>Tilleggs kapital</i>		
Ansvarlig lån	2 000	2 000
Sum tilleggskapital	2 000	2 000
Sum ansvarlig kapital	18 966	17 957

*Kun ikke reverserende utsatt skattefordel skal trekkes fra her, eller overskytende dersom reverserende utsatt skattefordel utgjør mer enn 10% av ren kjernekapital.

Ansvarlig kapital er beregnet i henhold til Finansforetaksloven og tilhørende forskrifter. Urealisert gevinst/tap som oppstår som følge av endringer i egen kredittverdighet omfatter gjeld stiftet gjennom utstedelse av obligasjoner og gjennom inngåelse av derivatkontrakter.

Styrets erklæring

I henhold til verdipapirhandellovens §5-5

Vi bekrefter at selskapets årsregnskap for 2020 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med IFRS, og at opplysningene i regnskapet gir et rettvise bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Årsberetningen gir etter vår beste overbevisning en rettvise oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet, og de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet står overfor i neste regnskapsperiode.

Oslo, 31. desember 2020

25. februar 2021

I styret for Kommunalbanken AS

Brit Kristin Rugland
Styreleder

Rune Midtgaard
Nestleder

Toril Hovdenak
Styremedlem

Martha Takvam
Styremedlem

Harald Jacobsen
Styremedlem

Petter Steen jr.
Styremedlem

Anne Jenny Dvergsdal
Styremedlem

Ida Espolin Johnson
Styremedlem

Eyvind Aven
Styremedlem

Jannicke T. Granquist
Administrerende direktør

Representantskapets uttalelse

Til generalforsamlingen i Kommunalbanken AS

I samsvar med § 15 i vedtektene er regnskapet for 2020 gjennomgått. Representantskapet anbefaler at styrets forslag til resultatregnskap og balanse, samt forslag til anvendelse av overskuddet, kr 1 159 438 680, hvorav 1 159 438 680 overføres til annen egenkapital, godkjennes av generalforsamlingen.

Oslo, 24. mars 2021
Representantskapet i Kommunalbanken AS

Alfred Bjørlo
Representantskapets leder

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
28F8E84F01884C2F8028E480AE702193

Building a better
working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6A, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA

Tlf: +47 24 00 24 00

Fax:

www.ey.no

Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Kommunalbanken AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Kommunalbanken AS som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2020. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. Vår beskrivelse av hvordan vi revisjonsmessig håndterte hvert forhold omtalt nedenfor, er gitt på den bakgrunnen.

Vi har også oppfylt våre forpliktelser beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet* når det gjelder disse forholdene. Vår revisjon omfattet følgende handlinger utformet for å håndtere vår vurdering av risiko for vesentlige feil i årsregnskapet. Resultatet av våre revisjonshandlinger, inkludert handlingene rettet mot forholdene omtalt nedenfor, utgjør grunnlaget for vår konklusjon på revisjonen av årsregnskapet.

Verdsettelse av finansielle instrumenter

Unoterte eller ikke-likvide finansielle instrumenter målt til virkelig verdi verdsettes på grunnlag av prissettingsmodeller med forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Verdsettelsen av disse instrumentene har derfor en høyere risiko for feil. Finansielle instrumenter av denne typen målt til virkelig verdi i balansen, omfatter eiendeler på NOK 106 223 millioner og gjeld på NOK 59 671 millioner, og de er klassifisert som nivå 3-instrumenter i verdsettelseshierarkiet. Siden de unoterte eller ikke-likvide instrumentene er vesentlige, har vi ansett verdsettelsen for å være et sentralt forhold ved revisjonen.

Vi vurderte utformingen og testet effektiviteten av interne kontroller over verdsettelsesprosessen, herunder ledelsens valg og godkjenning av forutsetninger og metodikker brukt i prissettingsmodellene. Vurderingen omfattet også ledelsens kontroll av verdsettelser utført av interne eksperter. Vi kontrollerte prissettingsmodellene mot bransjepraksis og retningslinjer for verdsettelser. Vi utførte uavhengige verdsettelser av utvalgte instrumenter og brukte eksterne kildedata når det var tilgjengelig og

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Penneo Dokumenttrøkket: TTCBN-HAZZO-EHE-4H-61021-UNDPHN-EAGOS

Building a better
working world

2

sammenliknet resultatene med selskapets verdsettelse. Nivå 3-instrumenter, som er oppført til virkelig verdi i balansen, omtales i note 11 i årsregnskapet.

IT-systemer som understøtter finansiell rapportering

Kommunalbanken AS benytter komplekse IT-systemer i et automatisert IT-miljø og er avhengig av IT-systemene i den finansielle rapporteringen. For å sikre fullstendig og nøyaktig presentasjon av den finansielle informasjonen, er det viktig at kontroller over transaksjonsprosessering og måling er utformet og fungerer målrettet og effektivt. Tilsvarende må IT-generelle kontroller være utformet og fungere effektivt for å sikre siktemessig tilgangsstyring og systemendringer. IT-systemene som understøtter finansiell rapportering, er av den grunn betraktet som et sentralt forhold ved revisjonen.

Vi etablerte en forståelse for Kommunalbanken AS sine IT-systemer og IT-miljø av betydning for den finansielle rapporteringen. Vi evaluerte og testet automatiserte kontroller i finanssystemet herunder beregning av effektiv rente og diskontering. Videre involverte vi IT-spesialister i evaluering og testing av effektivitet og målrettethet av Kommunalbanken AS sine IT-generelle kontroller i rapporteringsperioden.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg

Building a better
working world

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Vi avgir en uttalelse til styret om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av regnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om samfunnsansvar og eierstyring og selskapsledelse om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering

4

og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 25. februar 2021
ERNST & YOUNG AS

Einar Hersvik
statsautorisert revisor

A member firm of Ernst & Young Global Limited

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Einar Hersvik

Statsautorisert revisor

På vegne av: Ernst & Young AS

Serienummer: 9578-5992-4-957044

IP: 82.147.xxx.xxx

2021-02-25 14:01:06Z

Penneo Dokumentnøkkel: TTCBN-H4ZZO-EHE-#H-6U02T-LUN2HN-EAGQS

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Vedtekter

Sist endret av generalforsamlingen 5. juni 2020.

KAP. I

Firma, formål, kontorkommune

§ 1 Selskapets navn er Kommunalbanken AS.

§ 2 Selskapet er en direkte videreføring av virksomheten i det statlige forvaltningsorganet Norges Kommunalbank.

Statens aksjer kan overdras til kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og kommunale pensjonskasser. Dette vil skje i samsvar med selskapets målsetting om høyest mulig kredittverdighet.

§ 3 Selskapets formål er å yte lån til kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og andre selskaper som utfører kommunale oppgaver enten mot kommunal garanti, statlig garanti, eller annen betryggende sikkerhet.

Selskapet kan påta seg andre oppgaver som naturlig hører sammen med selskapets virksomhet.

§ 4 Selskapets forretningskontor er i Oslo.

KAP. II

Ansvarlig kapital - aksjer

§ 5 Selskapets aksjekapital er NOK 3.894.625.000, fordelt på 3.894.625 aksjer à NOK 1.000.

§ 6 Erverv av aksjer er betinget av samtykke fra selskapets styre. Samtykke kan bare nektes når det foreligger saklig grunn.

§ 7 Den forkjøpsrett som aksjeeier har etter aksjeloven § 4-19 kan gjøres gjeldende også for aksjer som har skiftet eier.

KAP. III

Styret

§ 8 Selskapets styre skal være allsidig sammensatt og består av fra fem til ni medlemmer. Et flertall av de ansatte kan kreve at en tredel og minst to av styrets medlemmer skal være valgt av og blant de ansatte i selskapet. For disse medlemmene skal det velges personlige varamedlemmer.

De øvrige medlemmer velges av generalforsamlingen for to år av gangen, slik at minimum to er på valg hvert år, maksimum fire av de valgte medlemmer.

Styrets leder og nestleder velges av generalforsamlingen.

Valget av styrets leder, nestleder og de øvrige ikke-ansatte styremedlemmene forberedes av valgkomiteen.

§ 9 Styrets leder skal sørge for at styret avholder møter så ofte som selskapets virksomhet tilsier det, eller når et styremedlem krever det.

Styret er vedtaksført når mer enn halvparten av styrets medlemmer er til stede. Som styrets vedtak gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for, dog må de som stemmer for et forslag som innebærer en endring utgjøre mer enn en tredjedel av samtlige styremedlemmer. Ved stemmelikhet gjør møteleders stemme utslaget.

§ 10 Forvaltningen av selskapet hører under styret, og skal således blant annet:

1. Sørge for forsvarlig organisering av virksomheten.
2. Fastsette planer, budsjetter og retningslinjer for selskapets virksomhet og kontrollere at disse blir fulgt.
3. Holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.
4. Treffe beslutninger og gi fullmakt om opptak av lån.
5. Meddele prokura og spesialfullmakter.
6. Fremlegge årsregnskap og beretning.
7. Avgj innstilling til generalforsamlingen om vedtektsendringer.
8. Ansette administrerende direktør.
9. Fastsette administrerende direktørs lønn.
10. Utarbeide erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.
11. Føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig.

§ 11 Selskapets firma tegnes av styrets leder eller nestleder sammen med ett styremedlem eller daglig leder.

§ 12 Administrerende direktør har den daglige ledelse av selskapet og dets virksomhet i samsvar med instruks fastsatt av styret.

KAP. IV

Representantskapet

§ 13 Representantskapet består av tolv medlemmer og fem varamedlemmer. Ett medlem og ett personlig varamedlem skal velges av og blant de ansatte. De øvrige medlemmene og varamedlemmene velges av generalforsamlingen. Representantskapet bør være allsidig sammensatt, slik at de forskjellige distrikter og interessegrupper som berøres av selskapets virksomhet, så vidt mulig er representert. Medlem av styret og selskapets ledende ansatte kan ikke være medlem av representantskapet.

Representantskapets medlemmer velges for 2 år. En tredjedel av medlemmene trer ut hvert år. Minst en tredel av medlemmene er på valg hvert år. Representantskapet velger leder og nestleder blant sine medlemmer. Valgene gjelder for 1 år.

§ 14 Representantskapet sammenkalles av lederen og har møte minst en gang i året og ellers når lederen finner det nødvendig eller når det kreves av styret, eller minst to av representantskapets medlemmer. Innkallingen skal angi de saker som skal behandles.

Styret og revisor innkalles til representantskapets møter. Om ikke representantskapet for det enkelte tilfellet bestemmer noe annet, har styrets medlemmer rett til å være til stede på representantskapets møter med tale- og forslagsrett. Departementet kan delta på representantskapets møter med inntil 2 observatører.

Representantskapet er vedtaksført når minst 2/3 av medlemmene eller

varamedlemmene er til stede. Er det nødvendige antall medlemmer ikke til stede, skal det innkalles til nytt representantskapsmøte. Dette er da beslutningsdyktig når mer enn halvdel av medlemmene er til stede.

Som representantskapets vedtak gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for, dog må de som stemmer for vedtaket utgjøre mer enn en tredjedel av samtlige medlemmer. Ved stemmelikhet gjør møteleders stemme utslaget.

§ 15 Representantskapet skal søke å se til at selskapets formål fremmes i samsvar med lov, vedtekter og generalforsamlingens og representantskapets vedtak ved å:

1. Avgi uttalelse til generalforsamlingen om styrets forslag til resultatregnskap og balanse, og styrets forslag til anvendelse av overskudd eller dekning av tap.
2. Gjennomgå beretninger fra styret og revisor.
3. Avgi uttalelse i saker som vedkommer selskapet, og som forelegges det av styret eller som representantskapet selv finner nødvendig å behandle, og i den forbindelse ha særlig fokus på selskapets samfunnsrolle og –ansvar.

KAP. V Valgkomiteen

§16 Valgkomiteen består av inntil tre medlemmer og ett varamedlem som velges av generalforsamlingen for en periode på to år.

§17 Valgkomiteen skal foreslå kandidater til følgende stillingsverv og funksjoner:

1. Leder og nestleder av styret
2. Øvrige styremedlemmer, bortsett fra medlemmene som velges av og blant de ansatte
3. Medlemmer og varamedlem til valgkomiteen

KAP. VI Generalforsamlingen

§18 Ordinær generalforsamling avholdes innen utgangen av juni måned.

Departementet (Kommunal- og moderniseringsdepartementet) innkaller til generalforsamling der styrets medlemmer, daglig leder og selskapets revisor innkalles.

Ekstraordinær generalforsamling skal holdes når departementet, styret, eller selskapets revisor krever det.

Den ordinære generalforsamling skal:

1. Godkjenne årsregnskapet og årsberetningen, herunder anvendelse av overskudd eller dekning av underskudd og utdeling av utbytte.
2. Velge medlemmer til styret i samsvar med vedtektenes § 8.
3. Velge medlemmer og varamedlemmer til representantskapet i samsvar med vedtektenes § 13.
4. Velge medlemmer og varamedlem til valgkomiteen i samsvar med vedtektenes § 16
5. Velge selskapets revisor.
6. Fastsette godtgjørelse for representantskapets og styrets medlemmer, medlemmer av styrets underutvalg og selskapets revisor.
7. Behandle styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.
8. Behandle andre saker som er nevnt i innkallingen eller som etter lov eller vedtekter hører under generalforsamlingen.

KAP. VII Revisor

§ 19 Selskapets revisor skal være statsautorisert, og velges av generalforsamlingen etter innhenting av uttalelse fra styret.

Revisjonsberetning skal avgis minst to uker forut for det representantskapsmøte hvor regnskapet skal behandles.

KAP. VIII

§ 20 Selskapet skaffer seg utlånsmidler ved utstedelse av obligasjoner, sertifikater eller andre former for gjeldsbevis eller ved inngåelse av låneavtaler. Selskapet kan ta opp ansvarlig lånekapital og annen fremmedkapital.

Opptak av ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonskapital skjer i henhold til vedtak i generalforsamlingen som treffes med flertall som for vedtektsendring, eller av styret i henhold til fullmakt som vedtas med slikt flertall. Fullmakten skal begrenses oppad i beløp og ikke gjelde lenger enn frem til neste års ordinære generalforsamling, og i maksimalt 18 måneder.

§ 21 Lån bevilges bare til kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og andre selskaper som utfører kommunale oppgaver enten mot kommunal garanti, statlig garanti eller annen betryggende sikkerhet. Selskapet kan påta seg andre oppgaver som naturlig hører sammen med selskapets virksomhet.

§ 22 Styret fastsetter de til enhver tid gjeldende vilkår for utlåne.

§ 23 Selskapets kapitalisering og finansforvaltning skal være betryggende i forhold til selskapets virksomhet og forenlig med selskapets målsetning om høyest mulig kredittverdighet.

KAP. IX Årsoppgjør

§ 23 Regnskapsåret følger kalenderåret.

For hvert regnskapsår avgir styret årsregnskap og årsberetning.

Minst en måned forut for den ordinære generalforsamling skal årsregnskapet stilles til rådighet for revisor. Det reviderte årsregnskapet og årsberetningen skal gjennomgås av representantskapet før det forelegges for generalforsamlingen.

Generalforsamlingen godkjenner årsregnskapet og årsberetningen senest innen utgangen av juni måned.

Senest en uke etter at generalforsamlingen har godkjent årsregnskapet, skal styret sende det til kunngjøring.

KAP. X Aldersgrense

§ 24 Aldersgrensen for selskapets administrerende direktør er 70 år.

KAP. XI Vedtektsendringer

§ 25 Endringer i vedtektenes må godkjennes av Kongen i den utstrekning dette er pliktig i henhold til gjeldende bestemmelser. Dersom slik godkjenning kreves, trer vedtektenes i kraft fra det tidspunkt slik godkjenning foreligger.

GRI-indeks

Obligatoriske indikatorer

GRI-Indikator	Beskrivelse	Plassering i rapport (sidetall)	Rapportering i indeks
Organisasjonsprofil			
102-1	Navn på virksomheten	Om Kommunalbanken (3)	
102-2	De viktigste produktene og/eller tjenestene	Om Kommunalbanken (3)	
102-3	Lokalisering av virksomhetens hovedkontor		Haakon VIIs gate 5b, 0161 Oslo
102-4	Antall land virksomheten opererer i		Kommunalbanken opererer i Norge
102-5	Eierskap og juridisk selskapsform	Om Kommunalbanken (3)	
102-6	Beskrivelse av de markedene virksomheten opererer i	Om Kommunalbanken (3)	Kommunalbanken låner inn penger fra hele verden, og gir rimelige lån til norske kommuner og fylkeskommuner.
102-7	Virksomhetens størrelse og omfang	Om kommunalbanken (3) Mangfold og likestilling (46) Medarbeidere (76) Årsregnskap 2020 (83-84)	
102-8	Totalt antall ansatte etter ansettelsestype, ansettelseskontrakt og region, fordelt på kjønn	Medarbeidere (76)	Det gjøres ikke arbeid hos Kommunalbanken av arbeidere som ikke er ansatt. Ingen store variasjoner i antall ansatte. Kjernen i bankens leverandørkjede er bruk av tilretteleggere når vi gjør våre innlån. Videre har Kommunalbanken avtaler og gjør finansielle transaksjoner med flere finansaktører. Våre finansielle avtaler og transaksjoner er underlagt interne finansielle retningslinjer, som blant annet stiller krav til at tilretteleggere må være underlagt anti-hvitvaskingsregler. Utover dette har Kommunalbanken ordinært innkjøp av konsulenttenester og begrenset innkjøp av varer og materiell til ordinær drift.
102-9	Beskrivelse av virksomhetens leverandørkjede	Leverandører (74)	
102-10	Vesentlige endringer i løpet av rapporteringsperioden som gjelder størrelse, struktur eller eierskap		Ingen store endringer i struktur, eierforhold og bemanning. Kommunalbanken søker å redusere negativ miljøbelastning gjennom ordinær drift ved å være sertifisert Miljøfyrtårn og ved våre grønne utlån, men har ikke vesentlig risiko knyttet til ukjente miljøkonsekvenser knyttet til driften eller utlån. Kommunalbanken følger retningslinjene til Global Compact, inkludert «føre var prinsippet» (prinsipp 7).
102-11	Beskrivelse av om og hvordan man anvender «føre var»-prinsippet i virksomheten		

GRI-indikator	Beskrivelse	Plassering i rapport (sidetall)	Rapportering i indeks
102-12	Eksterne initiativer eller prinsipper for det økonomiske, miljø- eller samfunnsmessige området som virksomheten støtter eller har gitt sin tilslutning til		Vårt bærekraftsarbeid: https://www.kbn.com/barekraft/vart-barekraftsarbeid/
102-13	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger, og nasjonale/internasjonale lobbyorganisasjoner	Styrets beretning (58) Grønn finansiering og klimarisiko (69)	
Strategi og analyse			
102-14	Uttalelse fra administrerende direktør	Administrerende direktørs forord (4-5)	
Etikk og integritet			
102-16	Virksomhetens verdier, prinsipper, standarder og normer for adferd	KBNs strategi 2021-2023 (6) Etikk og samfunnsansvar (56) Ansvarlig aktør (73)	Etiske retningslinjer: https://www.kbn.com/om-oss/etikk/etiske-retningslinjer/
Styring			
102-18	Virksomhetens styringsstruktur, herunder øverste myndighet og komiteer som er ansvarlige for beslutninger om økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige temaer	Organisering og styrende organer (35-38) Hvordan KBN jobber med bærekraft (61-62)	
Interessentdialog			
102-40	Interessentgrupper som virksomheten er i dialog med	Interessentliste (62-64)	
102-41	Prosent av medarbeidere som er dekket av kollektive tariffavtaler		29%
102-42	Beskrivelse av hvordan virksomheten velger relevante interessenter	Hvordan KBN jobber med bærekraft (61-62) Interessentliste (62-64)	
102-43	Tilnærming til interessentsamarbeid, inkludert hvor ofte interessentene involveres fordelt på type og interessentgruppe	Hvordan KBN jobber med bærekraft (61-62) Interessentliste (62-64)	
102-44	Viktige temaer og spørsmål som er blitt tatt opp gjennom dialog med interessenter og virksomhetens respons	Interessentliste (62-64)	
Praksis for rapportering			
102-45	Oversikt over alle enhetene som omfattes av virksomhetens årsregnskap eller tilsvarende dokumenter		Kommunalbanken AS
102-46	Beskrivelse av prosess for å definere rapportens innhold og avgrensninger samt implementering av rapporteringsprinsippene	Hvordan KBN jobber med bærekraft (61-62) Vesentlighetsanalyse (64)	
102-47	Oversikt over alle temaer som er kategorisert som vesentlige	Vesentlighetsanalyse (64)	

GRI-indikator	Beskrivelse	Plassering i rapport (sidetall)	Rapportering i indeks
102-48	Endring av historiske data fra tidligere rapporter		Ingen endringer
102-49	Vesentlige endringer fra forrige rapport (innholdets omfang, avgrensning av rapporten eller målemetoder)		Ingen endringer
102-50	Rapporteringsperiode		2020
102-51	Dato for utgivelse av forrige rapport		28.02.2020
102-52	Rapporteringsfrekvens		Årlig
102-53	Kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten eller innholdet		TOR OLE STEINSLAND Direktør for kommunikasjon og samfunnskontakt Mobil: +47 98 24 70 16 tost@kbn.com
102-54	Rapporteringsnivå		Denne rapporten er utarbeidet i samsvar med GRI standarden: Core option.
102-55	GRI-indeks		Årsrapport 2020, side 135-138
102-56	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapporteringen		Denne rapporten er ikke eksternt verifisert

Spesifikk informasjon

Vesentlig tema	Referanse og indikatorbeskrivelse	Plassering i rapport (sidetall)	Rapportering i indeks
Grønn finansiering og klimarisiko			
Klimarisiko	TCFD	Risiko og muligheter for kommunene og KBN i ulike klimascenarier (23-28) Styrets årsberetning (55-56) Måloppnåelse 2020 (65) Klimarisiko (70-71) TCFD-rapport (78-81)	
Grønne lån (obligasjoner og utlån)	GRI (G4) FS8 Produktansvar	Miljøeffektrapport 2020 (12-13) Et tilbakeblikk (8-9) Grønn finansiering og klimarisiko (69)	

Kunnskapsdeling og ansvarlig kreditt

Gjeld i kommuner og ansvarlig utlån	Egendefinert: Antall og prosentandel av kunder i hver kategori av kredittmodellen. Tiltak som er gjort gjennom året for å støtte en sunn utvikling i kredittsituasjonen til kommuner.	Kunnskapsdeling og ansvarlig kreditt (71-72)	Rød Oransje Gul Lys gul Grønn					
			Antall	0	2	20	4	331
			Andel	0 %	0,6 %	5,6 %	1,1 %	92,7 %
Kunnskapsdeling og bransjeinitiativer	Egendefinert: Antall deltagere i initiativ for finansiell kompetanse og bransjeinitiativer.	Kunnskapsdeling (77)						

Vesentlig tema	Referanse og indikatorbeskrivelse	Plassering i rapport (sidetall)	Rapportering i indeks
Økonomisk inkludering, tilgjengelighet og økonomisk opplæring	Egendefinert: Antall lån og opplæringstiltak knyttet til initiativer igangsatt for å fremme lokal samfunnsutvikling.	Kunnskapsdeling og ansvarlig kreditt (71-72) Styrets årsberetning (51)	
Ansvarlig aktør			
GRI 419-1 Sosioøkonomisk etterlevelse	KBNs omdømme i bærekraftssammenheng		KBN ble ikke ilagt straffesanksjoner eller bøter i 2020.
Leverandører			
Leverandørkjede	GRI 308-1 Miljøvurdering av leverandører	Leverandører (74)	100 pst.
Leverandørkjede	GRI 414-1 Sosial vurdering av leverandører	Leverandører (74)	100 pst.
Medarbeidere			
Medarbeiderutvikling	GRI 404-1 Opplæring og utdanning		KBN vil forbedre rapportering på dette området i 2021.
Medarbeiderutvikling	GRI 404-3 Opplæring og utdanning	Medarbeidere (77)	
Ansattes tilfredshet	GRI 401-2 Arbeid		Alle ansatte (med unntak av studenter) har livsforsikring, helseforsikring, uføre- og invaliditetsdekning gjennom KBN. Alle ansatte er omfattet av KBNs permisjons- og pensjonsordning. Tall inkluderer KBNs hovedkvarter i Oslo.
Ansattes tilfredshet	GRI 401-2 Arbeid		Alle ansatte har tilgang til foreldrepermisjon gjennom KBN. I 2020 tok to kvinner og fire menn ut permisjon. Én kvinne og fire menn returnerte til arbeid etter endt permisjon.

